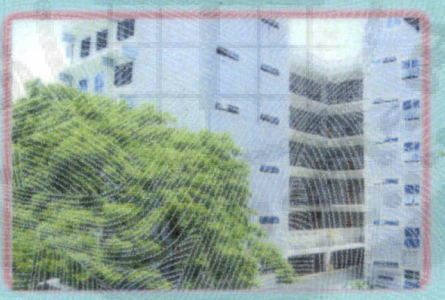
รายงานการวิจัย

สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เพื่อภาวะผู้นำเยาวชน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ











371.071
ว285ส

วรวุฒิ จิรสุจริตธรรม
มหาวิทยาลัยคริสเตียนแห่งประเทศไทย 2552

292	สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิกเพื่อภาวะผู้นำเยาวชน ระดับ	วรวุฒิ จิรสุจริตธรรม.	371.071 ว285ส	31011104211164

371.07
ว125ส.

คำนำ

ในปัจจุบันเราจะเห็นว่าสภาพของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม กำลังเกิดวิกฤตทางศีลธรรม เนื่องมาจากรากของปัญหาในด้านคน ถ้าคนของประเทศไม่มีคุณภาพในด้านความรู้ ความคิด ความดี การพัฒนาประเทศจะยังคงเป็นไปได้อย่างล่าช้า ฉะนั้นการจะพัฒนาคนจะต้องพัฒนาการศึกษาของประเทศ และการพัฒนาการศึกษาก็คือ การพัฒนาผู้เรียน โดยมีผู้บริหารทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เป็นบุคคลแรก และเป็นบุคคลสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้การพัฒนานี้สำเร็จไปได้ด้วยดี แต่อุปสรรคและปัญหาที่สำคัญของการพัฒนาคือ ปัญหาของผู้ใหญ่ที่มุ่งผลประโยชน์เชิงการเมือง ธุรกิจ และอำนาจ ทำให้วงการศึกษาไม่สามารถปฏิรูปได้ในระดับที่น่าพอใจ

สำหรับระดับสถานศึกษา คงไม่จำเป็นที่ต้องรอให้หน่วยเหนือสั่งการทุกเรื่อง เรื่องใดที่สถานศึกษาต้องการปฏิรูปโรงเรียน สามารถดำเนินการได้โดยทันที โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาภาวะผู้นำ ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเองท่ามกลางวิกฤติศีลธรรม ผู้บริหารโรงเรียนและมีส่วนเกี่ยวข้อง ควรจะตระหนักและให้การสนับสนุน ให้เกิดการดำเนินการเพื่อพัฒนาโดยทันที เนื่องจากเยาวชนของประเทศกำลังอ่อนแอไม่สามารถครองตนให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต ถ้าพวกเขายังขาดภาวะผู้นำตนเอง

รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้นำภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้เยาวชนที่อยู่ในสถานศึกษา ไม่ใช่เพียงแต่สถานศึกษาคาทอลิก แต่ทุกสถานศึกษาจำเป็นต้องสอดแทรกการพัฒนาภาวะผู้เยาวชน คุณธรรม จริยธรรม ลงในหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน กิจกรรม โครงการ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดโปรแกรมพิเศษในการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

ฉะนั้นรายงานวิจัยฉบับนี้ จึงเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างมากสำหรับการกำหนดนโยบาย การวางแผน การสร้างโปรแกรมหลักสูตรฝึกอบรม และการบูรณาการผลการวิจัยไปใช้ในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอขอบคุณ นายวรวุฒิ จิรสุจริตธรรม นิสิตปริญญาเอกรุ่นที่ 9 ที่ได้ทำวิจัยเรื่องนี้จนประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง

ผู้วิจัย
วรวุฒิ จิรสุจริตธรรม

h 30214

คำชี้แจงของผู้วิจัย

รายงานการวิจัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิชา ED 766 Crucial Issues in Current Thai Education (ปัญหาที่สำคัญของการศึกษาไทยในปัจจุบัน) รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาเป็นอย่างดีจากอาจารย์ผู้สอน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ อาจารย์ได้ให้คำปรึกษา และกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจนเป็นที่เรียบร้อย สมบูรณ์อย่างดี โดยกรุณาให้แนวทางในการศึกษาค้นคว้า
ให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเมตตาอย่างสูง ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณภราดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์ เลขาธิการสภาการศึกษาคาทอลิก แห่งประเทศไทย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเป็นที่ปรึกษางานวิจัย และออกจดหมายแนะนำไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยฉบับนี้ เพื่อการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และการสัมภาษณ์ภาคสนาม

ขอขอบคุณผู้บริหาร และครูโรงเรียนคาทอลิก ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นกลุ่มทดลองเครื่องมือในการวิจัย และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปด้วยดี

ขอขอบคุณ ซิสเตอร์สุนีรัตน์ ฤกษ์สุจริต (ผู้จัดการ/ครูใหญ่โรงเรียนมาลาสวรรค์พิทยา) ซิสเตอร์ประกายมาตร ทองอินทร์ (ครูใหญ่ โรงเรียนบอสโกพิทักษ์) ซิสเตอร์สุรีย์พร ระดมกิจ (ครูใหญ่ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์) ซิสเตอร์อุบลรัตน์ สุพล (ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายอนุบาลโรงเรียนพระแม่มารีสาทร) นางสาวบุษรารัตน์ เกิดเพิ่มพูน (รองผู้อำนวยการโรงเรียนสารสาสน์เอกตรา)

คุณค่าและประโยชน์ของรายงานการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณของบิดามารดา และบูรพาจารย์ทุกท่านที่มีพระคุณ และได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และอบรมสั่งสอนผู้วิจัย ตลอดจนคณะนักบวช พระสงฆ์ และฆราวาส ที่ร่วมอยู่ในความเชื่อเดียวกันในองค์พระคริสเจ้า โดยเฉพาะเพื่อนสมาชิกคณะนักบวชซาเลเซียนทุกท่าน

สารบัญ

คำชี้แจงของผู้วิจัย

บทสรุปผู้บริหาร ก

บทที่ **หน้า**

1 **บทนำ**.....1

ภูมิหลัง..... 1

คำถามวิจัย 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 3

ความสำคัญของการวิจัย..... 4

ขอบเขตของการวิจัย..... 4

นิยามศัพท์เฉพาะ..... 4

วิธีดำเนินการวิจัย..... 7

วิธีวิจัย..... 7

กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 8

สมมติฐานในการวิจัย..... 10

2 **เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**.....12

การจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร..... 13

ความเป็นมาของการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย..... 13

การจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร....13

วิเคราะห์สภาพการจัดศึกษาคาทอลิก..... 14

การพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน (Youth Leadership)..... 17

แนวคิดและหลักการในการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ต่างประเทศ..... 17

แนวคิดและหลักการในการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ในประเทศ.....20

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 24

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking).....28

ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....28

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ..... 29

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 32

ภาวะผู้นำตนเอง (Self-leadership).....34

หลักการและแนวคิดในการพัฒนาภาวะผู้นำตนเอง..... 34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ หน้า

2 (ต่อ)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 37

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก 40

ความหมายของบรรยากาศในสถานศึกษา 40

หลักการ แนวคิดในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก 41

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 44

ความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional leadership) 46

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) 46

ความเป็นผู้นำทางวิชาการสถานศึกษาคาทอลิก 48

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 50

สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล 52

ครูที่สังกัดกลุ่มโรงเรียน 53

ตำแหน่งงาน 54

วุฒิการศึกษา 54

ประสบการณ์การสอน 55

3 วิธีดำเนินการวิจัย 57

วิธีที่ใช้ศึกษา 57

การศึกษาข้อมูลภาคสนาม 57

การศึกษาเชิงปริมาณ 60

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 63

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม 63

สถานที่เก็บข้อมูล 63

วิธีการศึกษา 64

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม 64

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ 89

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 89

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 89

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 90

ผลการศึกษาระดับปฏิบัติการบริหารและการจัดการ 92

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปฏิบัติ 100

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

5 **สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ** 114

วิธีที่ใช้ศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอบเขตการวิจัย 114

การศึกษาข้อมูลภาคสนาม 114

การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ 115

สรุปผลการวิจัย 116

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม 116

โรงเรียนสังกัดสังฆมณฑล 2 โรง 116

โรงเรียนสังกัดคณะนักบวช 2 โรง 120

โรงเรียนสังกัดฆราวาส 1 โรง 127

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ 128

การอภิปรายผล 132

การอภิปรายผลวิจัยภาคสนาม 132

การอภิปรายผลการวิจัยเชิงปริมาณ 134

สรุปการบูรณาการผลการวิจัยภาคสนามกับการวิจัยเชิงปริมาณ 139

ข้อเสนอแนะ 141

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย 141

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 141

บรรณานุกรม 143

ภาคผนวก 152

ภาคผนวก ก หนังสือราชการ 153

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 157

ภาคผนวก ค สถิติแสดงดัชนีความเชื่อมั่น 172

ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ได้จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 177

ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ให้ข้อมูล และภาพประกอบ การเก็บข้อมูลภาคสนาม 193

ภาคผนวก ฉ สถิติจำนวนนักเรียน และครู

โรงเรียนคาทอลิกในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ 199

ประวัติย่อผู้วิจัย 204

บัญชีตาราง

ตาราง **หน้า**

1 จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งตามสังกัดโรงเรียน ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์.....91

2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการ เกี่ยวกับ ความคิดอย่างมีวิจารณญาณและภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน โดยรวมและรายด้าน.....92

3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการปฏิบัติ ในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....94

4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการปฏิบัติ ในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ....96

5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการปฏิบัติ ในความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ.....98

6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการปฏิบัติ ในความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ....99

7 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ รวมทุกด้าน..... 100

8 การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ รวมทุกด้าน.....101

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง หน้า

9 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ รายด้าน และรวมรายด้าน..... 102
10 การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ รายด้าน และรวมรายด้าน..... 103
11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ รายด้าน..... 104
12 การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ รายด้าน และรวมรายด้าน..... 105
13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามตำแหน่งงาน รวมทุกด้าน..... 106
14 การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามตำแหน่งการปฏิบัติงานของครู รวมทุกด้าน..... 106
15 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยจำแนกตามตำแหน่งงาน รายด้าน..... 107
16 การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยจำแนกตามตำแหน่งงานของครู รายด้าน และรวมรายด้าน..... 108

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง หน้า

17 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามตำแหน่งงาน 109
18 การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยจำแนกตามตำแหน่งงานที่ต่างกัน รายด้าน และรวมรายด้าน 110
19 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา รวมทุกด้าน 111
20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา รวมรายกลุ่มและรายด้าน 111
21 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษารายด้าน 112
22 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน รวมทุกด้าน 113

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบหน้า **หน้า**

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....11
2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์.....59

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

การวิจัยเชิงเจาะลึกและเชิงสำรวจครั้งนี้ เป็นการประมวลสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาและการบริหารเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณารายละเอียดของนโยบายในเครือการศึกษาคาทอลิก ในการสร้างบรรยากาศและความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ให้มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง เพื่อผ่านพ้นวิกฤตศีลธรรม อีกทั้งเป็นวิจัยนำทางเพื่อการทำวิจัยในระดับอื่นๆต่อไป

1. วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

1.2 เพื่อทราบถึงระดับการบริหารสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในการพัฒนาเยาวชนให้มีภาวะผู้นำ

1.3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในด้านการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิกและความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีภาวะผู้นำ โดยจำแนกครูตามกลุ่มโรงเรียนที่สังกัด ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

2. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุมการศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยเน้นการบริหารจัดการระดับโรงเรียน 2 ด้านคือ การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก ความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ในมิติของความคิดอย่างมีวิจารณญาณและภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน

โดยครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่มโรงเรียนคือ โรงเรียนที่ดำเนินการโดยอัครสังฆมณฑล โรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช และโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส ตัวแปรต้นของส่วนวิจัยเชิงปริมาณเป็นครู ที่จำแนกตามกลุ่มโรงเรียนที่สังกัด ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

3. วิธีดำเนินการ

การวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก อีกทั้งแนวคิด และกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาคาทอลิก ที่เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก ความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนในมิติของความคิดอย่างมีวิจารณญาณและภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน
เพื่อแก้วิกฤตศีลธรรม

2. เลือกกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50 จากโรงเรียนทั้งหมด ได้โรงเรียนที่ดำเนินการจำนวน 19 โรง จากจำนวนโรงเรียนระดับมัธยมหลายทั้งหมด 38 โรง โดยอัครสังฆมณฑล จำนวน 5 โรง โรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช จำนวน 10 โรง และโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส จำนวน 4 โรง จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งหมด 228 คน มาจากโรงเรียนละ 12 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างภาคสนาม มีจำนวน 5 โรงเรียน สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และนักเรียน โรงเรียนละ 5 คน

3. สร้างแบบสอบถามครอบคลุมสภาพและปัญหาในการบริหารสถานศึกษาคาทอลิก โดยเนื้อหาสาระการบริหารโรงเรียน 2 ด้าน คือ การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก และความเป็นผู้นำทางวิชาการ

4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นและสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน ทั้งในการวิจัยเชิงภาคสนามและงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยวิธีการส่งไปรษณีย์และการลงพื้นที่ด้วยตัวเอง

5. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ประมวลผล และเขียนรายงานการวิจัย

6. เสนอผลการวิจัยต่อผู้เกี่ยวข้อง

4. วิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะคือ การเก็บข้อมูลเจาะลึกภาคสนาม และการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะ

1. การวิจัยภาคสนาม

1.1 เพื่อศึกษาข้อมูลตามสภาพที่เป็นจริงเท่าที่จะทำได้ โดยผู้วิจัยเอง

1.2 ใช้สภาพของกลุ่มโรงเรียน 3 รูปแบบ ที่มีผู้บริหารดำเนินการต่างกัน โดยศึกษาจากผู้บริหาร ครูหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด ครูประจำชั้น และครูผู้ช่วยผู้บริหารระดับต่างๆ

1.3 ใช้การสนทนา สัมภาษณ์ การสัมมนากลุ่มย่อย และเอกสารรายงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

1.4 ประมวลสรุปผลเป็นโรงเรียน กลุ่ม และภาพรวมอีกครั้งหนึ่ง

2. การวิจัยเชิงสำรวจ/ปริมาณ

2.1 เพื่อประมวลความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครู เกี่ยวกับสภาพปัญหา

และความต้องการในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เพื่อทำให้เยาวชนมีภาวะผู้นำ

2.2 ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบ ครูหัวหน้าฝ่ายหรือครูหัวหน้าหมวด ครูประจำชั้น และครูปฏิบัติการสอน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียน19 โรง มีกลุ่มตัวอย่างของครูโรงเรียนละ 12 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 228 คน

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ SPSS for Windows เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทีทดสอบ (t-test) ค่าเอฟทดสอบ (F-test) รวมทั้งทดสอบความแตกต่างรายคู่ LSD

2.4 ประมวลสรุปผล

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม

จากการลงพื้นที่ภาคสนามในการสัมภาษณ์และสังเกต ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน เกี่ยวกับการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ในด้านการคิดอย่างวิจารณญาณ และความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน สามารถสรุปข้อมูลเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่างๆ ที่บ่งบอกถึง พบว่า ในตัวของผู้บริหารและการบริหารจัดการโรงเรียนคาทอลิก เป็นที่ยอมรับของครูและนักเรียนในระดับที่น่าพอใจมาก โดยดีความจากการบันทึกข้อมูลภาคสนามและสังเกตการณ์จากสภาพจริง สำหรับด้านครูผู้สอน พบว่าครูโรงเรียนคาทอลิกมีการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีภาวะผู้นำตนเอง ด้วยการสอนแบบบูรณาการและทำกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับที่น่า การจัดทำหลักสูตร ที่มีการเทียบเคียงกับหลักสูตรของต้นสังกัดตลอดเวลา และการบริหารกิจการนักเรียน พบว่ามีการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับการพัฒนานักเรียนให้มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณและภาวะผู้นำตนเองได้ ในด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนคาทอลิกจะมีพิเศษมาก ในส่วนของการจัดตั้งรูปเคารพทางศาสนาอยู่ทุกจุดทุกมุมของพื้นที่โรงเรียน เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจให้นักเรียนมีจิตใจคิดถึงจริยธรรมตลอดเวลา

2. ปัญหาหรืออุปสรรคในการบริหารโรงเรียนด้านต่างๆ ที่บ่งบอกถึงการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ในด้านการคิดอย่างวิจารณญาณ และความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน พบว่า ในส่วนของตัวผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นนักบวชหรือพระสงฆ์ มีปัญหาและอุปสรรคคือ ขาดการสื่อสารที่ดีในโรงเรียน การจัดระบบสารสนเทศ ทำให้ผู้บริหารมีข้อมูลไม่ครบ เกิดการเข้าใจผิดๆ และตัดสินใจผิดต่อบุคลากรในโรงเรียน ในด้านครูยังมีประสบการณ์และความรู้เชิงเทคนิคไม่มากพอ ครูผู้สอนบางคนยังมีค่านิยมแบบเก่าๆ คือไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดและทำในสิ่งที่ตนเป็น เนื่องจากความเป็น

ห่วงว่าเด็กจะทำผิด แต่ปัญหาสำหรับครูใหม่ๆ คือจะไม่ค่อยห่วงใยการสอดแทรกคุณธรรมระหว่างสอนเรียน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นสภาพการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของประชากรทางสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปตามการสมัย สำหรับปัญหาด้านอื่นๆที่สำคัญคือ ปัญหาจากภายนอกโรงเรียน เช่น สื่อที่ไม่ดี ค่านิยมที่ผิดๆ แฟชั่น บริโภคนิยม วัฒนธรรมแปลกแยก รวมถึงปัญหาครอบครัว ปัญหาเหล่านี้โรงเรียนไม่สามารถแก้ไขได้โดยตรง จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจจะเป็นเหตุปัจจัยให้ครูเกิดการท้อแท้ต่อการพัฒนานักเรียนให้มีภูมิคุ้มกันต่อวิกฤตศิลธรรมได้ ทำให้ครูไปเน้นแต่วิชาการซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญที่ทุกโรงเรียนต้องการตอบสนองให้กับผู้ปกครอง และค่านิยมของสังคมที่ชอบการแข่งขัน ฉะนั้นผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกจะต้องตระหนักในประเด็นนี้เป็นอย่างมาก

3. ข้อเสนอแนะ ในการบริหารโรงเรียนด้านต่างๆ ที่บ่งบอกถึงการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ในด้านการคิดอย่างวิจารณญาณ และความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน พบว่า มีส่วนที่สำคัญดังนี้

3.1 โรงเรียนต้องมีนโยบายในการบูรณาการ กิจกรรม คุณธรรม จริยธรรมให้สมดุลกับการมุ่งด้านวิชาการ ฉะนั้นจุดยืนของโรงเรียนคาทอลิก ต้องมั่นคงชัดเจนนั่นคือ การไม่สุดโต่งด้านการสอนเด็กที่มุ่งการแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัย โดยลืมการฝังคุณธรรมในโรงเรียน ซึ่งในปัจจุบัน ประเทศไทยมีความต้องการผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นอย่างมาก

3.2 ผู้บริหารควรส่งครู นักเรียน ไปอบรม โดยเฉพาะอบรมด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง จะเห็นว่าในบริบทของประเทศไทย ยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อประเด็นเหล่านี้ ต่างจากแนวคิดของประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีการจัดโปรแกรมพิเศษมากมายทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงาน สถานประกอบการ และในโรงเรียน ที่มีการสนับสนุน และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเยาวชนให้มีภาวะผู้นำตนเองและผู้อื่น มีการจัดอบรมทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่อง

3.3 โรงเรียนควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดอย่างท้าทาย ให้โรงเรียนกระจายบทบาทหน้าที่ของนักเรียนให้ทั่วถึง เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงตนในการเป็นผู้นำ ในแต่ละกิจกรรมของโรงเรียน และในที่ชุมชน หรือสาธารณะ เพื่อให้เป็นการสร้างสัญญาใจในตัวเยาวชนเองว่า ตนเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องสามารถเตือนตัวเองแบบผู้นำตนได้ เมื่อมีสถานการณ์ให้เลือกว่าจะทำดี หรือทำไม่ดี และในประเด็นนี้ โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบว่า การที่จะเลือกใครให้เป็นผู้นำนั้น ไม่จำเป็นต้องเรียนเก่ง แต่สิ่งสำคัญในการเลือกผู้นำคือการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนบ่อยๆ และการมีคุณธรรม จริยธรรม เช่นมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ฯลฯ โดยไม่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน

5.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยเสนอการบริหารจัดการระดับโรงเรียน 2 ด้าน

คือ การสร้างบรรยากาศ ความเป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนคาทอลิก เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสังกัดโรงเรียน ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำแนกตามสังกัดการดำเนินงานพบว่า ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ดำเนินงานอยู่ในคณะนักบวช จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 52.55 จำแนกตามตำแหน่งงานพบว่า ครูที่อยู่ในตำแหน่งหัวหน้ามีจำนวนใกล้เคียงกับครูประจำชั้นคือ 85 คน และ 86 คนตามลำดับ จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 80.10 และจำแนกตามประสบการณ์พบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 54.55

2. ระดับการปฏิบัติการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.14, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ พัฒนาสู่ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน สูงกว่าทุกด้าน ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.48) รองลงมาคือ ด้านการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน พัฒนาให้นักเรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\overline{X}$ = 4.14, S.D. = 0.48) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ พัฒนาให้นักเรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.50) และการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน พัฒนาภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.09, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศและความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน จำแนกตามสังกัดโรงเรียน ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ ทั้งโดยรวม และรายด้าน มีดังนี้

3.1 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน โดย ครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑลและคณะนักบวชมีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ สูงกว่าครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส แต่สำหรับความคิดเห็นของครู

สังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช ไม่แตกต่างกัน

3.2 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูจำแนกตามตำแหน่งงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ระหว่างครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด กับครูประจำชั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด กับครูที่ปฏิบัติการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน โดย ครูตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวดมีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ สูงกว่าครูประจำชั้น และครูที่ปฏิบัติการสอน แต่สำหรับความคิดเห็นของครูประจำชั้นกับครูปฏิบัติการสอน ไม่แตกต่างกัน

3.3 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นโดยรวมต่อการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี ในทุกด้าน และสำหรับด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี ในทุกด้าน

3.4 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูจำแนกตามประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน

6. อภิปรายผลเชิงการบูรณาการผลการวิจัยภาคสนามกับการวิจัยเชิงปริมาณ

จากการทำวิจัยภาคสนามและวิจัยเชิงปริมาณในฉบับนี้ สามารถบูรณาการเชื่อมโยงผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การออกแบบวิจัยที่เกื้อกูลกันในความเชื่อมั่นถึงผลการวิจัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1. การสุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีปริมาณมาก เป็นข้อดีของจำนวนครูที่ร่วมให้ข้อมูล แต่มีข้อเสียด้านการควบคุม คุณลักษณะของครูผู้ให้ข้อมูลว่ามีความเหมาะสมต่อประเด็นปัญหาหรือไม่ สำหรับการสุ่มตัวอย่างเชิงภาคสนามผู้วิจัยลงพื้นที่ใน

โรงเรียนคาทอลิกที่สุ่มแบบเจาะจง และสามารถพิจารณาบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ทำให้การเก็บข้อมูลมีความแม่นตรงกว่า แต่จะมีจำนวนบุคคลที่มีจำนวนจำกัด และเวลาที่จะให้ข้อมูลกับผู้วิจัยก็จำกัดด้วย จากการทำวิจัยในฉบับนี้ผู้วิจัยพบว่า การสุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณได้จำนวนครูจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีความเหมะสมดีแล้ว สำหรับการสุ่มตัวอย่างภาคสนาม ผู้วิจัยได้รับการต้อนรับดี และผู้บริหารของโรงเรียนได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างได้อย่างเหมาะสม แต่มีอุปสรรคอยู่บ้างในเรื่องของ ผู้อำนวยการหรือครูใหญ่ที่อาจจะมีเวลาน้อยหรือติดธุระที่อื่นไม่สะดวกในการให้ข้อมูล

4.2 เครื่องมือวัด ข้อดีของเครื่องมือวัดเชิงปริมาณคือ สามารถนำวิเคราะห์ผลเป็นตัวเลข และระดับการปฏิบัติอย่างละเอียด สะดวก รวดเร็ว แต่จะมีข้อเสียคือ อาจจะมีความไม่เข้าใจในข้อคำถามซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามอาจถามผู้วิจัยได้ หรือการที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้ให้ความสำคัญกับความเป็นจริงจึงขีดให้คะแนนโดยทำแบบผ่านๆ ไม่คิดอะไรมาก เพื่อจะได้เสร็จๆ ทำให้ข้อมูลที่ได้จากแบบวัดเกิดความคลาดเคลื่อน สำหรับเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงภาคสนามจะไม่มีข้อคำถามที่ซับซ้อน แบบเชิงปริมาณสามารถอธิบายสะท้อนความคิด ความรู้สึก มีรายละเอียดมาก ผสมผสานกันเป็นส่วนเดียวกัน แต่เครื่องมือแบบภาคสนามจะมีข้อด้อยตรงที่ นำมากำหนดเป็นตัวเลขข้อมูลได้ลำบาก หรือบางส่วนไม่สามารถทำได้ และถ้าผู้ให้ข้อมูลมีอคติจะทำให้ข้อมูลขาดความตรง และความเชื่อมั่น สำหรับงานวิจัยในฉบับนี้เครื่องมือวัดเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถาม โดยมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 และผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลดิบและผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีค่าการกระจายข้อมูล ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่น่าเชื่อถือได้ มีการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีต่อการตอบแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากการส่งข้อมูลกลับมายังผู้วิจัย เนื่องจากผู้ทำวิจัยได้มีจดหมายแนะนำต้นสังกัด คือสมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก สำหรับเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงภาคสนามมีการจัดแบ่งข้อคำถามเป็นด้านๆ เพื่อความสะดวกในการตอบ พบว่า แบบสอบถามสามารถสะท้อนตัวแปรการจัดบรรยากาศในโรงเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการได้ดี โดยอาศัยการตั้งข้อคำถามของผู้วิจัยและการพูดในประเด็นของปัญหาวิจัย

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณมีข้อดีคือได้จำนวนข้อมูลที่มีปริมาณมาก สามารถนำไปวิเคราะห์ผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการตอบคำถามวิจัยเชิงเปรียบเทียบ กลุ่มประชากรและอ้างอิงสู่ประชากรที่ศึกษา สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงภาคสนามจะมีข้อดีคือได้ข้อมูลจากการพูดคุยกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างแม่นยำ เที่ยงตรง เพราะสามารถอธิบายสร้างความเข้าใจและบันทึกข้อมูลที่มีคุณภาพดีที่สุดได้ แต่ข้อเสียของการวิจัยแบบคุณภาพคือ ผู้วิจัยต้องเดินทางไปพบกับผู้ให้ข้อมูลในที่ต่างๆ ทำให้เสียค่าใช้จ่าย ต้องใช้เวลามาก และไม่สามารถเก็บได้เป็นจำนวนมาก แต่สามารถเก็บได้โดยการเลือกบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณภาพคือ เป็นผู้รู้ทั้งเชิงกว้างและเชิงลึกในปัญหาวิจัยนั้นๆ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยฉบับนี้ในเชิงภาคสนามผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มครูที่เป็นหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด ครูประจำชั้น และครูผู้สอน พบว่าได้รับความร่วมมือ

จากผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างดี คือได้กลุ่มตัวอย่างการสัมภาษณ์ที่เหมาะสม แต่ในระดับผู้บริหารยังคงได้ข้อมูลไม่มากพอ เพราะปัญหาด้านเวลาและความสะดวก อุปสรรคอีกประการหนึ่งคือ ครูที่ให้การสัมภาษณ์โดยรวมมักจะพูดในเชิงบวก ทำให้ไม่สะท้อนถึงปัญหาวิจัยได้ครบ และมักจะมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน เนื่องจากมีความศรัทธา และเคารพต่อผู้บริหารมาก สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณพบว่ามีปัญหาตรงที่ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการอ่าน เพื่อการให้คะแนนตามข้อคำถามอย่างจริงจังเท่าที่ควร เนื่องจากมีการให้คะแนนเป็นรายข้อที่เท่ากันหมดทั้งฉบับ

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและภาคสนามมีความสอดคล้องกันในผลการวิจัยเช่น จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่าระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก สังฆมณฑลกรุงเทพฯ อยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยเนื่องจากการลงพื้นที่ในภาคสนามเป็นจริง และในผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่จำแนกตามสังกัด พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่สังกัดสังฆมณฑล หรือคณะนักบวชมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูที่สังกัดฆราวาส เมื่อพิจารณาจากการลงพื้นที่ภาคสนาม พบว่าครูส่วนใหญ่ของพระสงฆ์และนักบวชมักจะพูดถึงโรงเรียน และผู้บริหารในบรรยากาศแห่งความผูกพันเชิงบุคคลต่อบุคคล มีความเป็นกันเอง ไว้วางใจ ใกล้ชิด เป็นต้น จึงสอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ และสำหรับความคิดเห็นของครูที่จำแนกตามตำแหน่งงานพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาจากบรรยากาศการสัมภาษณ์ภาคสนามพบว่าครูที่เป็นผู้ปฏิบัติการสอน หรือครูประจำชั้นจะให้ข้อมูลที่เจาะจงในทางปฏิบัติจริงกับตัวผู้เรียน ฉะนั้นระดับคะแนนเฉลี่ยของครูที่มีตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารที่เป็นหัวหน้าฝ่ายหัวหน้าหมวด มักจะมีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีตำแหน่งปฏิบัติการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยมีดังนี้

7.1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าในระดับภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงาน หรือแม้แต่สถานศึกษา ยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนอย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรม จึงเสนอให้สภาการศึกษาคาทอลิก จัดอบรมสัมมนาระดมสมองในระดับผู้บริหาร ให้มีการวางแผนกำหนดนโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนท่ามกลางวิกฤติศีลธรรม โดยเน้นการสร้างบรรยากาศของโรงเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยมุ่งสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวนักเรียน ให้สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีภาวะผู้นำตนเองได้ โดยนโยบายต้องมีครบ 3 มิติ คือนโยบายเชิงเป้าหมาย นโยบายเชิงวิธีการ และนโยบายเชิงปฏิบัติ

7.1.2 การจัดโปรแกรมฝึกอบรม จากนโยบายของสภาการศึกษาคาทอลิกพบว่าโปรแกรมฝึกอบรมภาวะผู้นำเยาวชนโดยตรงยังไม่ชัดเจนเชิงรูปธรรม จึงเสนอให้จัดตั้ง

หน่วยงานหรือกลุ่มนักอบรมที่มาจากสังฆมณฑล หรือคณะนักบวชที่มีการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมความเป็นผู้นำของเยาวชน โดยมีแผนแม่บทชัดเจนที่ทุกกลุ่มที่อยู่ในสมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก ให้จัดทำโปรแกรมหลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าวนี้ ในทุกระดับเช่น ระดับสังฆมณฑล ระดับวัด และระดับโรงเรียน

7.1.3 ในระดับสถานศึกษา ในระดับโรงเรียนจากผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาด้านเป้าหมายทางการศึกษาและด้านตัวครู ในด้านเป้าหมายทางการศึกษาคือ โรงเรียนคาทอลิกกำลังมุ่งเน้นความเป็นผู้นำทางวิชาการเชิงความรู้ เพื่อการสอบแข่งขัน ฉะนั้นควรปรับเป้าหมายของการให้การศึกษาที่มุ่งบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม เข้าไปในหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ที่มิใช่มุ่งแต่รู้ทางวิชาการ แต่สามารถคิดเป็นและครองตนให้เป็นผู้ใหญ่ที่เป็นผู้นำทางคุณธรรมจริยธรรมได้ ด้านครูผู้สอน โรงเรียนต้องจัดอบรมครูให้มีความรู้และทักษะในการสอนให้เด็กคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทำกิจกรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำ โดยครูต้องเปิดโอกาสให้เด็กคิด และแสดงออกในการเป็นผู้นำเชิงบวกต่อหน้าผู้อื่น และสาธารณะ

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 จากผลการวิจัยพบว่าขาดหลักสูตรหรือโปรแกรมการฝึกอบรมภาวะผู้นำเยาวชนในทุกระดับ จึงเสนอให้ทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำเยาวชน หรือการพัฒนากิจกรรมในหลักสูตรเสริม เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน

7.2.2 จากผลการวิจัยพบว่า ยังอาจมีตัวแปรอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน เนื่องจากมีการให้ข้อมูลเชิงภาคสนามที่ระบุถึงปัญหาของการอบรมสั่งสอนนักเรียนที่มาจากปัจจัยภายนอก เช่น สื่อ ค่านิยม สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพปัญหาครอบครัว ฯลฯ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรขยายขอบเขตของตัวแปรใหม่ๆที่สามารถอธิบาย และนำไปกำหนดแนวทางการทำโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนได้

7.2.3 จากการทำวิจัยครั้งนี้ได้ปัจจัยบางตัวนำ ที่นำมาศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน แต่ยังไม่ได้รูปแบบที่เหมาะสม และครอบคลุมตัวแปรทั้งภายนอกและภายใน จึงเสนอให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนในโรงเรียนเครือคาทอลิก เพื่อสามารถนำผลการวิจัยไปประกอบกับข้อเสนอแนะในข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ข้างต้น

7.2.4 จากการสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นประธานสภานักเรียนของโรงเรียน ได้ให้ประสบการณ์ส่วนตัวของการได้รับเลือกให้เป็นประธานนักเรียนว่า การที่เพื่อนจะเลือกใครให้เป็นผู้นำนั้น ไม่จำเป็นต้องเรียนเก่ง แต่สิ่งที่เพื่อนเลือกให้เป็นประธานนักเรียน เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนบ่อยๆ สิ่งที่จะเป็นเครื่องหมายของการเป็นผู้นำเพื่อนได้คือ การมีคุณธรรม จริยธรรม เช่นมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ไม่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งข้อคิดนี้มาจากการให้สัมภาษณ์ของตัวนักเรียน เป็นสำคัญและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง แต่ไม่แน่ว่าผู้นำนักเรียนคนอื่น หรือเพื่อนนักเรียนทั่วไป จะคิดอย่างนี้หรือไม่ ผู้วิจัยจึงคิดว่า ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับอำนาจจำแนกที่ตอบปัญหาวิจัยที่ว่า ตัวแปรภาวะผู้นำจำแนกกลุ่มนักเรียนคาทอลิกที่เป็นหัวหน้านักเรียนกับผู้ที่ไม่เป็นหัวหน้านักเรียน มีอะไรบ้าง

บทที่ 1

ภูมิหลัง

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกปัจจุบัน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมใหม่ และค่านิยมทันสมัย นำมาซึ่งการพัฒนาทางบวกและทางลบ ทางบวกก็คือ ความสะดวกสบาย ความเจริญทางความเป็นอยู่ การติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วไร้ซึ่งพรมแดน ฯลฯ สำหรับทางลบคือ วิกฤตทางศีลธรรม การผิดจากจารีตประเพณี และวัฒนธรรมที่ผิดเพี้ยนไปจากสังคมไทย ทำให้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่ำลง เชิดชูการบริโภคนิยม มีการขัดแย้งมากขึ้น คนไทยโดดเดี่ยวมากขึ้นทุกวัน มีวิถีชีวิตที่ไม่เสริมสุขภาพ เกิดสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี ฯลฯ (ภราดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์. 2548, เมษายน: 1-2) ส่งผลให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยเกิดความอ่อนแอ ไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งให้กับสังคม (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2545: 15-22) เมื่อสังคมอ่อนแอ จะมีผลต่อศักยภาพในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาเยาวชนของชาติสืบไป

จากการบริหารประเทศของรัฐบาลไทยที่ผ่านมา ภายใต้นโยบาย แบบเศรษฐกิจทุนนิยม การเปิดตลาดเสรี ตัวอย่างผู้นำประเทศไทยที่คำนึงแต่ความถูกต้องทางกฎหมาย แต่ไม่คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในการบริหารประเทศ บ่งบอกถึงสังคมไทยเป็นแหล่งผลิตคนไทยรุ่นใหม่ที่ด้อยคุณภาพ ดังที่พบว่าเด็กไทยจำนวนไม่น้อยติดยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ลุ่มหลงสื่อลามก อินเตอร์เน็ทที่แฝงด้วยความรุนแรง การพนันบอล ค่านิยมแห่งการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยสะดวกสบาย เรียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติจนลืมคุณค่าความเป็นเอกลักษณ์ไทย (สมพงษ์ จิตระดับ. 2547: 1-2) เด็กไทยปัจจุบันมีปัญหาทางด้านครอบครัวที่ล่มสลายทำให้เกิดความห่างเหินจากพ่อแม่ ขาดความอบอุ่น หาที่พึ่งในทางที่ผิดๆ ไม่เคารพบิดามารดา ห่างไกลศาสนา (อมรวิทย์ นาครทรรพ. 2548: 179) ไม่สามารถครองตนให้เกิดการพัฒนาตนเองไปสู่วัยผู้ใหญ่ได้อย่างเหมาะสม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายจาตุรนต์ ฉายแสง ได้ตอบคำถามที่เกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาเยาวชน โดยใช้สถานศึกษาเป็นสนามงานที่จะพัฒนาเยาวชนของชาติได้กำหนดนโยบาย การปฏิรูปการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมคุณธรรม โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย คือ ครอบครัว วัด ชุมชน สังคม สถานศึกษา และสื่อต่างๆ (จาตุรนต์ ฉายแสง. 2548, ธันวาคม: ออนไลน์) โดยการกำหนดยุทธศาสตร์คือสถานศึกษา และเยาวชนเข้มแข็งให้เน้นคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์จะต้องการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมเข้าไปในสาระรายวิชา ทำกิจกรรมต่อสังคมให้มาก มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดี พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ตอบสนองผลสัมฤทธิ์ในตัวเด็กเป็นรายบุคคล หลักสูตรต้องมีรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนที่เน้น กระบวนการคิด วิเคราะห์ และที่สำคัญ คือสภาการศึกษาต้องเอาจริงเอาจังกับการจัดการศึกษาที่แก้ปัญหาค่านิยมแห่งการบริโภค โดยการจัดกิจกรรม ประหยัด ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย โดยเน้นให้ครูเป็นต้นแบบที่ดีและใช้หลักเศรษฐกิจ

พอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันในตัวเยาวชน 2 ประการคือ ภูมิคุ้มกันด้านศีลธรรมและภูมิคุ้มกันด้านการเงิน (นพ.เกษม วัฒนชัย. 2549, มิถุนายน:8)

การศึกษาคาทอลิกได้มีความตระหนักในปัญหาดังที่กล่าวนี้ จึงได้มีการประชุมสัมมนาครั้งที่ 35 เมื่อวันที่ 28-31 สิงหาคม 2548 คณะกรรมการสภาการศึกษาคาทอลิกฯ ได้เล็งเห็นว่าหัวข้อเรื่อง "วิกฤติศีลธรรม ท้าทายบทบาทการศึกษาคาทอลิก" จะเป็นหัวข้อที่ได้รับความสนใจต่อผู้เข้าร่วมสัมมนาไม่มากก็น้อย เพราะวิกฤติศีลธรรมในปัจจุบันกระทบบุคคลเป้าหมายทางการศึกษาและบุคคลเหล่านี้ก็ไม่ใช่ใครอื่นไกลแต่เป็นเยาวชน หญิง ชาย ในโรงเรียนคาทอลิก ซึ่งท้าทายการศึกษาคาทอลิก จริงๆ และผู้ที่ถูกท้าทาย ก็คือผู้บริหาร คุณครูและบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียน ฉะนั้นงานของคาทอลิก จึงเป็นงานของการอภิบาลในโรงเรียน ในสถานศึกษา ให้การอบรมสั่งสอนนักเรียนและเยาวชน สู่ความเจริญทางปัญญา มีสมรรถภาพทางด้านกาย จิตใจ และวิญญาณที่ครบถ้วน จุดหมายหลักเพื่อรักษาคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์ (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก. 2548: 39)

ด้วยความตระหนักในสภาวะวิกฤตทางด้านศีลธรรมของสังคมไทยในปัจจุบัน สภาการศึกษาคาทอลิกประกาศเจตนารมณ์ถึงพันธะกิจการจัดการศึกษาเพื่อชีวิตที่มีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมที่มั่นคงยั่งยืน โดยการนำเสนอแนวทางปฏิบัติในสถานศึกษาคาทอลิกที่เน้น การจัดอบรมนักเรียน ครู และผู้บริหาร ที่เข้มข้น จริงจัง ให้มีจิตสำนึกร่วมกันในการสร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียนคาทอลิก เพื่อเพิ่มคุณค่าและรักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (พรจิต พูลวิทกิจ. (2548, สิงหาคม-ตุลาคม:5-6) ฉะนั้นครูคาทอลิกในปัจจุบันจึงต้องเป็นครูเลือดใหม่-ครูพันธ์ใหม่ มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูอย่างแท้จริง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิกยุคใหม่ ต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ต้องมีแนวคิดการบริหารด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ภราดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์. 2548, เมษายน: 4-5) มีการบริหารแบบประชาธิปไตย และสามารถสร้างบรรยากาศของสถานการศึกษาคาทอลิกได้ (บาทหลวงวัชศิลป์ กฤษเจริญ. 2548: 193-196) เนื่องจากวิกฤติศีลธรรมที่มีต่อเยาวชนครั้งนี้ต้องการการแก้ปัญหาที่อาศัยการมีส่วนร่วมของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อสามารถทำให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกัน และสามารถสร้างภาวะผู้นำดนเองและผู้อื่นได้

การที่ประเทศไทยยังมีการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำ และสร้างผู้นำสมัยใหม่ได้น้อยมาก ส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากโครงสร้างและการพัฒนาทางเศรษฐกิจการเมืองของเรายังคงล้าหลัง เป็นแบบอำนาจนิยมมากกว่าประชาธิปไตย คนที่ขึ้นมาเป็นผู้นำทางการเมืองการบริหารในประเทศไม่ว่าจะมาโดยยึดอำนาจหรือการเลือกตั้ง มักเป็นผู้มีอำนาจ ฐานะทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูง ทำให้คนไทยส่วนใหญ่มีกรอบความคิดเกี่ยวกับผู้นำในขอบเขตจำกัด ว่าผู้นำหมายถึงผู้ที่มีอำนาจหรือตำแหน่งสูง บางคนก็เชื่อว่าขึ้นอยู่กับบารมี หรือโชควาสนา บางคนก็เชื่อว่าเป็นเรื่องของพรสวรรค์หรือคุณสมบัติ ความสามารถเฉพาะบุคคล ไม่ใช่เรื่องที่บุคคลทั่วไปจะเรียนรู้หรือพัฒนาเพื่อเป็นผู้นำกันได้ กรอบความคิดเหล่านี้ล้วนเป็นเป็นกรอบความคิดที่ล้าสมัยที่

นักวิชาการประเทศอื่นเขารู้กันมานานแล้วว่าไม่เป็นความจริง มีงานวิจัยที่ยืนยันว่า ความเป็นผู้นำไม่ใช่สิ่งที่ฟ้าประทานหรือมีมาตั้งแต่เกิดหากเป็นสิ่งที่เรียนรู้กันได้ (วิทยากร เชียงกูล. 2547: 6)

จากเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้ว จึงเกิดคำถามว่า การจัดการศึกษาในสถานศึกษาคาทอลิกที่ผ่านมา มีสภาพและปัญหาอย่างไรบ้าง ท่ามกลางวิกฤติศีลธรรมในสังคมปัจจุบัน การบริหารสถานศึกษาคาทอลิกที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ และการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก สามารถใช้เป็นหลักในการบริหารให้เกิดผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนได้เพียงใด เพื่อแก้ปัญหาวิกฤติในครั้งนี้ และควรมีกลยุทธ์ในการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ อย่างไรบ้าง เพื่อสามารถพัฒนาเยาวชนให้มีภาวะผู้นำในด้านการเป็นผู้นำตนเองและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

คำถามวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัญหาวิกฤตศีลธรรมที่มีผลกระทบกับการพัฒนาเยาวชน และทิศทางนโยบายและเป้าหมายของภาครัฐบาล ที่ต้องการให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกันต่อภัยรอบด้านที่จะเข้ามาคุกคามเด็กและเยาวชน จึงเกิดคำถามวิจัยที่มีต่อการจัดการศึกษาสถานศึกษาคาทอลิก ดังนี้

1. การจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ มีสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการอย่างไร ท่ามกลางวิกฤตศีลธรรม
2. การบริหารสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯสามารถพัฒนาเยาวชนให้มีภาวะผู้นำ ในระดับใด
3. จะต้องทำอย่างไรเพื่อการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ สามารถพัฒนาเยาวชนให้มีภาวะผู้เยาวชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
2. เพื่อทราบถึงระดับการบริหารสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในการพัฒนาเยาวชนให้มีภาวะผู้นำ
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในด้านการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิกและความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีภาวะผู้นำ โดยจำแนกครูตามกลุ่มโรงเรียนที่สังกัด ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญดังนี้

1. ได้รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จะได้นำไปเป็นข้อมูลในการบริหารและกำหนดนโยบายทางการศึกษาทั้งในระดับโรงเรียนและในระดับสังฆมณฑล

2. ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก และความเป็นผู้นำทางวิชาการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน สามารถนำมาสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ปัญหาวิกฤตศีลธรรมในสังคม ให้กับผู้บริหารโรงเรียนและสภาการศึกษาคาทอลิก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุมการศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยเน้นการบริหารจัดการระดับโรงเรียน 2 ด้านคือ การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก ความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ในมิติของความคิดอย่างมีวิจารณญาณและภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน

โดยครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่มโรงเรียนคือ โรงเรียนที่ดำเนินการโดยอัครสังฆมณฑล โรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช และโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส ตัวแปรต้นของส่วนวิจัยเชิงปริมาณเป็นครู ที่จำแนกตามกลุ่มโรงเรียนที่สังกัด ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายตรงกันในการทำวิจัย ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ หมายถึง ขอบเขตการปกครองของโรงเรียนคาทอลิกแบ่งออกเป็นเขตการปกครอง 3 กลุ่มโรงเรียน คือกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยอัครสังฆมณฑล กลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช และกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส โดยมีโรงเรียนในเขตจังหวัดใกล้เคียงกรุงเทพฯ ที่เข้าร่วมสังกัดด้วยอยู่ 10 จังหวัด

2. สถานศึกษาคาทอลิก หมายถึง โรงเรียนทุกโรงที่อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายการศึกษา สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 48 โรง แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑล โรงเรียนประเภทนี้ดำเนินการโดยสังฆมณฑลเป็นเจ้าของ และบริหารงานภายใต้การอำนวยการของสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำนวนโรงเรียนที่มีถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวน 10 โรง

2.2 โรงเรียนคาทอลิกของคณะนักบวช โรงเรียนประเภทนี้ดำเนินการโดยคณะนักบวชเป็นเจ้าของ และบริหารงานภายใต้การอำนวยการของคณะนักบวชชายและหญิงในเขตกรุงเทพฯ จำนวนโรงเรียนที่มีถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวน 21 โรง

2.3 โรงเรียนคาทอลิกของฆราวาส โรงเรียนประเภทนี้ดำเนินการโดยฆราวาสของศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิกเป็นเจ้าของ และบริหารงานภายใต้การอำนวยการเจ้าของโรงเรียนที่เป็นฆราวาสคาทอลิก ในเขตกรุงเทพฯ จำนวนโรงเรียนที่มีถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวน 7 โรง

3. ผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิก หมายถึง อธิการ ผู้อำนวยการ ครูใหญ่ และผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2549

4. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2549 โดยจำแนกเป็นครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน 3 กลุ่ม คือ โรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล โรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช และโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส แบ่งตำแหน่งงานเป็น 3 ประเภทคือ ครูหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด ครูประจำชั้น และครูปฏิบัติการสอน แบ่งตามวุฒิการศึกษาคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี แบ่งตามประสบการณ์ทำงานคือ ต่ำกว่า 5 ปี ,5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี แบ่งตามเพศคือ ชายและหญิง

5. นักเรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 ที่อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายการศึกษา สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2549

6. การพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน หมายถึง การพัฒนาเยาวชนไทยที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนคาทอลิก โดยการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ให้เอื้อต่อการพัฒนานักเรียนไปสู่ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง เพื่อให้สามารถนำพาตนเองผ่านวิกฤตศีลธรรมในโลกปัจจุบัน ไปสู่วุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต โดยนโยบายของการจัดการศึกษาคาทอลิก จะมุ่งไปที่กลุ่มผู้ใหญ่ นั่นคือผู้บริหารโรงเรียนและครูพันธ์ใหม่

7. ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง วิธีคิด ซึ่งเป็นเรื่องที่ลึกซึ้งและมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางสมองที่ซับซ้อน โดยอาศัยสถานการณ์ที่จะต้องใช้กลยุทธ์ทางความคิด มิใช่ความคิดที่มาจากการจำ ความคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นความคิดที่แสวงหาความรู้ มีการยอมรับโดยการแสวงหาหลักฐานมาสนับสนุนความจริง ทำการตัดสินใจเลือกตามหลักฐานอย่างมีเหตุผล และบูรณาการข้อมูลความไปใช้กับชีวิตจริงได้ รวมไปถึงสามารถตัดสินใจได้ว่าอะไรดีไม่ดี อะไรควรเชื่อ ไม่ควรเชื่อ อะไรควรทำ ไม่ควรทำ และยังสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์แปลกใหม่ได้

8. ภาวะผู้นำตนเอง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่สามารถชี้นำตนเองได้โดยมีองค์ประกอบ 6 ประการคือ การทำให้เป็นผู้นำตนเอง ผู้นำตนเองเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง การกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก การสนับสนุน

ให้เกิดผู้นำตนเอง โดยการสร้างคณะทำงาน และการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเองได้ ผู้ที่มีภาวะผู้นำตนเองจะสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง เปิดโอกาสให้ผู้อื่นรับผิดชอบและแสดงออกร่วมกันในกลุ่มทำงาน รับฟังผู้อื่น และสามารถศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่ได้ด้วยตนเอง โดยผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกและครูจะต้องจัดบรรยากาศในโรงเรียนความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดคุณลักษณะภาวะผู้นำตนเองให้แก่นักเรียน

9. การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก หมายถึง การจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน และทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความผูกพันกันในประสบการณ์แบบความสัมพันธ์ส่วนตัว ระหว่างบุคคล โดยเฉพาะนักเรียนกับผู้บริหารหรือครู ในบรรยากาศของความรัก เหตุผล ความเมตตา และการเอื้ออาทร ซึ่งจะนำไปสู่การสั่งสอนที่มีอิทธิพลใหญ่หลวงต่อการอบรมนักเรียน เกิดความลึกซึ้งระดับศีลธรรม และถือเป็นกิจกรรมที่ล้ำเลิศและสร้างสรรค์ที่สุดประการหนึ่งของมนุษย์ ผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิกต้องส่งเสริมให้ครูมีความภาคภูมิใจในฐานะส่วนตัวและในฐานะหมู่คณะของผู้อบรมแบบคณะนักบวชหรือคณะสงฆ์ ซึ่งสามารถแสดงออกด้วย ความรักและการให้อภัย การอุทิศตนในการทำงาน การทักทายกันด้วยความรักและความห่วงใย การให้ความเคารพต่อกันและกัน การยอมรับความคิดที่แตกต่าง การขจัดความโกรธ การให้ความร่วมมือ ความอดทน การภาวนาให้กันและกัน การให้กำลังใจกันและกัน การอวยพรกันและกันเสมอ ด้วยบรรยากาศดังกล่าวนี้ จะส่งเสริมให้เป็นแบบอย่างแก่เยาวชนในการพัฒนาภาวะผู้นำตนเอง และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่มีต่อความเกรงใจในตัวผู้บริหารและครูในโรงเรียนคาทอลิก

10. ความเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิกและครู ที่ต้องจัดการศึกษาเพื่อชีวิตศีลธรรมจริยธรรมที่มั่นคง ต้องเป็นกลุ่มคนที่มุ่งมั่นในการทำพันธกิจที่สำคัญของศาสนาเพื่อต่อสู้เชิงรุกกับวิกฤติศีลธรรม ผู้บริหารสูงสุดต้องลงมาทำด้วยตนเองในการบริหารในการอยู่กับครูทุกเวลา ทุกสถานที่ โดยเฉพาะอยู่กับครูและนักเรียนบ่อยๆ ในชั้นเรียน เพื่อการเตรียมพร้องการจัดการเรียนการสอนให้ดีที่สุด ฉะนั้นผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการและสามารถสอนได้อย่างดี สามารถสอนให้ครูทุกคนบูรณาการศีลธรรมจริยธรรมในวิชาที่สอนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งติดตามดูว่าครูเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กหรือไม่ และต้องจัดให้มีการสอนวิชาสิทธิมนุษยชน มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยเน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และฝึกฝนนักเรียนให้มีภาวะผู้นำตนเองให้ได้ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารต้องสร้างพัฒนาความเป็นชุมชนขึ้นในโรงเรียน มีชมรมต่างๆ ให้เด็กมีส่วนร่วมใน ลงทุนส่งเสริมสนับสนุนงานอภิบาลโรงเรียนที่ลงไปถึงครูและนักเรียน ส่งเสริมให้เป็นวัฒนธรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อความสามัคคีและเป็นเอกภาพเชิงพัฒนาสร้างสรรค์ร่วมกัน ต้องสร้างค่านิยมใหม่คือ ให้ความสำคัญกับงานอภิบาลนักเรียนมีเท่าเทียมกับวิชาการ สมกับคำกล่าวที่ว่า ดี เก่ง มีความสุข หรือ จิตวิญญาณ สติปัญญา อารมณ์ สังคมต้องถูกพัฒนาไปด้วยกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก อีกทั้งแนวคิด และกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาคาทอลิก ที่เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก ความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนในมิติของความคิดอย่างมีวิจารณญาณและภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน
เพื่อแก้วิกฤตศีลธรรม

2. เลือกกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50 จากโรงเรียนทั้งหมด ได้โรงเรียนที่ดำเนินการจำนวน 19 โรง จากจำนวนโรงเรียนระดับมัธยมหลายทั้งหมด 38 โรง โดยอัครสังฆมณฑล จำนวน 5 โรง โรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช จำนวน 10 โรง และโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส จำนวน 4 โรง จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งหมด 228 คน มาจากโรงเรียนละ 12 คน

3. สร้างแบบสอบถามครอบคลุมสภาพและปัญหาในการบริหารสถานศึกษาคาทอลิก โดยเนื้อหาสาระการบริหารโรงเรียน 2 ด้าน คือ การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก และความเป็นผู้นำทางวิชาการ

4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นและสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน ทั้งในการวิจัยเชิงภาคสนามและงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยวิธีการส่งไปรษณีย์และการลงพื้นที่ด้วยตัวเอง

5. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ประมวลผล และเขียนรายงานการวิจัย

6. เสนอผลการวิจัยต่อผู้เกี่ยวข้อง

วิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะคือ การเก็บข้อมูลเจาะลึกภาคสนาม และการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะ

1. การวิจัยภาคสนาม

1.1 เพื่อศึกษาข้อมูลตามสภาพที่เป็นจริงเท่าที่จะทำได้ โดยผู้วิจัยเอง

1.2 ใช้สภาพของกลุ่มโรงเรียน 3 รูปแบบ ที่มีผู้บริหารดำเนินการต่างกัน โดยศึกษาจากผู้บริหาร ครูหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด ครูประจำชั้น และครูผู้ช่วยผู้บริหารระดับต่างๆ

1.3 ใช้การสนทนา สัมภาษณ์ การสัมมนากลุ่มย่อย และเอกสารรายงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

1.4 ประมวลสรุปผลเป็นโรงเรียน กลุ่ม และภาพรวมอีกครั้งหนึ่ง

2. การวิจัยเชิงสำรวจ/ปริมาณ

2.1 เพื่อประมวลความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครู เกี่ยวกับสภาพปัญหา

และความต้องการในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เพื่อทำให้เยาวชนมีภาวะผู้นำ

2.2 ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย ครูหัวหน้าฝ่ายหรือครูหัวหน้าหมวด ครูประจำชั้น และครูปฏิบัติการสอน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียน19 โรง มีกลุ่มตัวอย่างของครูโรงเรียนละ 12 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 228 คน

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ SPSS for Windows เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทีทดสอบ (t-test) ค่าเอฟทดสอบ (F-test) รวมทั้งทดสอบความแตกต่างรายคู่ LSD

2.4 ประมวลสรุปผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัย ของนักวิชาการ นักการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ทำให้สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ในสถานศึกษา โดยกำหนดตัวแปรหลักคือ การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความคิดอย่างวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน ได้ดังนี้

การพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนให้แนวคิดของ โยซาฟิน และเฟร์อมัน (Josephine A. van Linden and Carl I. Fertman . 1998 : 64-65 , 79-80 , 97 , 113) ได้ศึกษาศักยภาพการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน สามารถแบ่งเป็น 3 สถานะ คือ สถานแรกความเอาใจใส่ สถานะที่สอง การปฏิสัมพันธ์ สถานะที่สาม คือ การเป็นตัวของตัวเอง สำหรับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก ได้ศึกษาจากหลักการของบาทหลวงวัชศิลป์ กฤษเจริญ. (2548: 193-200) ซึ่งสามารถแบ่งได้ 3 ด้านคือ ด้านแรกด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านที่สองด้านภาวะภายในที่เกี่ยวกับเจตคติ และด้านการบริหารวิชาการ ส่วนตัวแปรด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้แนวคิดของ ภราดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์ (2548: 205-207) มี 10 มาตรการ คือ การศึกษาเพื่อชีวิตศีลธรรมจริยธรรมที่มั่นคง ผู้บริหารและครูต้องเป็นมืออาชีพ ครูทุกคนสามารถบูรณาการศีลธรรมจริยธรรมในวิชาที่สอนอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการสอนวิชาสิทธิมนุษยชน สร้างและพัฒนาความเป็นชุมชนขึ้นในโรงเรียน ลงทุนส่งเสริมสนับสนุนงานอภิบาลโรงเรียนที่ลงไปถึงครูและนักเรียน ทำให้งานอภิบาลนักเรียนมีความสำคัญเท่าเทียมกับวิชาการ ส่งเสริมให้เป็นวัฒนธรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญกับคุณค่าของคนทุกคน เราต้องภูมิใจในความเป็นคาทอลิกและมีจุดยืนของเรา และจงมีมานะและอดทนในการพัฒนาเด็กนักเรียน

สำหรับตัวแปรด้าน ความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ได้จากวัดสันต์และเกเซอร์ (ชำนาญ เอี่ยมสำอางค์. 2539: 51 ; อ้างอิงจาก Watson & Glaser. 1964v : 10) ได้กล่าว

ไว้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นรูปแบบของการคิดที่ประกอบด้วย ทัศนคติ ความรู้ และทักษะ โดยที่ทัศนคติหมายถึง ทัศนคติที่มีต่อการแสวงหาความรู้ และยอมรับการแสวงหาหลักฐานมาสนับสนุนสิ่งที่อ้างว่าเป็นจริง และใช้ความรู้ด้านการอนุมานสรุปใจความสำคัญและการสรุปเป็นกรณีทั่วไป โดยตัดสินใจจากหลักฐานอย่างสมเหตุสมผล สอดคล้องกับหลักตรรกวิทยา ตลอดจนทักษะในการใช้ทัศนคติและความรู้ ดังกล่าวมาประเมินผลความถูกต้องของข้อความ และตัวแปรด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน ใช้แนวคิดของ แมนซ์ และซิมส์ (Charles C. Manz and Henry P. Sims. 1991) บริบทของคุณลักษณะผู้นำตนเองของนักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษา ใน 6 ด้าน คือ การทำให้เป็นผู้นำตนเอง (Become a self-leader) ผู้นำตนเองเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง (model self-leadership) การกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (Self-set goals) การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก (Create positive thought patterns) การสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเอง โดยการสร้างคณะทำงาน (Promote self-leadership through teamwork) และการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (Facilitate self-leadership culture)

สำหรับตัวแปรต้นที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของครู ที่มีต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนในสถานศึกษา ด้านการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความคิดอย่างวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน ในการจำแนกสังกัดของการดำเนินงานโรงเรียน ใช้ผลการวิจัยของ สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย (2546: บทคัดย่อ) ได้แสดงผลการเปรียบเทียบภาพลักษณ์ในปัจจุบันของผู้บริหารโรงเรียนในเครือคาทอลิกตามประเภทของการบริหารและจัดการศึกษาคาทอลิก พบว่า ความคิดเห็นจากลุ่มผู้ให้ข้อมูลของโรงเรียนที่มีประเภทของการบริหารและจัดการศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งในที่นี้มี 3 ประเภท ได้แก่ สังฆมณฑล คณะนักบวช และฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกๆด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่แล้ว พบว่า โรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑลมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช ในด้านบุคลิกลักษณะ ความรู้ความสามรถ ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันขันแข็ง ความคงเส้นคงวา และความมีประสิทธิภาพ ส่วนในด้านความมีจิตใจที่ใฝ่บริการ พบว่ามีความแตกต่างสองคู่คือ โรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑลกับโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส นอกจากนี้ในด้านความกล้าหาญทางจริยธรรม และความยุติธรรม พบว่าโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑลกับคณะนักบวช และโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวชกับฆราวาสก็มีความแกต่างกันอยู่เช่นกัน

ตัวแปรต้นที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของครู เมื่อจำแนกตามตำแหน่งงาน ใช้ผลการวิจัยของ ศักดา สรรเสริญ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวินัยนักเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า ตำแหน่งงานของผู้บริหารและครูที่แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานวินัยนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ใช้ผลการวิจัยของ ชนิษฐภัค

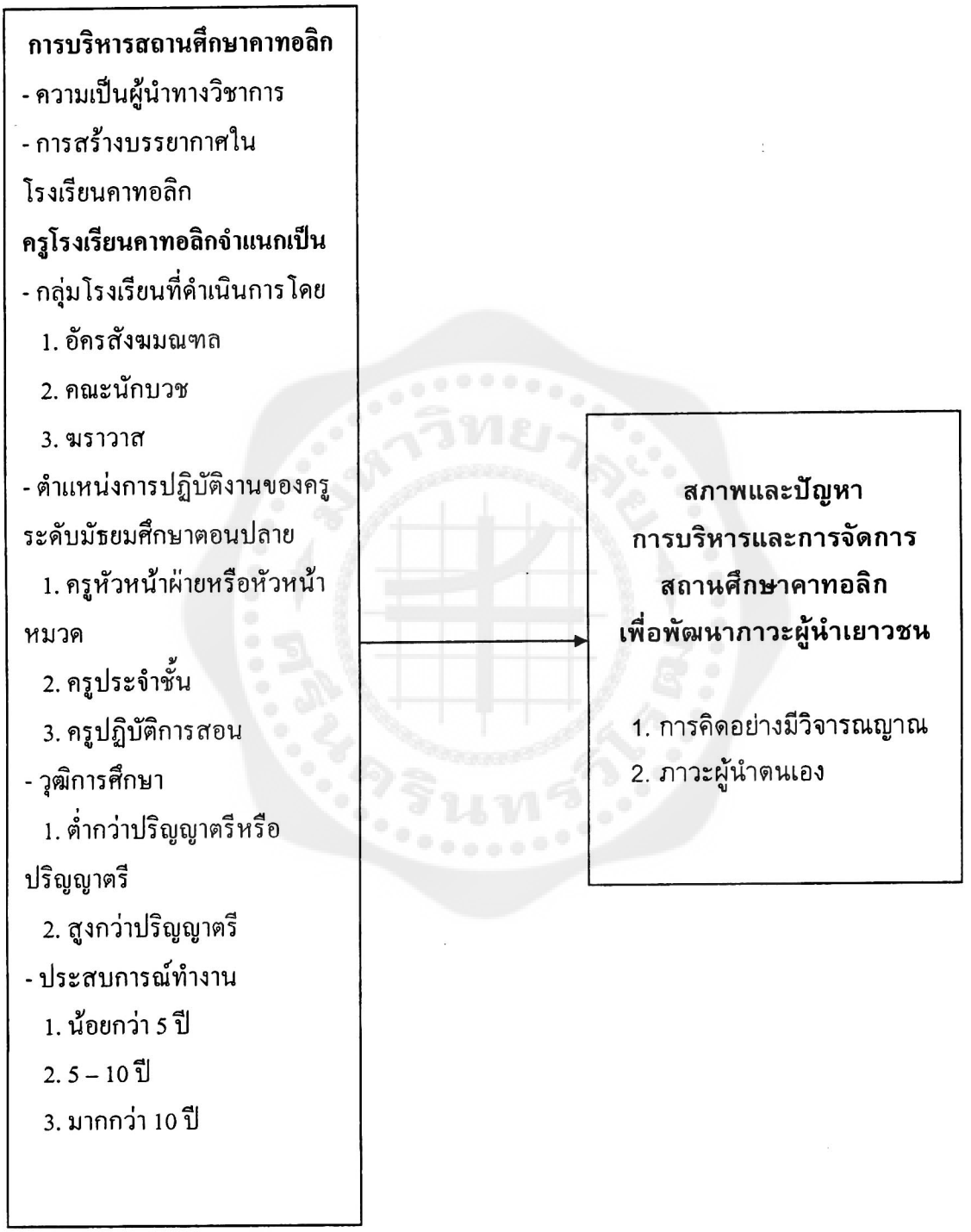
สิงหลกะ (2549: บทคัดย่อ) การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของครูจำแนกตามวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี หรือปริญญาตรี กับวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นโดยรวมต่อการบริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการจำแนกตามประสบการณ์ ใช้ผลการวิจัยของ เอนก ธรรมนิต. (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาทางวิชาการของครูโรงเรียนคาทอลิก สังฆมณฑลจันทบุรี สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า ครูจำแนกตามประสบการณ์การสอน มีการพัฒนาทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์เป็นแผนภาพ เพื่อแสดงภาพรวมของกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งแจกแจงให้เห็นถึงตัวแปรต้นและตัวแปรตามอย่างชัดเจน ดังปรากฏในภาพประกอบ 1

สมมติฐานในการวิจัย

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยเสนอการบริหารจัดการระดับโรงเรียน 2 ด้านคือ การสร้างบรรยากาศ ความเป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนคาทอลิก เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง ได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. การบริหารโรงเรียนคาทอลิก ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในด้านการสร้างบรรยากาศ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน อยู่ในระดับมาก
2. การบริหารโรงเรียนคาทอลิก ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในด้านการสร้างบรรยากาศ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มโรงเรียนสังกัดที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกัน
3. การบริหารโรงเรียนคาทอลิก ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในด้านการสร้างบรรยากาศ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ตามความคิดเห็นของครูที่มีตำแหน่งงานต่างกันมีความคิดเห็นต่างกัน
4. การบริหารโรงเรียนคาทอลิก ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในด้านการสร้างบรรยากาศ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่างกัน
5. การบริหารโรงเรียนคาทอลิก ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในด้านการสร้างบรรยากาศ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกัน



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร
   1.1 ความเป็นมาของการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย
   1.2 การจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร
   1.3 วิเคราะห์สภาพการจัดศึกษาคาทอลิก
2. การพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน (Youth Leadership)
   2.1 แนวคิดและหลักการในการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ต่างประเทศ
   2.2 แนวคิดและหลักการในการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ในประเทศ
   2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)
   3.1 ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
   3.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
   3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. ภาวะผู้นำตนเอง (Self-leadership)
   4.1 ความหมายของ ภาวะผู้นำตนเอง
   4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก
   5.1 ความหมายของบรรยากาศในสถานศึกษา
   5.2 หลักการ แนวคิดในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก
   5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. ความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional leadership)
   6.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544)
   6.2 ความเป็นผู้นำทางวิชาการสถานศึกษาคาทอลิก
   6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
   7.1 สังกัดที่โรงเรียนดำเนินงาน
   7.2 ตำแหน่งงาน
   7.3 วุฒิการศึกษา
   7.4 ประสบการณ์

1. การจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิก ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร

1.1 ความเป็นมาของการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย

การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทยน่าสนใจ และมีประวัติศาสตร์ยาวนานถึง 335 ปี นับตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชจนถึงเวลานี้ โดยมี "โรงเรียนสามเณร" เป็นโรงเรียนแห่งแรก จัดตั้งขึ้นโดยมิชชันนารีชาวฝรั่งเศสในปี พ.ศ. 2208 จะพบว่าจุดเริ่มต้นของการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย ยาวนานกว่าการศึกษาในระบบของประเทศไทยมาก ถึงแม้จะไม่ต่อเนื่องกันมาตลอดจนถึงยุครัตนโกสินทร์ โรงเรียนอัสสัมชัญก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2428 จนถึงเวลานี้นับเป็นเวลา 115 ปีแล้วหลังจากนั้นก็มีคณะนักบวชอีกหลายคณะเข้ามาจัดตั้งโรงเรียนในประเทศไทย (รุ่ง แก้วแดง. 2544, กุมภาพันธ์ : 1) เช่น คณะภคิณีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร์ ได้ตั้งโรงเรียนเซนต์ฟรังซีสเซเวียร์ ใน พ.ศ. 2448 คณะนักบวชซาเลเซียน ได้ตั้งโรงเรียนในปี พ.ศ. 2460 เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2502 สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทยเห็นความสำคัญที่จะจัดโรงเรียนคาทอลิก รวมตัวกันขึ้นเป็นองค์กร เพื่อที่จะได้แลกเปลี่ยนทัศนะ ประสบการณ์และถือนโยบายที่ถูกต้องร่วมกัน จึงได้มีมติตั้ง "คณะกรรมการโรงเรียนคาทอลิกแห่งประเทศไทย" มีพระคุณเจ้า เปรโต คาเร็ตโต ผู้แทนสภาสังฆราชเป็นประธาน ต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น "สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย" โดยมีมติเอกฉันท์ของที่ประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งแรกของโรงเรียนคาทอลิก ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2512 ทำหน้าที่เพื่อส่งเสริม ประสานงานและสนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย (สภาการศึกษาคาทอลิก ประเทศไทย. 2544: 1) โดยมีวิสัยทัศน์ของการศึกษาคาทอลิก (การศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. 2545-2546: 69-77)คือ บุคคลแห่งการเรียนรู้ ชุมชนที่รักและเอื้ออาทร มุ่งสู่ความเป็นเลิศแห่งความเป็นมนุษย์ ตามหลักคริสตธรรม (Learning Persons, Loving and Caring Community, Reaching for Human Excellence, according to Christian Principles)

จนถึงปัจจุบันได้มี โรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยแบ่งเป็น 3 สังกัด คือ โรงเรียนที่ดำเนินการโดยอัครสังฆมณฑล จำนวน 36 โรง โรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช จำนวน 28 โรง โรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส จำนวน 55 โรง (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก. 2548, สิงหาคม-2549, กรกฎาคม: 268-270)

1.2 การจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิก ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร

โรงเรียนคาทอลิกเป็นสถาบันการศึกษาที่มีจุดประสงค์ในการอบรมสั่งสอนกุลบุตรกุลธิดาของชาติให้เป็นบุคคลที่บรรลุถึงความสมบูรณ์ กอปรด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รวมทั้งปรัชญาทางศาสนาและจริยธรรม และพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติมากที่สุดตามหลักพระคริสตธรรม โรงเรียนคาทอลิกมุ่งมั่นให้การศึกษาอบรมโดยมีเป้าหมายคือพัฒนาเด็กนักเรียนให้เป็นบุคคลทั้งครบ คือ พัฒนาร่างกาย จิตใจอารมณ์ ตลอดจนเอกลักษณ์และบุคลิก (ตามแนวปรัชญาของแต่ละสถาบัน) ปลูกฝังให้เป็นพลเมืองที่ดีในระบอบ

ประชาธิปไตย โดยเน้นให้มีความรักต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อันเป็นวิธีของคนไทยในระบบประชาธิปไตย รู้จักรักษาศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามของประเทศชาติ ปลูกฝังค่านิยมด้านจิตใจให้มีจริยธรรม มีความเคารพซึ่งกันและกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และผนึกกำลังกันรับผิดชอบเพื่อความดีของส่วนรวม มีความรักและกตัญญูรู้คุณต่อพ่อแม่ ครู และสถาบันของตน ส่งเสริมด้านวิชาการและการปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะที่จำเป็นเพื่อเป็นพื้นฐานอาชีพในอนาคต โรงเรียนคาทอลิกแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ (ณัฐกานต์ ธิมะดี. 2546: 18-19) ไว้ดังนี้

1.2.1 โรงเรียนคาทอลิกของสังฆมณฑล ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 เขต ได้แก่ โรงเรียนคาทอลิกที่มีพื้นที่อยู่ในเขตสังฆมณฑลใดก็อยู่ในสังฆมณฑลนั้น โดยที่โรงเรียนต่างๆมีบาทหลวงนักบวชหรือฆราวาสเป็นผู้รับผิดชอบในตำแหน่งผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ และครูใหญ่

1.2.2 โรงเรียนคาทอลิกของคณะนักบวช ได้แก่ โรงเรียนที่อยู่ภายใต้การบริหารงานของคณะนักบวชต่างๆ เช่น คณะเซนต์คาเบรียล คณะซาเลเซียน คณะลาซาล คณะพระมหาไถ่ คณะอูซูลิน คณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ล และคณะพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ ซึ่งตั้งอยู่ในเขต 10 เขต

1.2.3 โรงเรียนคาทอลิกของเอกชน ได้แก่ ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เป็นผู้ดำเนินการเป็นเจ้าของ เช่น โรงเรียนเซนต์จอห์น โรงเรียนเครือสารสาสน์ โรงเรียนเบญจมิน โรงเรียนนฤมลทิน ฯลฯ

1.3 วิเคราะห์สภาพการจัดศึกษาคาทอลิก

จากการศึกษาเอกสารหลายฉบับ พร้อมกับการให้ข้อมูลสะท้อนภาพของการจัดการศึกษาคาทอลิกที่ผ่านมา จนถึงปัจจุบัน มีรายละเอียดดังนี้

รุ่ง แก้วแดง (2544, กุมภาพันธ์: 1-3) ได้เสนอแนวคิดของการจัดการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไว้ว่า ในปัจจุบัน จุดแข็งที่เด่นมากของการศึกษาคาทอลิก คือ การบูรณาการระหว่างการศึกษากับศาสนา ด้วยการทำให้การศึกษาศาสนา และคุณธรรมเป็นเรื่องเดียวกัน ตัวอย่างเช่น มีข้อความตอนหนึ่งในหนังสือดรุณศึกษาที่นักเรียนส่วนใหญ่ท่องได้ขึ้นใจคือ จงตื่นเถิดเปิดตาหาความรู้ เรียนคำครูคำพระเจ้าเฝ้าขยันจะอุดมสมบัติปัจจุบัน แต่สวรรค์ดีกว่าเราอย่าลืม

สำหรับจุดอ่อนของโรงเรียนคาทอลิก ที่เริ่มเสียเอกลักษณ์ไป ดร.รุ่ง แก้วแดง (2544, กุมภาพันธ์: 4-5) ได้วิเคราะห์ไว้ ดังนี้

1.3.1 โรงเรียนคาทอลิกปัจจุบันไม่เด่นเรื่องคุณธรรมเหมือนแต่ก่อน ซึ่งเป็นน่าเสียดายที่ปัจจุบันโรงเรียนคาทอลิก เปลี่ยนจากโรงเรียนศาสนามาเป็นโรงเรียนสามัญธรรมดาไม่โดเด่นเหมือนในอดีต บาทหลวงท่านหนึ่ง ท่านบอกว่าอยากจะกลับไปทำโรงเรียนของวัดอีกดังที่ปรากฏในเอกสารสังคายนาวาติกัน ครั้งที่ 2 ว่าด้วยพระศาสนจักรในโลกสมัยนี้ ข้อที่ 35 ตอนหนึ่งที่กล่าวว่า "การมีสมบัติเพิ่มขึ้นเป็นเรื่องสำคัญน้อยกว่าการเป็นผู้มีคุณธรรมยิ่งขึ้น" และในส่วนที่ว่าด้วยโรงเรียนคาทอลิก ข้อ 35 กำหนดให้ "โรงเรียนคาทอลิกมุ่งพัฒนามนุษย์

ทั้งตัว (the whole man) มุ่งพัฒนาคุณค่าของความเป็นมนุษย์ทุกประการ (all human values) ให้พบความกลมกลืมและความสำเร็จในพระคริสตเจ้าผู้เป็นมนุษย์ที่ดีพร้อม (the Perfect man) "

1.3.2 ไม่เป็นผู้นำในการปฏิรูปการเรียนรู้ ในจำนวนโรงเรียนผู้นำ หรือโรงเรียนต้นแบบ แทบจะไม่มีโรงเรียนคาทอลิกอยู่ด้วยเลย ครูแห่งชาติ และครูแกนนำส่วนใหญ่ก็มาจากภาครัฐมากกว่าภาคเอกชน เมื่อเทียบกับสมัยก่อน หากต้องการดูความก้าวหน้าของการศึกษาให้ไปดูที่โรงเรียนคาทอลิก เช่น โรงเรียนอัสสัมชัญคือศูนย์ปฏิรูปการเรียนรู้ แต่ปัจจุบันโรงเรียนคาทอลิกกลายเป็นโรงเรียนธรรมดาเหมือนโรงเรียนทั่วไป

1.3.3 ไม่ยึดหลักวิชาชีพทางการศึกษา จะพบว่าผู้บริหารบางโรงเรียนคาทอลิกบางโรงเรียนยังไม่ใช่ผู้บริหารมืออาชีพ ไม่ใช้หลักวิชาการเป็นตัวตั้งในการบริหารและจัดการโรงเรียน การแต่งตั้งหรือโยกย้ายอธิการโรงเรียนหรือบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการบริหารการศึกษาของคณะบวชบางแห่ง มักไม่คำนึงถึงความสามารถและคุณสมบัติที่เหมาะสมกับงานทางด้านการศึกษา

อย่างไรก็ตามจุดดีของโรงเรียนคาทอลิกในปัจจุบันคือ ผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกมีความสนใจเรื่องการศึกษามาก แต่ยังขาดเรื่องการเป็นผู้นำ ผมจึงขอเสนอภาพอนาคตต่อไปนี้ด้วยความตั้งใจและจริงใจ เพราะท่านเป็นคนที่มีพลัง รุ่ง แก้วแดง (2544, กุมภาพันธ์: 5-7) ภาพอนาคตมีดังนี้

1. กลับไปเป็นโรงเรียนศาสนา เน้นความรู้คู่คุณธรรม สาส์นของสมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิกเรื่อง โรงเรียนคาทอลิกในสหัสวรรษที่ 3 ข้อ 4 "นี่คือเวลาเหมาะสมที่จะให้ความเอาใจใส่กับคุณลักษณะพื้นฐานบางประการของโรงเรียนคาทอลิก ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งต่อพระศาสนจักรและสังคม ได้แก่ การทำให้โรงเรียนคาทอลิกเป็นสถานที่แห่งการศึกษาและอบรม" พระสมณะสารสากล (Redemptor Hominis) ข้อ 16 "ศีลธรรมต้องมาก่อนวิชาการ" ต่อไปนี้โรงเรียนคาทอลิกของเราจะกลับไปเป็นโรงเรียนของศาสนา แต่ก่อนศาสนาอาจจะถูกกีดกัน แต่ตอนนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้สิทธิอย่างเต็มที่แก่ศาสนาในการจัดการศึกษา ที่อยากเห็นคือ การที่วัดกับโรงเรียนเป็นภาพเดียวกัน เพราะปัจจุบันโรงเรียนคาทอลิกก็เหมือนกับโรงเรียนรัฐบาลทั่วไป

2. เป็นผู้นำเช่นในอดีต ผู้นำการปฏิรูปการเรียนรู้

2.1 โรงเรียนคาทอลิกต้องทำการปฏิรูปอย่างกล้าหาญ (สมณะกร: ทรวงการศึกษาคาทอลิกข้อ 3)โรงเรียนคาทอลิกมีพลัง มีนักการศึกษามากมาย มีผู้บริหารที่จบดอกเตอร์จำนวนมาก ผมอยากเห็นท่านเป็นผู้นำทางด้านการศึกษา และเป็นผู้นำด้านการปฏิรูปการเรียนรู้เหมือนในอดีต

2.2 ยกเลิกการสอบเลือกเข้า ป. 1 เพราะท่านกำลังทำร้ายเด็ก

2.3 ยกเลิกการกวดวิชา

2.4 สมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก ข้อ 19 "การสอนเป็นการกระทำซึ่งมีความลึกซึ้งระดับศีลธรรมและถือเป็นกิจกรรมที่ล้ำเลิศและสร้างสรรค์ที่สุดประการหนึ่งของมนุษย์ เพราะครูไม่ได้เขียนลงบนวัสดุที่ไม่มีชีวิตแต่เขียนลงบนจิตใจของมนุษย์เอง"

สมัชชาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ค.ศ.2005 ที่มีพระคาดินัลไมเกิ้ล มีชัย กิจบุญชู ตำแหน่ง พระอัครสังฆราชแห่งอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ได้ออก กฤษฎีกา เรื่องการฟื้นฟูชีวิตและพันธกิจของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในบทที่ 6 ข้อ 45-52 เกี่ยวกับการฟื้นฟูสถานศึกษา (กฤษฎีกา สมัชชาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ค.ศ. 2005. 2549, เมษายน: 17-19) มีรายละเอียด ดังนี้

ข้อ 45 การศึกษาอบรมแบบคาทอลิก มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนามนุษย์ในทุกมิติ ส่งเสริมศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ทุกคน โดยมีพระตริสตเจ้าเป็นรากฐาน อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ มุ่งมั่นให้สถานศึกษาคาทอลิกเป็นสนามประกาศข่าวดีที่สำคัญของพระศาสนจักรคาทอลิกทุกคน ในสถานศึกษาเป็นพยานถึงความรัก การรับใช้และเมตตาธรรม ประกาศพระคริสตเจ้าแก่บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สถานศึกษา ต้องการเน้นการช่วยเหลือเด็กยากจนด้อยโอกาส และเด็กพิการให้ได้รับการศึกษา และต้องให้ความสำคัญเรื่องการเสวนากับบุคคลต่างความเชื่อ ดังนั้น อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ข้อ 46 ต้องทำให้สถานศึกษาคาทอลิกแสดงเอกลักษณ์ของตนให้เด่นชัดตามแนวทางพระศาสนจักร โดยสร้างบรรยากาศคาทอลิก สอนคำสอน ปลูกฝังความเชื่อ อบรมคุณธรรมจริยธรรมตามคุณค่าพระวรสาร และบูรณาการเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอน

ข้อ 47 ต้องจัดให้มีการรับเด็กคาทอลิกเข้าเรียนในสถานศึกษาคาทอลิกและได้รับการอบรมแบบคาทอลิกอย่างจริงจัง โดยบิดา มารดา ผู้ปกครองมีหน้าที่รับผิดชอบและให้ความร่วมมือเต็มที่

ข้อ 48 ต้องส่งเสริมให้สถานศึกษาคาทอลิกทำงานด้านสังคมซึ่งประกอบด้วยงานเมตตาสงเคราะห์ รวมทั้งบูรณาการการเสริมสร้างศักดิ์ศรีมนุษย์และความยุติธรรมในกระบวนการเรียนรู้และการอบรม

ข้อ 49 ต้องส่งเสริมงานศาสนสัมพันธ์ในสถานศึกษาคาทอลิกบนพื้นฐานของความเคารพซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและบุคลากรอื่นๆ รวมทั้งชุมชนรอบข้าง

ข้อ 50 เรียกร้องให้สถานศึกษาคาทอลิกทุกแห่งตระหนักถึงภาพลักษณ์ของพระศาสนจักร โดยยืนยันเจตนารมณ์จะไม่เรียก/รับปัจจัยเป็นเงื่อนไขในการรับเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา

ข้อ 51 กำหนดให้ "สื่อศึกษา" เป็นเรื่องสำคัญในสถานศึกษาคาทอลิก สำหรับบุคลากรและนักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจ รู้เท่าทันสื่อ และรู้จักเลือกใช้สื่อให้เป็นประโยชน์

ข้อ 52 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จึงเรียกร้องให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันอย่างจริงจังในการปรับปรุง แก้ไข และฟื้นฟูการจัดการศึกษาคาทอลิกให้เป็นจริงตามเจตนารมณ์ของพระศาสนจักร คือ "สถานศึกษาเป็นสนามแห่งการประกาศข่าวดี" อย่างแท้จริง

สรุป จากการได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาคาทอลิกตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่า การจัดการศึกษาคาทอลิกตั้งแต่แรกมีชื่อเสียงอย่างมาก ด้านศาสนา คุณธรรมจริยธรรม เนื่องจากมีคณะสงฆ์ และคณะนักบวช ทำการบริหารและสอนในชั้นเรียนด้วยตัวเอง แต่ปัจจุบัน จำนวนของโรงเรียนมีมากขึ้น แต่จำนวนนักบวชและพระสงฆ์กลับมีน้อยลง ประกอบกับข้อเรียกร้องหลายประการ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง ค่านิยม ฯลฯ ทำให้เอกลักษณ์ของการจัดการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกเริ่มเปลี่ยนไป จึงมีนักวิชาการและผู้ศรัทธาในสถานศึกษาคาทอลิกหลายท่าน ที่ห่วงใยและหวังในการปฏิรูปการศึกษาคาทอลิก โดยมีกฤษฎีกา เรื่องการฟื้นฟูชีวิตและพันธกิจของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในบทที่ 6 ข้อ 45-52 เกี่ยวกับการฟื้นฟูสถานศึกษา โดยเน้นการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ศาสนา บูรณาการการเสริมสร้างศักดิ์ศรีมนุษย์และความยุติธรรมในกระบวนการเรียนรู้และการอบรม ให้ทุกคนมีส่วนร่วม และใช้สื่อศึกษาอย่างถูกต้องเหมาะสม ทุกอย่างอยู่บนฐานของการรับใช้และเมตตาธรรม ซึ่งทั้งหมดนี้เรียกร้องการบริหารจัดการที่ต้องมีบรรยากาศ และความเป็นผู้นำทางวิชาการสมัยให้ เพื่อการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง ในการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนในโรงเรียนคาทอลิก ให้มีภาวะผู้นำในตัวเองและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. การพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน (Youth Leadership)

การศึกษาแนวคิดและหลักการในการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน มีการศึกษาและดำเนินการอยู่ทั้งในประเทศและต่างประเทศดังจะนำเสนอต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและหลักการในการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ต่างประเทศ

จากการศึกษาสภาพของเยาวชนไทยในปัจจุบันและความสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชนในบริบทของสภาเยาวชนการศึกษาคาทอลิกมาแล้ว พบว่าการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ที่เป็นนโยบายหรือโครงการระดับประเทศ หรือองค์การยังมีน้อย และเกิดขึ้นไม่บ่อยหรือไม่ต่อเนื่องอย่างจริงจัง แต่ในต่างประเทศค่อนข้างมีการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน อย่างเด่นชัดและต่อเนื่อง จึงนำเสนอแนวคิดและหลักการในการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ในต่างประเทศดังต่อไปนี้

Peter and Austin (1985: 20-32) เชื่อว่าผู้นำมีความหมายว่า การปล่อยพลังอำนาจ, การสร้าง, การเป็นอิสระ และการเติบโต

Halloran and Benton (1987) ได้นิยามผู้นำว่าเป็นความสามารถเพื่อชักชวนคนอื่นเกิดการสมัครใจในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นมาเข้าร่วมแนวคิดเดียวกันได้

Bennis and Nanus (1985) คนที่มีศักยภาพในการเป็นผู้นำ ดังคนที่สามารถนำคนในทุกที่ ทุกเหตุการณ์ และทุกวัน เป็นความสามารถส่วนตัวที่จะสร้างกำลังใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับกลุ่ม และนำพาผ่านวิกฤตไปได้ด้วยดี

Holander (1986: 35, 39-52) ได้มองว่า รูปแบบของผู้นำควรเป็นผู้นำการติดต่อสื่อสารการจัดการ ให้สำเร็จ (Transactional leadership) ถึงมองในการเป็นผู้นำดำเนินการให้เกิดผล

ผลิต โดยการพบปะผู้คน ตัดสินใจของคนอื่นให้ทำสิ่งต่างๆ เป็นผู้นำในการพูดต่อหน้ากลุ่ม และเขียนเอกสารการวางแผน ดำเนินงานจนสำเร็จ แต่ต่อมาแนวคิดของการเป็นผู้นำได้เปลี่ยนไป ผู้นำที่ดีไม่ควรเป็นเพียง Transactional leadership แต่ต้องเป็น Transformational leadership นั่นคือการเป็นผู้นำที่สามารถเปลี่ยนผู้ตามกลับมาให้เป็นผู้นำให้ได้ (Josephine A. van Linden and Carl I. Fertman . 1998: 9)

จากนักวิจัย ชื่อ Fertman and Long. (1990); Fertman and Chubb. (1993); Wald and Fringle. (1995) ; Long , Wald and Grat , (1996) ได้แสดงตัวบ่งชี้ 5 มิติ ที่ค้นพบในการพัฒนาภาวะผู้นำ คือ ข้อมูลสารสนเทศของภาวะผู้นำ (Leadership Information) ท่าทีการวางตัวของภาวะผู้นำ (Leadership Attitude) การติดต่อสื่อสาร (Communication) การตัดสินใจ (Decision Making) และการจัดการความตรึงเครียด (Stress Management) จาก 5 มิติดังกล่าวนี้ สามารถรวมไว้ใน วงความรู้ (Cognitive) การควบคุมอารมณ์ (Emotional) และพฤติกรรม (Behavioral) ทั้งหมดนี้เป็นรูปแบบของการพัฒนาภาวะ การเป็นผู้นำของเยาวชน ซึ่งนำมาเป็นการตรวจ การควบคุมดูแล และการประเมิน ซึ่งนำมาอยู่ในรูปของกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชนได้

โยซาฟิน และเฟร์อมัน (Josephine and Fertman) ได้ศึกษาศักยภาพการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน สามารถแบ่งเป็น 3 สถานะ คือ สถานแรกความเอาใจใส่ (Awareness) เป็นสถานะที่พื้นฐานสุดของเยาวชนที่มี เยาวชนจะยอมรับและอยู่ในวัฒนธรรมหรือบรรทัดฐานของสังคม ตามจารีตประเพณี พวกเขาจะอยู่อย่างธรรมดา ไม่คิดอะไรมากไปกว่าการได้ปฏิบัติตามที่สังคมเสนอ สถานะที่ 2 คือ การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) สถานภาพนี้ เยาวชนกำลังอยู่ขั้นตอนระหว่างกระบวนการพัฒนาสู่การเป็นผู้นำ พวกเขาจะเริ่มคิดและกระทำสิ่งที่สังคมเรียกร้องในลักษณะของ Transactional Leadership คือ การปฏิบัติติดต่อ สื่อสารกับผู้คนให้กิจกรรมสำเร็จไป โดยเริ่มเป็นตัวเชื่อมสานกับผู้คน คนกับคน ตามภาระหน้าที่ที่ระบุไว้ โดยมีการรักษาสมดุลของความรู้ อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อการเป็นที่ยอมรับของคนอื่น และสังคม ในเวลาเดียวกัน พวกเขาก็ต้องก้าวไปสู่ สถานะที่ 3 โดยคิดเสมอว่าตัวเขาคือใคร ความสามารถอะไรบ้างที่เขามี เพียงพอหรือไม่ เพียงพอที่จะก้าวไปสู่สถานะที่ 3 คือการเป็นตัวของตัวเอง (Mastery) หรือไม่ เยาวชนที่อยู่ในสถานะภาพที่ 3 นี้ จะมีความสนใจในตนเองและผู้อื่น มีความสามารถทำงานและติดต่อผู้อื่นอย่างมั่นใจ สามารถนำพาตนเองและผู้อื่นสู่การพัฒนาและค้นพบคุณค่าของตนเองและเป้าหมายของกลุ่ม นั่นคือการเป็นผู้นำ (Josephine A. van Linden and Carl I. Fertman. 1998 : 64-65 , 79-80 , 97 , 113)

บทบาทของผู้ใหญ่ในการพัฒนาภาวะการเป็นผู้นำของเยาวชน ก็คือต้องให้ข้อมูลเพื่อแสดงให้เยาวชนเห็นว่า พวกเขาสามารถพัฒนาตนไปสู่การเป็นผู้นำได้โดย มีท่าทีที่เป็นเชิงบวกกับการพัฒนาตน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และมีความหวังกับตัวเยาวชน เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ต่อการพัฒนาตนเอง ทั้งในส่วนของ Transactional และ Transformational Leadership โดยมีการร่วมวางแผน ปฏิบัติตามโครงการ กำกับติดตาม และประเมินผลร่วมกัน ทั้งเยาวชน

และผู้ใหญ่ ที่สำคัญ ผู้ใหญ่ ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์การต่างๆ ต้องมีเจตคติที่มองเยาวชน เป็นผู้นำ หมายถึง ต้องไว้ใจ ส่งเสริม และตั้งมั่นในเชิงบวกว่า เยาวชนทุกคนมีภาวะการเป็นผู้นำอยู่ในตัวของพวกเขา โดยสร้างสภาวะแวดล้อมที่ส่งเสริมภาวะการเป็นผู้นำ เช่นการให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการเริ่มคิดวางแผนกระทำโครงการต่างๆ ของโรงเรียน ชุมชน การปล่อยให้พวกเขามีโอกาสตัดสินใจในความคิดริเริ่มบางอย่างที่เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน การให้พวกเขารับผิดชอบและสร้างความสมดุลของคนและงานที่ทำ การส่งเสริมให้พวกเขาทำงานเป็นทีมทำงานอย่างมีระบบ ให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน โดยมองผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง (Josephine A. van Linden and Carl I. Fertman . 1998 : 139 - 175)

การสร้างกลุ่มเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน จำเป็นต้องเกิดความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเยาวชน เช่น ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้นำชุมชน ผู้แทนหน่วยงาน และผู้แทนศาสนา เพื่อนำสิ่งต่างๆ ที่ตนรู้ มีประสบการณ์และพลังในการจัดโปรแกรมพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ให้เป็นระบบและต่อเนื่อง ฉะนั้นตัวแทนของผู้ใหญ่ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มการพัฒนาครั้งนี้ต้องมีเป้าหมายเดียวกัน คือการสร้างความเข้าใจให้กับเยาวชนถึงสิ่งที่จะต้องพัฒนา ติดต่อสื่อสาร ให้เกิดประสิทธิผล ทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมทั้งกลุ่มตามกิจกรรมของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยมีกลยุทธ์ในการจัดระบบอบรมเยาวชนให้มีภาวะเป็นผู้นำคือ หลีกเลี่ยงการใช้คำสั่งกับเยาวชน เตรียมตัวอย่างเชิงรูปธรรมในการจัดอบรม ให้ความสำคัญกับความต้องการของเยาวชน ก่อนความต้องการของผู้ใหญ่ และให้เกียรติกันและกันในความแตกต่างระหว่างบุคคล ข้อต่างๆ เหล่านี้คือสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องตระหนักก่อนจะทำการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน (Josephine A. van Linden and Carl I. Fertman. 1998: 177 - 179)

สรุปแนวคิดในการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ต้องพัฒนาทั้งด้านของผู้นำในการแลกเปลี่ยน (Transactional leadership) และผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้อื่น (Transformational Leadership) บทบาทของผู้ใหญ่ในการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ก็คือต้องให้ข้อมูลเพื่อแสดงให้เยาวชนเห็นว่า พวกเขาสามารถพัฒนาตนไปสู่การเป็นผู้นำได้ โดยมีท่าทีที่เป็นเชิงบวกกับการพัฒนาตน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และมีความหวังกับตัวเยาวชน เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ต่อการพัฒนาตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีเจตคติที่มองนักเรียนเป็นผู้นำ หมายถึง ต้องไว้ใจ ส่งเสริม และตั้งมั่นในเชิงบวกว่า เยาวชนทุกคนมีภาวะการเป็นผู้นำอยู่ในตัวของพวกเขา โดยสร้างสภาวะแวดล้อมหรือบรรยากาศที่ส่งเสริมภาวะการเป็นผู้นำ เช่นการให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการเริ่มคิดวางแผนกระทำโครงการต่างๆ ของโรงเรียน ชุมชน การปล่อยให้พวกเขามีโอกาสตัดสินใจในความคิดริเริ่มบางอย่างที่เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน การให้พวกเขารับผิดชอบและสร้างความสมดุลของคนและงานที่ทำ การส่งเสริมให้พวกเขาทำงานเป็นทีมทำงานอย่างมีระบบ ให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน โดยมองผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง โดยอาศัยความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.2 แนวคิดและหลักการในการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ในประเทศ

วิทยากร เชียงกูล (2547: 8) ได้ให้แนวคิดในการพัฒนาภาวะผู้นำในประเทศไทยไว้ว่า ประเทศไทยยังมีปัญหาและความด้อยพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองที่ต้องการคิดค้นใหม่ทางสังคม และการพัฒนาความเป็นผู้นำในระดับต่างๆ ตั้งแต่ผู้นำครอบครัว ผู้นำชั้นเรียน (ครู) องค์กร ชุมชน ผู้นำด้านสื่อและศิลปวัฒนธรรมไปจนถึงผู้นำทางสังคม ธุรกิจ และการเมือง

การที่สังคมเรามีผู้นำน้อย ส่วนหนึ่งมาจากมายาคติที่ว่า งานผู้นำคืองานของคนที่มีตำแหน่งหน้าที่ มีอำนาจฐานะทางสังคมสูง คนธรรมดาไม่สามารถทำอะไรได้ หรือการเป็นผู้นำเป็นสิ่งที่คนธรรมดาไม่สามารถที่จะเรียนรู้ได้ แต่จากการสำรวจพบว่าไม่จริง การจะเป็นผู้นำต้องประกอบไปด้วยความสามารถและทักษะทุกอย่างที่สามารถระบุได้ และสามารถเรียนรู้ได้ มีผู้นำที่มีความสามารถอยู่มากมายในหมู่ ครู พระ อาสาสมัคร ผู้บริหารจัดการ ข้าราชการ คนที่เป็นผู้นำคือคนที่เริ่มต้นจากการเชื่อมั่นในตนเองและคนที่รู้จักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (วิทยากร เชียงกูล. 2547: 32-33)

ผู้นำจะต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับความเชื่อของผู้ตามว่า การต่อสู้ในชีวิตจะนำมาซึ่งอนาคตที่สดใสกว่า ศรัทธาเช่นนี้ เป็นผลมาจากความสัมพันธ์ที่สนิทสนม และช่วยสนับสนุนระหว่างผู้นำกับผู้ตามการนำไม่ใช่เรื่องของการใช้ความคิดเท่านั้น มันเป็นเรื่องของจิตใจ เรื่องของความเอาใจใส่ ความกล้า ความปรารถนาดีต่อคนอื่นๆ ต่อองค์กรและชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดพลังที่มนุษย์เราจะร่วมกันสร้างสรรค์สิ่งที่พิเศษมากกว่าธรรมดาได้ (วิทยากร เชียงกูล. 2547: 34-35)

จากการประชุมสัมมนาครั้งที่ 35 เมื่อวันที่ 28-31 สิงหาคม 2548 คณะกรรมการสภาการศึกษาคาทอลิกฯ โดย ฯพณฯ อุปสังฆราชยอแซฟจำเนียร กิจเจริญ ได้เล็งเห็นว่า หัวข้อเรื่อง "วิกฤติศีลธรรม ท้าทายบทบาทการศึกษาคาทอลิก" จะเป็นหัวข้อที่ได้รับความสนใจต่อผู้เข้าร่วมสัมมนาไม่มากก็น้อย เพราะวิกฤติศีลธรรมในปัจจุบันกระทบบุคคลเป้าหมายทางการศึกษาและบุคคลเหล่านี้ก็ไม่ใช่ใครอื่นไกลแต่เป็นเยาวชน หญิง ชาย ในโรงเรียนคาทอลิก ซึ่งท้าทายการศึกษาคาทอลิก จริงๆ และผู้ที่ถูกท้าทาย ก็คือผู้บริหาร คุณครูและบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียน ฉะนั้นงานของคาทอลิก จึงเป็นงานของการอภิบาลในโรงเรียน ในสถานศึกษา ให้การอบรมสั่งสอนนักเรียนและเยาวชน สู่ความเจริญทางปัญญา มีสมรรถภาพทางด้านกาย จิตใจ และวิญญาณที่ครบถ้วน จุดหมายหลักเพื่อรักษาคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์ (สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก. 2548:39)

การศึกษาคาทอลิก มีความสำนึกถึงบทบาท และหน้าที่ร่วมกับครอบครัวและชุมชนในการปลูกฝังค่านิยมพระวรสาร ให้เยาวชนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในวัฒนธรรมไทย ให้สอดคล้องกับแผนแม่บททิศทางงานอภิบาล 2000 ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ค.ศ. 2000-2010 ในนโยบายปฏิบัติข้อ 6 เรื่องให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์

ด้วยความตระหนักในสภาวะวิกฤตทางด้านศีลธรรมของสังคมไทยในปัจจุบัน สภาการศึกษาคาทอลิกประกาศเจตนารมณ์ถึงพันธะกิจการจัดการศึกษาเพื่อชีวิตที่มีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมที่มั่นคงยั่งยืน โดยการนำเสนอแนวทางปฏิบัติบัญญัติ 10 ประการในสถานศึกษาคาทอลิกดังนี้ (พรจิต พูลวิทกิจ. 2548:5-6)

1. จัดการอบรมเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนทุกระดับชั้นในหลักสูตร

2. จัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรในสถานศึกษาให้มีทักษะในการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรมในทุก กลุ่มสาระ

3. จัดให้มีการสอนสิทธิมนุษยชนและสอนเพศศึกษา เพื่อเพิ่มคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์

4. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้คงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงานของไทย

5. ส่งเสริมและพัฒนางานอภิบาลในโรงเรียน

6. ผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนบุคลากรทุกคน มีความตระหนักในบทบาทของตนในงานอภิบาล

7. ส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์อันดีงามของบุคลากรในสถานศึกษา

8. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเอาใจใส่และร่วมแก้ปัญหาของครอบครัวของเด็กนักเรียน

9. ปลูกจิตสำนึกบุคลากรในสถานศึกษาให้รู้ เข้าใจและใช้สื่อในทางที่ดี

10. จัดการศึกษาเพื่อหล่อหลอมนักเรียนให้มีอุปนิสัยตามเอกลักษณ์ของสถาบันคาทอลิกคือ “เป็นคนเพื่อผู้อื่น”

ทั้งนี้บุคลากรของสถานศึกษาคาทอลิกต้องมั่นคงในภารกิจ มีความมานะ อดทน ยืนหยัดในการแก้ไขวิกฤตศีลธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง (พรจิต พูลวิทกิจ. 2548: 5-6)

ครูยุคใหม่ที่คาดหวัง ครูเลือดใหม่-ครูพันธ์ใหม่ น่าจะมีภาพลักษณ์ คุณลักษณ์ ที่สะท้อนมาจากหลักการ (Principle) 10 ประการซึ่งน่าจะใช้เป็นมาตรฐานการผลิตและพัฒนาครูใหม่- ครูเก่าที่อยู่ในระหว่างการพัฒนาได้

หลักการที่ 1: ครูพันธุ์ใหม่มีความเข้าใจในเรื่องของแนวคิดหลักแห่งวิชาชีพครู มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของเครื่องมือที่จะใช้สำหรับการแสวงหาความรู้ การสอบถาม มีความเข้าใจในโครงสร้างของสาขาวิชาที่ตนเป็นผู้สอนและสามารถสร้างสรรค์ประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมให้เนื้อหาวิชาเหล่านั้นเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

หลักการที่ 2: ครูพันธุ์ใหม่มีความเข้าใจในเรื่องของการเรียนรู้และพัฒนาของเด็ก รู้จักสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นเพื่อช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญา สังคมและการพัฒนาการส่วนบุคคล

h393482

หลักการที่ 3: ครูพันธุ์ใหม่มีความเข้าใจถึงความแตกต่างในการเรียนรู้ของเด็กและสามารถสร้างสรรค์โอกาสในการจัดการเรียนการสอนที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับผู้เรียนที่หลากหลายได้

หลักการที่ 4: ครูพันธุ์ใหม่มีความเข้าใจและรู้จักใช้ยุทธวิธีที่หลากหลายในการสอนเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล สามารถแก้ไขปัญหาและมีทักษะในเชิงปฏิบัติ

หลักการที่ 5: ครูพันธุ์ใหม่ใช้ความเข้าใจในตัวเด็กแต่ละบุคคล รวมทั้งการใช้ทั้งแรงจูงใจและพฤติกรรมของกลุ่มมาสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในเชิงสร้างสรรค์ มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และการสร้างแรงจูงใจในตัวของผู้เรียน

หลักการที่ 6: ครูพันธุ์ใหม่รู้จักเลือกใช้ถ้อยคำที่ก่อให้เกิดผล สามารถใช้อากัปกิริยาท่าทีรวมทั้งเทคนิควิธีการสื่อความหมายที่ช่วยกระตุ้นให้เด็กรู้จักถาม รู้จักแสวงหาความรู้ ตลอดทั้งรู้จักสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนอย่างสร้างสรรค์

หลักการที่ 7: ครูพันธุ์ใหม่รู้จักการสร้างแผนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาความต้องการของชุมชนและเป้าหมายของหลักสูตร

หลักการที่ 8: ครูพันธุ์ใหม่มีความเข้าใจและใช้ยุทธวิธีการประเมินผลในรูปแบบทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อประเมินสร้าง ความมั่นใจให้เกิดขึ้นว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทั้งทางสติปัญญา สังคมและร่างกายอย่างต่อเนื่อง

หลักการที่ 9: ครูพันธุ์ใหม่จะต้องเป็นผู้ปฏิบัติการที่มีความถี่ถ้วนรู้จักที่จะประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองและบุคคลอื่นอย่างต่อเนื่อง (นักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ ในชุมชนการเรียนรู้) พร้อมทั้งหาโอกาสที่จะสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพของตนให้เกิดขึ้น หลักการที่ 10: ครูพันธุ์ใหม่จะต้องสร้างความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานในโรงเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนขนาดใหญ่ (ชุมชนที่มีเครือข่ายมาก) เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของเด็ก

ขอให้ท่านผู้อ่านได้คิดวิเคราะห์ให้เห็นภาพว่า “ครูยุคใหม่” ตามหลักการที่นำเสนอทั้ง 10 ประการ ว่าตรงกับครูในอุดมคติของท่านหรือไม่ แล้วลองเทียบเคียงกับภาพครูในอดีตที่ท่านรู้จักด้วยว่าเหมือนกันหรือต่างกันในหลักการใดบ้าง หากมีข้อคิดเห็นที่ต้องการแลกเปลี่ยนเรื่อง “ครูพันธุ์ใหม่” ก็ขอให้ส่งจดหมายมาที่ “กลุ่มการผลิตและพัฒนาครู” ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนิน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ได้เพื่อจะได้เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่อไป

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ สรุปได้ว่า ครูจะต้องพัฒนาวิชาการให้ก้าวหน้าอยู่เสมอมิฉะนั้นจะตามเด็กไม่ทัน เราจะสอนเด็กให้เป็นคน “ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน” ครูเองจะต้องศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้อยู่เป็นเนืองนิจ ทำชีวิตให้สดชื่นแจ่มใส ทำโรงเรียนให้น่าอยู่ พัฒนาครูให้หน้าคบ ครูจึงจะไม่ใช่พิพิธภัณฑ์ความรู่เคลื่อนที่ แต่เป็นครูที่จะต้องมีทั้งภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน (พลสันห์ โพธิ์ศรทอง. 2548:11-13)

แนวความคิดเพื่อพัฒนาการศึกษาคาทอลิกตามแนว ของคณะนักบวชเยซูอิต จากเอกสาร Ignatian Pedagogy : A Practical Approach ที่มุ่งให้การศึกษาอบรมเยาวชนสู่เป้าหมายสูงสุดของชีวิต โดยเน้นการเป็นคนที่มีจิตใจกว้างต่อผู้อื่น เป็นผู้ที่มีความรู้ มีมโนธรรมและอุทิศตนในหนทางของเมตตาธรรม ตามพระฉบับของพระเยซูคริสตเจ้า ทั้งนี้นับว่ายังเป็นอมตะและเหมาะสมกับกาลสมัยอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจุบันประเทศไทยเรากำลังอยู่ในยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้น การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทย. 2537: คำนำ)

การศึกษาในโรงเรียนเยซูอิตจึงแสวงหาที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีที่เยาวชนมองดูตนเองและผู้อื่น มองดูระบบทางสังคมและโครงสร้าง มองดูหมู่คณะระดับโลกของมนุษยชาติและสิ่งสร้างทั้งหมด ถ้าสำเร็จจริงตามนี้ การศึกษาเยซูอิตไม่เพียงแต่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีที่คนหนึ่งคิดและกระทำเท่านั้น แต่ยังส่งผลไปถึงวิธีที่พวกเขาดำรงชีวิตอยู่บนโลก กลับเป็นหญิงชายที่มีความสามารถมีมโนธรรมและความเห็นอกเห็นใจ ผู้แสวงหาสิ่งที่ดีกว่าในรูปแบบของสิ่งที่สามารถทำได้ (สภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทย. 2537: 17-18)

เพื่อบรรยายหรือส่งเสริมการสอนซึ่งคำนึงถึงแต่ละบุคคล และผู้เรียนรู้มีการดำเนินการด้วยตนเอง และซึ่งมีเป้าหมายไม่เพียงแต่การซึมรับเนื้อหาของวิชา แต่ยังเป็นการพัฒนาบุคคลอีกด้วย แต่ในประเพณีอิกญาซีโอของการศึกษา คำเหล่านี้มีความหมายพิเศษเพราะมันบรรยายถึง "วิธีดำเนินการ" ซึ่งมีประสิทธิภาพมากกว่าในการบรรลุถึง การฝึกอบรมที่สมบูรณ์ของนักเรียน นั่นคือวิธีสร้างประสบการณ์และไตร่ตรอง ซึ่งนำนักเรียนไม่เพียงแต่ลงลึกในวิชาเท่านั้น แต่ยังให้แสวงหาความหมายในชีวิต และในการทำการเลือกส่วนตัว (การกระทำ) ตามโลกทรรศน์ที่ครอบคลุมและกว้างมากกว่า ในอีกด้านหนึ่งเราทราบว่า ประสบการณ์และการตริตรองไม่ได้เป็นปรากฏการณ์ที่แยกจากกัน เป็นไปไม่ได้ที่จะมีประสบการณ์โดยไม่มีการไตร่ตรองด้วยระดับหนึ่ง และการไตร่ตรองทุกอย่างจะมีพร้อมกับประสบการณ์ทางปัญญาหรืออารมณ์ด้วยเสมอ มีการหยั่งรู้และความสว่างที่เกิดขึ้น มีโลกทรรศน์ของตนเองและผู้อื่น (สภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทย. 2537: 47-48)

สรุป แนวคิดของการจัดการศึกษาคาทอลิกประเทศไทยมีความห่วงใยต่อการพัฒนาเยาวชนไทยให้สามารถนำพาตนเองผ่านวิกฤตศีลธรรมที่มุ่งทำลายความเจริญเติบโตในวุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ของเยาวชนในอนาคต โดยนโยบายของการจัดการศึกษาคาทอลิกในปี 2005 เป็นต้นไป จะมุ่งไปที่กลุ่มผู้ใหญ่นั่นคือ ครอบครัว พ่อแม่ ชุมชน และครู รวมถึงผู้อบรมที่เป็นพระสงฆ์และนักบวชที่ต้องปฏิรูปตัวเองในการรวมพลังต่อสู้ต่อสภาพความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมในปัจจุบัน โดยผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิกจะต้องจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาเยาวชน อีกทั้งต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการสมัยใหม่ ที่สามารถจัดการเรียน

การสอนให้ผู้เรียนเกิดภาวะผู้นำตนเอง และมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ ดังนี้จึงจะสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ผู้บริหารและครูพันธ์ใหม่

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน มีงานวิจัยในประเทศดังนี้

1. สรวงสุดา สิงขรอาสน์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลิกภาพด้านความเป็นผู้นำองค์การนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.1 ผู้นำองค์การนิสิตมีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำโดยภาพรวม และจำแนกเป็นด้านความรับผิดชอบ ล้านความเชื่อมั่นในตนเองภายหลังการฝึกกลุ่มสัมพันธ์กว่าก่อนการฝึกกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 ผู้นำองค์การนิสิตเพศชาย และหญิงมีการพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำโดยภาพรวมและจำแนกเป็นด้านความรับผิดชอบและด้านความเชื่อมั่นในตนเองภายหลังการฝึกกลุ่มสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน

2. นพลักษณ์ หนักแน่น (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้นำนิสิตนักศึกษาในสถานบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

2.1 ผู้นำนิสิตนักศึกษาจัดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนิสิตนักศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้นำนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร 4 ด้านได้แก่ คุณลักษณะด้านสติปัญญาความรู้ความสามารถ คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ คุณลักษณะที่เกี่ยวกับงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา และคุณลักษณะทางสังคม ตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่สังกัด สาขาวิชาที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประสบการณ์ในการเป็นผู้นำของผู้นำนิสิตนักศึกษา ลำดับสูงสุด 3 ลำดับแรก

2.1.1 คุณลักษณะด้านสติปัญญาความรู้ความสามารถ ได้แก่ มีความรู้ความเข้าในในองค์กรของตน และมีความสามารถในการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลและเหตุผล

2.1.2 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ

2.1.3 ด้านคุณลักษณะที่เกี่ยวกับงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ได้แก่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีประสบการณ์ทำงาน และมีความสามารถในการบริหาร

2.2 การเปรียบเทียบการจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนำนิสิตนักศึกษาทั้ง 4 ด้านตามตัวแปร เพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ฯ พบว่าผู้นำนิสิตนักศึกษาจัดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำนิสิตนักศึกษาไม่แตกต่างกัน ยกเว้น

คุณลักษณะด้านสติปัญญาความรู้ความสามารถ ผู้นำนิสิตชาย และหญิงจัดลำดับความสำคัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผู้นำนิสิตนักศึกษามีความเห็นว่าพฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้นำนิสิตนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความเป็นผู้นำแบบงานอยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

2.4 การเปรียบเทียบความเป็นผู้นำของผู้นำนิสิตนักศึกษา โดยรวมและรายด้าน ได้แก่พฤติกรรมแบบมุ่งงาน และพฤติกรรมแบบมุ่งสัมพันธ์ จำแนกตามเพศ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาวิชาการศึกษา ผมสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประสบการณ์ในการเป็นผู้นำนิสิตนักศึกษา พบว่าผู้นำนิสิตนักศึกษามีพฤติกรรมเป็นแบบผู้นำโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. รัตติกรณ์ จงวิศาล (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ พบว่าผู้นำนิสิตได้รับการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีเจตคติที่ดีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงหลังการฝึกอบรม มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ผู้นำประเมินตนเอง และภาวะผู้นำที่ร่วมงานประเมินผู้นำหลังสิ้นสุดการทดลอง มากกว่าผู้นำนิสิตที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเจตคติที่ดีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงหลังสิ้นสุดการทดลอง และความพึงพอใจในการทำงานของผู้ร่วมงานหลังสิ้นสุดการทดลองไม่พัฒนาขึ้นอย่างมัยสำคัญทางสถิติ แต่มีแนวโน้มว่าความพึงพอใจในการทำงานของผู้ร่วมงานหลังสิ้นสุดการทดลอง ในกลุ่มผู้รำนิสิตที่ได้รับการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีมากว่าในกลุ่มนิสิตที่ได้ไม่ได้รับการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

4. วาสนา พวยอ้วน (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านธารนพเก้า จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

4.1 นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านธารนพเก้า จังหวัดสระแก้วมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

4.2 นักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.3 นักเรียนกลุ่มที่เข่ารวมโปรแกรมฝึกการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฝึกการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน มีงานวิจัยต่างประเทศดังนี้

1. ดาเนียล โทมัส เรย์ (O'Daniel, Thomas Ray. 2005: Abstract) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษา (Mastering) กับการพัฒนาภาวะผู้นำในศาสนจักรนานาชาติ เปนเตคอสตัล (United Pentacostal Church International: UPCI) เพื่อนำไปใช้ประโยชน์การพัฒนามาตรฐานใบอนุญาต การเป็นผู้อภิบาลศาสนา โดยการทำวิจัยนี้ ทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ ระหว่างที่ปรึกษาและการพัฒนาภาวะผู้นำของ UPCI ซึ่งจะมีการวิเคราะห์บนเอกสารหลักฐานของภาวะผู้นำตามแบบพระคัมภีร์เก่าที่มีแนวคิด 5 ประการคือ เป็นผู้สอน เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน เป็นที่ปรึกษา เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการท้าทายและเป็นเพื่อน ซึ่งหลัก 5 ประการนี้ เปรียบเสมือนคุณลักษณะของการพัฒนาภาวะผู้นำที่สำคัญ การวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลร่วมกับหน่วยงาน 2 แห่ง คือ BGP (Board of General Presbyters) และ GYC (General Youth Committee) ในอเมริกาเหนือซึ่งทำงานเกี่ยวกับการเป็นที่ปรึกษาให้กับเยาวชนในด้านภาวะผู้นำเยาวชน ผลสรุปของงานวิจัยพบว่าที่ปรึกษาเห็นด้วยกับคุณลักษณะของภาวะผู้นำตามแบบแนวคิดเอกสารของพระคัมภีร์เก่า 5 ประการดังที่กล่าวมาข้างต้นและตัวบ่งชี้ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในงานการเป็นที่ปรึกษาภาวะผู้นำในเชิงเอกภาพ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณคือ การทำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบเป็นระบบและใช้บรรยากาศการฝึกอบรม โดยที่ปรึกษาเข้ามีส่วนร่วมกับโปรแกรมตลอดเวลา

2. เดอ เลออน, เจฟเฟร์ ดี (De leon, Jeffrey D. 2000: Abstract) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำในคนทำงานวัยหนุ่ม เยาวชนที่สำเร็จการฝึกอบรมการแพร่ธรรม และนักเรียนในโรงเรียนเทดส์ (TEDS = Trinity Evangelical Divinity School) ของรัฐฟลอริดา งานวิจัยนี้ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญต่อประสบการณ์ การพัฒนาเยาวชนในสนามแพร่ธรรมในโรงเรียนเทดส์ ในด้านกระบวนการพัฒนานักเรียนและเยาวชนวัยหนุ่ม ให้มีความเป็นผู้นำแบบเปลี่ยนผ่าน (Transformational Leaders) จากการศึกษาพบว่า สิ่งที่ช่วยให้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนผ่านในตัวเยาวชนลาตินอเมริกัน เพื่อทำให้ปฏิบัติงานในสนามแพร่ธรรมได้ดีคือเอกลักษณ์ส่วนตัวตามแบบที่เขาเป็นโดยการสร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงสู่เป้าหมายใหม่ๆ ที่น่าสนใจโดยมองเห็นถึงคุณค่าและวัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนแปลง เพื่อสามารถให้เหตุผลและสรุปองค์ประกอบที่จำเป็นระหว่างพวกเขากับองค์การศาสนาคริสต์ ลาตินอเมริกา งานวิจัยนี้จึงเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชนในสนามแห่งการแพร่ธรรม

3. ดาเนียล โทมัส เรย์ (O'Daniel, Thomas Ray. 2005: Abstract) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษา (Mastering) กับการพัฒนาภาวะผู้นำในศาสนจักรนานาชาติ เปนเตคอสตัล (United Pentacostal Church International: UPCI) ซึ่งเป็นประโยชน์การพัฒนามาตรฐานใบอนุญาต การเป็นผู้อภิบาลศาสนา โดยการทำวิจัยนี้ ทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ ระหว่างที่ปรึกษาและการพัฒนาภาวะผู้นำของ UPCI ซึ่งจะมีการวิเคราะห์บนเอกสารหลักฐานของภาวะผู้นำตามแบบพระคัมภีร์เก่าที่มีแนวคิด 5 ประการคือ เป็นผู้สอน เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน เป็นที่ปรึกษา เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการท้าทายและเป็นเพื่อน ซึ่งหลัก 5 ประการนี้ เปรียบเสมือนคุณลักษณะของการพัฒนาภาวะผู้นำที่สำคัญ

การวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลร่วมกับหน่วยงาน 2 แห่ง คือ BGP (Board of General Presbyters) และ GYC (General Youth Committee) ในอเมริกาเหนือซึ่งทำงานเกี่ยวกับการเป็นที่ปรึกษาให้กับเยาวชนในด้านภาวะผู้นำเยาวชน ผลสรุปของงานวิจัยพบว่าที่ปรึกษาเห็นด้วยกับคุณลักษณะของภาวะผู้นำตามแบบแนวคิดเอกสารของพระคัมภีร์เก่า 5 ประการดังที่กล่าวมาข้างต้นและตัวบ่งชี้ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในงานการเป็นที่ปรึกษาภาวะผู้นำในเชิงเอกภาพ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณคือ การทำโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบเป็นระบบและใช้บรรยากาศการฝึกอบรม โดยที่ปรึกษาเข้ามีส่วนร่วมกับโปรแกรมตลอดเวลา

4. John C. Ricketts and Rick D. Rudd. (2002: 1-13) ได้ทำวิจัยเรื่องโมเดลการศึกษาความเข้าใจภาวะผู้นำเพื่อการอบรม, ครู และการพัฒนาภาวะผู้นำในตัวเยาวชน ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เบต้าในการทบทวนเอกสารการพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน เชื่อมโยงกับการสร้างโมเดลทางความคิดของการสอน, การฝึกอบรมและการพัฒนาภาวะผู้นำในตัวเยาวชน หลังการกล่าวอ้างอิงถึง ความต้องการในการศึกษาภาวะผู้นำ การขาดข้อมูลสารสนเทศด้านการพัฒนาภาวะผู้นำในตัวเยาวชน ในอาชีพและการศึกษาระดับเทคนิคศึกษา โมเดลถูกนำเสนอด้วยรายละเอียดในรูปแบบโครงสร้างการทำงานเชิงหลักสูตรสำหรับการสอนภาวะผู้นำให้นักเรียนทั้งหมด โมเดลนี้ประกอบด้วย 5 มิติ และ 3 สถานะของการพัฒนา 5 มิติของโมเดลทางความคิดคือ 1.) ความรู้และข้อมูลสารสนเทศของภาวะผู้นำ (Leadership Knowledge and Information) (2.) ท่าทีความปรารถนาและความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำ (Leadership Attitude, Will and Desire) 3.) การตัดสินใจ การมีเหตุผล และการคิดเชิงวิกฤต (Critical Thinking) (4.) ทักษะการสื่อสารทางการพูดและการเขียน (Oral and Written Communication Skills) และ (5.) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และภายในตนเอง (Intra and Interpersonal Relations) ข้อเสนอแนะ 5 มิติอยู่ในโมเดลเพื่อดำเนินการในสถานการณ์แรก ของการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาวะผู้นำในเยาวชน

5. Martin, Valerie A. (2004: ออนไลน์) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำการฝึกปฏิบัติค้านต่างๆเพื่อการเตรียมบทบาทการเป็นผู้นำของนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมเครือคริสเตียน มีผลการวิจัยเป็นดังนี้

5.1 ความเป็นผู้นำที่มีคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพื่อการสร้างกลุ่มให้ทำงานได้สำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ กลุ่มคาทอลิก หรือกลุ่มอื่นๆ ผู้เชี่ยวชาญหลายคนบอกว่าเราขาดผู้นำที่เข้มแข็งในประเทศ อันที่จริง คือ เราอยู่ในสภาพการขาดภาวะผู้นำของประเทศแม้ว่าในกลุ่มของผู้คนที่นับถือคริสต์ ฉะนั้นจึงมีการมองหาผู้นำ และฝึกฝนผู้นำใหม่ในอนาคต และสมาคมโรงเรียนคริสต์ในนานาชาติ กำลังพลิกผันโรงเรียนในเครือให้พัฒนาจากภาวะผู้นำในตัวเยาวชนของพวกเขาในโรงเรียนมีไม่มากนัก

5.2 ผู้นำโรงเรียนคริสเตียนเชื่อว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในโรงเรียนที่สังกัดสมาคมโรงเรียนนานาชาติของคริสเตียน สามารถส่งเสริมการพัฒนาภาวะการเป็นผู้นำของนักเรียนได้

และโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้มีการจัดรูปแบบการทดลองเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในโรงเรียนและพวกเขา

5.3 ความสามารถในการพัฒนา ด้านวิสัยทัศน์และการกำหนดวิสัยทัศน์ไม่ได้ถูกส่งเสริมให้กับหลายโรงเรียนในเครือ ซึ่งอันที่จริงประเด็นดังกล่าวนี้มีผลต่อการพัฒนาภาวะการเป็นผู้นำ นอกเหนือจากนี้ การสำรวจยังพบว่าผู้นำโรงเรียนส่วนใหญ่เชื่อว่า นักเรียนได้รับการเตรียมอย่างดี ในบทบาทการเป็นผู้นำ แม้ว่าจำนวนนักเรียนที่มีส่วนในรูปแบบของการเป็นผู้นำของกิจกรรมต่างๆ ใน

3. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

3.1 ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นรูปแบบการคิดที่ต้องอาศัย กระบวนการทางสมองในหลายๆ ด้านของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ การตีความหมาย การประเมินค่า ในการที่จะพิจารณาข้อมูลข่าวสาร ที่ตัวบุคคลได้รับมาว่ามีความน่าเชื่อถือ และมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะลงสรุปได้ว่าควรเชื่อหรือไม่เชื่อด้วยสาเหตุใด (ทิพาวดี คลี่ขจาย. 2547: 8)

นักการศึกษา นักจิตวิทยา และผู้เชี่ยวชาญด้านการคิดหลายท่าน ได้ให้ความหมายด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณในแง่ต่างๆ แตกต่างกันไปบ้างตามแง่มุมในการพิจารณาของแต่ละบุคคล แต่โดยสรุปคำนิยามของแต่ละท่านก็จะออกมาในลักษณะที่คล้ายคลึงกันแต่ไม่มีคำนิยามใดที่สามารถอธิบายความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างครอบคลุมและสมบูรณ์มากที่สุดและเมื่อพิจารณากระบวนการคิดในแต่ละครั้งก็มักพบว่าต้องประกอบด้วยสิ่งที่จะคิดหรือข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่จะคิด วิธีการคิด และจุดมุ่งหมายของการคิดที่แตกต่างกัน (ชำนาญ เอี่ยมสำอางค์. 2539 : 51 ; อ้างอิงจาก Chuska. 1986) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้นักทฤษฎีสามารถจำแนกการคิดออกเป็นประเภทต่างๆ ได้

วัตสันและเกลเซอร์ (ชำนาญ เอี่ยมสำอางค์. 2539 : 51 ; อ้างอิงจาก Watson & Glaser. 1964 : 10) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นรูปแบบของการคิดที่ประกอบด้วย ทัศนคติ ความรู้ และทักษะ โดยที่ทัศนคติหมายถึง ทัศนคติที่มีต่อการแสวงหาความรู้ และยอมรับการแสวงหาหลักฐานมาสนับสนุนสิ่งที่อ้างว่าเป็นจริง และใช้ความรู้ด้านการอนุมานสรุปใจความสำคัญ และการสรุปเป็นกรณีทั่วไป โดยตัดสินใจจากหลักฐานอย่างสมเหตุสมผล สอดคล้องกับหลักตรรกวิทยา ตลอดจนทักษะในการใช้ทัศนคติและความรู้ดังกล่าวมาประเมินผลความถูกต้องของข้อความ

สกินเนอร์ (Arunee. 1985 :48 ; อ้างจาก Skinner. 1976) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่าประกอบด้วยกระบวนการและความสามารถ กระบวนการหมายถึง วิธีการแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์และทัศนคติในการแสวงหาความรู้ ส่วนความสามารถหมายถึง ความรู้ในข้อเท็จจริง หลักการสรุปในกรณีทั่วๆ ไป การอนุมาน การยอมรับข้อตกลง

เบื้องต้น การนิรนัย การตีความหมาย และการประเมินผล รวมทั้งทักษะความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล

มลิวัลย์ สมศักดิ์ (2540 : 15) ได้ให้ความหมายว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นปัญหา ข้อโต้แย้ง หรือข้อมูลที่คลุมเครือ เพื่อตัดสินใจและนำไปสู่การสรุปเป็นข้อยุติอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งสอดคล้องกับ

สมสุข โถวเจริญ (2541 : 20) ได้ให้ความหมายว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเกี่ยวกับข้อความที่เป็นปัญหาโดยหาหลักฐานที่มีเหตุผลหรือข้อมูลที่เชื่อถือได้มายืนยันการตัดสินใจตามเรื่องราวหรือสถานการณ์นั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปที่ถูกต้อง

สรุปความคิดอย่างมีวิจารณญาณหมายถึง รูปแบบของการคิดที่ประกอบด้วย ทัศนคติ ความรู้ และทักษะ ที่ใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์และการแสวงหาความรู้ ในการตีความหมาย และการประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล เพื่อเยาวชนสามารถเลือกที่จะตัดสินใจทำหรือเชื่อในการเหตุการณ์หรือคำพูดบางอย่างได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และไม่ผิดหลง

3.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ได้มีนักวิชาการบางท่านที่ให้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไว้ดังนี้

แนวคิดของเดรสเซลและเมย์ฮิวส์ (ดารุณี บุญวิก. 2543: 6 ; อ้างอิงจาก Dressel & Mayhew. 1957) การคิดอย่างมีวิจารณญาณประกอบด้วยความสามารถต่างๆ 5 ด้าน ดังนี้

1. ความสามารถในการนิยามปัญหา ประกอบด้วย ลักษณะต่อไปนี้

1.1ความสามารถในการตระหนักถึงความเป็นไปของปัญหา ได้แก่ การรู้ถึงเงื่อนไขต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันในสภาพการณ์ การรู้ถึงความขัดแย้งและเรื่องราวที่สำคัญในสภาพการณ์และความสามารถในการระบุจุดเชื่อมต่อที่ขาดหายไปของชุดเหตุการณ์ หรือความคิดและการรู้ถึงสภาพปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบ

1.2 ความสามารถในการนิยามปัญหา ได้แก่ การระบุถึงธรรมชาติของปัญหา ความเข้าใจถึงสิ่งที่เกี่ยงข้อง และความจำเป็นในการแก้ไขปัญหา สามารถนิยามองค์ประกอบของปัญหา ซึ่งมีความยุ่งยากและเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม สามารถจำแนกแยกแยะองค์ประกอบของปัญหาที่มีความซับซ้อนออกเป็น ส่วนประกอบที่สามารถจัดกระทำได้ สามารถระบุองค์ประกอบที่สำคัญของปัญหา สามารถจัดองค์ประกอบของปัญหาให้เป็นลำดับขั้นตอน

2. ความสามารถในการเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบของปัญหา คือการสามารถตัดสินใจว่าข้อมูลใดมีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหา ประกอบด้วยความสามารถในการจำแนกข้อมูลที่เชื่อถือได้กับแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือไม่ได้ ความสามารถในการระบุว่าข้อมูลใดควรยอมรับหรือไม่ การเลือกตัวอย่างของข้อมูลที่มีความเพียงพอและเชื่อถือได้ ตลอดจนการจัดระเบียบระบบของข้อมูล

3. ความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น ประกอบด้วยความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้นที่ผู้อ้างเหตุผลไม่ได้กล่าวไว้ ความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้นที่คัดค้านการอ้างเหตุผลและความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้นที่ไม่เกี่ยวกับการอ้างเหตุผล

4. ความสามารถในการกำหนดและเลือกสมมติฐาน ประกอบด้วยการค้นหา การชี้แนะหาคำตอบ การกำหนดสมมติฐานต่างๆ โดยอาศัยข้อมูลและข้อตกลงเบื้องต้น การเลือกสมมติฐานที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดพิจารณาเป็นอันดับแรก การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างสมมติฐานกับข้อมูลและข้อตกลงเบื้องต้น และการกำหนดสมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ยังไม่ทราบ และเป็นข้อมูลที่จำเป็น

5. ความสามารถในการสรุปอย่างสมเหตุสมผลและการตัดสินความสมเหตุสมผลของการคิดหาเหตุผล ประกอบด้วย

5.1 ความสามารถในการลงสรุปอย่างสมเหตุสมผล โดยอาศัยข้อตกลงเบื้องต้น สมมติฐานและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การระบุความสัมพันธ์ระหว่างคำกับประพจน์ การระบุถึงเลื่อนไขที่จำเป็นและเพียงพอ การระบุความสัมพันธ์เชิงเหตุผล และความสามารถในการระบุและกำหนดข้อสรุป

5.2 ความสามารถในการพิจารณาตัดสินความสมเหตุสมผลของงกระบวนการที่นำไปสู่ข้อสรุป ได้แก่ การจำแนกการสรุปที่สมเหตุสมผลจากการสรุปที่อาศัยค่านิยม ความพึงพอใจและความลำเอียง การจำแนกระหว่างการคิดหาเหตุผลที่มีข้อสรุปได้แน่นอน กับการหาเหตุผลที่ไม่สามารถหาข้อสรุปที่เป็นข้อยุติได้

5.3 ความสามารถในการประเมินข้อสรุป โดยอาศัยเกณฑ์การประยุกต์ใช้ ได้แก่ การระบุเงื่อนไขที่จำเป็นต่อการพิสูจน์ข้อสรุป การรู้ถึงเงื่อนไขที่ทำให้ข้อสรุปไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ และตัดสินความเพียงพอของข้อสรุปในลักษณะที่เป็นคำตอบของปัญหา

สรุปได้ว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของเดรสเซลและเมย์ฮิวส์ประกอบด้วยความสามารถต่างๆ 5 ด้านคือ ความสามารถในการนิยามปัญหา ความสามารถในการเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบของปัญหา ความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น ความสามารถในการกำหนดและเลือกสมมติฐาน และความสามารถในการสรุปอย่างสมเหตุสมผล เพื่อการตัดสินใจเลือก

อุษณีย์ โพธิสุข (2541) ได้กล่าวว่า การคิด จัดเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งในระบบการศึกษา และการคิดยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างและพัฒนาองค์ประกอบของการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ขึ้น การคิดเป็นเรื่องที่ลึกซึ้งและมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางสมองที่ซับซ้อน การคิดจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อได้รับการฝึกฝนให้มีความคิดในระดับสูงขึ้น ซึ่งก็คือ คุณลักษณะทางความคิดของมนุษย์ ที่ใช้กลยุทธ์ทางความคิดที่ ซับซ้อนลึกซึ้ง สร้างสรรค์ มีหลักเกณฑ์ ในการประมวลองค์ความรู้ และประสบการณ์ต่าง เพื่อนไปสู่คำตอบเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยอาจใช้ทักษะ

ความคิดหลายด้าน ประกอบกันแล้วแต่เงื่อนไข หรือสถานการณ์ที่จะต้องใช้กลยุทธ์ทางความคิด มิใช่ความคิดที่มาจากการจำ

ดังนั้นในการเปลี่ยนแปลงความสามารถทางการคิดต้องอาศัยระยะเวลารวมทั้งปัจจัยอื่นๆทั้งทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่าคนที่มีความสามารถในการคิดย่อมจะสามารถดำรงชีวิตได้ดีกว่าคนที่ไม่มีความสามารถ เพราะคนที่มีความสามารถในการคิด คิดเป็นปฏิบัติได้ สามารถแก้ไขปัญหาได้ รวมไปถึงสามารถตัดสินใจได้ว่าอะไรดี ไม่ดี อะไรควรเชื่อ ไม่ควรเชื่อ อะไรควรทำ ไม่ควรทำ และยังสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์แปลกใหม่ได้ การคิดในปัจจุบันไม่ใช่เพียงการจำเท่านั้น (ประภาวดี วชิรพทธิ์. 2548: 1)

ประภาวดี วชิรพทธิ์. (2548: 2) ได้ศึกษาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และได้พบว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการคิดประเภทหนึ่งซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณนี้ได้มีผู้ศึกษามากมาย ทั้งนักการศึกษาและนักจิตวิทยา ต่างก็ได้พยายามให้ความหมายและกำหนดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างกว้างๆ แล้วจะมีความหมายถึง การคิดอย่างใคร่ครวญ ไตร่ตรอง โดยดิวอี้ (Dewey. 1993: 30) ได้อธิบายถึงขอบเขตของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นการคิดที่เริ่มต้นจากสถานการณ์ที่มีความยุ่งยากหรือสับสนและสิ้นสุดลงด้วยสถานการณ์ที่มีความชัดเจน แต่ในความหมายที่แคบจะเป็นการนิยามการคิดอย่างมีวิจารณญาณในลักษณะที่เป็นการใช้เหตุผล หรือเป็นตรรกศาสตร์ อยู่ในรูปการประเมินของความคิดอย่างในความหมายของเอนนิส (Ennis. 1985: 46) ที่กล่าวไว้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลที่มุ่งเพื่อการตัดสินใจว่า สิ่งใดควรเชื่อหรือสิ่งใดควรทำ อันจะช่วยตัดสินใจในสภาพการณ์นั้นได้ถูกต้อง จากการศึกษาความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้สรุปได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการในการคิดพิจารณา ไตร่ตรอง อย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ และมีประสิทธิภาพ สามารถตั้งคำถามโต้แย้ง และเปิดแนวทางความคิดเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผลมากกว่าเดิม

ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และอุษา ชูชาติ (2544: 7) ได้กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณถือเป็นการคิดที่จำเป็นต้องพัฒนาตั้งแต่ก่อนที่จะเข้าเรียนระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องพัฒนาตั้งแต่วัยเด็กเล็กและให้คงทนจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ยิ่งวัยเด็กเล็กมากเท่าไรยิ่งเป็นผลดีมากเท่านั้น เพราะการคิดอย่างมีวิจารณญาณจำเป็นต้องมีประสบการณ์ทีละเล็กทีละน้อยไม่ใช่เกิดขึ้นมาภายในระยะเวลาอันสั้น การคิดอย่างมีวิจารณญาณถือเป็นส่วนสำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตัวผู้เรียนช่วยทำให้เข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ได้ดีขึ้น สามารถที่จะคิดได้ด้วยตัวเอง และเกิดความสำเร็จในการเรียนรู้

ภราดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์ (2547, พฤษภาคม-กรกฎาคม) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาคาทอลิก ในประเด็นของการสอนผู้เรียนให้มีวิจารณญาณ ไว้ว่า เสาหลักของการเรียนรู้ตลอดชีวิต จะต้องมีการเรียนรู้เพื่อชีวิต นั่นคือการศึกษาจะต้องช่วยพัฒนาปัจเจกชนในทุกด้าน ทั้งจิตใจและร่างกาย สติปัญญา ความอ่อนไหว สุนทรียภาพ ความรู้สึกรับผิดชอบ

และศิลธรรมจรรยา มนุษย์เราทุกคนจะต้องสามารถพัฒนาความคิดอย่างอิสระด้านวิจารณญาณ และมีดุลยพินิจของตนเอง เพื่อสามารถกำหนดตนเองว่าควรดำเนินการอย่างไร เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆในชีวิต นั่นคือสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ในวิกฤติต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านศีลธรรม

สรุปการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีหลักการและแนวคิดที่เชื่อมโยงสู่การบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนคือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณจำเป็นต้องใช้วิธีคิด ซึ่งเป็นเรื่องที่ลึกซึ้งและมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางสมองที่ซับซ้อน โดยอาศัยสถานการณ์ที่จะต้องใช้กลยุทธ์ทางความคิด มิใช่ความคิดที่มาจากการจำ ความคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นความคิดที่แสวงหาความรู้ มีการยอมรับโดยการแสวงหาหลักฐานมาสนับสนุนความจริง ทำการตัดสินใจเลือกตามหลักฐานอย่างมีเหตุผล และบูรณาการข้อมูลความไปใช้กับชีวิตจริงได้

ดังนั้นในการเปลี่ยนแปลงความสามารถทางการคิดต้องอาศัยระยะเวลารวมทั้งปัจจัยอื่นๆทั้งทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และการจัดบรรยากาศในสถานศึกษา โดยเฉพาะในชั้นเรียนที่มีครูเป็นผู้จัดการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่าคนที่มีความสามารถในการคิดย่อมจะสามารถดำรงชีวิตได้ดีกว่าคนที่ไม่มีความสามารถ เพราะคนที่มีความสามารถในการคิด คิดเป็นปฏิบัติได้ สามารถแก้ไขปัญหาได้ รวมไปถึงสามารถตัดสินใจได้ว่าอะไรดี ไม่ดี อะไรควรเชื่อ ไม่ควรเชื่อ อะไรควรทำ ไม่ควรทำ และยังสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์แปลกใหม่ได้

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีงานวิจัยในประเทศดังนี้

1. เดชา จันทร์ศิริ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 40 คน โดยกลุ่มทดลองใช้การสอนตามแนวพุทธศาสตร์ กลุ่มควบคุมสอนตามแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทั้งสองกลุ่มใช้เนื้อหาเดียวกัน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาพระพุทธศาสนาและแบบทดสอบวัดการคิดวิจารณญาณผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และกลุ่มทดลองมีการคิดวิจารณญาณแตกต่างจากกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. ทิพาวดี คลี่ขจาย. (2547) ได้ศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ คือ

2.1 ความถนัดทางเหตุผลด้านจำแนกประเภท ด้านอุปมาอุปมัย ด้านอนุกรมมิติ และด้านวิเคราะห์ ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ส่วนด้านสรุปความส่งผลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพัทธ์ของเพศและระดับชั้น ส่งผลต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง , นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กับ 3 ไม่แตกต่างกัน

3. ประภาวดี วชิรพุทธิ์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ที่มีแบบการเรียนต่างลักษณะกัน เขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 กรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้คือ

3.1นักเรียนระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 มีแบบการเรียนเป็นแบบร่วมมือมากที่สุด รองลงมาเป็นแบบแข่งขัน และแบบหลีกเลี่ยง คิดเป็นร้อยละ 57.1, 28.9 และ 11.7 ตามลำดับ ส่วนการเรียนแบบอิสระ แบบพึ่งพาและแบบมีส่วนร่วมพบในจำนวนที่น้อยมาก คือร้อยละ1.1, 0.7 และ 0.5 ตามลำดับ

3.2 ระดับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 ส่วนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 ไม่แตกต่างกัน ทั้งพบด้วยว่านักเรียนหญิงมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนชาย และนักเรียนที่มีแบบการเรียนแบบร่วมมือมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่มีแบบการเรียนแบบแข่งขัน สำหรับการศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่เกิดจากตัวแปรแบบการเรียน เพศ และระดับชั้น ทั้งผลปฏิสัมพันธ์แบบ 2 ทาง และแบบ 3 ทางไม่พบว่ามีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยสรุปเป็นภาพรวมของพัฒนาการ การคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ว่า รูปแบบของพัฒนาการ การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย รวมทั้งของนักเรียนที่มีแบบการเรียนแบบร่วมมือและแบบแข่งขัน มีลักษณะเหมือนกันคือ คงที่จากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สู่ชั้นปีที่ 2 และเพิ่มสูงขึ้นในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีงานวิจัยต่างประเทศดังนี้

1. ฟรอส (Frost. 1991 : 359 - 366) ศึกษาผลการเรียนวิชาแนะแนว และการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่มีต่อการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาหญิงในระดับวิทยาลัยในอเมริกา ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่วิจัยเองโดยมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในด้านการอนุมานและการกำหนดข้อสันนิษฐาน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องพบอาจารย์สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ไม่พบความแตกต่างของคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการทดลอง

2. ริเลย์ (Riley. 1992 : 740) ศึกษาผลของประเภทคำถามของครูที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาเกรด 12 ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่

ได้รับการสอนด้วยการใช้คำถามระดับสูงมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนโดยไม่ใช้คำถามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เฟอร์เรลล์ (Ferrel. 1992 : 3223 - A) ศึกษาผลของคำถามของครูและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณคำถามประเภทการคิดอย่างมีวิจารณญาณของครู และปริมาณคำตอบประเภทการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณคำถามคำตอบของครูกับนักเรียนกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยครูใช้คำถามหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างปริมาณคำถามประเภทการคิดอย่างมีวิจารณญาณของครู และปริมาณการตอบประเภทการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน และปริมาณคำถามคำตอบระหว่างครูกับนักเรียนกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ภาวะผู้นำตนเอง (Self-leadership)

4.1 หลักการและแนวคิดในการพัฒนาภาวะผู้นำตนเอง

ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่าน ให้ความหมาย หลักการและแนวคิดในการพัฒนาภาวะผู้นำตนเอง ดังนี้

แมนซ์ และซิมส์ (Charles C. Manz and Henry P. Sims. 1991: 33) ได้อธิบายถึงการเป็นผู้นำแบบ ผู้นำเหนือผู้นำ (super leadership) โดยจะเริ่มจากการให้ผู้ตามหรือบุคลากรสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ ซึ่งเป็นการยึดยุทธศาสตร์ 2 ลักษณะคือ ลักษณะแรก เน้นการปฏิบัติทางพฤติกรรม เช่น ให้รู้จักสังเกตด้วยตนเองในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การฝึกฝนร่างกายให้เข้มแข็ง การให้รางวัลตนเอง และสามารถลงโทษหรือวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง กรณีที่ไม่สามารถจะประพฤติปฏิบัติตามที่ต้องการได้ ลักษณะที่สอง จะเน้นทางด้านความรู้ความเข้าใจในการทำงาน เช่น ให้รู้จักการทำงานให้เกิดคุณค่า การใช้ความรู้ความสามารถ และควบคุมตนเอง สร้างความคิดเป็นระบบ และฝึกให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ (สกุลศักดิ์ ทิพย์ไชย. 2546: 26)

การประยุกต์แนวคิดของ แมนซ์ และซิมส์ (Charles C. Manz and Henry P. Sims. 1991) ไปสู่บริบทของคุณลักษณะผู้นำตนเองของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา ใน 6 ด้าน ดังนี้

1. การทำให้เป็นผู้นำตนเอง (Become a self-leader)

การทำให้เป็นผู้นำตนเองหมายถึง การที่ผู้นำมีพฤติกรรมการบริหารที่จะแนะนำส่งเสริมให้ทุกคนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแสดงออกให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม คือ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถเป็นผู้นำตนเองและผู้อื่นได้ เป็นกระบวนการของผู้นำที่จะต้องส่งเสริมให้ทุกคนได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง เช่น ถ้าเป็นกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ผู้นำจะต้อง รับฟัง และเปิดโอกาสให้เพื่อนๆ

ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้นำ และผู้นำจะต้องนำข้อมูลทั้งหมดมาเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทิศทางที่ดี และเหมาะสม

การที่จะให้เป็นผู้นำตนเองได้นั้น ผู้นำต้องฝึกฝนตนเองให้มีการแบ่งงานกันทำอย่างมีระบบ ตามสัดส่วนหน้าที่ของแต่ละคนอย่างเหมาะสม มีการให้เกียนรติเพื่อนร่วมงานตามสายงานอำนาจหน้าที่ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนรับผิดชอบหน้าที่ของตนอย่างเป็นอิสระ ท้าทายการทำงาน สามารถควบคุมตนเอง กล้าที่จะรับผิดชอบ และตัดสินใจอย่างชาญฉลาด และสามารถกำหนดมาตรฐานของตนเองได้

2. ผู้นำตนเองเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง (model self-leadership)

หมายถึงการที่ผู้นำมีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมลูกน้องหรือผู้อื่นให้เป็นแบบฉบับในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง จนสามารถเป็นตัวอย่าง และเป็นผู้นำคนอื่นได้ในโอกาสต่อไป ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ โดยผู้นำจะต้องแสดงออก กระตุ้น แนะนำ ส่งเสริมให้ผู้อื่นเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม ไม่เห็นแก่ตัว มีระเบียบวินัย รู้จักเสียสละ ส่งเสริมให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ มีความคิดริเริ่ม เฉลียวฉลาด และเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ และทักษะการปฏิบัติงาน พฤติกรรมเหล่านี้ของผู้นำจะเกิดความศรัทธา ภูมิใจ และเชื่อมั่นในความสามารถของผู้นำ

3. การกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (Self-set goals)

หมายถึง การที่ผู้นำมีพฤติกรรมที่กระตุ้น สนับสนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือให้ทุกคนที่ร่วมงานสามารถกำหนดเป้าหมายได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับถวิล มาตรเลี่ยม (2544: 45-51) ที่กล่าวว่าผู้นำต้องเข้าใจเป้าหมายขององค์การ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ และวิโรจน์ สารรัตนะ (2542: 92-95) กล่าวว่าผู้นำต้องมีความตั้งใจที่จะต่อสู้เพื่อเป้าหมายแห่งความสำเร็จในงาน ทำให้ผู้ร่วมงานมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น รับรู้ว่างานที่ทำนั้นมีคุณค่า และมีความหมายซึ่งจะทำให้เกิดความพยายามในการปฏิบัติงาน

4. การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก (Create positive thought patterns)

หมายถึง การที่ผู้นำมีพฤติกรรมที่กระตุ้น และให้ข้อแนะนำในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ตระหนักถึงปัญหาและวิธีแก้ไขอย่างมีเหตุผล สามารถตัดสินใจ แนะนำในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เป็นกระบวนการที่ผู้นำสร้างรูปแบบความคิดที่ดี และปลูกฝังนิสัยให้เกิดแก่ผู้ติดตาม โดยการกระตุ้นและให้ข้อแนะนำ เพื่อให้ผู้ติดตามเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแง่คิดในทางที่ดี ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ ตระหนักถึงปัญหา สามารถเรียนรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์ ผู้นำกระตุ้นให้ข้อแนะนำและส่งเสริม ให้ผู้ตามได้แสดงความคิดเห็นและแง่คิดต่างๆ สามารถนำความคิดและเทคนิคใหม่ๆมาปฏิบัติงาน

ผู้นำมีความละเอียดรอบคอบและยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม สามารถค้นหาทางเลือกได้หลากหลายในหลายแง่มุม เสนอนวัตกรรมทางความคิดเพื่อสร้างสรรค์ไม่ใช่เพื่อ

ต่อต้านการปฏิบัติหรือนโยบาย ต้องคิดว่าไม่มีวิธีใดถูกต้องที่สุดเพียงวิธีเดียวแต่ยังมีวิธีอื่นที่ดีกว่า และถูกกว่าเสมอ พยายามหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการตัดสินใจ สอดคล้องกับวีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2544: 61-83) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารกระตุ้นการใช้ปัญญาและความคิดในการป้องกันปัญหามากกว่าการแก้ปัญหา

5. การสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเอง โดยการสร้างคณะทำงาน (Promote self-leadership through teamwork)

หมายถึง การที่ผู้นำสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ตามมีการพัฒนาตนเองและทีมงาน ให้คำแนะนำ และปรึกษาหารือเพื่อระดมความคิดระหว่างผู้ร่วมงาน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น สร้างระบบปฏิสัมพันธ์ ตลอดทั้งการสร้างความคุ้นเคยและกัลยาณมิตร เป็นกระบวนการที่ผู้นำสนับสนุนส่งเสริมแก่ผู้ตามให้พัฒนา โดยใช้กระบวนการกลุ่มผู้นำสามารถสร้างทีมงาน มีการปรึกษาหารือและยึดแนวปฏิบัติตามความรู้สึกและมติของกลุ่ม ผู้นำพยายามสร้างสรรค์ให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ในบรรดาผู้ปฏิบัติงานสร้างท่าทีในการเป็นพวกพ้องเดียวกัน ส่งเสริมการสร้างทีมงานและคิดหาวิธีที่จะให้ผู้ร่วมงานได้ร่วมคิดร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล พัฒนางานสู่เป้าหมาย และมองหาทางแก้ปัญหาร่วมกันพร้อมสร้างความสัมพันธ์ที่น่าเชื่อถือ

6. การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (Facilitate self-leadership culture)

หมายถึงการที่ผู้นำมีพฤติกรรมในการสร้างความพึงพอใจ สร้างระบบความคิดให้กับบุคลากรเกิดความรัก ความศรัทธา ความประทับใจ ความภักดี และผูกพันต่อโรงเรียน เป็นกระบวนการที่ผู้นำสร้างแรงจูงใจ กำลังใจ ให้การเสริมแก่ผู้อื่น เพื่อให้เกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการพัฒนา หน่วยงาน กระตุ้นให้ทุกคนสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และให้ทุกคนในหน่วยงานรู้หน้าที่การงานของแต่ละคน และมีความสัมพันธ์กับคนอื่นด้วยเช่นกัน มีการทำงานร่วมกันเสมือญาติ ปลูกฝังให้ผู้อื่นเกิดความรู้ เข้าใจ และสามารถ ตลอดจนระเบียบวินัย ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ และบรรทัดฐานการทำงานที่พึงปรารถนาในรูปแบบต่างๆ ที่เป็นภูมิปัญญาแห่งชาติไทย หรือขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ผู้นำมีพฤติกรรมที่จะอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆเพื่อให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน กล่าวคือเสนอแนะแนวทางในการจัดหาสวัสดิการ จัดสภาพสิ่งแวดล้อมให้มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวย จัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ ส่งเสริมให้ทุกคนปฏิบัติตามระเบียบวินัย ประเพณี และค่านิยมที่ดีงาม อันจะก่อให้เกิดความรักความศรัทธาต่อหน่วยงาน ทำให้เป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมที่ดี สร้างศักยภาพในการเป็นผู้นำของผู้ตาม (สกุลศักดิ์ ทิพย์ไชย. 2546: 26-31)

ภราดาประทีป โกมลมาศ (2548, กรกฎาคม) ได้ให้การสัมภาษณ์ต่อบทความจาก อาทิตย์สุขสรรค์ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกกับศตวรรษใหม่ ไว้ว่า การจัดการศึกษาสมัยใหม่ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อก่อน ครูคิดว่าฉันเป็นคนสำคัญ เดี๋ยวนี้เราเน้นแบบการสอนที่ดีเลิศ คือการยอมรับว่า การเรียนรู้ของนักเรียนสำคัญกว่าการสอนของครู

ซึ่งถือเป็นหลักปรัญญาใหม่ คือครูไม่ต้องสอนมาก แต่ให้เด็กเรียนรู้มาก ให้เด็กค้นคว้าเอง ทำเอง ชี้นำตนเองได้ เมื่อสงสัยให้มาปรึกษาครู

จะเห็นว่าแนวคิดของภาวะผู้นำตนเองของ แมนซ์ และซิมส์ หมายถึงการเป็นผู้นำแบบผู้นำเหนือผู้นำ (super leadership) โดยมีการยึดยุทธศาสตร์ 2 ลักษณะคือ ลักษณะแรก เน้นการปฏิบัติทางพฤติกรรม ลักษณะที่สอง จะเน้นทางด้านความรู้ความเข้าใจในการ ซึ่งมีคุณลักษณะ 6 ประการคือ การทำให้เป็นผู้นำตนเอง (Become a self-leader). ผู้นำตนเองเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง (model self-leadership) การกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (self-set goals) การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก (create positive thought patterns) การสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเอง โดยการสร้างคณะทำงาน (promote self-leadership through teamwork) และ การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (Facilitate self-leadership culture) แนวคิดนี้เป็นภาวะผู้นำที่ใช้กับผู้บริหาร แต่สามารถประยุกต์ ไปสู่บริบทของคุณลักษณะผู้นำตนเองของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาได้

สรุปภาวะผู้นำตนเอง หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่สามารถชี้นำตนเองได้โดยมีองค์ประกอบ 6 ประการคือ การทำให้เป็นผู้นำตนเอง ผู้นำตนเองเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง การกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก การสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเอง โดยการสร้างคณะทำงาน และการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเองได้ ผู้ที่มีภาวะผู้นำตนเองจะสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง เปิดโอกาสให้ผู้อื่นรับผิดชอบและแสดงออกร่วมกันในกลุ่มทำงาน รับฟังผู้อื่น และสามารถศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่ได้ด้วยตนเอง โดยผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกและครูจะต้องจัดบรรยากาศในโรงเรียนความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดคุณลักษณะภาวะผู้นำตนเองให้แก่นักเรียน

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำตนเอง มีงานวิจัยในประเทศดังนี้

1. คีรีบูน จงวุฒิเวศย์ และคระ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดสภาแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปกร ผลการวิจัยพบว่า

1.1 ข้อมูลสภาพแวดล้อม้านกายภาพ คณะศึกษาศาสตร์ใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เพื่อเป็นห้องเรียนทั่วไปและห้องเรียนวิชาเฉพาะ ไม่ได้จัดเพื่อให้นักศึกษาทำกิจกรรม ด้านวิชาการ นักศึกษาได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรมต่างๆ 19 ชมชม มีการจัดป้ายนิเทศหรือบอร์ดเป็นครั้งคราวแต่ข้อมูลต่างๆไม่ทันสมัย ไม่มีกำหนดระยะเวลาในการเปลี่ยนข้อมูล ด้านการบริหารจัดการ พบว่าคณะไม่ได้กำหนดนโยบายด้านการจัดและดูแลสภาพแวดล้อมให้ชัดเจน แต่มีระเบียบการใช้ห้องเรียน ห้องประชุม และการขอใช้สื่อโสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ

1.2 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา โดยเฉพาะภาพรวมอยู่ฝนระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ และด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์

1.4 การเปรียบเทียบระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา จำแนกตามสถานภาพของนักศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน

1.5 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.6 ความคิดเห็นของผู้บริหาร และคณาจารย์ต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้พบว่า อาคารเรียนค่อนข้างเก่าแก่และทรุดโทรมขาดการปรับปรุง ไม่มีการจัดสรรพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักศึกษา การจัดห้องเรียนควรให้สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้ เพื่อให้เหมาะกับการเรียนการสอนข้อเสนอแนะสำหรับการจัดสภาพแวดล้อมคือ ควรมีเว็บไซต์ของคณะ ปรับปรุงระบบเสียงตามสาย จัดเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการใช้ ให้มีมุมอ่านหนังสือ และให้มีแผนรวมการจัดสรรพื้นที่ใช้สอยของคณะ

2. ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองและค่านิยมที่มีต่อองค์ประกอบของการเรียนการสอนของศึกษาธิการจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ศึกษาธิการจังหวัดเกือบทั้งหมดเป็นชายเพียง 1 คนเป็นหญิงเกือบทั้งหมดจบการศึกษาระดับปริญญาโทเกือบครึ่งหนึ่งอายุ 51-55 ปี จำนวนสองในห้ามีอายุราชการ 31-35 ปี

2.2 สำหรับค่านิยมที่มีต่อองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนเน้นในการพิจารณากระบวนการเรียนการสอน ศึกษาธิการจังหวัดให้ความสำคัญแก่องค์ประกอบด้านเนื้อหาเป็นอันดับแรกรองลงมาคือ ตัวผู้เรียนและกลุ่มผู้เรียน ส่วนที่สำคัญอันดับสุดท้ายคือตัวผู้สอนและสภาพแวดล้อม

2.3 ความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองเฉลี่ยทั้งแปดองค์ประกอบอยู่ในระดับสูง แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายองค์ประกอบศึกษาธิการจังหวัดประเมินตนเองว่า รักการเรียนรู้ มองอนาคต ในแง่ดีและตนเองรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองสูงในสามอันดับแรก ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยเป็นดับสุดท้ายคือความคิดสร้างสรรค์

จากผลการศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับความเชื่อพื้นฐานของแนวคิด "ผู้เรียนเป็นสำคัญ" เพื่อสนับสนุนให้ศึกษาธิการจังหวัดเกิดกระบวนการปรับเปลี่ยนฐานของความเชื่อเพื่อนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติต่อไปที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่า"เนื้อหา"

2. ให้ความมั่นใจ กำลังใจในการริเริ่มการเรียนรู้สิ่งใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพื่อชดเชยการใช้เวลาในการริเริ่มเรียนสิ่งใหม่ๆ และความคิดสร้างสรรค์ไม่สูงเพียงพอ

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำตนเอง มีงานวิจัยต่างประเทศดังนี้

1. แคธริน เทอรเรททิน (Cathryn G. Turrentine. 2001: 361) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนระหว่างการประเมินตนเองกับการประเมินโดยคณะกรรมการการประเมินที่มีฐานะเท่ากันจากภายนอก โดยมีคำถามของงานวิจัยคือ รายงานตนเองของนักเรียนด้านทักษะภาวะผู้นำตนเอง ทางปฏิบัติสอดคล้องกับความเห็นของนักประเมินภายนอกหรือไม่ และเพศต่างกันจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ ในการประเมินครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 108 คน เป็นนักเรียนระดับวิทยาลัยเทคโนโลยีของรัฐเวอจิเนีย สหรัฐอเมริกา เพศหญิง 55 เปอร์เซ็นต์ เพศชาย 45 เปอร์เซ็นต์ เครื่องมือวัดในงานวิจัยมีการสร้างแบบสอบถามจาก 25 ประเด็นของการจะศึกษาทักษะภาวะผู้นำของนักเรียน มีการสัมภาษณ์ บันทึก ตอบแบบสอบถาม และสนทนากลุ่มของทั้งนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างและนักประเมินภายนอก ประเด็นคำถามของแบบวัดในงานวิจัยคือ การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม และพื้นฐานชีวิต การช่วยเหลือกลุ่มเพื่อการตัดสินใจ การช่วยกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย การติดต่อพบปะกับผู้อื่นการวิจารณ์คุณค่าของตนเองและกลุ่ม กล้าเผชิญหน้ากับความแตกต่างกันในกลุ่ม รู้จักแก้ปัญหาความขัดแย้ง ฯลฯ ผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินตนเองของนักเรียนที่มีต่อการปฏิบัติทักษะภาวะผู้นำนักเรียนมีค่าเฉลี่ย 20.06 ต่อคะแนนเต็ม 25 คะแนน มีค่า Sd = 3.94 เมื่อเทียบกับคะแนนของนักประเมินภายนอกมีค่าเฉลี่ย 18.38 มีค่า Sd = 4.73 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .002 (df = 107)

2. นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงไม่มีความแตกต่างกันในการประเมินตนเองด้านการปฏิบัติทักษะภาวะผู้นำของนักเรียน

3. ผู้ประเมินภายนอก เพศชายกับเพศหญิงมีความแตกต่างกันในการประเมินการปฏิบัติทักษะภาวะผู้นำของนักเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .013

2. โรส (Rose, Kenny Wyndell. 1998: Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ คู่มือที่จะนำไปสู่การพัฒนาการเคารพตนเองและลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวเด็กๆและเยาวชน พบว่า ตัวแปรพื้นฐานด้าน อายุ ชาติพันธ์ เพศ ความสนใจต่อพระศาสนจักร และระดับการศึกษาของพ่อแม่มีอิทธิพลทางบวกต่อลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กๆ และการพัฒนาจริยศึกษาในระดับโรงเรียนบ้านและชุมชน สถานการณ์เชิงปฏิบัติของการศึกษาครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงเกณฑ์ที่จะนำไปสู่ประโยชน์ต่อครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนของโรงเรียน ซัมเตอร์, เซ้าธ์คาโรไลน่า (Sumter, South Carolina) คู่มือที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ได้รับการออกแบบจัดเตรียมโดยนักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพ ผู้นำศาสนา เยาวชน ผู้ปกครอง และคนอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับจริยธรรม ของเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ผู้ที่

ทำงานโดยตรงกับการช่วยเหลือเยาวชนชาวอเมริกัน ให้ผ่านชีวิตวัยรุ่นสู่วัยผู้ใหญ่ เพื่อเป็นพลเมืองดีของชาติ ส่วนพิเศษของงานวิจัยนี้เกี่ยวข้องสู่ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของเด็กๆและเยาวชนที่เกี่ยวกับสีผิว

5. การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก

ในการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา มีองค์ประกอบประการหนึ่งที่สำคัญต่อการบริหารจัดการ นั่นคือการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 "หมวด4" แนวทางจัดการศึกษา มาตรา 23 การจัดการศึกษา ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการ มาตรา 24 ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความรอบรู้

ก่อนที่จะศึกษาการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก จะทบทวนความหมาย หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับ "บรรยากาศในสถานศึกษา"ในความหมายทั่วๆไปดังนี้

5.1 ความหมายของบรรยากาศในสถานศึกษา

ได้มีการให้ความหมายของบรรยากาศไว้ดังนี้

1. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2535:252) ให้ความหมายว่า "บรรยากาศ หมายถึง ความรู้สึก หรือ สิ่งที่อยู่รอบๆตัว"

2. จำรัส นองมาก (2540:1) กล่าวว่า "บรรยากาศปรากฏขึ้นจากมาตรฐานความเชื่อ ค่านิยมสะท้อนให้เห็นเหตุการณ์ หรือการกระทำในช่วงใดช่วงหนึ่งภายในองค์การ แต่ละสถานการณ์จะมีรูปแบบแนวปฏิบัติ และเงื่อนไขการดำเนินงานเพื่อให้ประสบผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจ"

3. อารยา ภานุศรี (2544:24) ได้สรุปความหมายของ บรรยากาศองค์การ หมายถึง คุณลักษณะของสภาพแวดล้อมขององค์การ ที่มีผลต่อการรับรู้ หรือความรู้สึกของบุคคล ทั้งทางตรงและทางอ้อม และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงาน ทำให้เกิดเจตคติที่ดี ตลอดจนความพึงพอใจในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องช่วยกันสร้างให้เกิดบรรยากาศที่ดีในองค์การ

4. โอเวนส์ (Owens.1998:96,193) ให้ความหมายของบรรยากาศองค์การว่า หมายถึง คุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของบุคคล กับสิ่งแวดล้อมในองค์การ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคลากรในองค์การ และสามารถอธิบายถึงคุณลักษณะขององค์การนั้นๆ ส่วนบรรยากาศของโรงเรียน เป็นตัวแปรที่ได้จาการรวบรวมความคิดเห็น และการรับรู้จากสมาชิกในกลุ่มองค์ประกอบเหล่านั้น อาจเป็นปทัสถานและการคาดหวังของระบบสังคมที่เป็นที่ยอมรับจากสมาชิกในกลุ่ม

5. ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel 2005:185) กล่าวว่าบรรยากาศของโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน อันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ ระหว่าง

ผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มบุคคลในโรงเรียนมีผลทำให้โรงเรียนแห่งหนึ่ง แตกต่างไปจากโรงเรียนอีกแห่งหนึ่ง และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในโรงเรียน

สรุปได้ว่า การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาหมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาทั้งในรูปแบบของสถานที่ อุปกรณ์ ระบบการทำงาน และความผู าพันในองค์กร เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มบุคคลในโรงเรียน เกิดคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของบุคคล กับสิ่งแวดล้อมในองค์การ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคลากรในองค์การ นำไปสู่การปฏิบัติงานในสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิผลต่อผู้เรียน

5.2 หลักการ แนวคิดในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก มีหลักการและแนวคิด ดังนี้

1. ในเอกสารจากสมณะกระทรวงการศึกษาคาทอลิก ที่มาจากการประชุมสามเณรราลัยและสถาบันการศึกษา ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี ได้นำเสนอเกี่ยวกับบรรยากาศและบทบาทของหมู่คณะนักการศึกษา ซึ่งถูกสร้างขึ้นด้วยปฏิสัมพันธ์และการประสานงานระหว่างองค์ประกอบทั้งหมด อันได้แก่นักเรียน ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่สนับสนุน ได้มีการให้ความสนใจอย่างถูกต้องกับความสัมพันธ์ระหว่างทุกคนที่ประกอบกันเป็นหมู่คณะนักการศึกษานี้ ระหว่างที่ยังอยู่ในวัยเด็กและวัยรุ่น นักเรียนจำเป็นต้องมีประสบการณ์กับความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้ให้การอบรมที่โดดเด่น และการสั่งสอนจะมีอิทธิพลใหญ่หลวงต่อการอบรมนักเรียนถ้าได้รับการจัดขึ้นในบริบทของการมีส่วนร่วม และความเกี่ยวข้องเป็นการส่วนตัวของการมีบทบาทต่อกันและกันอย่างแท้จริง ของท่าทีที่เสมอต้นเสมอปลาย และในบริบทของวิถีกำดำเนินชีวิตและพฤติกรรมของแต่ละวัน ขณะที่เคารพบทบาทของแต่ละคน มิติหมู่คณะควรได้รับการส่งเสริม เนื่องจากเป็นหนึ่งในการพัฒนาที่เสริมความอุดมสำหรับโรงเรียนในปัจจุบัน นอกนั้นยังเป็นประโยชน์ที่จดจำคำที่สังคายนาวาติกันที่ 2 ยืนยัน กล่าวคือ มิติหมู่คณะดังกล่าวในโรงเรียนคาทอลิกไม่ได้เป็นเพียงความคิดด้านสังคมวิทยา แต่ยังมีพื้นฐานทางเทววิทยาด้วย หมู่คณะของการศึกษาเมื่อมองดูในภาพรวม จึงถูกเรียกให้ขยายวัตถุประสงค์ของโรงเรียนออกไปเพื่อการเป็นสถานที่ของการอบรมที่สมบูรณ์อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Pro Card LAGHI. 1997: 14-16)

ในโรงเรียนคาทอลิก "ผู้รับผิดชอบคนแรกในการสร้างบรรยากาศแบบคริสต์ขึ้นในโรงเรียนคือ ครูในฐานะส่วนตัวและในฐานะหมู่คณะ" การสอนเป็นการกระทำซึ่งความลึกซึ้งระดับศีลธรรม และถือเป็นกิจกรรมที่ล้ำเลิศและสร้างสรรค์ที่สุดประการหนึ่งของมนุษย์ เพราะครูไม่ได้เขียนลงบนวัสดุที่ไม่มีชีวิต แต่เขียนลงบนจิตใจของมนุษย์เอง ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างครูกับนักเรียนจึงมีความสำคัญใหญ่หลวง และไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการให้และการรับ ยิ่งไปกว่านั้น เราต้องจดจำเสมอว่า ครูและผู้ให้การอบรมทำงานตามกระแสเรียกจำเพาะของคริสตชน และมีส่วนร่วมจำเพาะในพันธกิจของพระศาสนจักร จนกระทั่งว่า "ทุกอย่างขึ้นอยู่กับพวกเขาที่โรงเรียนคาทอลิกจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่"

2. บาทหลวงวัชศิลป์ กฤษเจริญ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิกตามประสบการณ์ในการบริหารในสนามงาน โดยความหมายของคำว่าบรรยากาศหมายถึง บุคคล สถานที่ เวลา สัมพันธภาพ การสอน การเรียน และกิจกรรมต่างที่จัดขึ้นในโรงเรียน พูดรวมๆได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้โรงเรียนของเราเป็นโรงเรียนก็คือ บรรยากาศของโรงเรียนนั้นเอง (บาทหลวงวัชศิลป์ กฤษเจริญ. 2548: 193-200) ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment)

ภาวะแวดล้อมภายนอกได้แก่อาคารสถานที่ สิ่งที่ปลูกสร้าง การประดับประดา การจัดให้มีบรรยากาศแห่งความเชื่อ ทำให้ผู้ที่เข้ามาสัมผัสได้รับรู้ถึงการประทับอยู่ของพระเจ้าในโรงเรียนแห่งนี้ การประดับประดาตกแต่งสถานที่ด้วยภาพศักดิ์สิทธิ์ การจัดบอร์ดตามอาคารต่างๆ ห้องสมุดจัดให้มีหนังสือศาสนาที่น่าสนใจสำหรับนักเรียน ห้องคำสอนหรือห้องจริยศึกษาในห้องเรียนให้สร้างบรรยากาศด้วยการเขียนพระวาจาของพระเจ้าที่ส่งเสริมคุณธรรม หรือด้วยคำพูดที่จูงใจให้ประพฤติดี การจัดโปสเตอร์หรือภาพวิว เขียนคำในพรคัมภีร์ลงไปติดไว้ตามผนังห้อง ความรมรื่นของโรงเรียนตามระบบนิเวศวิทยา ความสะดวกสบายอย่างเพียงพอ มีพื้นที่สำหรับห้องเรียน มีสนามกีฬาและนันทนาการ ห้องพักครู ห้องประชุม ห้องพักผู้ปกครอง ฯลฯ ที่เหมาะสมตามฐานะไม่เน้นความหรูหรา แต่ให้เรียบง่าย สะอาด และสิ่งที่สำคัญคือมีการมีวัดประจำโรงเรียน หรือมีวัดน้อย อย่างน้อยมีห้องสำหรับการสวดภาวนา การเฝ้าศีลมหาสนิทของโรงเรียน สิ่งนี้จะต้องเป็นจุดเด่นของโรงเรียนที่แสดงให้ทุกคนรับรู้ว่า “พระเจ้าสถิตกับเรา” อย่างแท้จริง

สิ่งต่างๆเหล่านี้ ผู้ที่รับผิดชอบอันดับแรกก็คือผู้บริหาร ที่จะต้องกำหนดนโยบายลงไปและให้ฝ่ายอาคารสถานที่ช่วยกันระดมความคิดเห็น โดยร่วมมือกับฝ่ายอภิบาล และฝ่ายศิลปะของโรงเรียน ดำเนินการให้เป็นรูปธรรมต่อไป

2. ด้านภาวะภายใน หรือสภาพแวดล้อมทางเจตคติ (Attitudinal Environment)

ภาวะภายในหรือ สภาพแวดล้อมทางเจตคติ คือ ท่าที ปฏิกิริยา ปฏิสัมพันธ์ ที่เป็นผลมาจากความเชื่อ ปรัชญา หรือชีวจิต ของบุคคลในโรงเรียน ที่ทำให้โรงเรียนมีบรรยากาศแห่งความรักกันฉันท์พี่น้อง มีความสุข น่าอยู่น่าเรียน เจตคติที่เราต้องสร้างให้เกิดขึ้นในโรงเรียนของเรา เช่น ความรักและการให้อภัย การอุทิศตนในการทำงาน การทักทายกันด้วยความรักและความห่วงใย การให้ความเคารพต่อกันและกัน การเคารพต้อทรัพย์สินของผู้อื่น การยอมรับความแตกต่าง หรือการไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นของเรา การขจัดความโกรธ การให้ความร่วมมือ ความอดทน การภาวนาให้กันและกัน การให้กำลังใจกันและกัน การอวยพรกันและกัน เช่น “ขอพระเจ้าอวยพร” การเป็นครอบครัว ฯลฯ

ฉะนั้นจะต้องมีความสามารถที่จะทำให้ผู้เรียนในห้องมีเจตคติที่ดีต่อกันและกัน ครูเองจะต้องแสวงหาด้วยการพูดคุยกับเพื่อนๆ ทั้งในโรงเรียนเดียวกัน หรือต่างโรงเรียน การอ่านหนังสือในวงการศาสนา หรือการเข้าร่วมสัมมนาในระดับต่างๆ

3. ด้านวิชาการ ในแต่ละสาระการเรียนรู้ สามารถจัดให้เกิดบรรยากาศที่ดีต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาตนเองได้ดังนี้

1. ศิลปะ การวาดภาพ ดนตรี เพลง ต้องให้ผู้เรียนเกิดการสัมผัสถึงธรรมประเพณี คำสอน และเจตคติที่ดีต่อศาสนาทุกศาสนา เช่นเพลงต่างๆต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถหาคุณค่าความหมายของเนื้อหาสาระของบทเพลง หรือการวาดภาพควรให้เด็กวาดภาพในหลายรูปแบบของจินตนาการ และสถานวัตถุทางศาสนา กาปั้น การแกะสลัก ฯลฯ ครูต้องสามารถสอดแทรกเนื้อหาคำสั่งสอนของคุณธรรม และข้อคำสอนของศาสนาเข้าไปได้

2. ภาษา ครูที่สอนภาษาไทยหรือ ภาษาต่างประเทศจะต้องสามารถให้เด็กสวดมนต์ภาวนาในภาษาต่างๆได้ ควรจัดให้มีการแปลภาษาต่างประเทศจากพระคัมภีร์ ให้ข้อคิดข้อรำพึง เป็นภาษาต่างประเทศ ให้มีการสัมภาษณ์คนต่างชาติในบริบทเกี่ยวกับศาสนา หรือเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ฯลฯ

3. คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนให้วิชาทางสายคำนวณไม่เป็นเพียงตัวเลข หรือสูตรคณิตศาสตร์ ต้องสามารถมาประยุกต์สัญลักษณ์ของตัวเลข หรือสูตรต่างๆให้เป็นตัวแทนที่บ่งบอก ความหมายของพระเป็นเจ้า คุณความดีทางศาสนา โดยอาจจะนำตัวเลขบางตัวเลขมาแทนความหมายของข้อคำสอนทางศาสนา หรือการใช้วิชาทางเคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา มาประยุกต์กับประวัติบุคคลสำคัญทางศาสนา เพื่ออธิบายความเป็นมาของสิ่งที่เป็นธรรมชาติ หรือเหนือธรรมชาติ ให้เกิดความงามทางจิตใจได้

จะเห็นว่าบรรยากาศของโรงเรียนคาทอลิกจะประกอบไปด้วย บุคคล สถานที่ เวลา สัมพันธภาพ การสอน การเรียน และกิจกรรมที่ต้องการการบูรณาการ ประยุกต์ทุกสิ่งให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้มิใช่เพียงแต่ศาสตร์ทางวิชาการแต่การซึมซับหลักศีลธรรมคำสอนในทุกวิชาที่เรียน และสามารถนำพาตนเองไปสู่การเป็นผู้นำตนเอง และผู้อื่นไปสู่การดำเนินชีวิตท่ามกลางสิ่งล่อลวงให้หลงผิดในวิกฤตศีลธรรมปัจจุบัน

สรุปการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิกหมายถึง การจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน และทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความผูกพันกันในประสบการณ์แบบความสัมพันธ์ส่วนตัว ระหว่างบุคคล โดยเฉพาะนักเรียนกับผู้บริหารหรือครู ในบรรยากาศของความรัก เหตุผล ความเมตตา และการเอื้ออาทร ซึ่งจะนำไปสู่การสั่งสอนที่มีอิทธิพลใหญ่หลวงต่อการอบรมนักเรียน เกิดความลึกซึ้งระดับศีลธรรม และถือเป็นกิจกรรมที่ล้ำเลิศและสร้างสรรค์ที่สุดประการหนึ่งของมนุษย์ ผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิกต้องส่งเสริมให้ครูมีความภาคภูมิใจในฐานะส่วนตัวและในฐานะหมู่คณะของผู้อบรมแบบคณะนักบวชหรือคณะสงฆ์ ซึ่งสามารถแสดงออกด้วย ความรักและการให้อภัย การอุทิศตนในการทำงาน การทักทายกันด้วยความรักและความห่วงใย การให้ความเคารพต่อกันและกัน การยอมรับความคิดที่แตกต่าง การขจัดความโกรธ การให้ความร่วมมือ ความอดทน การภาวนาให้กันและกัน การให้กำลังใจกันและกัน การอวยพรกันและกันเสมอ ด้วยบรรยากาศดังกล่าวนี้ จะส่งเสริมให้เป็นแบบอย่างแก่เยาวชนใน

การพัฒนาภาวะผู้นำตนเอง และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่มีต่อความเกรงใจในตัวผู้บริหารและครูในโรงเรียนคาทอลิก

5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน มีงานวิจัยในประเทศดังนี้

1. อารยา ภานุศรี (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาหาบรรยากาศของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังกัดคณะภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มารีย์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.1 พฤติกรรมครูในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมิติขาดความสามัคคีอยู่ในระดับต่ำ มิติอุปสรรคและมิติมิตรสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง และมิติขวัญอยู่ในระดับสูง

1.2 พฤติกรรมผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และทุกมิติอยู่ในระดับสูง

1.3 บรรยากาศของโรงเรียนในภาพรวม เป็นบรรยากาศแบบแจ่มใส อยู่ในระดับปานกลาง และโรงเรียนขนาดกลาง มีบรรยากาศแบบแจ่มใส อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบรรยากาศแจ่มใสอยู่ในระดับต่ำ

1.4 พฤติกรรมครูในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมิติขาดความสามัคคี มิติอุปสรรค และมิติขวัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนมิติสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.5 พฤติกรรมผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมิติการเป็นแบบอย่างและมิติกรุณาปรานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนมิติห่างเหิน และมิติมุ่งผลงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. บุญเจือ จุฑาพรรณาชาติ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา บรรยากาศขององค์การกับความผูกพันต่อองค์การของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

2.1 วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและความผูกพันต่อองค์การในโรงเรียนของครูผู้สอนโดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

2.2 ครูผู้สอนประเมินว่า บรรยากาศเปิดขององค์การในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับค่อนข้างสูง และระดับต่ำ มีจำนวนใกล้เคียงกัน

2.3 วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา และบรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์การของครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การ

ของครูผู้สอนด้านความศรัทธาสูงที่สุด และมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของครูผู้สอนด้านความทุ่มเทต่ำที่สุด

2.4 วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา และบรรยากาศองค์การส่งผลทางบวกต่อความผูกพันต่อองค์การของครูผู้สอนโดยรวม และรายด้าน และสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์การของครูผู้สอนได้ร้อยละ 38.59

3. มารศรี สุธานิธิ (2540: 105). ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศในโรงเรียนเป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่ง ที่มีอิทธิพลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน มีงานวิจัยต่างประเทศดังนี้

1. กิลซิงเกอร์ (Gilsingger. 1998: 1410) ได้ศึกษาบรรยากาศโรงเรียน และการขาดงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของอริโซนา พบว่าภาวะผู้นำของครูใหญ่มีส่วนในการขาดงานของครูโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (OCDQ-RE) ใช้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อประเมินบรรยากาศองค์การ การสำรวจการขาดงานของครู วิธีการประเมินตนเอง ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างพฤติกรรมครูผู้สอน และพฤติกรรมปล่อยปละละเลยของผู้บริหารสถานศึกษากับอัตราการขาดงานของครูผู้สอน

2. บริซย์ (Brice. 1999: 2787) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศโรงเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครู และคุณค่าการเลือกสถิติประชากร ในการเลือกโรงเรียนระดับสูงในมิสซิปปี้ในการเลือกกลุ่มประชากร และเพศ เชื้อชาติ ในการทดสอบการพยากรณ์ของพวกเขาในความสัมพันธ์กับคุณค่าเชิงบรรทัดฐาน มาตรการ เกณฑ์ของบรรยากาศโรงเรียน และความพึงพอใจในการทำงานของครู เป็นการเก็บรวบรวมจากเครื่องมือ NASSP และความพึงพอใจของครู พบว่า ความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างบรรยากาศโรงเรียน และความพึงพอใจในการทำงานของครู ตามเพศ และเชื้อชาติในคำอื่นๆ พบว่ามีความสัมพันธ์กัน ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศและเพศหรือการแข่งขันในทางบวกไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างในคุณค่า

3. พอล (Paul. 1999: 2803) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักการบริหารงานคุณภาพทั้งองค์การและบรรยากาศโรงเรียน วัฒนธรรมโรงเรียนและพลังอำนาจของครู พบว่าหลักการทั้ง 11 ประการใน 14 ข้อของการบริหารคุณภาพเชิงรวมนี้ มีความสัมพันธ์มากกับบรรยากาศโรงเรียนและพลังอำนาจของครู มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับบรรยากาศโรงเรียน และบ่งบอกชัดเจนเกี่ยวกับหลักการบริหารคุณภาพระบบ และตัวแปรตามแต่ละตัว

6. ความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional leadership)

ได้มีเอกสาร และแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน นำเสนอความเป็นผู้นำทางวิชาการ ดังนี้

6.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544)

ได้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ไว้ 3 เกณฑ์ใหญ่ คือ

เกณฑ์ที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนาการศึกษาและมีบทบาทในการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community)

4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน

5. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้คิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

6. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

7. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

8. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรม และการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

9. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) แก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้เรียน

10. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้

11. ผู้บริหารสถานศึกษามีศักยภาพในการพึ่งตนเอง สามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

12. ผู้บริหารสถานศึกษามีผลการปฏิบัติงานดีเด่น ด้านส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐาน

เกณฑ์ที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instruction Leadership) ดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลง
2. มีความเป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน
3. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้
4. มีศักยภาพในการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ
5. มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ตลอดเวลา

เกณฑ์ที่ 3 ผู้บริหารศึกษามีคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารจัดการ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาอุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเมตตา กรุณา รับผิดชอบ ยุติธรรม ซื่อสัตย์
3. มีการครองตนที่ดี ไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข สิ่งเสพติด
4. ได้รับความศรัทธาและยอมรับด้านคุณธรรม จริยธรรมจากนักเรียน ครู เพื่อน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บังคับบัญชา กรมสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน
5. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารจัดการ

สรุปความเป็นผู้นำทางวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาคือ มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ มีศักยภาพในการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ตลอดเวลา ผู้บริหารศึกษาต้องมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารจัดการ มีศักยภาพในการพึ่งตนเอง มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้คิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การสร้างผู้เรียนให้มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเป็นผู้นำตนเองได้

นอกจากนี้ Thomas Sergiovanni (อ้างถึงใน กิตติมา ปรีดีดิลก, 2545) ได้เสนอรูปแบบของการเป็นผู้นำทางการสอน แสดงออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านเทคนิค ด้านความเป็นมนุษย์ ด้านการศึกษา ด้านความเป็นสัญลักษณ์ และด้านการรักษาวัฒนธรรม และได้ย้ำว่าผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีทักษะทางด้านการวางแผนจัดการ และความสามารถที่จะจัดประสานงาน ไม่ว่าผู้บริหารจะมีความสามารถเฉพาะทางอย่างไร หากแสดงบทบาทของความเป็นครูแล้ว และต้องการเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพด้วย จำเป็นต้องมีทักษะในการจัดหา สนับสนุน และกระตุ้นให้ครูเกิดความกระตือรือร้นที่จะสร้างแนวคิดที่สอดคล้องกันและกันเป็นการเพิ่มความสัมพันธ์ระกว่างบุคคลด้วย สำหรับเรื่องโรงเรียนในปัจจุบันนี้ ครูใหญ่จะต้องเป็นผู้นำทางการสอนด้วยจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ การสอนที่มีประสิทธิภาพและ

หลักสูตร นอกจากนี้ผู้นำทางการสอนจะต้องสามารถสื่อสารแทนนักเรียนและครูให้ผู้ปกครองได้เห็นความสำคัญ และความมีคุณค่าของโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องเป็นรูปแบบตัวอย่างของโรงเรียน ท้ายสุดผู้นำทางการสอนจะต้องมีทักษะในการสร้างวัฒนธรรมขึ้นในโรงเรียนด้วย

6.2 ความเป็นผู้นำทางวิชาการสถานศึกษาคาทอลิก

ได้มีเอกสารจากสภาการศึกษาคาทอลิกที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

ภารดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์ เลขาธิการสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย) ได้นำเสนอ 10 มาตรการที่สามารถประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาคาทอลิก เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่สามารถมีวิจารณญาณและเป็นผู้นำตนเองได้ โดยมีแนวคิดที่สอดคล้องกับความเป็นผู้นำทางวิชาการสมัยใหม่ (ภารดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์. 2548: 205-207) ดังนี้

1. การศึกษาเพื่อชีวิตศีลธรรมจริยธรรมที่มั่นคง สถาบันการศึกษาคาทอลิกต้องให้การศึกษาเพื่อชีวิตแก่นักเรียนอย่างเข้มข้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัฒน์ และขณะที่ประเทศของเราประสบวิกฤติศีลธรรมและความล้มสลายของครอบครัวที่เป็นชุมชนที่เล็กที่สุด เด็กที่หนีออกจากบ้านเพราะพ่อแม่ไม่ดี พ่อเมาเหล้า แม่เล่นการพนัน พ่อแม่หย่าร้างกันมา ครอบครัวไทยล้มสลายไม่พร้อมที่จะเป็นพ่อเป็นแม่แล้วไปแต่งงาน เมื่อครอบครัวไม่ดีแล้วทุกอย่างก็เสียหายไปหมด โดยการบริหารการจัดการนั้นต้องให้มีการพัฒนาทุกด้านแกนักเรียน เพื่อดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์การศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก ก็ขอให้ท่านช่วยกันคิดเพราะยังสามารถพัฒนาได้อีก

2. จัดให้มีการคัดเลือกผู้บริหาร ครู สนับสนุนการสอนพนักงานภารโรงเสมอนการคัดกลุ่มคนให้ไปทำพันธกิจที่สำคัญ ผู้บริหารสูงสุดต้องลงมาทำด้วยตนเอง ต้องเตรียมพร้อมให้ดีที่สุด ต่อไปนี้การศึกษาคาทอลิกจะทำแบบนี้ได้หรือไม่ เช่นเดียวกับคนที่ถูกส่งให้ไปทำภารกิจที่สำคัญ คัดเลือกคนให้มีศีลธรรมจริยธรรม มีความรู้ความสามารถด้านวิชาการและสามารถสอนได้อย่างดี โดยฝึกอบรมเขาได้หรือไม่

3. ให้ครูทุกคนบูรณาการศีลธรรมจริยธรรมในวิชาที่สอนอย่างสม่ำเสมอ ถ้าครูไม่พร้อมก็ให้พัฒนาครูก่อน เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เด็กนักเรียน ไม่ใช่มีหน้าที่สอนอย่างเดียว เราต้องร่วมกันเพื่อให้เด็กของเรามีภูมิคุ้มกัน และติดตามดูว่าเขาเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กหรือไม่

4. จัดให้มีการสอนวิชาสิทธิมนุษยชน มีการฝึกปฏิบัติมีคะแนนให้ ให้ไปหาหน้าที่พลเมืองเก่าๆมาเขียน ตอนนี้ผมกำลังทำหลักสูตรออกมาแบบวิถีเพศ แบบสอนเพศศึกษาตามแบบคริสต์ เพราะครูก็เช่นเดียวกันครูไปละเมิดสิทธิมนุษยชนของเด็ก มาก็ไม่เตรียมตัวเอาเวลาของเด็กไปทำอย่างอื่นสอนไม่เต็มที่ พร้อมทั้งยังทารุณกรรมเด็กไม่ว่าจะเป็นทางวาจากริยาท่าทาง ตอนนี้ไม่ลงโทษเด็กแต่ก็ใช้วาจาท่าทางทำร้ายเด็กก็มี หลักสูตรจะออกมาเร็วๆนี้โดยการร่วมมือกับ (ยส.) ของสภาพระสังฆราชฯ ร่วมกับคณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

5. สร้างพัฒนาความเป็นชุมชนขึ้นในโรงเรียน มีชมรมต่างๆ ให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกคน เราจะทำอย่างไรให้พลมารีกองหน้าร่าเริงกลับมาใหม่ได้หรือไม่ เอาสิ่งเหล่านี้มาทำให้เด็กทำกิจกรรม ให้ครูทุกคนลงไปช่วยและเด็กก็ได้แสดงออกเป็นการพัฒนาด้านจิตใจ

สติปัญญา อารมณ์สังคม อยู่ตลอดเวลา สร้างความเป็นชุมชนให้กับโรงเรียน หรืออาจจะเป็นชมรมทางวัฒนธรรม หรือสังคมสงเคราะห์ หรือด้านการนันทนาการ ด้านกีฬา ถ้าไม่มีกิจกรรมต่างๆ ไม่ได้ทำอะไรถึงเวลาเด็กกลับบ้าน ผมเน้นว่าโรงเรียนต้องเล็กแต่สวย จำนวนเด็กห้องละไม่เกิน 40 ก็พอสมควร

6. ลงทุนส่งเสริมสนับสนุนงานอภิบาลโรงเรียนที่ลงไปถึงครูและนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านจิตวิทยาหรือด้านพิธีกรรม ในการประชุมแต่ละครั้งต้องมีวจนพิธีกรรมหรือสวดเป็นประจำก่อนมีกิจกรรม รวมถึงนักการภารโรงทุกคนในโรงเรียน ไม่ใช่ทำเพื่อให้เขากลับใจ แต่ทำให้เขาเป็นคนดีมีจิตวิญญาณให้ได้ทุกคน และคนที่จะมาทำต้องเป็นคนที่มีความสามารถมีการอบรมและทำให้คนเหล่านี้สามารถที่จะลงไปถึงคนเหล่านี้ได้ทุกคน

7. ทำให้งานอภิบาลนักเรียนมีความสำคัญเท่าเทียมกับวิชาการ ดีเก่งมีความสุขครูทุกคนสามารถไปบูรณาการจริยธรรมศีลธรรมในทุกวิชาได้ ทุกคนต้องทำงานอภิบาลโรงเรียนตั้งแต่ผู้บริหารสูงสุดถึงภารโรงคนสุดท้าย โรงเรียนคาทอลิกต้องไม่มีผู้แพ้ มีแต่ผู้ประสบความสำเร็จในด้านบุคคลและด้านวิชาการ เด็กจบออกมาแล้วต้องเป็นคนดี คนเก่งได้รับการพัฒนาแล้วทั้งด้านจิตวิญญาณ สติปัญญา อารมณ์ สังคม

8. ส่งเสริมให้เป็นวัฒนธรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และการมีคุณค่าของคนทุกคน นักเรียนทุกคนต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกัน และแต่ละคนต้องได้รับการยอมรับในคุณค่า หมายความว่า ตัวบุคคลต้องมาก่อนสิ่งของ (Person before think) ทุกคนต้องได้รับการเอาใจใส่จากเรา เพราะเขาต้องการความยอมรับจากเรา ในฐานะที่เขาเป็นเด็กแบบนี้หรือแบบนั้น
ผู้บริหารและครูต้องรู้จักนักเรียนต้องเป็นรายบุคคล ต้องไม่มีการผลิตเด็กแบบโรงงาน

9. เราต้องภูมิใจในความเป็นคาทอลิกและมีจุดยืนของเรา เช่น เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ คุณค่าและนโยบายต่างๆ ของเรา แต่จะต้องไม่มีการล่อลวงให้เขาเป็นศาสนิกชนของเรา ผู้บริหารสูงสุดต้องกล้าและภูมิใจในการประกาศให้เด่นชัดว่าเราเป็นสถาบันการศึกษาคาทอลิกและภูมิใจในความเป็นคาทอลิกในการอบรมสั่งสอนนักเรียนของเรา

10. จงมีมานะและอดทน เพราะการท้าทายนี้ไม่มีที่สิ้นสุด เป็นขบวนการที่เราต้องทำอย่างต่อเนื่อง ต้องใช้เวลาและความทรหด และหวังว่าจะมีความก้าวหน้าบ้างไม่มากก็น้อย ถึงแม้จะประสบความสำเร็จเล็กน้อยก็จงภูมิใจ เพราะต้องใช้เวลาอันยาวนานในการที่เราจะทำ

ภราดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสรรหานักการศึกษาคาทอลิกไว้ว่า นอกจากมีการคัดเลือกที่ดีและเน้นทางด้านความสามารถ จริยธรรม ศีลธรรมแล้ว สถาบันการศึกษาคาทอลิกต้องมั่นใจได้ว่า นักการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิกจะต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และมีคุณค่าทางจริยธรรมและศีลธรรมร่วมกันคือ ความรัก ความยุติธรรม สันติภาพ และความจริง (พฤศจิกายน 2548 – มกราคม 2549 : 11) ดังนั้นนักการศึกษาคาทอลิกควร

1. ได้รับการพัฒนาทางด้านจิตวิญญาณ มีความสามารถทางด้านวิชาชีพ และเทคโนโลยี

2. มีอุดมการณ์ ยึดคุณค่าของการศึกษาและนักการศึกษา

2.1 ตื่นตัวและสนใจด้านสังคม โดยเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวกับนักเรียน และเพื่อนครูทั้งในและนอกสถาบัน

2.2 เป็นผู้ที่ใช้เวลาและใช้ความพยายามในกิจกรรมต่างๆ ที่มีความหมาย เต็มไปด้วยความคิดสร้างสรรค์และมีความขยันขันแข็ง แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ที่ร่าเริง

2.3 เป็นบุคคลที่เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้

2.4 เข้าได้กับความเป็นสากลและรับความหลายหลายได้

2.5 มีความสามารถในการเสาะหาความรู้และความฉลาด เพื่อจะปรับตัวให้ทันสมัย สามารถแลกเปลี่ยนความรู้และข่าวสารกับเพื่อนร่วมงานได้ ส่งผลทำให้สังคมเจริญ

2.6 มองอนาคต และต้องไม่จมปลักกับความลำบากและความวุ่นวายของปัจจุบัน

สรุปความเป็นผู้นำทางวิชาการของนักการศึกษาคาทอลิก ท่ามกลางวิกฤติศีลธรรม ตามแนวคิดของเลขาธิการสภาการศึกษาคาทอลิกคือ ผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิก ต้องจัดการศึกษาเพื่อชีวิตศีลธรรมจริยธรรมที่มั่นคง ต้องเป็นกลุ่มคนที่มุ่งมั่นในการทำพันธกิจที่สำคัญของศาสนาเพื่อต่อสู้เชิงรุกกับวิกฤติศีลธรรม ผู้บริหารสูงสุดต้องลงมาทำด้วยตนเองในการบริหารในการอยู่กับครูทุกเวลา ทุกสถานที่ โดยเฉพาะอยู่กับครูและนักเรียนบ่อยๆในชั้นเรียน เพื่อการเตรียมพร้องการจัดการเรียนการสอนให้ดีที่สุด นั่นหมายความว่าผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการและสามารถสอนได้อย่างดี สามารถสอนให้ครูทุกคนบูรณาการศีลธรรมจริยธรรมในวิชาที่สอนอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งติดตามดูว่าครูเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเด็กหรือไม่ อีกทั้งต้องจัดให้มีการสอนวิชาสิทธิมนุษยชน มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยเน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และฝึกฝนการเป็นผู้นำตนเองได้ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารต้องสร้างพัฒนาความเป็นชุมชนขึ้นในโรงเรียน มีชมรมต่างๆ ให้เด็กมีส่วนร่วมใน ลงทุนส่งเสริมสนับสนุนงานอภิบาลโรงเรียนที่ลงไปถึงครูและนักเรียน ส่งเสริมให้เป็นวัฒนธรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อความสามัคคีและเป็นเอกภาพเชิงพัฒนาสร้างสรรค์ร่วมกัน ต้องสร้างค่านิยมใหม่คือ ให้ความสำคัญกับงานอภิบาลนักเรียนมีเท่าเทียมกับวิชาการ สมกับคำกล่าวที่ว่า ดี เก่ง มีความสุข หรือ จิตวิญญาณ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ต้องถูกพัฒนาไปด้วยกัน

6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีงานวิจัยในประเทศดังนี้

1. ประภาพันธ์ เจริญกิตติ (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา 7 ด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ใน

ระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ด้านเป็นผู้ให้การยอมรับงานวิชาการ 2) ด้านเป็นผู้ให้ความช่วยเหลืองานวิชาการ 3) ด้านเป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการ 4) ด้านเป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานวิชาการ 5) ด้านเป็นนักพูดที่ชำนาญในงานวิชาการ 6) ด้านเป็นผู้ประสานงานวิชาการ และ 7) ด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดีเพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ

2. ภัสสร เอมโกษา. (2545 : 73) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคาทอลิกพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ทุกโรงเรียนมีการปฏิบัติงานในทุกด้าน มีการกำหนดนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการเตรียมการและติดตามประเมินผลด้านการจัดการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรโดยคำนึงถึงความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ สถานที่ มีการวางแผนการนิเทศและพัฒนาครู และดำเนินการวัดผลและประเมินผลตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับปัญหาด้านวิชาการที่สำคัญ คือ งาน / โครงการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้บุคลากรขาดความรู้ ความชำนาญในการจัดทำแผนในด้านการจัดการนิเทศภายใน ผู้นิเทศยังขาดทักษะและเทคนิคในการนิเทศ และทำการนิเทศไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการศึกษาความต้องการในการนิเทศของครู ทำให้ครูมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการนิเทศภายใน

3. สกุลศักดิ์ ทิพย์ไชย. (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา โดยมีภาวะผู้นำ ตามแนวคิดของ ชาร์ลส์ ซี แมนซ์ และเฮนรี พี ซิมส์ (Charles C. Manz and Henty P. Sims) ซึ่งประกอบด้วยผู้นำตนเองใน 7 ด้าน คือ ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำในตนเอง ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

3.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับมาก

3.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และต่ำกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีไม่แตกต่างกัน

3.3 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อย กับผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มาก แตกต่างกัน

4. ลักษณ์อนงค์ เพชรสังหาร (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ “มาก” เรียงตามลำดับคือ ศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ วิสัยทัศน์

ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง การแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลา ความเป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน และการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับ "มาก" ทุกข้อ ยกเว้น การให้สถานประกอบการ องค์กรชุมชน และองค์กรอื่นๆ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับ "ปานกลาง"

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีงานวิจัยต่างประเทศดังนี้

1. ลูอี (Liu. 1985: 598 – A) ได้ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์สูงกับความสำเร็จของสถานศึกษา

2. ดี เบนเนเดทโต (Di Benedetto. 1988: 2037 - A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบของผู้นำกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็กในชนบท ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของครูใหญ่

3. เฮอร์ซอค (Herzog. 1990: 2582 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของโรงเรียนกับตัวแปรบางประการในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่ของรัฐและของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนคือ ภาวะผู้นำของครูใหญ่

4. Sheppard (1996) ศึกษาอิทธิพลครูใหญ่ต่อครู การศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่าครูใหญ่ที่ใช้อิทธิพลและอำนาจอย่างไม่เป็นทางการ โดยใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์และการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิควิชาการจะได้ผลดกว่าการสั่งการตามตำแหน่ง ผู้บริหารที่พยายามชี้แจงค่านิยมของโรงเรียนมีทักษะปฏิสัมพันธ์ ช่วยเหลือสนับสนุนให้ครูเข้าใจวิสัยทัศน์ จะมีอิทธิพลด้านดีต่อครูและยังพบว่า การพัฒนาวิชาชีพให้แก่ครูเป็นพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีอิทธิพลด้านดีต่อครูทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

7. สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก โดยเน้นการบริหารจัดการระดับโรงเรียน 2 ด้านคือ การสร้างบรรยากาศ ความเป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนคาทอลิก เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง พบว่า สถานภาพของครูในด้านต่างๆ ที่มีผลต่อการแสดงความคิดเห็น ต่อการจัดบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก ที่สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยจำแนกเป็นครูที่สังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ ตำแหน่งงานของครู วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ซึ่งจะนำมาเสนอในแต่ละด้านต่อไปนี้

7.1 ครูที่สังกัดกลุ่มโรงเรียน

สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย (2546: บทคัดย่อ) ได้แสดงผลการเปรียบเทียบภาพลักษณ์ในปัจจุบันของผู้บริหารโรงเรียนในเครือคาทอลิกตามประเภทของการบริหารและจัดการศึกษาคาทอลิก ดังนี้

จากการเปรียบเทียบภาพลักษณ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวในส่วนของคุณลักษณะของผู้บริหาร พบว่า ความคิดเห็นจากลุ่มผู้ให้ข้อมูลของโรงเรียนที่มีประเภทของการบริหารและจัดการศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งในที่นี้มี 3 ประเภท ได้แก่ สังฆมณฑล คณะนักบวช และฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกๆด้าน และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่แล้ว พบว่า โรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑลมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช ในด้านบุคลิกลักษณะ ความรู้ความสามรถ ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันขันแข็ง ความคงเส้นคงวา และความมีประสิทธิภาพ ส่วนในด้านความมีจิตใจที่ใฝ่บริการ พบว่ามีความแตกต่างสองคู่คือ โรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑลกับโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส และโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑลกับโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส นอกจากนี้ในด้านความกล้าหาญทางจริยธรรม และความยุติธรรม ก็มีความแกต่างกันอยู่เช่นกันคือ โรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑลกับคณะนักบวช และโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวชกับฆราวาส (สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. 2546: บทคัดย่อ)

ในขณะที่ผลของการเปรียบเทียบความแตกต่างของภาพลักษณ์ในปัจจุบันในส่วนที่เป็นพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านความคิดริเริ่ม การพูดที่ดี การประสานงาน การเข้าสังคม การรู้จักเปลี่ยนแปลง และการวางพื้นฐานหรือควบคุมมาตรฐานทางพฤติกรรมให้กับผู้อื่น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่แล้ว พบว่า โรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑลมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช ในด้านการพูดที่ดี การประสานวาน การรู้จักแลกเปลี่ยนแปลง และการวางพื้นฐานหรือควบคุมมาตรฐานพฤติกรรมให้ผู้อื่นส่วนในด้านการมีความคิดริเริ่ม และการเข้าสังคม พบว่า มีความแตกต่างสองคู่ด้วยกันคือ โรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑลกับคณะนักบวช และโรงเรียนที่ดำเนินกานโดยสังฆมณฑลกับฆราวาส

ผลการเปรียบเทียบภาพลักษณ์ที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนในเครือคาทอลิกตามประเภทของการบริหารและจัดการศึกษาคาทอลิก

ผลที่ได้จาการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังที่มีต่อภาพลักษณ์ผู้บริหารของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีประเภทของการบริหารและจัดการศึกษาคาทอลิกต่างกันนั้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด ซึ่งหมายความว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลของโรงเรียนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล คณะนักบวช หรือฆราวาส ล้วนมีความคาดหวังต่อภาพลักษณ์ของ

ผู้บริหารในเครือคาทอลิกไม่แตกต่างกัน (สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย 2546: บทคัดย่อ)

จะเห็นว่าการศึกษาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก โดยเน้นการสร้างบรรยากาศ ความเป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนคาทอลิก เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่สังกัดในโรงเรียนที่ดำเนินงานในกลุ่มที่แตกต่างกัน น่าจะนำมาศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้

7.2 ตำแหน่งงาน

ศักดา สรรเสริญ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวินัยนักเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า ตำแหน่งงานของผู้บริหารและครูที่แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานวินัยนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมพร ยิ้มย่อง (2546: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษากลุ่ม 1 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี ตำแหน่งทางสังคม ตำแหน่งในกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างกัน มีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

7.3 วุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา เป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง ที่มีผลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ดังที่ ลัดดา เจียมจูไร (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีการปฏิบัติ การนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ชนิษฐภัค สิงหลกะ (2549: บทคัดย่อ) การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี หรือปริญญาตรี กับวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นโดยรวมต่อการบริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งจากการศึกษางานวิจัยของ และงานวิจัยของ วรางคณา ขำแสน (2543: บทคัดย่อ) พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความต้องการนิเทศการสอน ด้านการเตรียมสอนมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับศึกษาจากงานวิจัยของ สัญญา บุญส่ง (2542: บทคัดย่อ) พบว่า ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อทำผลงานวิชาการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำหรับงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษา แต่ไม่พบความแต่งต่างในการจำแนกวุฒิการศึกษาของครู คือ ประสงค์ หอมชื่น (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้

โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ พิมลพร อมรศิลป์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีในสถานศึกษาอำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ประณาลี ยี่รัญศิริ (2548: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร พบว่า ข้าราชการครู กรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

จะเห็นว่าการศึกษาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก โดยเน้นการสร้างบรรยากาศ ความเป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนคาทอลิก เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน น่าจะนำมาศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้

5.2 ประสบการณ์การสอน

ประสบการณ์การสอนของครู เป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่ง ที่มีผลต่อความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ดังที่ ดังที่ สุพล อนามัย (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จำแนกตามโรงเรียนเอกชน ทั้งในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนพบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากมีการปฏิบัติมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ เอนก ธรรมนิต. (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาทางวิชาการของครูโรงเรียนคาทอลิก สังฆมณฑลจันทบุรี สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า ครูจำแนกตามประสบการณ์การสอน มีการพัฒนาทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน ส่วนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการวัดและประเมินผลผู้เรียนของครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และดังที่ นงนุช เอี่ยมสวัสดิ์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน:โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอน พบว่าครูโรงเรียนเอกชนที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวมและด้านความมั่นคงในงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านความปลอดภัย และด้านศักดิ์ศรี ที่ระดับ .05

สำหรับงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษา แต่ไม่พบความแต่งต่างในการจำแนกตามประสบการณ์การสอนของครู ดังที่ ประสงค์ หอมชื่น (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และศักดา สรรเสริญ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวินัยนักเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า ประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารและครูที่แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานวินัยนักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พิมลพร อมรศิลป์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีในสถานศึกษาอำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้านไม่แตกต่างกัน และ ชนิษฐภัค สิงหลกะ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

จะเห็นว่าการศึกษาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก โดยเน้นการสร้างบรรยากาศ ความเป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนคาทอลิก เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน น่าจะนำมาศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยเน้นการบริหารจัดการระดับโรงเรียน 2 ด้านคือ การสร้างบรรยากาศ ความเป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนคาทอลิก เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง โดยผู้ทำวิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.1 วิธีที่ใช้ศึกษา

3.2 การศึกษาข้อมูลภาคสนาม

3.3 การศึกษาเชิงปริมาณ

3.1 วิธีที่ใช้ศึกษา

การดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษา 2 ลักษณะ

3.1.1 การศึกษาข้อมูลภาคสนาม โดยใช้การศึกษา สัมภาษณ์ และอภิปรายเป็นรายบุคคล กับผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนคาทอลิก ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำนวน 5 โรง รวมทั้งสังเกตการณ์ในระยะเวลาที่โรงเรียนเปิดทำการเรียนการสอน

3.1.2 การศึกษาเชิงปริมาณ จากการใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูในโรงเรียนคาทอลิก ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 228 คน จากโรงเรียน 19 โรง

3.2 การศึกษาข้อมูลภาคสนาม

3.2.1 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของโรงเรียนคาทอลิกในเชิงลึกที่เกี่ยวกับการบริหาร และการจัดการสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เพื่อพัฒนาผู้นำเยาวชนท่ามกลางวิกฤตศีลธรรม

3.2.2 วิธีที่ใช้

ผู้วิจัยใช้การสนทนาเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มในลักษณะประชุมกลุ่มย่อย

3.2.3 เนื้อหาสาระประกอบด้วย การจัดบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนในด้านการชี้นำตนเอง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และจิตบริการ อีกทั้งสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนในสถานศึกษา

3.2.4 กลุ่มตัวอย่าง ใช้หลักการสุ่มแบบเจาะจง โดยกระจายโรงเรียนตัวแทนจากจังหวัดกรุงเทพฯ และปริมณฑล อีกทั้งกระจายสังกัดของโรงเรียนให้ครบทั้ง 3 สังกัด โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 5 โรง ได้แก่ โรงเรียนที่ดำเนินการโดยอัครสังฆมณฑลมี 2 โรง คือ

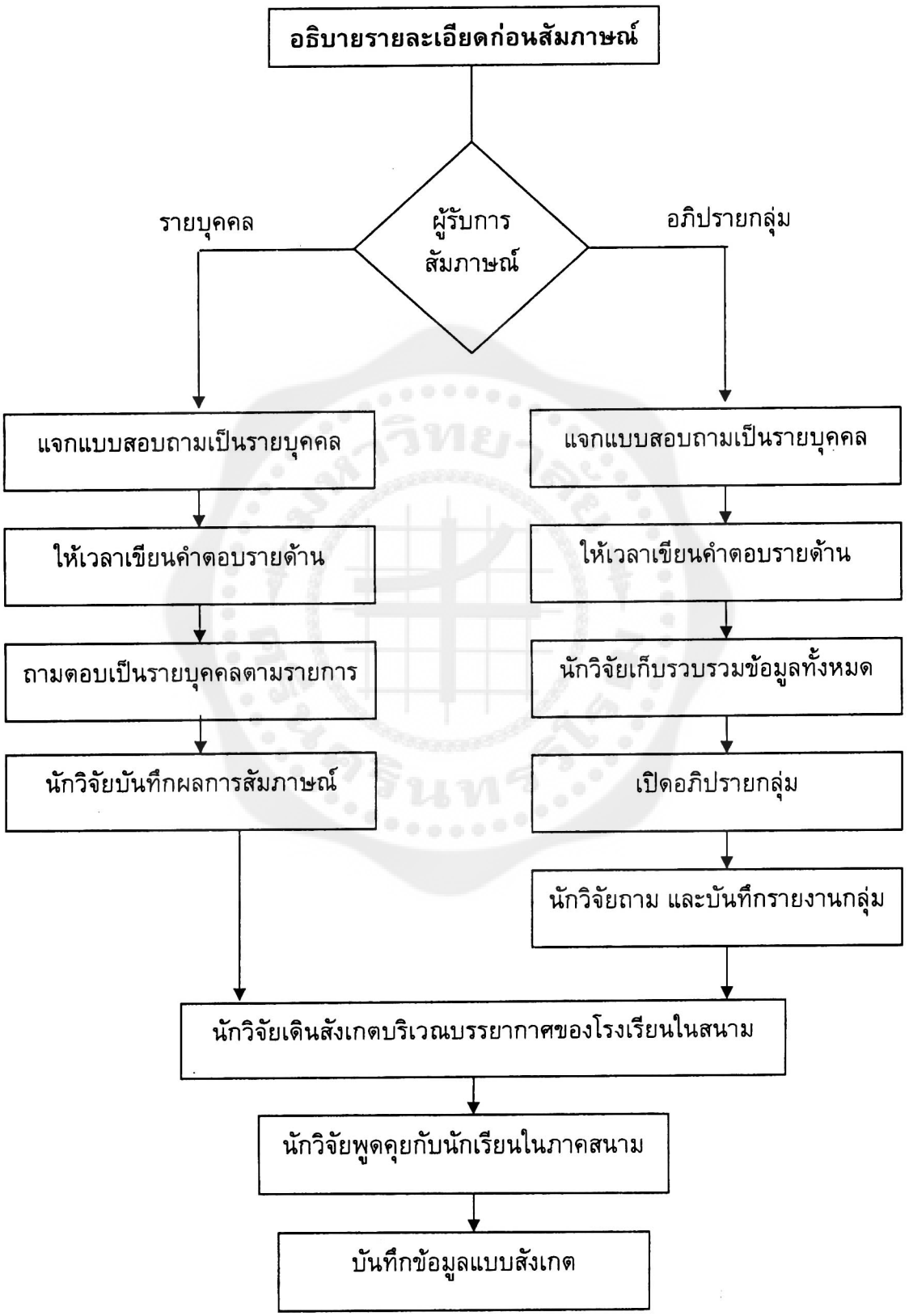
โรงเรียนมาลาสวรรค์พิทยา(นครนายก) และโรงเรียนบอสโกพิทักษ์(นครปฐม) โรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช คือ โรงเรียนพระแม่มารีสาทร(กรุงเทพฯ) และโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์(กรุงเทฯ) โรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส คือ โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา (กรุงเทพฯ)

ในแต่ละโรงเรียนจะสนทนา และบันทึกข้อมูลกับผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูอาจารย์ในโรงเรียน และนักเรียน

3.2.5 ลักษณะข้อมูล

ใช้การจดบันทึกและสรุปเป็นรายโรงเรียน เพื่ออธิบายและวิเคราะห์สรุปผล ดูประกอบคำอธิบายขั้นตอนการเก็บข้อมูลภาคสนาม ดังภาพประกอบ 2

ขั้นตอนการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ในภาคสนาม



ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ภาคสนาม

3.3 การศึกษาเชิงปริมาณ

3.3.1 วัตถุประสงค์ มีดังนี้

3.3.1.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

3.3.1.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนในด้านการชี้นำตนเอง การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และจิตบริการ

3.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนคาทอลิก จำนวน 228 คน โดยได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโรงเรียนอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลาก ได้จำนวนโรงเรียน 19 โรง ในแต่ละโรงเรียนเลือกครูจำนวน 12 คน อย่างเจาะจง โดยแบ่งเป็นครูหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวดจำนวน 4 คน ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 4 คน และครูปฏิบัติการสอนจำนวน 4 คน รายละเอียดแต่ละโรงเรียนที่สุ่มมาโดยการใช้สูตร การสุ่มแบบ Stratified random sampling (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2540: 224) หาจำนวนโรงเรียนจาก 3 กลุ่มโดยใช้สูตร

$$n_i = \frac{N_i \times n}{N}$$

กำหนดให้

N เป็นจำนวนกลุ่มของประชากรทั้งหมด

n เป็นจำนวนกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N_i เป็นจำนวนประชากรกลุ่มที่ i

n_i เป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ i

ได้กลุ่มโรงเรียนดังต่อไปนี้

3.3.2.1 โรงเรียนคาทอลิกที่ดำเนินการโดยอัครสังฆมณฑลจำนวน 5 โรง ได้แก่ โรงเรียนมาเรียลัย (หัวตะเข้) โรงเรียนมารดานฤมล (ฉะเชิงเทรา) โรงเรียนมาลาสวรรค์พิทยา (นครนายก) โรงเรียนบอสโกพิทักษ์ (นครปฐม) และโรงเรียนแม่พระฟาติมา (กรุงเทพฯ)

3.3.2.2 โรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวชจำนวน 10 โรง ได้แก่ โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี(กรุงเทพฯ) โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนแวนต์ (กรุงเทพฯ) โรงเรียนซางตาครูส คอนแวนต์(กรุงเทพฯ) โรงเรียนเซนต์โยเซฟทิพวัลย์ (สมุทรปราการ) โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ฯ (นนทบุรี) โรงเรียนมาแตร์เดอี (กรุงเทพฯ) โรงเรียนพระแม่มารีสาทร (กรุงเทพฯ) โรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ (นครปฐม) โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง (กรุงเทฯ) และโรงเรียนลาซาล บางนา (กรุงเทพฯ)

3.3.2.3 โรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาสจำนวน 4 โรง ได้แก่ โรงเรียนเซนต์จอห์นสามัญ (กรุงเทพฯ) โรงเรียนดลวิทยา (กรุงเทพฯ) โรงเรียนเพ็ญสมิทธิ์ (กรุงเทพฯ) และโรงเรียนสารสาสน์เอกตรา (กรุงเทพฯ)

3.3.3 เครื่องมือ

(ก) เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์

(ข) เนื้อหาสาระประกอบด้วย

- ความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน
- ความเป็นผู้นำทางวิชาการในการบริหารโรงเรียน เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน
- อุปสรรค์และปัญหา
- ความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ด้านภาวะผู้นำตนเองของเยาวชน และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

(ค) ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5-Likert Scale)

(ง) การตรวจคุณภาพ

- สร้างขึ้นตามเนื้อหาสาระของวัตถุประสงค์ และนำให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ
- ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือจากกลุ่มตัวอย่าง 30 คน โดยเลือกโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่อยู่ในสังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำนวน 2 โรงเรียน โรงเรียนที่เลือกคือ โรงเรียนเซนต์ดอมินิก (กรุงเทพฯ) และโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ (กรุงเทพฯ) โดยได้จำนวนครูโรงเรียนละ 15 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ ครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 มีค่าความเชื่อมั่นด้านการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนท่ากับ 0.89 มีค่าความเชื่อมั่นด้านการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนต่อภาวะผู้นำตนเองของนักเรียนเท่ากับ 0.91 มีค่าความเชื่อมั่นด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนเท่ากับ 0.88 มีค่าความเชื่อมั่นด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารต่อภาวะผู้นำตนเองของนักเรียนเท่ากับ 0.87

3.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเข้าพบกับเลขาธิการสภาการศึกษาคาทอลิก (แห่งประเทศไทย) พูดคุยเกี่ยวกับการทำวิจัยฉบับนี้ และได้ขอเอกสารของสภาการศึกษาคาทอลิกเพื่อนำไปให้กับผู้บริหารสถานศึกษาคาทอลิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และโรงเรียนที่ทำการทดสอบเครื่องมือ จากนั้นผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่โรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง และโดยการส่งไปรษณีย์ โดยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ของสถานศึกษาแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล ตามกลุ่ม และจำนวนที่กำหนดไว้ โดยให้ตอบแบบสอบถาม ผนึกใส่ซองที่จ่าหน้าถึงผู้วิจัย และส่งกลับเป็นรายโรงเรียน ผู้วิจัยได้ส่งจำนวน

แบบสอบถามทั้งหมด 228 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 224 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.24 %

3.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับกลับคืนโดยใช้โปรแกรม SPSS/For Windows เพื่อหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นตามกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ (โดยอัครสังฆมณฑล คณะนักบวช และสราวาส) ตำแหน่งหน้าที่ (ครู หัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด ครูประจำชั้น และครูปฏิบัติการสอน) วุฒิการศึกษา (ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี และครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี) ประสบการณ์ (ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ระหว่าง 5-10 ปี และ 10 ขึ้นไป) โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้ทดสอบกับเอฟทดสอบ (F-test) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม 3 กลุ่ม รวมทั้งทดสอบความแตกต่างรายคู่ LSD โดยมีเกณฑ์การแปลผลจากค่าคะแนนความคิดเห็นดังนี้

ให้คะแนน 1 เมื่อตอบในช่อง น้อยที่สุด
ให้คะแนน 2 เมื่อตอบในช่อง น้อย
ให้คะแนน 3 เมื่อตอบในช่อง ปานกลาง
ให้คะแนน 4 เมื่อตอบในช่อง มาก
ให้คะแนน 5 เมื่อตอบในช่อง มากที่สุด

และใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ดังนี้

1.00-1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนอยู่ในระดับปฏิบัติ น้อยที่สุด

1.50-2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนอยู่ในระดับปฏิบัติ น้อย

2.50-3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนอยู่ในระดับปฏิบัติ ปานกลาง

3.50-4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนอยู่ในระดับปฏิบัติ มาก

4.50-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนอยู่ในระดับปฏิบัติ มากที่สุด

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยเน้นการบริหารจัดการระดับโรงเรียน 2 ด้านคือ การสร้างบรรยากาศ ความเป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนคาทอลิกเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง

การนำเสนอในบทนี้แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอผลการศึกษาภาคสนาม ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเจาะลึก โดยการสนทนาเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม และการสัมมนากลุ่มย่อย

ตอนที่ 2 เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้น แบ่งการเสนอเป็นดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศและความเป็นผู้นำทางวิชาการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง
3. สภาพการดำเนินการของโรงเรียน
4. ปัญหาและอุปสรรค
5. ข้อเสนอแนะ
6. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง
7. การประมวลความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม

1. สถานที่เก็บข้อมูล

ในการออกเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลเจาะลึก ผู้วิจัยออกแบบเก็บข้อมูลโดยกระจายโรงเรียนตัวแทนจากจังหวัดกรุงเทพฯ และปริมณฑล อีกทั้งกระจายสังกัดของโรงเรียนให้ครบทั้ง 3 สังกัด โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 5 โรง ได้แก่ โรงเรียนที่ดำเนินการโดยอัครสังฆมณฑลมี 2 โรง คือ โรงเรียนมาลาสวรรค์พิทยา(นครนายก) และโรงเรียนบอสโกพิทักษ์(นครปฐม) โรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช คือ โรงเรียนพระแม่มารีสาทร(กรุงเทพฯ) และโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์(กรุงเทพฯ) โรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส คือ โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา(กรุงเทพฯ)

2. วิธีการศึกษา

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยใช้การสนทนาทั้งเป็นบุคคล เป็นกลุ่ม และการสัมมนาย่อยตามประเด็นที่กำหนดไว้ประกอบการให้แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการให้เป็นไปตามการการศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยเน้นการบริหารจัดการระดับโรงเรียน 2 ด้าน คือ การสร้างบรรยากาศ ความเป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนคาทอลิก เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม

3.1 โรงเรียนสังกัดสังฆมณฑล 2 โรง

โรงเรียนที่ 1 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2549

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ครูใหญ่ สถานภาพเป็นซิสเตอร์

ด้านสภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านครูผู้สอน

- ส่วนใหญ่มีการสนใจด้านการพัฒนาเด็กไปสู่การมีภาวะผู้นำตนเอง รู้จักคิดพอสมควร

ด้านการบริหารจัดการ

- กลุ่มผู้บริหารมีความสามัคคีกันดี ทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน เด็ก มีความมั่นใจต่อผู้นำโรงเรียน พร้อมตอบสนอง

- ผู้บริหารมีการปกครองแบบแนวราบไม่ใช่แนวดิ่ง ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมดี ส่งเสริมการเป็นผู้นำตนเองได้

- นโยบายของฝ่ายการศึกษาสังฆมณฑล เอื้อต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนโดยมีการใช้หลักการกระจายอำนาจให้ทำงานด้วยการคิดริเริ่มด้วยตนเอง

ด้านหลักสูตร

- มีการอิงกับหน่วยเหนือ และต้องปรับใหม่อยู่ตลอด

- การสอบผ่านต้องผ่านทุกคน หรือไม่ซ่อม

- เป้าหมายยังไม่ค่อยชัดเจนในด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นผู้นำ

ด้านกิจการนักเรียน

- มีการให้เด็กจัดกิจกรรมกีฬา ความปลอดภัย มีการตั้งประธานนักเรียน

- มีการจัดการอบรมภาวะผู้นำนอกสถานที่อยู่บ้าง

อาคารสถานที่

- มีสภาพกว้างขวาง สะดวกต่อการจัดกิจกรรม การเป็นผู้นำกลุ่ม

- พึงพอใจในบรรยากาศของโรงเรียน ด้านผู้บริหารที่เป็นนักบวช

อุปสรรคและปัญหาในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านหลักสูตร

- มีความไม่แน่นอน ของหน่วยเหนือในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยเฉพาะในประเด็นของการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

- ฝ่ายการศึกษาของสังฆมณฑล มุ่งต้องการรวมศูนย์ ในหลักสูตร การบริหารการพัฒนาทำให้เกิดการลงทุนเวลาประชุม มีความสับสนในแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน

ด้านอื่น ๆ

- ปัญหาสื่อภายนอกแรงมาก ทำให้การพัฒนาเด็กไม่ราบรื่น

- โรงเรียนคิดได้ว่าจะพัฒนาเด็ก แต่เราจะมีปัญหาด้านเวลา พร้อมกับการคาดหวังของสังคมและผู้ปกครอง ที่ให้ความสำคัญกับวิชาการของนักเรียนมากกว่า

ผู้ให้การสัมภาษณ์ที่ 2 เป็นครูผู้ช่วยผู้อำนวยการ วุฒิการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี ประสบการณ์ทำงานโรงเรียนโดยตำแหน่งมากกว่า 10 ปี เพศหญิง

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน

ด้านตัวผู้บริหาร

1. ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยผู้บริหารเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนใช้หลักประชาธิปไตยหาเสียง เพื่อเป็นคณะกรรมการนักเรียน ซึ่งต้องอ้างเหตุที่จะดำเนินการและผลที่ออกมาเมื่อได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการ และผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินครูผู้สอน ประเมินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

2. ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารให้นักเรียนที่เป็นคณะกรรมการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดการศึกษา เพื่อเสนอแผนงานของตน และเป็นกลุ่มผู้นำดำเนินกิจกรรมภายในภายนอกสถานศึกษา และประสานงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน

ด้านครูผู้สอน

1. ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมเน้นที่กระบวนการคิด การสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และแปรผลข้อมูลตามเนื้อหาสาระที่ครูวางแผนซึ่งจะเป็นลักษณะรายบุคคล รายกลุ่ม

2. ด้านความเป็นผู้นำ ครูจัดการเรียนรู้ในรูปของกิจกรรมกลุ่ม มีการทำงานร่วมกัน ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ที่สำคัญคือต้องมีผู้นำ ผู้ตาม คือ ประธาน เลขา คณะกรรมการ สุดท้ายการนำเสนอ

ด้านการบริหารจัดการ

สืบเนื่องจากการดำเนินงานจากคำอธิบาย ด้านตัวผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน โดยมีกระบวนการที่เป็นแบบ มีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่าย และผู้เกี่ยวข้องด้วยบรรยากาศการยอมรับ เคารพ รับถือ นอกจากนี้ ทางโรงเรียนยังมีการจัดบรรยากาศการอบรมประจำวัน

หรือการแบ่งปันข้อคิดหน้าเสาธงทุกวัน ตามโครงการต่างๆ ของแต่ละฝ่ายงาน และในการอบรมนั้น เน้นผลสะท้อนกลับด้วยการตั้งคำถามปลายเปิดให้คิด

ด้านหลักสูตร

1. ด้านการคิดวิจารณญาณ โรงเรียนฝึกทักษะด้วยการนำเสนอจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ก่อนจัดการเรียนรู้ เพื่อฝึกเด็กให้คิดหาเหตุผลจากจุดประสงค์ก่อน และหาผลของความหมาย เมื่อได้เรียนรู้จากครู

2. ด้านผู้นำ ให้เด็กวิเคราะห์จุดประสงค์ นำเสนอประสบการณ์เดิมก่อนเรียนรู้ สรุปผลการเรียนรู้แบ่งปันเพื่อน เสนอแนะการนำเสนอจากกลุ่มอื่นๆ สุดท้ายครูนำเสนอผลของการเรียนรู้ที่เด็กได้รับหรือประเมินแล้วไปพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ด้านกิจการนักเรียน

1. ด้านการคิดวิจารณญาณ ให้โอกาสเด็กประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน ประเมินทั้งด้านของพฤติกรรมในการเรียน พฤติกรรมการปฏิบัติตนเอง ให้เหตุผล

2. ด้านผู้นำ ให้เด็กนักเรียนที่มีความประพฤติดี หรือส่วนดีอื่นๆให้โอกาสช่วยเหลือเพื่อนๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งผู้นำนั้นได้เป็นที่ยอมรับและสามารถจูงใจเพื่อให้การทำตามในสิ่งที่เป็นภาพบวกมากขึ้น

ด้านงบประมาณ

1. ด้านการคิดวิจารณญาณ สนับสนุนนักเรียนที่มีความสามารถเฉพาะตัวให้แสดงความสามารถทั้งภายใน ภายนอกสถานศึกษา เช่น ส่งเสริมด้านการเข้ารอบการแข่งขันด้านโครงงาน ด้านเทคโนโลยี ด้านภาษาต่างประเทศ

2. ด้านผู้นำ ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นพิธีกร ผู้นำเยาวชนระดับจังหวัดของเขตพื้นที่ 1

นอกจากนี้โรงเรียนให้เด็กกลุ่มนี้สร้างเครือข่าย เพื่อให้ทุกคนมีบทบาทต่อไป ด้วยวิธีการประชาสัมพันธ์ นำเสนอแบ่งปันอย่างทั่วถึง

ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ที่เอื้อต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

ด้านตัวผู้บริหาร

1. ด้านคิดอย่างมีวิจารณญาณ นิเทศความรู้ผู้เรียนทั้งแบบเป็นทางการจากแบบประเมินผลภาพรวม และแบบไม่เป็นทางการจาการซักถามเป็นรายบุคคลตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นขณะนั้น

2. ด้านความเป็นผู้นำ ให้นักเรียนนำเสนอโครงงานกลุ่ม หรือให้นักเรียนที่มีความสนใจที่จะเรียนชุมนุมใดๆ แล้วหาเครือข่าย

ด้านครูผู้สอน

1. ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ครูจัดกิจกรรมที่ให้เด็กสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ลักษณะเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล และคำถามปลายเปิด

2. ด้านผู้นำ จัดกิจกรรมกลุ้ม เมื่อมีการวิเคราะห์แล้วตามด้วยการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม เช่นการแสดงบทบาทสมมุติจากสาระการเรียนรู้ต่างๆ

ด้านการบริหารจัดการ

โรงเรียนส่งเสริม สนับสนุนให้ข้อคิดในการเรียนในแต่ละเนื้อหาสาระ และมีการยกตัวอย่างจากข่าวสาร หนังสือพิมพ์ วารสาร บทความ สถานการณ์จริง รวมถึงการใช้หลักปฏิบัติ “สมาธิ” ทางศาสนาให้รำลึกถึงพระคุณของพ่อแม่ ก่อนการเรียนรู้ในแต่ละวัน

ด้านหลักสูตร

สอดแทรกกิจกรรมให้คิดวิเคราะห์ ค้นหาข้อมูลแบ่งปันข้อมูล

ด้านกิจการนักเรียน

ให้เด็กใช้หลักประชาธิปไตยในโรงเรียนตามความเหมาะสม และให้โอกาสเด็กนักเรียนแสดงความสามารถ ด้านยุวชนประชาธิปไตยซึ่งได้รับเลือกเป็นตัวแทน หรือผู้นำเยาวชนประชาธิปไตยของสำนักเลขาแล้วนำประสบการณ์ที่ได้จากภายนอก มาพัฒนาคุณภาพภายในโรงเรียนต่อไป โดยนักเรียนต้องเป็นผู้นำการคิด การปฏิบัติ

ด้านงบประมาณ

การจัดสรรสิ่งแวดล้อมเอการเรียนรู้ การส่งเสริมสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ ทุกพื้นที่

ด้านอื่น ๆ

ในความเป็นผู้นำของนักเรียน การรู้จักคิดของนักเรียนมีส่วนจากพื้นฐานของครอบครัวด้วย

ผู้ให้การสัมภาษณ์ที่ 3 ครูตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด วุฒิการศึกษาปริญญาตรี ประสบการณ์ทำงานโรงเรียนมากกว่า 10 ปี เพศชาย

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

ด้านตัวผู้บริหาร

เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการ และการบริหารจัดการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายชัดเจน เปิดโอกาสให้ทุกคน แสดงความสามารถเต็มที่ มีจุดยืนในการพัฒนาสถานศึกษา สนับสนุนปัจจัยต่างๆ ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบ ศีลธรรม และรับฟังความคิดเห็นทุกฝ่าย

ด้านครูผู้สอน

ครูของโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถ ในการพัฒนาการเด็ก ส่งเสริมให้เด็กมีการพัฒนาด้านศักยภาพ โดยผ่านประบวนการจัดการเรียนการสอน (การดำเนินวิถีชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย)

ด้านการบริหารจัดการ

โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานชัดเจน และ กำหนดบทบาทหน้าที่ตามลักษณะ กลุ่มฝ่ายงานชัดเจน (เพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่)

ผู้ให้การสัมภาษณ์ที่ 4

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

ผู้บริหารมีนโยบายที่จะพัฒนาในทุกๆด้าน โดยเฉพาะกับตัวนักเรียนเอง เวลามีการอบรมหรือแม้แต่กระทั่งพบเจอเวลาทั่วไป ก็มักจะมอบความรู้และตั้งคำถามปลายเปิดให้เราคิดและหาคำตอบได้อย่างหลากหลาย มีการเชื่อมโยงสถานการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ส่งเสริมให้เด็กมีกิจกรรมทั้งใน และนอกสถานศึกษา โดยที่นักเรียนจัดเองทั้งหมด

ด้านครูผู้สอน

ครูจะให้นักเรียนทำสมาธิก่อนเรียน จัดการกับตัวเองให้เรียบร้อย การเรียนและกิจกรรมก็เน้นให้เด็กมีส่วนร่วมและใช้ความคิด จนเด็กมีความสนุกกับการเรียน เพราะได้เกิดการแข่งขันตอบคำถามกัน ฝึกระบวนการคิดวิเคราะห์เกิดความชำนาญ และสามารถใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านหลักสูตร

เน้นการพัฒนาผู้เรียน ความรู้ ความสามารถ ด้านศักยภาพแต่ละบุคคล สอดแทรกเข้าไปทุกกลุ่มสาระวิชา

ด้านกิจการนักเรียน

มีแผนงานโครงการกิจกรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมการดำเนินชีวิต สังคมประชาธิปไตย

ผู้ให้การสัมภาษณ์ที่ 5

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

ด้านผู้บริหารได้จัดการและสร้างสภาวะเพื่อทำให้เกิดภาวะผู้นำของนักเรียนในการอบรมนักเรียนผู้บริหาร ได้ยกตัวอย่างปัจจุบันมาสอนและทำให้นักเรียนสามารถติดตามได้ ทำให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน และคิดเพื่อที่จะแสดงภาวะความเป็นผู้นำของตนเองได้

ด้านครูผู้สอน

ด้านครูผู้สอนนั้นได้จัดให้มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนอยู่เสมอๆ มีการถามเพื่อให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เกิดการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ เป็นผู้นำตนเองในสถานการณ์เดียวกัน

อภิปรายร่วมครูและนักเรียน

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ครูคนที่ 1 พระสงฆ์เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันเสมอ และผู้บริหารส่งเสริมให้ครู ตระหนัก และมีการจัดการเรียนรู้ให้เด็กเป็นผู้นำตนเอง

ครูคนที่ 2 ในหลักสูตรมี Guide line อยู่และประยุกต์ให้เข้ากับหลักสูตรของศูนย์กลางศึกษาของสังฆมณฑล เน้นรักและรับใช้

ครูคนที่ 3 มีการนิเทศ 4 ครั้งต่อปี เป็นระบบติดตามหลักสูตร

นักเรียนคนที่ 1 มีความภูมิใจในโรงเรียน ในคณะผู้บริหาร ครู มีความเป็นกันเอง ผู้บริหารมีการเดินทักทายพูดคุยทำให้เกิดความมั่นใจ ในห้องเรียนมีการสอนแบบปลายเปิด และสอนให้รู้จักคิด

นักเรียนคนที่ 2 ปัจจุบันเป็นประธานนักเรียน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารปฏิบัติตนเอื้อต่อการคิดเป็น ทำเป็น มีอิสระในการคิดที่จะทำกิจกรรม เช่นมีการเปิดโอกาสให้ทำการเลือกตั้งหัวหน้านักเรียน อย่างเป็นประชาธิปไตย มีการอบรมนักเรียนนอกสถานที่ มีการส่งตัวแทนนักเรียนไปร่วมประชุมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ครูคนที่ 1 ผู้บริหารมีการแสดงออกในการสอนการอบรมมาก เป็นห่วงต่อวิกฤติศีลธรรม มีการเดินในห้องเรียน มีการจัดอบรมพิเศษ

อุปสรรค และปัญหา และข้อเสนอแนะ

1. ครูคนที่ 1 สื่อ และสังคมที่เป็นอุปสรรค

2. ครูคนที่ 2 ผู้นำประเทศ รัฐบาล ธุรกิจการค้ากำไรกับเด็ก

3. ครูคนที่ 3 การปฏิรูปการศึกษามีหลักการ แต่ทางปฏิบัติไม่ขับเคลื่อนได้ เพราะการจัดระบบความคาดหวังจาก สังคม หรือค่านิยม

4. นักเรียนคนที่ 2 ภาพรวมของการศึกษาต้องมองให้ครบไม่ควรมองบางจุด ฉะนั้นในโรงเรียนควรมีผู้บริหาร ครู นักเรียนมาร่วมกันจัดหลักสูตร วางแผนโดยรับข้อเสนอจากนักเรียนเพื่อสร้างภาวะผู้นำการคิดอย่างสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

1. นักเรียนคนที่ 2 ให้โรงเรียนกระจายบทบาทหน้าที่ของนักเรียนให้ทั่วถึง เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงตนในการเป็นผู้นำ ในแต่ละกิจกรรมของโรงเรียน

2. ครูคนที่ 2 เสนอให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ลงลึกจริงๆ และชัดเจนในการสอดแทรกการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำ

3. ครูคนที่ 1 ต้องจัดให้นักเรียนแสดงบทบาทภาวะผู้นำต่อสาธารณะชน

4. ครูคนที่ 3 ให้มีการจัดทำเป้าหมายให้ชัดเจนว่าจะเน้นการสอนให้นักเรียนมีความเป็นผู้นำตนเอง

โรงเรียนที่ 2 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2549

มีการสัมภาษณ์ ซิสเตอร์ครูใหญ่ สัมภาษณ์ครูรวม และสัมภาษณ์ประธานนักเรียน ได้ข้อมูลดังนี้

สัมภาษณ์ ซิสเตอร์ครูใหญ่

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

1. การบริหารให้เด็กเป็นผู้นำ จะให้ครูเป็นบุคคลสำคัญในการจัดกิจกรรมให้เด็กเป็นผู้นำ กล้าแสดงออก

2. เปิดโอกาสให้นักเรียน คิดและปฏิบัติสิ่งที่เป็นโครงการของโรงเรียน

3. ปัญหา เวลาและการเอาจริงเอาจังของนักเรียน

4. แนวทาง คือ เราต้องพัฒนาครูก่อนให้มากที่สุด

5. หลักสูตรเอื้อต่อการพัฒนาเด็กในการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ แต่ครูยังไม่เต็มที่ในการขับเคลื่อนสู่มาตรฐานนี้ จึงต้องจัดอบรมครูให้มีเทคนิค และมีทักษะในการสอนแบบคิดวิเคราะห์ และมีวิจารณญาณ

อุปสรรคและปัญหาในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

1. การขาดคุณภาพของการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้นำ คือครอบครัว เนื่องจากพ่อแม่ปล่อย หรืออบรมลูกไม่ถูกวิธีในการดูแลบุตรหลาน

2. ยังไม่มีการจัดอบรมผู้นำอย่างชัดเจน ทั้งในโรงเรียนและการส่งไปอบรมภายนอก

ข้อเสนอแนะในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

การจัดประชุม สัมมนาให้พ่อแม่ มีการติดต่อสื่อสารกับพ่อแม่

สัมภาษณ์ครูรวม ประกอบด้วย

ครูคนที่ 1 ครูผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้ากิจการนักเรียน

ครูคนที่ 2 ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ

ครูคนที่ 3 ครูประจำชั้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

1. บาทหลวง ผู้รับใบอนุญาต มาให้การอบรมนักเรียนทุกเช้า ช่วง 2 เดือน 7 วันต่ออาทิตย์ มีการให้การอบรมเป็นช่วงชั้น ด้านข้อคิดทางคุณธรรม

2. เป็นตัวอย่างของการเป็นผู้นำ และแสดงออกชัดเจนในการให้นักเรียน พัฒนาตัวแปรทั้ง 2

ด้านครูผู้สอน

1. ครูประจำชั้นมี 1 คาบ อบรม จริยศึกษากับนักเรียน ให้ข้อคิด และแนะนำให้สามารถควบคุมและชี้นำตนเองได้

2. ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้เด็กมีการคิดวิเคราะห์ พัฒนาสมอง

3. ครูได้พยายามดูแล มีระเบียบชัดเจน ติดตามในระดับมาก

ด้านการจัดการบริหาร

1. มีการพูดคุย มีนโยบายให้ฝ่ายกิจการนักเรียน ให้มีการทำสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม

2. การจัดการเรียนการสอน เน้นทางคุณธรรมจริยธรรม

3. มีนโยบายจากสังฆมณฑลต้นสังกัด ในการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม

ด้านหลักสูตร

1. มีการจัดกิจกรรมสอดแทรกในหลักสูตร ให้ทำกิจกรรมเสริมในการไปเยี่ยมชมบ้านโรคเอดส์ และสถานที่อื่นๆนอกโรงเรียน

2. มีการสอดแทรกในหลักสูตร ใน 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก

ด้านกิจการนักเรียน

1. มีการจัดตั้งสภานักเรียน ให้นักเรียนได้รับผิดชอบกิจกรรม ดูแลน้อง เป็นผู้นำกลุ่ม เป็นตัวอย่างการแต่งกาย มีมารยาท แสดงความสามารถเป็นพิธีกรแทนครู มีการจัดค่ายธรรมะ มีการสอบอบรม น.ร.ประจำ

อาคารสถานที่

1. มีการจัดสถานที่ ให้ไม่เกิดมุมอับ มีสถานที่พักผ่อน

2. สถานที่ไม่มีมุมอับมาก จึงไม่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้เด็กทำผิดหรือทำสิ่งที่ไม่เหมาะสม

ด้านอื่น ๆ

1. มีการให้ชุมชนร่วมการอบรมให้ข้อคิดเด็ก

2. มีการส่งครูไปอบรม การสอนแบบคิดวิเคราะห์

อุปสรรคและปัญหาในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านครูผู้สอน

1. ครูบางส่วนยังขาด เทคนิคการสอน แบบคิดวิเคราะห์

2. ครูมีงานมาก ทำให้ไม่สามารถ ทุ่มเทการพัฒนาความเป็นผู้นำได้เต็มที่

ด้านการบริหารจัดการ

1. ขาดความแข็งแรงด้านการสื่อสาร การจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการ พัฒนาความเป็นผู้นำตนเอง และผู้อื่น ซึ่งมีการจัดชมรมต่างๆ

2. มีการติดตามเด็กอย่างจริงจัง

ด้านกิจการนักเรียน

1. เวลาในหลักสูตรการเรียนตามแผนการสอนมีจำกัด ไม่สามารถสร้างบรรยากาศให้มีการถาม-ตอบ คิดวิเคราะห์ได้

ด้านอื่น ๆ

1. ตัวนักเรียนไม่ค่อยแสดงออกในการเป็นผู้นำ อาจเป็นเพราะไม่อยากรับภาระงานมาก เด็กมัธยมปลายส่วนใหญ่ มาจากพื้นที่เดียวกันมาจากที่อื่น เนื่องจากมัธยมต้น ไปเรียนต่อที่อื่นมาก

2. ปัญหาด้านประมาณ ในการพัฒนาทุกด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาภาวะผู้นำตนเอง

3. ปัญหาสังคมรุนแรงมาก ครอบครัวที่มีปัญหาพอประมาณ

4. ตัวเด็กมักจะไม่ฟังครู (เด็กบางส่วน)

5. ไม่สามารถเลือกเด็กได้ เหมือนรงเรียนดีๆ ที่นิยม

ข้อเสนอแนะในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านครูผู้สอน

1. ครูสอนมัธยมปลาย ควรเป็นครูที่ประสบการณ์ มีวุฒิภาวะที่ดี มีความสมดุลกว่าครูระดับประถม หรือมัธยมต้น

2. ครูต้องจัดละคร ให้เด็กรู้จักแสดงออก เป็นคะแนนบูรณาการ ประยุกต์ให้สาระการเรียน แสดงออกมาเชื่อมโยงกับบทละคร

ด้านการบริหารจัดการ

1. สร้างเด็กผู้นำ เด็กรับรางวัลพระราชทานให้เป็นต้นแบบ ให้นักเรียนทุกคนเลียนแบบ

ด้านกิจการนักเรียน

1. เสนอให้มีการจัดชมรม นักคิด ชมรมผู้นำชุมชน

2. ต้องให้เด็กออกแบบกิจกรรม รู้จักคิดเอง กล้าแสดงออก เปิดโอกาสให้นักเรียนออกความคิดเห็นกับการบริหารโรงเรียน หรือการจัดกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน

3. ให้รุ่นพี่มีการดูแลรุ่นน้อง

ด้านอื่น ๆ

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการสนับสนุนให้เด็กร่วมกับ โรงเรียนในการทำกิจกรรมรับผิดชอบ

2. ควรมีการจัดครูให้มีนักจิตวิทยาในการพัฒนาเด็กด้านผู้นำ

สัมภาษณ์ ประธานนักเรียน ปัจจุบันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้รับเลือกมาสัมภาษณ์

ด้านสภาพทั่วไป

1. โรงเรียนมีการเอาใจใส่ดูแล นักเรียนดี และครูที่นี่ก็ดีด้วยมีการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้สามารถถามกันในชั้นเรียนได้ ครูสามารถให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆได้เป็นอย่างดี

2. โรงเรียนส่งเสริมให้มีการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำโดยการจัดให้เลือกประธานนักเรียน

3. ครูมีการมอบหมายงานให้นักเรียนรับผิดชอบ ทำงาน ดูแลรุ่นน้อง พูดหน้าเสาธง และมีการให้จับกลุ่มทำงาน ทำงานเป็นทีม

ปัญหาอุปสรรค

ในการพัฒนาเด็กนักเรียนคือ ด้านสื่อ ธุรกิจ การค้า หาผลประโยชน์กับนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. สิ่งที่จะเป็นเครื่องหมายของการเป็นผู้นำเพื่อนได้คือ การมีคุณธรรม จริยธรรม เช่นมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ฯลฯ โดยไม่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน

2. การที่เพื่อนจะเลือกใครให้เป็นผู้นำนั้น ไม่จำเป็นต้องเรียนเก่ง แต่สิ่งที่เพื่อนเลือกให้เป็นประธานนักเรียน เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนบ่อยๆ

3. อยากให้โรงเรียนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีการเปิดโอกาสคิดอย่างท้าทาย

4. เสนอให้ครูเป็นที่ปรึกษานักเรียนแบบเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

5. เสนอให้มีการวิจัยในชั้นเรียนโดยเจาะที่การทำวิจัยด้านพฤติกรรมนักเรียน

6. พ่อ แม่ ต้องมีส่วนในการช่วยให้นักเรียน มีบุคลิกการเป็นประธานนักเรียน

3.2 โรงเรียนสังกัดคณะนักบวช 2 โรง

โรงเรียนที่ 1 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2549

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ซิสเตอร์ครูใหญ่

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

- จัดอบรม สัมมนาครูให้เข้าใจ มีวิธีการสอน แนะแนวเด็ก
- โครงสร้างงานจิตตาภิบาล ได้แก่ อบรม เรียนศาสนา พิธีกรรม/ พุทธ/ คริสต์/ อิสลาม ณ ห้องจิตตาขาว ห้องเฝ้าศีล สอนศีลธรรม สอดแทรกคุณธรรมในแผนการสอน/ ลูกเสือ
- ติดข้อความจรรโลงใจ เช้าเปิดเพลงจรรโลงใจ การพูดที่จรรโลงใจต่อเด็กในภาพรวมโดยตัวนักเรียนเอง
- สภานักเรียน/ กีฬาสี/ ให้คิด-ตัดสินใจเอง
- การเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสที่จะมาเป็นผู้นำ/ ได้แสดงออก เช่น การเป็นวิทยากร ฐานความรู้ สร้างกิจกรรมให้พี่ได้สอนน้อง ดูแลน้อง การพูดหน้าเสาธง การเป็นพิธีกรในโอกาสต่างๆ
- โครงสร้างห้องสมุด ให้นักเรียนได้เลือกทำ เรียนสิ่งที่ชอบ/ วิชาเลือก/ ชมรม/ โครงงาน เพื่อให้เด็กได้เกิดความคิดสร้างสรรค์
- ให้โอกาสออกไปร่วมประชุมกับนักเรียน โรงเรียนอื่นๆ
- โครงการช่วยเหลือผู้ยากไร้ในชุมชน ทุกวันศุกร์
- เชิญชุมชนเข้ามาให้ความรู้ เพื่อนำไปพัฒนาชุมชน

- การกล้านำเพื่อนไปในทางที่ถูกต้อง การเรียน การมีระเบียบวินัย

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

- การอบรมให้ความรู้ แต่บางทีครูก็ไม่คำนึงเวลาปฏิบัติกับนักเรียน โดยทำตามอารมณ์
- การจัดกิจกรรมที่ช่วยด้านจิตใจ เด็กไม่ค่อยสนใจ หรือเข้าร่วม เพราะต้องเข้าร่วม
- เด็กที่กล้าก็กล้าและพัฒนาต่อเนื่อง ส่วนเด็กที่ไม่กล้าก็จะไม่กล้าเป็นผู้นำเลย
- เด็กไม่มีความรับผิดชอบในงานโครงงานที่ได้รับมอบหมาย
- นักเรียนปฏิบัติตนโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม ถูกต้อง ขอให้ได้ทำตามใจตัวเองและหนีเรียน ผิดระเบียบ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน

- การมีโครงสร้างการบริหารโรงเรียนเป็นลักษณะแบบเปิด นั่นคือมีการเปิดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนในทุกด้าน เปิดให้ทุกคนและชุมชนเข้ามาติดต่อกับโรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร

- ด้านสถานที่เอื้อต่อการมีบรรยากาศที่ดี ช่วยให้เด็กไม่เครียด ส่งเสริมการคิดอ่านสมองแจ่มใส ร่าเริง

- หลักสูตร และกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสำนึกเสมอว่าเด็กจะโต นำตนเองเราสร้างตนเอง มีจริยธรรมโดยให้เด็กทำเอง มีอบรมรวม และกิจกรรมการเปิดเพลง ครูได้ให้เด็กรู้จักทำเอง ครูจะดูอยู่คอยสนับสนุน ปรับให้เหมาะสม มีการจัดกิจกรรมการภาวนา มีห้องเฝ้าศีล

ด้านความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน

- โรงเรียนเปิดโอกาสให้ สภานักเรียนมีบทบาทในการนำนักเรียนรุ่นน้อง ให้ร่วมประชุม รวมหน้าเสาธง ให้เป็นวิทยากรเอง มีการจัดฐานความรู้ ฐานกิจกรรม เป็นผู้นำสภานักเรียน กิจกรรมโครงงานชมรมให้เพื่อนๆ หรือนักเรียนรุ่นน้อง พัฒนาสิ่งแวดล้อม โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีการตั้งชื่อกิจกรรมกันเอง รู้จักคิดนำตนเองได้ในกิจกรรม มีการร่วมงานกับผู้อื่นได้ รุ่นพี่สามารถดูแลน้องได้

ความเป็นผู้นำทางวิชาการเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียน

ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน

ผู้บริหารสูงสุด นำนโยบาย ซิสเตอร์ลงไปในการประชุมด้วยตัวท่านเอง ได้คลุกคลีอยู่กับเด็ก ให้เหตุผล ทำให้เด็กเข้าใจมีข้อตกลง ทำอะไรเราทำตามข้อตกลงที่ได้กำหนดร่วมกัน เด็กจะยอมรับตนเอง ผู้บริหารมีการปฏิสัมพันธ์กันนักเรียนดี มีส่วนให้เด็กเปิดตัวและสามารถพัฒนาตนไปสู่ผู้นำตนเอง อย่างไรก็ตามยังมีเด็กบางคนก็ไม่บรรลุผลสำเร็จในประเด็นนี้

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน

1. การให้ครูเข้าใจว่าจะทำอย่างไร เพื่อจัดการเรียนการสอนให้เด็กมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณไม่ง่าย ครูยังมีประสบการณ์และความรู้เชิงเทคนิคไม่มากพอ บางครั้งครูมักจะเข้าไปทำแทน เพราะมุ่งเป้าหมาย จึงพราดโอกาสที่จะให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. การจัดกิจกรรมในโรงเรียนคาทอลิกต้องการเน้นที่จิตใจ แต่เด็กบางส่วนคาดหวังให้โรงเรียนมุ่งวิชาการเป็นหลักใหญ่

3. โรงเรียนได้สร้างเด็กบางส่วนเป็นผู้นำกลุ่มได้ดี แต่พอเด็กกลุ่มนี้จบไป เด็กกลุ่มใหม่ไม่พร้อมในคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ทำให้โรงเรียนต้องเริ่มต้นกันใหม่

4. โรงเรียนคาทอลิกเริ่มมองวิชาการมากไป ซึ่งจะส่งผลด้านการสอดแทรกคุณธรรมในระหว่างการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจริงๆแล้วโรงเรียนคาทอลิกต้องไม่ลืมว่า จุดเด่นของโรงเรียนคาทอลิกคือด้านคุณธรรม จริยธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการด้านต่าง ๆ

การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การทำสื่อจะช่วยให้เด็กโยงไปสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการ เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้

2. โรงเรียนต้องมีนโยบายในการบูรณาการ กิจกรรม คุณธรรม จริยธรรมให้สมดุลกับการมุ่งด้านวิชาการ

3. จุดยืนของโรงเรียนนักบวชต้องมั่นคงชัดเจนนั่นคือ การไม่สุดโต่ง ด้านการสอนเด็กที่มุ่งการแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัย โดยลืมการฝังคุณธรรมในโรงเรียน

ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 3 ครูหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษา

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

1. การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน ตามความสนใจของผู้เรียน และสนับสนุนให้นักเรียนมีความสามารถนำตนเอง

ด้านความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารให้การสนับสนุนให้นโยบาย ส่งเสริมครูจัดให้มีหัวหน้าพัฒนาผู้เรียน ด้านชมรมและโครงงานต่างๆ ในระดับมาก

2. ความเป็นผู้นำทางวิชาการเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียน

ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน มีความคิดเห็นว่า รูปแบบของซิสเตอร์ผู้บริหารส่งผลต่อการเตือนตัวเอง ให้รู้จักคิดก่อนทำ มีการเตือนใจเสมอ

ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียนมีความคิดเห็นว่า ชุดของซิสเตอร์การเป็นนักบวชช่วยสร้างบรรยากาศคุณธรรมจริยธรรมเป็นอย่างมาก

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

1. การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน จะพบว่า ปัจจุบัน ปัญหาจากภายนอกโรงเรียน คือ สื่อ ค่านิยม แฟชั่น เข้ามามีอิทธิพลต่อตัวเด็ก และนักเรียนของโรงเรียนค่อนข้างมีความสามารถพอที่จะซื้อสิ่งต่างๆดังที่กล่าวมานี้ ทำให้ครูไม่สามารถพัฒนาเด็กได้อย่างดีเท่าที่ควร เพราะเด็กสมัยนี้มักจะตามสื่อ และค่านิยม อยู่ตลอดเวลา

2. ครูที่มีอายุงานมากได้พยายามสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอยู่ตลอดเวลา แต่ปัญหาคือ ครูใหม่ๆ จะไม่ค่อยห่วงใยการสอดแทรกคุณธรรม แต่จะมุ่งความรู้เชิงวิชาการเป็นเป้าหมายหลัก

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการด้านต่าง ๆ

1. จริงๆแล้วยังมีการจัดกิจกรรมชัดเจนในการมุ่งสู่การสร้างภูมิคุ้มกันเด็กในโรงเรียน โดยเฉพาะในด้านการสร้างให้เด็กนักเรียนมีภาวะผู้นำตนเอง อาจจะมีเพียงแต่สอดแทรกในแต่ละวิชาอยู่บ้าง

2. เป็นสิ่งสำคัญที่ควรปลูกฝัง และจัดให้มีการสอนโปรแกรมชัดเจนให้มีการอบรมด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน และด้านความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ระดับมัธยมศึกษา

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนทั่วไป

ที่ผ่านมาโรงเรียนได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ดังนี้

1. มีการจัดกิจกรรม ศาสนา จริยธรรม จิตตาภิบาล ให้เด็กรู้จักช่วยเด็ก โดยบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับชุมชนจริง เช่นเด็กได้ไปเห็นสภาพของคนชราและได้ทำกิจกรรมช่วยเหลือ

2. ชมรมต่างๆ ช่วยให้เด็กคิด

3. คุณธรรม สิ่งแวดล้อม มารยาท เป็นนโยบายที่มีการจัดชัดเจนของโรงเรียน

4. ส่งเสริมให้เด็กสร้างวัฒนธรรม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพลังงาน

5. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล โดยริเริ่มให้เกิดนโยบายในการปลูกฝังให้ครู นำไปทำให้เกิดจริง

6. ครูมีการนำตัวแปรนี้ไปปฏิบัติจริงไปการสอนและกิจกรรม

7. โรงเรียนเปิดโอกาสให้หน่วยงานของภาครัฐ เอกชนจัดโปรแกรมพัฒนาเด็กมาก

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

1.ตัวนักเรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมของสังคมที่เน้นประโยชน์ส่วนตน ทำให้เด็กมีพลังพอที่จะนำตนเองได้

2. เวลาครูสอนเด็กอาจจะฟัง แต่พออยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเลือกปฏิบัติสิ่งที่ถูกต้อง เด็กบางคนจะทำไม่ได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการด้านต่าง ๆ

1. โรงเรียนควรจัดทำแผนพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีตัวแปรดังที่กล่าวนี้ โดยเน้นกระบวนการคิด สอนให้เด็กคิดเป็น

2. เปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกในเชิงบวก ด้านการเป็นผู้นำตนเองและผู้อื่น ให้เด็กแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มเพื่อน และในที่สาธารณะ การทำเช่นนี้จะก่อให้เกิดการเป็นผู้นำตนเอง และเพื่อนๆจะยอมรับ สิ่งนี้จะเปรียบเสมือนการช่วยเชิงจิตวิทยาที่ว่า ตนเองประกาศตัวว่าจะทำดี

3. ให้หน่วยงานภายนอก ภาครัฐ ภาคเอกชน ร่วมตระหนักถึงความสำคัญในประเด็นดังกล่าวนี้ โดยจัดโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำให้เยาวชนให้มากๆ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 ประธานสภานักเรียน ปัจจุบันเรียนอยู่มัธยมศึกษาปีที่ 6

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนทั่วไป

1. ผู้บริหาร เปิดโอกาสให้นักเรียนมีการพัฒนาจิตใจให้มีคุณธรรม มีการกำหนดนโยบายให้พัฒนาภาวะผู้นำดังที่กล่าวนี้

2. ครูมีส่วนร่วมในการสอนให้เด็กรู้จักพัฒนาภาวะผู้นำในตัวนักเรียน โดยครูใช้การอบรมพูดสอนอยู่เสมอ

3. ข้อเสนอแนะที่จะให้เด็กเป็นผู้นำตนเองคือ การสอนให้เด็กคิดเอง Child Center เป็นบางรายวิชา

การสัมภาษณ์พูดคุยกับนักเรียนทั่วไปในสนามอย่างไม่เป็นทางการ เป็นนักเรียน 3 คน ระดับ ม.6

พบว่า นักเรียนกล้าแสดงออกในความคิดเห็นเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน นักเรียนของโรงเรียนนี้มีความเข้าใจและภูมิใจในการบริหารจัดการโรงเรียน โดยเฉพาะในการที่โรงเรียนไม่เน้นวิชาการมากแต่เน้นคุณธรรม จริยธรรม สร้างบรรยากาศให้เด็กเลือก และคิดด้วยตนเอง แม้จะไม่เก่งเลิศทางวิชาการแต่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ดี นักเรียนบอกว่าครูสอนให้รู้จักใช้วิจารณญาณแยกแยะสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

เด็กสามารถตอบคำถามเชิงวิเคราะห์ วิพากย์คำตอบได้ดี มีการให้ข้อมูลเชิงความรู้ผสมผสานกับความคิดเห็นส่วนตัว โดยนักเรียนบอกว่าตนได้ข้อมูลจากครูที่สอน และทางครอบครัวที่พูดถึงประเด็นปัญหาสังคมและสนทนากับเพื่อน จะเห็นว่านักเรียนโรงเรียนนี้ส่วนใหญ่เปิดตัวกล้าพูด กล้าแสดงออก

โรงเรียนที่ 2 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2549

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ซิสเตอร์รองผู้อำนวยการ

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

- มีการจัดการให้เด็กจัดกิจกรรมเอง ดูแลน้องๆ มีการจัดตั้งสภานักเรียน มีข้อเรียกร้องเชิงหลักสูตรแกนกลางให้โรงเรียนดำเนินการนี้ ซึ่งส่งผลโดยรวมต่อเด็กให้รู้จักคิด เป็นผู้นำตนเองและผู้อื่น จะช่วยให้เด็กไม่หลงไปในทางที่ผิด

- สภาพเด็กของโรงเรียน เป็นระดับชนชั้นกลาง

- ผู้บริหารมีการเน้นในตัวแปรทั้งสองอยู่อย่างสม่ำเสมอ กับครูและนักเรียน โดยการสอนแบบให้เด็กมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ เช่นการทำโครงงาน

- ครูโดยรวมมีประสบการณ์ มีประสิทธิภาพในการอบรม และพัฒนาเด็ก ให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ในการเป็นผู้นำ

อุปสรรคและปัญหาในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

- สภาพแวดล้อม สื่อ ค่านิยม สภาพแวดล้อมรอบโรงเรียน ศูนย์ Internet

- สภาพครอบครัวที่มีฐานะดีมักจะมีบรรยากาศครอบครัวที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถที่จะ ส่งผลให้เด็กเป็นผู้นำตนเองและผู้อื่น และมีสติปัญญาที่ดี ส่งผลให้มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ

- โรงเรียนมีหลักสูตรมีการเน้นแต่วิชาการ การจัดการเรียนการสอนไม่ได้ส่งเสริมให้มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม

- ตัวครูเองไม่เป็นแบบอย่างในการคิดและการมีคุณธรรม ครูบางท่านใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสม

- สภาพเด็กปัจจุบันไม่เคารพเหมือนสมัยก่อน

- กระแสนิยมมุ่งการแข่งขันทางการสอบต่อ ทำให้ลดน้ำหนักการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเด็ก

- กลุ่มเพื่อนในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการคิดและการเป็นตัวของตัวเอง มักจะเชื่อเพื่อนที่นำไปสู่ความสนุกสนาน ท้าทาย

- เทคโนโลยี บริโภคนิยม อินเตอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ ทำให้เวลาในการเรียนรู้ ทักษะชีวิต สังคม การคิด การให้เวลากับศาสนาลดลง

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการด้านต่าง ๆ

- ให้รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนและแน่นอน ในการสร้างกระบวนการพัฒนา ผู้นำเยาวชนอย่างแท้จริง เพื่อเอาชนะวิกฤตศีลธรรม

- ในระดับโรงเรียนต้องมีการกำหนดนโยบายชัดเจน โดยเด็กมีการจัดทำกิจกรรมการฝึกเป็นผู้นำ

- ต่อครูต้องเป็นแบบอย่างในเรื่องนี้ก่อน และมีการบูรณาการในชั้นเรียนให้ชัดเจนต่อการสอนให้เด็กรู้จักคิดและเป็นผู้นำ

- โรงเรียนต้องจัดสื่อและอุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาตนเอง และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

- หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนควรมีการจัด โปรแกรมการจัดค่ายฝึกอบรมภาวะผู้นำชัดเจน และต้องส่งเสริมให้โรงเรียนมีการส่งเด็กให้ไปอบรมเชิงฝึกปฏิบัติ ให้เกิดทักษะและเจตคติการเป็นผู้นำตนเอง และผู้อื่น

ผู้ให้สัมภาษณ์ 2 ครูหัวหน้าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประสบการณ์ทำงาน 34 ปี

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำของผู้บริหารผู้บริหารได้มีภาวะการเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ มีการพัฒนาตนเองมีความรู้ทางด้านการใช้เทคโนโลยี ได้นำมาถ่ายทอดครูไปอบรม และให้ครูนำความรู้ใหม่ๆ และข่าวสารต่างๆมาให้ความรู้กับนักเรียน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ในภาวะการเป็นผู้นำ

ด้านครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ มีการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความรัก ความเมตตานักเรียน ให้กำลังใจนักเรียน ช่วยเหลือนักเรียน มีการสอนแบบวิธีหลากหลาย เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นมีการใช้สื่อร่วมกับนักเรียน และสร้างความเป็นผู้นำให้กับนักเรียน

ด้านการบริหารจัดการ

ทางโรงเรียนมีการบริหารจัดการ ด้านวิชาการโดยนำเนื้อหาสาระบูรณาการกับวิชาต่างๆ และหลักสูตรท้องถิ่น ทีการเปิดโอกาส ให้ภูมิปัญญาเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอน มีการจัดครูเข้าร่วมสัมมนาทั้งภายในและภายนอก

ด้านหลักสูตร

โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ส่วนกลาง มีการวิเคราะห์หลักสูตร ประเมินผล มีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

ด้านการนักเรียน

มีการพัฒนานักเรียน โดยส่งนักเรียนเข้ารับการอบรม และแข่งขันภายนอก มีการฝึกให้นักเรียนเป็นผู้นำ

ด้านอาคารสถานที่

โรงเรียนมีอาคารสถานที่ เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมีบรรยากาศร่มรื่น มีห้องประกอบการพร้อม

อุปสรรคและปัญหาในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

ครูมีความเกรงใจผู้บริหาร บางคนมีความสามารถไม่กล้าแสดงออกในด้านความคิด

ด้านครูผู้สอน

ครูมีการเปลี่ยนแปลงการสอนบ่อยและสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาที่จบมา เมื่อมีครูลาออกจึงเกิดปัญหาการขาดแคลนครู

ด้านการบริหารจัดการ

มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่บุคลากรทุกปี โดยเฉพาะฝ่ายต่างๆทำให้การจัดระบบงานแต่ละปีเปลี่ยนไปไม่ต่อเนื่อง

ด้านหลักสูตร

การนำหลักสูตรท้องถิ่น หรือภูมิปัญญามาใช้ยังไม่ต่อเนื่องในบางครั้ง

ด้านการนักเรียน

- กิจกรรมของโรงเรียนจัดขึ้นไม่เหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมปลาย ซึ่งมีกิจกรรมมากเกินไป ทำให้การเรียนการสอนไม่ทันตามกำหนดครูต้องรีบเร่งในการสอน

- กิจกรรมฝึกให้นักเรียนแสดงออกน้อย ควรจักให้นักเรียนเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมมากขึ้น

ด้านอาคารสถานที่

ทางโรงเรียนควรจัดหาสิ่งที่ทันสมัยมาใช้ให้มากขึ้น การจัดห้องเรียนควรแยกนักเรียนมัธยมปลาย ออกจากมัธยมต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

ผู้บริหารควรมีการเสริมแรงครูโดยเพิ่มสวัสดิการของครูให้มากขึ้น

ด้านครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกัน มีความมุ่งมั่นในการทำงาน และช่วยกันพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้า

ด้านการบริหารจัดการ

การจัดวางตัวของบุคลากร ควรสำรวจความคิดเห็นของครู เพื่อการจัดตำแหน่งหน้าที่ได้เหมาะสม และเกิดประโยชน์กับนักเรียน

ด้านหลักสูตร

ไม่ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรต่างๆ

ด้านกิจการนักเรียน

โครงการของฝ่ายต่างๆมีมาก ควรจัดกิจกรรมเน้นความสำคัญให้กับนักเรียนมัธยมปลายเฉพาะที่สำคัญไม่ควรมีกิจกรรมของประถมปะปน

ด้านอื่น ๆ

ชุมชนมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 ตำแหน่ง ครูประจำชั้น ประสบการณ์ทำงานเป็นครู 38ปี

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

ผู้บริหารในโรงเรียนทุกฝ่ายเป็นผู้ที่มีภาวะความเป็นผู้นำสูง สามารถทำงานร่วมกับบุคลากรฝ่ายอื่นๆได้ทุกระดับ มีความรู้ที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถโน้มน้าวให้ครูทุกคนทำงานได้อย่างเต็มความสามารถและพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย

ด้านครูผู้สอน

ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีในทุกสภาวะ ได้รับการอบรมสัมมนาทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ มีการแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอนโดยเทคนิคการสอน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำเสนอความคิดได้อย่างอิสระในการทำงาน

ด้านการบริหารจัดการ

ในด้านบริหารจัดการได้มีการบริหารจัดการตามแบบอย่างโรงเรียนคาทอลิก โดยจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นไปในทางด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลัก คือให้ครู นักเรียน และฝ่ายบริหาร มีความผูกพันกัน เมตตาต่อกัน มีความรักต่อกัน

ด้านหลักสูตร

โรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรโรงเรียนของตนเอง และใช้หลักสูตรท้องถิ่นควบคู่ไปด้วยกัน นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์หลักสูตรเป็นงานๆ(3-5 ปี) เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

ด้านกิจการนักเรียน

โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่างๆให้แก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถตามที่นักเรียนถนัด เช่น กิจกรรมชมรมต่างๆ กิจกรรมกีฬาสี เป็นต้น

ด้านอาคารสถานที่

ในด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียน มีบรรยากาศที่ดีเอื้อต่อการเรียนการสอน เนื่องจากมีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ ที่ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์

อุปสรรคและปัญหาในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

ผู้บริหารเป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งสูงสุดของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน บางครั้งทำให้คุณครูไม่กล้าที่จะเสนอแนะเรื่องราวบางอย่างเพราะ กลัวว่าอาจจะเป็นผลเสียแก่ตน และบางครั้งผู้บริหารอาจจะรับรู้ข้อมูลบาอย่างแต่ฝ่ายเดียว

ด้านครูผู้สอน

ครูผู้สอนบางคนยังมีค่านิยมแบบเก่าๆไม่ยอมเปลี่ยนแปลงปรับปรุงๆความคิดที่ยึดติดแบบเดิมๆให้ทันต่อยุคสมัย รวมทั้งความมีคุณธรรมบางอย่างขาดหายไป เช่น กรุณาต่อเด็ก และที่สำคัญโรงเรียนขาดแคลนครู

ด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการมีการโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งผู้บริหารในระดับรองๆ ค่อนข้างบ่อย การมอบหมายหน้าที่ การสอนแก่ครูมักกระทำโดยไม่แจ้ง ให้ทราบล่วงหน้า ทำให้การเตรียมตัวในการทำงานค่อนข้างยากลำบาก ดังนั้นระบบงานจึงข้องข้างติดขัดไม่ต่อเนื่อง

ด้านหลักสูตร

ในด้านนี้มีการจัดเนื้อหาบรรจุเข้าใจในหลักสูตรค่อนข้างมากกินไป ทำให้การเรียนการสอนต้องเร่งรีบ รวบรัด

ด้านกิจการนักเรียน

มีกิจกรรมมากเกินไปและกิจกรรมบางอย่าง ไม่เหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมปลาย กิจกรรมควรจะเหมาะสมกับนักเรียนมัธยมปลาย

ด้านอาคารสถานที่

การเรียนการสอนของนักเรียนมัธยมปลาย แตกต่างจากนักเรียนมัธยมต้น ควรมีสถานที่เฉพาะของนักเรียนมัธยมปลายแยกออกมาต่างหาก เพราะการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมปลาย มีเนื้อหาสาระที่ซับซ้อน ต้องใช้ความคิดวิเคราะห์ มากกว่าระดับอื่นๆ จึงต้องการบรรยากาศแตกต่างไปจากนักเรียนมัธยมต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

ต้องการให้ผู้บริหารทุกท่านเปิดใจให้กว้ารับฟังความคิดเห็นของครูด้วยใจเป็นกลางและเป็นจริงตามธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งอาจจะเข้าใจผิดบ้างก็ขอให้อภัยและเห็นใจกัน ขอให้พูดให้กำลังใจกันมากๆ

ด้านครูผู้สอน

- ครูต้องมีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์
- ครูต้องมีความเสียสละ มีความเมตตาสูงมากกับเด็กในปัจจุบัน

ด้านการบริหารจัดการ

ควรมีแหล่งเรียนรู้ทันสมัยเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับนักเรียนมัธยมปลาย

ด้านหลักสูตร

- ไม่ควรมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรบ่อยๆ
- ไม่ควรมีหลักสูตรท้องถิ่นตามแบบที่ไม่สอดคล้องกับท้องถิ่น

ด้านกิจการนักเรียน

ควรจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนมัธยมปลายโดยเฉพาะ

ด้านอาคารสถานที่

ควรมีสถานที่สำหรับกิจกรรมการสอนการเรียนเฉพาะนักเรียนมัธยมปลาย เพื่อให้บรรยากาศการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

ผู้ให้สัมภาษณ์ 4 ครูประธานสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และ ครูประจำชั้น ประสบการณ์ทำงานเป็นครู 10 ปี

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

- ผู้บริหารให้ความเอาใจใส่ต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและด้านการเรียนของนักเรียน
- ผู้บริหารมีการจัดส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการสอนและให้ความเอาใจใส่ต่อครูและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อครู
- ให้ความสนับสนุนในการสร้างสื่อการเรียนการสอนและมีการวางตัวในกาเป็นแบบอย่างที่ดีของครู

ด้านครูผู้สอน

- มีการอบรมสัมมนาเพื่อปรับการเรียนการสอน และการสอนแบบบูรณาการและมีการใช้สื่อที่ทันต่อเหตุการณ์
- ฝึกให้นักเรียนรู้จักสนใจ แสวงหาความรู้ และมีการใช้องค์ความรู้ พร้อมทั้งมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม

ด้านการบริหารจัดการ

- โรงเรียนได้มีการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อนักเรียนและชุมชน
- มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาและครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้
- มีการนำหลักสูตรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน

ด้านหลักสูตร

- ทางโรงเรียนได้จัดหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อเอื้อต่อการเรียนการสอน
- ทางโรงเรียนได้มีการจัดการสอนโดยเน้นหลักสูตรจากส่วนกลาง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการแข่งขันกับโรงเรียนอื่นได้และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ด้านกิจการนักเรียน

- มีการจัดกิจกรรมด้านพัฒนาผู้เรียนเพื่อฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง
- ให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทของการเป็นนักเรียนที่ดี

ด้านอาคารสถานที่

- มีการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนรู้สึกมีความสุขในการเรียนการสอน
- สร้างห้องปฏิบัติการต่างๆให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ และกล้าที่จะเรียนรู้ มีความสุขในการเรียน

ด้านอื่น ๆ

- โดยทั่วไปสภาพบรรยากาศต่างๆ ในโรงเรียน นักเรียนมีความสุข สังเกตจากการแสดงออก
- สถานที่ต่างๆในโรงเรียน เอื้อให้เด็กรู้จักแสวงหาความรู้ อยู่ตลอดเวลา

อุปสรรคและปัญหาในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

- ผู้บริหารในบางครั้งก็ดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ทั่วถึง
- ครูมีความเกรงใจ และกลัวผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอน

ด้านครูผู้สอน

ในบางครั้งในการจัดการสอนของครูมีเวลาน้อยสอนไม่ทัน เนื่องจากกิจกรรมเยอะเลย ทำให้นักเรียนต้องศึกษาค้นคว้าด้วนตนเองอาจขาดความไม่เข้าใจบ้าง

ด้านการบริหารจัดการ

มีการเปลี่ยนหน้าที่ของครูบ่อยทำให้ขาดความชำนาญในการทำงาน

ด้านหลักสูตร

เนื้อหาในหลักสูตรเยอะจนบางครั้งครูสอนไม่ทัน เนื้อหานักเรียนเลยไม่เข้าใจ

ด้านการนักเรียน

- กิจกรรมบางอย่างไม่เหมาะสำหรับเด็กมัธยมปลาย
- ครูจัดกิจกรรมต่างๆให้นักเรียนทำโดยที่นักเรียนไม่ค่อยได้คิดกิจกรรมเอง

ด้านอาคารสถานที่

เหมาะสมดี แต่ขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัยในห้องเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

- อยากให้ผู้บริหารเสริมสร้างกำลังใจ เช่น สวัสดิการครู
- ให้ผู้บริหารรักและเอาใจใส่ต่อการทำงานของครูอยู่เสมอ

ด้านครูผู้สอน

- ครูมีการพัฒนาศักยภาพของตัวเองและเป็นบุคคลที่นักเรียนให้ความเคารพนับถือ
- ครูมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและเข้าใจพฤติกรรมต่างๆของเด็กวัยรุ่น

ด้านการบริหารจัดการ

มีการสร้างบรรยากาศและแหล่งเรียนที่ทันสมัยในห้องปฏิบัติการ

ด้านหลักสูตร

ไม่อยากให้มีการปรับปรุงหลักสูตรบ่อยเกินไป

ด้านกิจการนักเรียน

- อยากให้จัดกิจกรรมลดน้อยลงกว่านี้
- ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆในโรงเรียน

ด้านอาคารสถานที่

อยากให้ร้างหอประกอบการเพิ่มและมีห้องสื่อที่ทันสมัย

ด้านอื่น ๆ

- ชุมชนน่าจะมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ภายในห้องเรียนที่มากกว่านี้

ผู้ให้สัมภาษณ์ 5 นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ในการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ผู้บริหารขึ้นมาตรวจความเรียบร้อยในการเรียนของนักเรียน มีการสอบถามความเรียบร้อยในการเรียน ของนักเรียน มีการสอบถามการเรียนจากนักเรียนว่า เรียนเป็นอย่างไร เรียนรู้เรื่องไหม เพื่อจะได้นำข้อเสนอแนะของนักเรียนไปปรับปรุง

ด้านครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นที่จะทำงานด้วยตนเอง มีการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น นอกจากครูจะให้ความรู้แก่นักเรียน ยิ่งให้ข้อคิดคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีความคิดที่จะสามารถที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ครูยังส่งเสริมให้นักเรียนไปเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆกับองค์กรภายนอกอีกด้วย และให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความคิดที่ตัดสินใจในการที่จะทำ

ด้านการบริหารจัดการ

ทางโรงเรียนจัดให้มีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เช่น ในเรื่องของพี่ ๆที่เป็นแอร์โฮสเตส ทาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน และได้เชิญวิทยากรจากภายนอกแนะนำให้การเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ยังมีอาจารย์พิเศษมาสอนวิชาความรู้เพิ่มเติมในวันเสาร์

ด้านหลักสูตร

โรงเรียนจัดหลักสูตรตามหลักสูตรส่วนกลาง มีการจัดชมรมตามความสนใจของนักเรียน

ด้านกิจการนักเรียน

มีการจัดงานตามวันสำคัญต่าง ๆให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ เช่น การเป็นพิธีกร การกล่าวสุนทรพจน์ เปิดโอกาสให้นักเรียนไปเข้าค่ายฯ ทัศนะศึกษา ให้นักเรียนได้มีความรู้หลากหลายกันไป กิจกรรมบางกิจกรรม เพิ่มความสามัคคี ความมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ๆ รุ่นพี่ และรุ่นน้อง

ด้านอาคารสถานที่

โรงเรียนมีพื้นที่กว้างขวาง มีต้นไม้มากมาย บรรยากาศดี ร่มรื่น มีห้องปฏิบัติการให้แก่นักเรียน จัดสรรที่เหมาะสม

ด้านอื่น ๆ

มีการจัดคณะกรรมการนักเรียน มีการหาเสียง มีการลงคะแนน

อุปสรรคและปัญหาในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงผู้บริหาร มีความเกรงใจที่จะเสนอความคิดเห็น

ด้านครูผู้สอน

ครูผู้สอนบางท่านไม่จบตรงวิชาที่สอน มีผลกระทบทำให้นักเรียน ไม่สามารถทราบข้อเท็จจริงได้อย่างชัดเจน ครูส่งเสริมภาวการณ์เป็นผู้นำไม่ทั่งถึง

ด้านการบริหารจัดการ

มีการดำเนินการล่าช้ากว่าโรงเรียนอื่นๆ เช่น การสอบปลายภาค

ด้านกิจการนักเรียน

มีกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น กิจกรรมของเด็กเล็กมาใช้กับเด็กโต ทำให้มีเวลาเรียนไม่พอ มีกิจกรรมมากเกินไป

ด้านอาคารสถานที่

ห้องปฏิบัติการมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอสำหรับนักเรียน อุปกรณ์ขาดคุณภาพ ขาดความทันสมัย ห้องประชุมไม่สามารถจุนักเรียนได้ทั้งโรงเรียน เวลามีพิธีที่สำคัญต่างๆ บางครั้งอาจจะต้องนั่งตากแดดในการทำกิจกรรม

ด้านอื่น ๆ

ด้านอาหารมีอาหารที่เหมือนเดิมเกือบทุกวัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการด้านต่าง ๆ

ด้านตัวผู้บริหาร

อยากให้ผู้บริหารมาคลุกคลีอยู่กับเด็กมากยิ่งขึ้น

ด้านครูผู้สอน

อยากให้ครูผู้สอนได้มีการเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี และมีความรู้โดยตรงกับวิชาที่สอน

ด้านการบริหารจัดการ

กำหนดการต่างๆน่าจะมีการดำเนินงานที่เร็วมากขึ้น

ด้านกิจการนักเรียน

ลดกิจกรรมของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายลงบ้าง เพื่อที่ให้นักเรียนมีเวลาทบทวนบทเรียน

ด้านอาคารสถานที่

- อยากให้ทางโรงเรียนมีการสนับสนุนในด้านของอุปกรณ์การเรียนการสอนของครูและห้องปฏิบัติการ ซึ่งยังขาดแคลนอุปกรณ์เหล่านี้อยู่
- อยากให้จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนมัธยมปลาย

อภิปรายรวมทั้งครูและนักเรียน

- มีการส่งไปอบรม การเป็นผู้นำ ให้มีส่วนร่วมดูแลรุ่นน้อง ทำกิจกรรม
- ผู้บริหารส่งครู นักเรียน ไปอบรม มีการให้ข้อมูลทางการศึกษาที่สำคัญ มีความห่วงใยคลุกคลี กับครูและนักเรียน

- โดยรวมครูใช้สื่อการเรียนการสอนแบบ Child Center มีการอบรมให้เด็กเป็นผู้นำ โดยใช้โครงการและ Portfolio

- ภาวะผู้นำเด็กสายวิทยาศาสตร์ จะดีกว่าสายศิลป์ เด็กสายศิลป์มีน้ำใจมากกว่า

- จุดเด่นของโรงเรียนจะมีคุณธรรม จริยธรรมดีไม่มีความก้าวร้าว โดยรวมเชื่อฟังครู

- มีโครงการสอดแทรกการพัฒนาผู้นำเด็ก

- โดยรวมนักเรียนที่นี่มีความเป็นผู้นำตนเองรู้จักคิดได้

ปัญหาและอุปสรรค

- กิจกรรมมีมาก ทำให้เวลาคิดวิเคราะห์น้อยลง กิจกรรม มัธยมต้น ประถม มัธยมปลาย รวมกันทำให้เวลาน้อยลง และไม่ค่อยเข้ากัน

- สภาพเด็กมีหลากหลายทำให้ระบบการอบรมพัฒนาต้องหลากหลาย จึงเป็นปัญหาอบรมยากสำหรับเด็กบางกลุ่ม

- ผู้บริหารควนเพิ่มขวัญกำลังใจ มีการจัดสัมมนา

- หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงทำให้ไม่มีความแน่นอนในการสอดแทรกการพัฒนาภาวะผู้นำ

ข้อเสนอแนะ

- ควรมีนโยบายและงบประมาณ ส่งเด็กให้ไปรับการอบรมภาวะผู้นำตนเอง ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ทั้งในระดับรัฐบาล เอกชน โรงเรียน ชุมชน

- สังคม และครอบครัวไม่สามารถพึ่งพาโรงเรียนอย่างเดียวได้

3.2 โรงเรียนสังกัดมราวาส 1 โรง

โรงเรียนที่ 1 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2549

ใช้การสัมภาษณ์และอภิปรายกลุ่มย่อย มีผู้ร่วมอภิปราย ดังนี้

1. ครูผู้ช่วยรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ (ประสบการณ์13 ปี)
2. ครูหัวหน้าหมวดสังคมศึกษา (ประสบการณ์ 7ปี)
3. ครูรักษาดินแดน-ปกครอง (ประสบการณ์ 5 ปี)

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน และด้านความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านตัวผู้บริหาร

- รองผู้อำนวยการมีบุคลิกเป็นผู้นำ พูดให้ข้อคิดทุกกิจกรรม

- ผู้อำนวยการมีการนำแนวคิดจากต่างประเทศด้านการจัดระบบ และพัฒนาระบบอบรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนอยู่เสมอ

ด้านครูผู้สอน

- มีการเตรียมการสอน มีนิเทศ สังเกต การจัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกให้เด็กรู้จักคิด

- มีการพัฒนาบุคลากร โดยมีครูมาอบรมพิเศษให้ครู สอนให้เด็กคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีการติดตามแผนของการใช้ที่อบรมไป

ด้านการบริหารจัดการ

มีการจัดตั้งสภานักเรียน โดยรอง ผอ. เข้ามามีบทบาทมาก เปิดโอกาสให้นักเรียนไปช่วยสังคม โดยการพัฒนาต่างๆ เช่น บ้านเด็กอ่อน โครงการพี่ช่วยน้อง มีส่วนร่วมในการดูแลน้องๆ รอง ผอ.จะร่วม มีการอภิบาลผู้ปกครองอยู่อย่างสม่ำเสมอ

ด้านหลักสูตร

มีการจัด MI (Multiple Intelligent) ในบทเรียนในหลักสูตร

ด้านการนักเรียน

มีการจัดให้เด็กเป็นผู้นำเสนอกิจกรรมพิเศษ ฝึกให้รู้จักพูด นำกิจกรรมของโรงเรียน

ด้านอื่น ๆ

- สภาพอาคารสถานที่ ห้องเรียน มีการจัดสถานที่ ให้เด็กเตรียมอุปกรณ์ มีการนำเสนอด้วยตนเอง

- มีการใช้คำว่า อภิบาล คือจัดตั้งครูจิตตาธิการ โดยมีการให้ครูประจำชั้นร่วมอภิบาลตามนโยบาย ความหมายของอภิบาลคือ การดูแลนักเรียนโดยมีแนวคิดของพระวาจาของพระเจ้าจากพระคัมภีร์

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

1. สถานที่ของโรงเรียนคับแคบ พื้นที่จำกัดทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมต่างๆ

2. ครูดีๆขาด เพราะรัฐบาลเรียกตัวไปเพื่อการสอบบรรจุ ทำให้ครูที่มีอยู่ขาดประสบการณ์การดูแล แนะนำให้เด็กนักเรียนรู้จักคิด และปฏิบัติตนให้เกิดคุณลักษณะการนำตนเองได้

3. ด้านเวลาเรียนที่จำกัด เรียนไทย-อังกฤษ ทำให้กิจกรรมพัฒนาความเป็นผู้นำมีน้อย

4. ผู้ปกครองบางคนไม่เข้าใจโรงเรียนในการอบรมเด็ก และมักตามใจบุตรหลาน ทำให้ครูอบรมเด็กยากขึ้นในสมัยปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการด้านต่าง ๆ

ผู้บริหาร ครู ต้องร่วมกันทั้งโรงเรียน ในเป้าหมายการติดตามดูแล และพัฒนาให้เด็กมีความเป็นผู้นำตนเอง

ข้อสังเกต ระหว่างสัมภาษณ์

1. การสัมภาษณ์ครู ทั่วไปจะให้ข้อมูลเชิงปฏิบัติเป็นลักษณะข้อมูลที่ย่อยๆ ตอบเชิงกิจกรรมโรงเรียน สำหรับผู้บริหารระดับสูงจะตอบคำถามแบบภาพรวมทั้งหมดได้ครอบคลุมคำถามเชิงบริหาร

2. โรงเรียนที่มีความสัมพันธ์ระหว่าง ครู นักเรียนดี มักจะมีการจัดงานเป็นประจำ และมีศิษย์เก่ากลับมาช่วยอย่างเหนียวแน่นและต่อเนื่อง

3. ผู้บริหารระดับสูงจะทำงานได้สำเร็จ ต้องอาศัยรองผู้อำนวยการช่วยบริหารติดตามโรงเรียนได้ดี มีความซื่อสัตย์ มีอุดมการณ์ มีจิตใจรักการเป็นครู มุ่งมั่นตามนโยบาย

สัมภาษณ์รองผู้อำนวยการ

1. เด็กที่นี่เลี้ยงเหมือนปลาตู้ คืออยู่ในกรอบระเบียบวินัย และไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักเรียน แสดงความคิดเห็นมาก

2. เป็นการเรียนแบบสไตล์ฝรั่ง เพราะเป็นแบบสองภาษาจึงมีการเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองมาก

3. ตัวรองผู้อำนวยการจะมีบุคลิกยึดระเบียบวินัย อาจทำให้เด็กระวังตัวบ้าง ซึ่งจะทำให้เด็กไม่แสดงออกในความเป็นตัวของตัวเอง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็นหมวดหมู่ และเพื่อให้เกิดความเข้าใจกำหนดความเข้าใจตรงกันในการแปลงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมาย ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทนค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในสถิติที่ทดสอบที (t-distribution)
F	แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในสถิติที่ทดสอบเอฟ (F-distribution)
df	แทนชั้นแห่งความอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทนค่าผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทนค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสอง (Mean Squares)
p	แทนค่าความน่าจะเป็น ในการปฏิเสธสมมุติฐาน
*	แทนระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทนระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 2.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2.2 การศึกษาระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิกระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศและความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

ตอนที่ 2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศและความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

ตอนที่ 2.4 การรวบรวมข้อมูลปลายเปิดเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศและความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 2.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสังกัดโรงเรียน ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ได้แสดงเป็นค่าจำนวน และร้อยละ ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละสถานภาพทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งตามสังกัดโรงเรียน ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์

สถานภาพทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. โรงเรียนในสังกัด		
สังฆมณฑล	58	26.10
คณะนักบวช	119	52.55
ฆราวาส	47	21.35
รวม	224	100.00
2. ตำแหน่งงาน		
หัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด	85	38.25
ครูประจำชั้น	86	38.70
ครูปฏิบัติการสอน	53	23.05
รวม	224	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี	178	80.10
สูงกว่าปริญญาตรี	46	19.90
รวม	224	100.00
4. ประสบการณ์		
น้อยกว่า 5 ปี	52	23.40
สถานภาพทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
5 – 10 ปี	49	22.05
มากกว่า 10 ปี	123	54.55
รวม	224	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำแนกตามสังกัดการดำเนินงานพบว่า ครูส่วนใหญ่

ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ดำเนินงานอยู่ในคณะนักบวช จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 52.55 จำแนกตามตำแหน่งงานพบว่า ครูที่อยู่ในตำแหน่งหัวหน้ามีจำนวนใกล้เคียงกับครูประจำชั้นคือ 85 คนและ 86 คนตามลำดับ จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 80.10 และจำแนกตามประสบการณ์พบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 54.55

ตอนที่ 2.2 การศึกษาระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิกในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยเสนอการบริหารจัดการระดับโรงเรียน 2 ด้านคือ การสร้างบรรยากาศ ความเป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนคาทอลิก เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการ เกี่ยวกับ ความคิดอย่างมีวิจารณญาณและภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน โดยรวมและรายด้าน

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน	ค่าสถิติ		ระดับ
	$\overline{X}$	S.D.	ปฏิบัติ
1 ด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน	4.14	0.48	มาก
2 ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน	4.09	0.50	มาก
รวม	4.12	0.47	มาก
ความเป็นผู้นำทางวิชาการ			
1 ด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน	4.11	0.50	มาก
2 ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน	4.23	0.48	มาก
รวม	4.17	0.47	มาก
รวมทุกด้าน	4.14	0.46	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิกในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.14, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการพัฒนาสู่ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน สูงกว่าทุกด้าน ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.48) รองลงมาคือด้านการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน พัฒนาให้นักเรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\overline{X}$ = 4.14, S.D. = 0.48) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ พัฒนาให้นักเรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ของนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.50) และการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน พัฒนาภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.09, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการปฏิบัติ ในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน		ค่าสถิติ		ระดับปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
	การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน			
1.	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูทุกคน	4.02	0.75	มาก
2.	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน	4.12	0.73	มาก
3.	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนแบบใช้วิธีคิด	3.96	0.77	มาก
4.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเกิดความภูมิใจในการสอนนักเรียนให้รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.08	0.78	มาก
5.	ผู้บริหารมีความอดทนต่อการพัฒนาตนเองของนักเรียนในการให้เหตุผล	4.16	0.73	มาก
6.	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างของการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้กับนักเรียน	4.21	0.75	มาก
7.	ผู้บริหารปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียนให้เน้นวิธีคิดเป็นหลักสำคัญ	4.21	0.73	มาก
8.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของโรงเรียนอย่างเต็มที่	4.34	0.78	มาก
9.	ครูมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีกับนักเรียน	4.25	0.57	มาก
10.	ครูมีทักษะในการจัดสภาพห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน แบบคิดเป็นทำเป็น	3.88	0.71	มาก
11.	ครูมีความพากเพียรในการอบรมนักเรียนให้คิดหาเหตุผลเพื่อแก้ปัญหา	4.19	0.63	มาก
12.	ครูเป็นแบบอย่างของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง	4.21	0.65	มาก
13.	ครูสามารถบูรณาการหลักสูตรให้เกิดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีคิดมากกว่ากรท่องจำ	4.01	0.65	มาก
14.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของโรงเรียนอย่างเต็มที่	4.36	0.63	มาก
รวม		4.14	0.48	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า ระดับการในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.14, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรกคือ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของโรงเรียนอย่างเต็มที่ ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของโรงเรียนอย่างเต็มที่ ($\overline{X}$ = 4.34, S.D. = 0.78)

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการปฏิบัติ ในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้าน ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน		ค่าสถิติ		ระดับปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
	ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน			
1.	ผู้บริหารมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีกับครูในการเป็นตัวอย่างการเป็นผู้นำตนเองให้กับนักเรียน	4.14	0.73	มาก
2.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมของโรงเรียนด้วยตนเอง	4.13	0.71	มาก
3.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	4.09	0.76	มาก
4.	ผู้บริหารให้กำลังใจครูในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นผู้นำตนเอง	4.03	0.81	มาก
5.	ผู้บริหารจัดสถานที่ให้เอื้อต่อผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.94	0.76	มาก
6.	ผู้บริหารจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดบรรยากาศการทำงานเป็นทีม	3.98	0.76	มาก
7.	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะกรรมการนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.04	0.77	มาก
8.	ครูได้ส่งเสริมให้ให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง	3.99	0.66	มาก
9.	ครูกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักเปิดโอกาสให้เพื่อนๆ รับผิดชอบการทำงานร่วมกัน	4.20	0.58	มาก
10.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเองในชั้นเรียน	4.22	0.62	มาก
11.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	4.23	0.60	มาก
12.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนจัดตั้งทีมงานของกลุ่มตนเองด้วยใจอิสระ	4.07	0.63	มาก
13.	ครูให้กำลังใจคณะกรรมการนักเรียนในการพัฒนาความเป็นผู้นำของนักเรียน	4.13	0.68	มาก
รวม		4.09	0.50	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า ระดับการในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้าน ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.09, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.60) รองลงมาคือ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเองในชั้นเรียน ($\overline{X}$ = 4.22, S.D. = 0.62) และ ครูกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักเปิดโอกาสให้เพื่อนๆรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการปฏิบัติ ในความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ

ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร		ค่าสถิติ		ระดับปฏิบัติ
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ผู้บริหารมีการสงเสริมสนับสนุนให้ครูมีการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนใช้ความคิดมากกว่าความจำ	4.20	0.66	มาก
2.	ผู้บริหารมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ความสามารถในวิชาการ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้กับครู	4.03	0.77	มาก
3.	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการ คุณธรรม จริยธรรม ในห้องเรียน	4.41	0.61	มาก
4.	ผู้บริหารจัดหาสื่อให้ครูใช้ในการเรียนรู้เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักวิธีคิด	3.81	0.79	มาก
5.	ผู้บริหารร่วมกับครูในการปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียน โดยการสอดแทรกการเรียนรู้ที่ใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.12	0.77	มาก
6.	ครูเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียนในการเป็นผู้นำในการปฏิบัติ คุณธรรม จริยธรรม	4.20	0.65	มาก
7.	ครูมีทักษะในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนใช้ความคิดมากกว่า ความจำ	4.04	0.63	มาก
8.	ครูสอนให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกระทำบางอย่าง	4.16	0.61	มาก
9.	ครูสอนนักเรียนโดยการใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ	4.29	0.60	มาก
10.	ครูสอนให้นักเรียนใช้เหตุผลในการคิด เพื่อสรุปใจความที่สำคัญ	4.25	0.60	มาก
11.	ครูได้ใช้สื่อในการสอนให้นักเรียนรู้จักคิด	3.75	0.66	มาก
รวม		4.11	0.50	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ระดับการในความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ

นักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการ คุณธรรม จริยธรรม ในห้องเรียน ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ ครูสอนนักเรียนโดยการใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = 0.60) และ ครูสอนให้นักเรียนใช้เหตุผลในการคิด เพื่อสรุปใจความที่สำคัญ ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการปฏิบัติ ในความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน โดยรวมและรายข้อ

ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร		ค่าสถิติ		ระดับปฏิบัติ
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน	4.18	0.66	มาก
2.	ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.22	0.69	มาก
3.	ผู้บริหารถ่ายทอดวิธีการพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองให้กับครู	4.01	0.74	มาก
4.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.38	0.69	มาก
5.	ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.36	0.67	มาก
6.	ครูเป็นที่ปรึกษานักเรียนในการทำกิจกรรมของโรงเรียน	4.38	0.61	มาก
7.	ครูจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักพัฒนาความเป็นผู้นำตนเอง	4.14	0.58	มาก
8.	ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.27	0.58	มาก
9.	ครูถ่ายทอดวิธีการพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองให้กับนักเรียน	4.10	0.58	มาก
10.	ครูส่งเสริมให้นักเรียนเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับเพื่อน	4.28	0.57	มาก
รวม		4.23	0.48	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า ระดับการในความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ครูเป็นที่ปรึกษานักเรียนในการทำกิจกรรมของโรงเรียน ($\overline{X}$ = 4.38, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\overline{X}$ = 4.38, S.D. = 0.69) และ ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

ตอนที่ 2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศและความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

ในตอนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยเปรียบเทียบตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ ดังต่อไปนี้

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ รวมทุกด้าน

ระดับการปฏิบัติการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.24	1.62	8.31	0.00**
	ภายในกลุ่ม	221	48.14	0.19		
	รวม	223	46.38			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 แสดงว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 8 การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ รวมทุกด้าน

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน จำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ	$\bar{X}$	สังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ		
		สังฆมณฑล	คณะนักบวช	ฆราวาส
		N = 58	N = 119	N = 47
		4.26	4.18	3.92
สังฆมณฑล	4.26		0.08	0.34**
คณะนักบวช	4.18			0.26**
ฆราวาส	3.92			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน โดย ครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑลและคณะนักบวชมีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ สูงกว่าครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส แต่สำหรับความคิดเห็นของครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ รายด้าน และรวมรายด้าน

ระดับการปฏิบัติการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.49	1.25	5.66	0.00**
	ภายในกลุ่ม	221	48.62	0.22		
	รวม	223	51.11			
ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.84	1.42	5.99	0.00**
	ภายในกลุ่ม	221	52.40	0.24		
	รวม	223	55.25			
รวมรายด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.66	1.33	6.28	0.00**
	ภายในกลุ่ม	221	46.86	0.21		
	รวม	223	49.53			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยครูจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งรายด้าน และรวมรายด้าน

ตาราง 10 การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ รายด้าน และรวมรายด้าน

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณ สังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ		สังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ		
		สังฆมณฑล	คณะนักบวช	ฆราวาส
		N = 58	N = 119	N = 47
	$\bar{X}$	4.24	4.17	3.95
สังฆมณฑล	4.24		0.07	0.29**
คณะนักบวช	4.17			0.22**
ฆราวาส	3.95			
การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน สังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ	$\bar{X}$	4.20	4.11	3.88
สังฆมณฑล	4.20		0.09	0.32**
คณะนักบวช	4.11			0.23**
ฆราวาส	3.88			
การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน รวมรายด้าน สังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ	$\bar{X}$	4.22	4.14	3.91
สังฆมณฑล	4.22		0.08	0.31**
คณะนักบวช	4.14			0.23**
ฆราวาส	3.91			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 พบว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน โดยครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล และคณะนักบวชมีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ สูงกว่าครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส ทั้งด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน และรวม

รายด้านทั้งสอง แต่สำหรับความคิดเห็นของครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ รายด้าน

ระดับการปฏิบัติความเป็นผู้นำทางวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.13	2.56	11.14	0.00**
	ภายในกลุ่ม	221	50.87	0.23		
	รวม	223	55.99			
ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.90	1.45	6.73	0.00**
	ภายในกลุ่ม	221	47.70	0.22		
	รวม	223	50.61			
รวมรายด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.89	1.94	9.52	0.00**
	ภายในกลุ่ม	221	45.14	0.20		
	รวม	223	49.03			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 แสดงว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยครูจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งรายด้าน และรวมรายด้าน

ตาราง 12 การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ รายด้าน และรวมรายด้าน

ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณ สังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ		สังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ		
		สังฆมณฑล	คณะนักบวช	ฆราวาส
		N = 58	N = 119	N = 47
	$\bar{X}$	4.27	4.15	3.83
สังฆมณฑล	4.27		0.12	0.44**
คณะนักบวช	4.15			0.32**
ฆราวาส	3.83			
ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน สังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ	$\bar{X}$	4.31	4.28	4.01
สังฆมณฑล	4.31		0.03	0.30**
คณะนักบวช	4.28			0.27**
ฆราวาส	4.01			
ความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมรายด้าน สังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ	$\bar{X}$	4.29	4.21	3.92
สังฆมณฑล	4.29		0.08	0.37**
คณะนักบวช	4.21			0.29**
ฆราวาส	3.92			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 12 พบว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ ระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน โดยครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล และคณะนักบวชมีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ สูงกว่าครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส ทั้งด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน และรวม

รายด้านทั้งสอง แต่สำหรับความคิดเห็นของครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑลกับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามตำแหน่งงาน รวมทุกด้าน

ระดับการปฏิบัติการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.25	1.12	5.63	0.00**
	ภายในกลุ่ม	221	44.14	0.20		
	รวม	223	46.38			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 แสดงว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูจำแนกตามตำแหน่งงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 14 การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามตำแหน่งการปฏิบัติงานของครู รวมทุกด้าน

เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ รวมทุกด้าน จำแนกตามตำแหน่งงาน		ตำแหน่งงาน		
		ครูหัวหน้าหมวด/ฝ่าย	ครูประจำชั้น	ครูปฏิบัติการสอน
		N = 85	N = 86	N = 53
	$\bar{X}$	4.27	4.08	4.05
ครูหัวหน้าหมวด/ฝ่าย	4.27		0.19**	0.22**
ครูประจำชั้น	4.08			0.03
ครูปฏิบัติการสอน	4.05			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 พบว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ระหว่างครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด กับครูประจำชั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด กับครูที่ปฏิบัติการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน โดย ครูตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด มีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ สูงกว่าครูประจำชั้น และครูที่ปฏิบัติการสอน แต่สำหรับความคิดเห็นของครูประจำชั้นกับครูปฏิบัติการสอน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยจำแนกตามตำแหน่งงาน รายด้าน

ระดับการปฏิบัติการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.94	0.97	4.360	0.01**
	ภายในกลุ่ม	221	49.17	0.22		
	รวม	223	51.11			
ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.38	1.19	4.98	0.01**
	ภายในกลุ่ม	221	52.87	0.24		
	รวม	223	55.24			
รวมรายด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.11	1.06	4.92	0.01**
	ภายในกลุ่ม	221	47.42	0.21		
	รวม	223	49.53			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 แสดงว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยครูจำแนกตามตำแหน่งงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งรายด้าน และรวมรายด้านทั้งสองด้าน

ตาราง 16 การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยจำแนกตามตำแหน่งงานของครู รายด้าน และรวมรายด้าน

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตำแหน่งงาน		ตำแหน่งงาน ครูหัวหน้าหมวด/ฝ่าย N = 85	ครูประจำชั้น N = 86	ครูปฏิบัติการสอน N = 53
	$\bar{X}$	4.25	4.10	4.03
ครูหัวหน้าหมวด/ฝ่าย	4.25		0.15*	0.22**
ครูประจำชั้น	4.10			0.07
ครูปฏิบัติการสอน	4.03			
การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน ตำแหน่งงาน	$\bar{X}$	4.22	4.01	4.01
ครูหัวหน้าหมวด/ฝ่าย	4.22		0.21**	0.24**
ครูประจำชั้น	4.01			0.03
ครูปฏิบัติการสอน	4.01			
การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน รวมรายด้าน ตำแหน่งงาน	$\bar{X}$	4.24	4.05	4.02
ครูหัวหน้าหมวด/ฝ่าย	4.24		0.19**	0.22**
ครูประจำชั้น	4.05			0.03
ครูปฏิบัติการสอน	4.02			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 พบว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู ระหว่างครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าฝ่าย กับครูประจำชั้นและครูปฏิบัติการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ โดยครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าฝ่าย มีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน สูงกว่าครูประจำชั้นและครูปฏิบัติการสอน และด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู ระหว่างครูตำแหน่งหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าฝ่าย

กับครูประจำชั้นและครูปฏิบัติการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองกลุ่ม โดยครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าฝ่าย มีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ด้านภาวะผู้นำของนักเรียน สูงกว่าครูประจำชั้นและครูปฏิบัติการสอน แต่สำหรับความคิดเห็นของครูประจำชั้นกับครูปฏิบัติการสอน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามตำแหน่งงาน

ระดับการปฏิบัติความเป็นผู้นำทางวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.49	1.25	5.14	0.01**
	ภายในกลุ่ม	221	53.50	0.24		
	รวม	223	55.99			
ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.29	1.14	5.23	0.01**
	ภายในกลุ่ม	221	48.32	0.22		
	รวม	223	50.61			
รวมรายด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.39	1.19	5.66	0.00**
	ภายในกลุ่ม	221	46.64	0.21		
	รวม	223	49.03			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 แสดงว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยครูจำแนกตามตำแหน่งงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งรายด้าน และรวมรายด้าน

ตาราง 18 การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยจำแนกตามตำแหน่งงานที่ต่างกัน รายด้าน และรวมรายด้าน

ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตำแหน่งงาน		ตำแหน่งงาน		
		ครูหัวหน้าหมวด/ฝ่าย	ครูประจำชั้น	ครูปฏิบัติการสอน
		N = 85	N = 86	N = 53
	$\bar{X}$	4.25	4.04	4.01
ครูหัวหน้าหมวด/ฝ่าย	4.25		0.21**	0.24**
ครูประจำชั้น	4.04			0.03
ครูปฏิบัติการสอน	4.01			
ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน ตำแหน่งงาน	$\bar{X}$	4.36	4.16	4.14
ครูหัวหน้าหมวด/ฝ่าย	4.36		0.20**	0.32**
ครูประจำชั้น	4.16			0.02
ครูปฏิบัติการสอน	4.14			
ความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมรายด้าน ตำแหน่งงาน	$\bar{X}$	4.30	4.10	4.07
ครูหัวหน้าหมวด/ฝ่าย	4.30		0.20**	0.23**
ครูประจำชั้น	4.10			0.03
ครูปฏิบัติการสอน	4.07			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 พบว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน และรวมรายด้าน ตามความคิดเห็นของครูระหว่างครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าฝ่าย กับครูประจำชั้นและครูปฏิบัติการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งหมด โดยครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าฝ่าย มีความคิดเห็นสูงกว่าครูประจำชั้นและครูปฏิบัติการสอน ในทุกด้าน แต่สำหรับความคิดเห็นของครูประจำชั้นกับครูปฏิบัติการสอน ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา รวมทุกด้าน

ระดับการปฏิบัติการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ	ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี n = 178		ครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี n = 46		t	p
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
รวมทุกด้าน	4.10	0.46	4.30	0.41	2.63	0.01**

* * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 แสดงว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นโดยรวมต่อการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา รวมรายกลุ่มและรายด้าน

ระดับการปฏิบัติการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน	ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี n = 178		ครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี n = 46		t	p
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน	4.10	0.48	4.31	0.45	2.75	0.01**
ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน	4.05	0.49	4.27	0.45	2.73	0.01**
รวมรายกลุ่ม	4.07	0.47	4.29	0.43	2.84	0.00**
รวมรายด้าน	$\overline{X}$ = 4.12		S.D. = 0.47			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นรายด้านและโดยรวม ต่อการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี ในทุกด้าน

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา รายด้าน

ระดับการปฏิบัติความเป็นผู้นำทางวิชาการ	ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี n = 178		ครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี n = 46		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน	4.07	0.51	4.26	0.45	2.26	0.02*
ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน	4.20	0.49	4.36	0.42	2.06	0.04*
รวมรายกลุ่ม	4.14	0.47	4.31	0.42	2.26	0.02*
รวมรายด้าน	$\bar{X}$ = 4.17		S.D. = 0.47			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นรายด้านและโดยรวม ต่อการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี ในทุกด้าน

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน รวมทุกด้าน

ระดับการปฏิบัติการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.89	0.45	2.17	0.12
	ภายในกลุ่ม	221	45.49	0.21		
	รวม	223	46.38			

จากตาราง 22 แสดงว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูจำแนกตามประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ สรุปโดยลำดับดังนี้

1. วิธีที่ใช้ศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอบเขตการวิจัย
   1.1 การศึกษาข้อมูลภาคสนาม
   1.2 การศึกษาเชิงปริมาณ
2. สรุปผลการศึกษาค้นคว้า
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ
5. สรุปการบูรณาการผลการวิจัยภาคสนามกับการวิจัยเชิงปริมาณ

1. วิธีที่ใช้ศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอบเขตการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษา 2 ลักษณะ คือ การศึกษาข้อมูลภาคสนาม และการศึกษาเชิงปริมาณ รายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

1.1 การศึกษาข้อมูลภาคสนาม

การศึกษาข้อมูลภาคสนาม ใช้การศึกษา สัมภาษณ์ และอภิปรายเป็นรายบุคคล กับผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำนวน 5 โรง รวมทั้งสังเกตการณ์ในระยะเวลาที่โรงเรียนเปิดทำการเรียนการสอน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของโรงเรียนคาทอลิกในเชิงลึกที่เกี่ยวกับการบริหาร และการจัดการสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เพื่อพัฒนาผู้นำเยาวชน แบ่งเป็น 8 ด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านการบริหารจัดการ ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านกิจการนักเรียน ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ และด้านอื่นๆ ผู้วิจัยใช้การสนทนาเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มในลักษณะประชุมกลุ่มย่อย

กลุ่มตัวอย่าง ใช้หลักการสุ่มแบบเจาะจง โดยกระจายโรงเรียนตัวแทนจากจังหวัดกรุงเทพฯ และปริมณฑล อีกทั้งกระจายสังกัดของโรงเรียนให้ครบทั้ง 3 สังกัด โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 5 โรง ได้แก่ โรงเรียนที่ดำเนินการโดยอัครสังฆมณฑลมี 2 โรง โรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช 2 โรง โรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส 1 โรง โดยแต่ละโรงเรียนจะสัมภาษณ์ผู้บริหาร 1 คน ครู 3 คน และนักเรียน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ สภาพการบริหารจัดการปัจจุบัน อุปสรรคหรือปัญหา และข้อเสนอแนะ ลักษณะข้อมูลที่ได้มา ใช้การจดบันทึก พูดคุยสนทนา และสังเกต จากนั้นสรุปข้อมูลที่ได้เป็นรายโรงเรียน รายกลุ่ม และภาพรวม เพื่ออธิบายและวิเคราะห์สรุปผล

1.2 การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ

การศึกษาเชิงปริมาณ จากการใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูในโรงเรียนคาทอลิก ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู โดยจำแนกครูตามกลุ่มโรงเรียนที่สังกัด ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนคาทอลิก จำนวน 228 คน โดยได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโรงเรียนอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลาก ได้จำนวนโรงเรียน 19 โรง ในแต่ละโรงเรียนเลือกครูจำนวน 12 คน อย่างเจาะจง โดยแบ่งเป็นครูหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวดจำนวน 4 คน ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 4 คน และครูปฏิบัติการสอนจำนวน 4 คน รายละเอียดแต่ละโรงเรียนที่สุ่มมาโดยการใช้สูตร การสุ่มแบบ Stratified random sampling เครื่องมือ มี 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนที่สังกัด ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ การสร้างบรรยากาศ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ใน ด้านคือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบสอบถามตอนนี้มีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองที่โรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง และโดยการส่งไปรษณีย์ โดยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ของสถานศึกษา แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล ตามกลุ่ม และจำนวนที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ส่งจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 228 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 224 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.24 %

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรม SPSS/For Windows เพื่อหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นตามกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้ทดสอบกับเอฟทดสอบ (F-test) เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม 3 กลุ่ม รวมทั้งทดสอบความแตกต่างรายคู่ LSD

2. สรุปผลการวิจัย

2.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม

2.1.1 โรงเรียนสังกัดสังฆมณฑล 2 โรง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โรงเรียนสังกัดสังฆมณฑล 2 โรง ในภาคสนาม ที่มีการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ทั้งแบบ รายบุคคล สัมมนากลุ่มย่อย และสังเกตตามสภาพจริงของโรงเรียน เกี่ยวกัลการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน มีรายงานโดยสรุป ดังนี้

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ

มีรายละเอียดในแต่ละด้านต่างๆมี ดังนี้

ด้านตัวผู้บริหาร

ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑล มีการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและ มีความเป็นผู้นำทางวิชาการคือ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการ และการบริหารจัดการ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายชัดเจน เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความสามารถเต็มที่ มีจุดยืนในการพัฒนาสถานศึกษา สนับสนุนปัจจัยต่างๆ ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบ ศีลธรรม และรับฟังความคิดเห็นทุกฝ่าย ผู้บริหารจะให้เวลามีการอบรมนักเรียน และเดินทักทายพูดคุยกับครูและนักเรียนอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดความมั่นใจและมักจะมอบความรู้และตั้งคำถามปลายเปิดให้เราคิดและหาคำตอบได้อย่างหลากหลาย ทำให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ในด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียนที่เป็นคณะกรรมการ ที่ได้มาจากการใช้หลักประชาธิปไตยหาเสียง ได้เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดการศึกษา เพื่อเสนอแผนงานของตน และเป็นกลุ่มผู้นำดำเนินกิจกรรมภายใน ภายนอกสถานศึกษา และประสานงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน อีกทั้งผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียนมีสิทธิที่จะประเมินครูผู้สอน ประเมินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

ด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการของผู้บริหารมีการปกครองแบบแนวราบ ไม่ใช่แนวดิ่ง ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมดี ส่งเสริมการเป็นผู้นำตนเองได้ โรงเรียนมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานชัดเจน และ กำหนดบทบาทหน้าที่ให้เกิดความเข้าใจทั่วกัน ตามลักษณะของกลุ่มฝ่ายงาน นโยบายของฝ่ายการศึกษาสังฆมณฑล เอื้อต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยมีการใช้หลักการกระจายอำนาจให้ทำงานด้วยการคิดริเริ่มด้วยตนเอง มีการใช้หลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่าย และผู้เกี่ยวข้องด้วยบรรยากาศการยอมรับ เคารพ รับถือ อีกทั้งนโยบายจากสังฆมณฑลต้นสังกัด ให้มีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นทางคุณธรรมจริยธรรม และสอดแทรกลงในสาระการเรียนรู้ ด้วยการบริหารจัดการดังกล่าว ส่งผลให้กลุ่มผู้บริหารมีความสามัคคีกันดี ทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน เด็ก มีความมั่นใจต่อผู้นำโรงเรียน พร้อมตอบสนองโรงเรียนในทุกเรื่อง

ด้านครูผู้สอน

สภาพทั่วไปของครูที่มีการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนในโรงเรียนสังกัดสังฆมณฑล ส่วนใหญ่มีการสนใจด้านการพัฒนาเด็กไปสู่การมีภาวะผู้นำตนเอง รู้จักคิดพอสมควร โดยครูผู้สอนมีการจัดกิจกรรมเน้นที่กระบวนการคิด การสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล พัฒนาสมอง มีการตั้งคำถามแบบปลายเปิด และแปรผลข้อมูลตามเนื้อหาสาระที่ครูวางแผนซึ่งจะเป็นลักษณะรายบุคคล รายกลุ่ม มีการทำงานร่วมกัน ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในชั้นเรียนมีการแสดงบทบาทสมมุติจากสาระการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้เด็กมีความสนุกกับการเรียน และกล้าแสดงออกในการเป็นผู้นำ ครูประจำชั้นมี 1 คาบ การอบรม จริยศึกษากับนักเรียน ให้ข้อคิดและแนะนำให้สามารถควบคุมและชี้นำตนเองได้

ด้านหลักสูตร

โรงเรียนมีการปรับหลักสูตรใหม่อย่างต่อเนื่อง โดยรับนโยบายจากหน่วยเหนือ เนื้อหาของหลักสูตร ด้านการคิดวิจารณญาณหรือความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน โรงเรียนฝึกทักษะด้วยการนำเสนอจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ก่อนจัดการเรียนรู้ โดยเน้นรักและรับใช้ และฝึกเด็กให้คิดหาเหตุผลจากจุดประสงค์ก่อน และหาผลของความหมาย เมื่อได้เรียนรู้จากครู การเรียนรู้แบ่งปันเพื่อน เสนอแนะการนำเสนอจากกลุ่มอื่นๆ สุดท้ายครูนำเสนอผลของการเรียนรู้ที่เด็กได้รับหรือประเมินแล้วไปพัฒนาหลักสูตรต่อไป มีการจัดกิจกรรมสอดแทรกในหลักสูตร ให้ทำกิจกรรมเสริมในการไปเยี่ยมชม บ้านโรคเอดส์ และสถานที่อื่นๆนอกโรงเรียน

ด้านกิจการนักเรียน

การบริหารกิจการนักเรียน โรงเรียนได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีการคิดวิจารณญาณ และแสดงความเป็นผู้นำ โดยเปิดโอกาสเด็กนักเรียนแสดงความสามารถ ด้านยุวชนประชาธิปไตย ซึ่งได้รับเลือกเป็นตัวแทน หรือผู้นำเยาวชนประชาธิปไตยของสำนักเลขา แล้วนำประสบการณ์ที่ได้จากภายนอก มาพัฒนาคุณภาพภายในโรงเรียนต่อไป โดยนักเรียนต้องเป็นผู้นำการคิด การปฏิบัติโดยเปิดโอกาสเด็กประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน ประเมินทั้งด้านของพฤติกรรมในการเรียน พฤติกรรมการปฏิบัติตนเอง ให้เหตุผล มีการจัดตั้งสภานักเรียน ให้นักเรียนได้รับผิดชอบกิจกรรม ดูแลน้อง เป็นผู้นำกลุ่ม เป็นตัวอย่างการแต่งกาย มีมารยาท แสดงความสามารถเป็นพิธีกรแทนครู มีการจัดค่ายธรรมะ มีการสอบอบรม น.ร.ประจำ มีการให้เด็กจัดกิจกรรมกีฬา ความปลอดภัย มีการจัดการอบรมภาวะผู้นำนอกสถานที่อยู่บ้าง

ด้านงบประมาณ

ในด้านงบประมาณ โรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลมีเงินในการบริหารจัดการโรงเรียนพอสมควร แต่การใช้จ่ายจะกระทำการอย่างประหยัด และใช้จ่ายอย่างมีประโยชน์ในทุกโครงการ สำหรับงบประมาณในด้านการจัดบรรยากาศของโรงเรียน เพื่อเอื้อต่อการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำ โรงเรียนยังไม่มีงบประมาณชัดเจนเฉพาะด้านนี้ แต่จะแทรกอยู่ตามโครงการต่างๆ เพื่อการพัฒนานักเรียน

ด้านอาคารสถานที่

อาคารสถานที่ของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑล มีสภาพกว้างขวาง สะดวกต่อการจัดกิจกรรม การเป็นผู้นำกลุ่ม นักเรียนและครูมีความพึงพอใจในบรรยากาศของโรงเรียน มีการจัดสถานที่ ให้ไม่เกิดมุมอับเพื่อการดูแลนักเรียนอย่างสะดวกและทั่วถึง จึงไม่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้เด็กทำผิดหรือทำสิ่งที่ไม่เหมาะสม มีสถานที่พักผ่อน และมีรูปเคารพของศาสนาอยู่เกือบทุกจุดในบริเวณโรงเรียน เพื่อเป็นเครื่องเตือนจิตใจอยู่เสมอ

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านต่าง ๆมีดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ

ขาดความแข็งแรงด้านการสื่อสาร การจัดระบบสารสนเทศ เพื่อการ พัฒนาความเป็นผู้นำตนเอง และผู้อื่น ซึ่งมีการจัดชมรมต่าง ๆ และการติดตามเด็กยังไม่จริงจัง ทั่วถึง

ด้านครูผู้สอน

ครูบางส่วนยังขาด เทคนิคการสอน แบบคิดวิเคราะห์ ครูมีงานมาก ทำให้ไม่สามารถทุ่มเทการพัฒนาความเป็นผู้นำได้เต็มที่ และครูยังไม่เต็มที่ในการขับเคลื่อนสู่มาตรฐานการพัฒนานักเรียน

ด้านหลักสูตร

หลักสูตรมีความไม่แน่นอน จากหน่วยเหนือในด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยเฉพาะในประเด็นของการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ยังชี้ชัดเจนในมิติทางเป้าหมาย วิธีการและแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายการศึกษาของสังฆมณฑล มุ่งต้องการรวมศูนย์ ในหลักสูตร การบริหาร การพัฒนาทำให้เกิดการลงทุนเวลาประชุมมากไป แบะเกิดความสับสนในแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน

ด้านกิจการนักเรียน

เวลาในหลักสูตรการเรียนตามแผนการสอนมีจำกัด ไม่สามารถสร้างบรรยากาศให้มีการถาม-ตอบ คิดวิเคราะห์ได้

ด้านอื่น ๆ

1. ปัญหาสื่อภายนอกแรงมาก และสังคมที่เป็นอุปสรรค ทำให้การพัฒนาเด็กในด้านนี้ไม่ราบรื่น แม้โรงเรียนจะคิดได้ว่าจะพัฒนาเด็ก แต่เราจะมีปัญหาด้านเวลา พร้อมกับการคาดหวังของสังคมและผู้ปกครอง ที่ให้ความสำคัญกับวิชาการของนักเรียนมากกว่า การพัฒนาเรื่องบุคลิกภาพอันพึงประสงค์ของนักเรียน

2. ผู้นำประเทศ รัฐบาล ธุรกิจการค้ากำไรกับเด็ก

3. การปฏิรูปการศึกษามีหลักการ แต่ทางปฏิบัติไม่ขับเคลื่อนได้ เพราะการจัดระบบความคาดหวังจาก สังคม หรือค่านิยม ภาพรวมของการศึกษาต้องมองให้ครบไม่ควรมองบางจุด

4. การขาดคุณภาพของการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้นำ คือครอบครัว เนื่องจากพ่อแม่ปล่อย หรืออบรมลูกไม่ถูกวิธีในการดูแลบุตรหลาน หรือปัญหาครอบครัวแตกแยก

5. ยังไม่มีการจัดอบรมผู้นำอย่างชัดเจน ทั้งในโรงเรียนและการส่งไปอบรมภายนอก

6. บางครั้งเด็กที่เด่น มีความเป็นผู้นำขอไปเรียนต่อที่อื่นเมื่อจบช่วงชั้นการเรียน ทำให้ขาดกำลังสำคัญในการทำกิจกรรมผู้นำเพื่อนๆ หรือน้องๆ

7. ตัวนักเรียนไม่ค่อยแสดงออกในการเป็นผู้นำ อาจเป็นเพราะไม่อยากรับภาระงานมาก เด็กมัธยมปลายส่วนใหญ่ มาจากพื้นที่เดียวกันมาจากที่อื่น เนื่องจากมัธยมต้น ไปเรียนต่อที่อื่นมาก

8. ปัญหาด้านงบประมาณ ในการพัฒนาทุกด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาภาวะผู้นำตนเอง

9. ตัวเด็กมักจะไม่ฟังครู (เด็กบางส่วน)

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการด้านต่างๆ ที่บ่งบอกถึงการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านต่างๆมีดังนี้

เพื่อให้การบริหารจัดการโรงเรียน เกิดบรรยากาศและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ในด้านการคิดอย่างวิจารณญาณ และความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน จึงมีการเสนอแนะดังนี้

1. อยากให้โรงเรียนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดอย่างท้าทาย

2. ให้โรงเรียนกระจายบทบาทหน้าที่ของนักเรียนให้ทั่วถึง เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงตนในการเป็นผู้นำ ในแต่ละกิจกรรมของโรงเรียน

3. เสนอให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ลงลึกจริงๆ และชัดเจนในการสอดแทรกการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำ

4. ให้มีการจัดทำเป้าหมายให้ชัดเจนว่าจะเน้นการสอนให้นักเรียนมีความเป็นผู้นำตนเอง เช่นให้รุ่นพี่มีการดูแลรุ่นน้อง

5. ต้องจัดให้นักเรียนแสดงบทบาทภาวะผู้นำต่อสาธารณะชน

6. ครูสอนมัธยมปลาย ควรเป็นครูที่ประสบการณ์ มีวุฒิภาวะที่ดี มีความสมดุลกว่าครูระดับประถม หรือมัธยมต้น

7. ครูต้องจัดละคร ให้เด็กรู้จักแสดงออก เป็นคะแนนบูรณาการ ประยุกต์ให้สาระการเรียน แสดงออกมาเชื่อมโยงกับบทละคร

8. โรงเรียนควรมีโครงการสร้างเด็กผู้นำ เด็กรับรางวัลพระราชทานให้เป็นต้นแบบให้นักเรียนทุกคนเลียนแบบ

9. เสนอให้มีการจัดชมรม นักคิด ชมรมผู้นำชุมชน

10. ต้องให้เด็กออกแบบกิจกรรม รู้จักคิดเอง กล้าแสดงออก เปิดโอกาสให้นักเรียนออกความคิดเห็นกับการบริหารโรงเรียน หรือการจัดกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน

11. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการสนับสนุนให้เด็กร่วมกับ โรงเรียนในการทำกิจกรรมรับผิดชอบ

12. ควรมีการจัดครูให้มีนักจิตวิทยาในการพัฒนาเด็กด้านผู้นำ

13. รณรงค์ให้นักเรียนเข้าใจว่า สิ่งที่จะเป็นเครื่องหมายของการเป็นผู้นำเพื่อนได้คือ การมีคุณธรรม จริยธรรม เช่นมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ฯลฯ โดยไม่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน

13. การที่เพื่อนจะเลือกใครให้เป็นผู้นำนั้น ไม่จำเป็นต้องเรียนเก่ง แต่สิ่งที่เพื่อนเลือกให้เป็นประธานนักเรียน เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนบ่อยๆ

14. เสนอให้ครูเป็นที่ปรึกษานักเรียนแบบเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

15. เสนอให้มีการวิจัยในชั้นเรียนโดยเจาะที่การทำวิจัยด้านพฤติกรรมนักเรียน

16. การจัดประชุม สัมมนาให้พ่อแม่ มีการติดต่อสื่อสารกับพ่อแม่

17. แนวทางสำคัญในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวนี้ คือ ต้องพัฒนาครูก่อนให้มากที่สุด

2.1.2 โรงเรียนสังกัดคณะนักบวช 2 โรง

สรุป ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โรงเรียนสังกัดคณะนักบวช 2 โรง ในภาคสนาม ที่มีการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ทั้งแบบ รายบุคคล สัมมนากลุ่มย่อย และสังเกตตามสภาพจริงของโรงเรียน เกี่ยวกัลการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน มีรายงานโดยสรุป ดังนี้

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านต่างๆมีดังนี้

ด้านตัวผู้บริหาร

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำของผู้บริหารผู้บริหาร ผู้บริหารที่เป็นนักบวชมีส่วนช่วยสร้างบรรยากาศคุณธรรมจริยธรรมเป็นอย่างมาก อีกทั้งมีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ มีการพัฒนาตนเองมีความรู้ทางด้านการใช้เทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับบุคลากรฝ่ายอื่นๆได้ทุกระดับ มีความรู้ที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ ได้นำมาถ่ายทอดครูไปอบรม และให้ครูนำความรู้ใหม่ๆ และข่าวสารต่างๆมาให้ความรู้กับนักเรียน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถโน้มน้าวให้ครูทุกคนทำงานได้อย่างเต็มความสามารถและพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหารมีการจัดส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการสอน และให้ความเอาใจใส่ต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและด้านการเรียนของนักเรียน ผู้บริหารขึ้นมาตรวจความเรียบร้อยในการเรียนของนักเรียน มีการสอบถามความเรียบร้อยในการเรียน ของนักเรียน มีการสอบถามการเรียนจากนักเรียนว่า เรียนเป็นอย่างไร เรียนรู้เรื่องไหม เพื่อจะได้นำข้อเสนอแนะของนักเรียนไปปรับปรุง ผู้บริหารมีการปฏิสัมพันธ์กันนักเรียนดี ให้เหตุผล ทำให้เด็กเข้าใจมีข้อตกลง ปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้กำหนดร่วมกัน เด็กจะยอมรับตนเอง ทำให้เด็กเปิดตัวและสามารถพัฒนาตนไปสู่ผู้นำตนเอง อย่างไรก็ตามยังมีเด็กบางคนก็ไม่บรรลุผลสำเร็จในประเด็นนี้

ด้านการบริหารจัดการ

โรงเรียนที่สัมภาษณ์มีโครงสร้างการบริหารโรงเรียนเป็นลักษณะแบบเปิดพอสมควร เมื่อมองในมิติของคณะนักบวช นั่นคือมีการเปิดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมพัฒนา

โรงเรียนในทุกด้าน เปิดให้ทุกคนและชุมชนเข้ามาติดต่อกับโรงเรียนอย่างกัลยาณมิตร เปิดโอกาสให้หน่วยงานของภาครัฐ เอกชนจัดโปรแกรมพัฒนาเด็กมาก ให้โอกาสออกไปร่วมประชุมกับนักเรียน โรงเรียนอื่นๆ โรงเรียนมีการบริหารที่เน้นการจัดอบรม สัมมนาครูให้เข้าใจ มีวิธีการสอน แนะแนวเด็ก โรงเรียนเปิดโอกาสให้ สภานักเรียนมีบทบาทในการนำนักเรียนรุ่นน้อง มีการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นไปในทางด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลัก คือให้ครู นักเรียนและฝ่ายบริหาร มีความผูกพันกัน เมตตาต่อกัน มีความรักต่อกัน

ด้านครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ มีการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความรัก ความเมตตานักเรียน ให้กำลังใจนักเรียน ช่วยเหลือนักเรียน มีการสอนแบบวิธีหลากหลาย เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นมีการใช้สื่อร่วมกับนักเรียน และสร้างความเป็นผู้นำให้กับนักเรียน ครูโดยรวมมีประสบการณ์ มีประสิทธิภาพในการอบรม และพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ในการเป็นผู้นำ ครูสนับสนุนให้มีหัวหน้านักเรียนพัฒนาตนเองโดยการทำงานด้านชมรมและโครงงานต่างๆ

ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีในทุกสภาวะ ได้รับการอบรมสัมมนาทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ มีการแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอนโดยเทคนิคการสอน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำเสนอความคิดได้อย่างอิสระในการทำงาน ครูมีโอกาสรับการอบรมสัมมนาเพื่อปรับการเรียนการสอน และการสอนแบบบูรณาการและมีการใช้สื่อที่ทันต่อเหตุการณ์

ครูผู้สอนมีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นที่จะทำงานด้วยตนเอง มีการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเข้าใจมากยิ่งขึ้น นอกจากครูจะให้ความรู้แก่นักเรียน ยิ่งให้ข้อคิดคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีความคิดที่จะสามารถที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ครูยังส่งเสริมให้นักเรียนไปเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆกับองค์กรภายนอกอีกด้วย และให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความคิดที่ตัดสินใจในการที่จะทำ

ด้านหลักสูตร

โรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรโรงเรียนของตนเอง และใช้หลักสูตรท้องถิ่นควบคู่ไปด้วยกัน นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์หลักสูตรเป็นช่วงๆ ในระยะเวลา 3 - 5 ปี เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ส่วนกลาง มีการวิเคราะห์หลักสูตร ประเมินผล มีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนได้มีการจัดการสอนโดยเน้นหลักสูตรจากส่วนกลาง และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูสำนึกเสมอว่าเด็กพอที่จะนำตนเองได้ ในด้านจริยธรรมโดยให้เด็กทำเอง มีอบรมรวม และกิจกรรมการเปิดเพลง ครูได้ให้เด็กรู้จักทำเอง ครูจะดูอยู่คอยสนับสนุน ปรับให้เหมาะสม มีการจัดกิจกรรมการภาวนา มีห้องเฝ้าศีล เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการ

ด้านกิจการนักเรียน

โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่างๆให้แก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถตามที่นักเรียนถนัด เช่น กิจกรรมชมรมต่างๆ กิจกรรมกีฬาสี กิจกรรมศาสนา จริยธรรม จิตตาภิบาล ให้เด็กรู้จักช่วยเด็ก โดยบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับชุมชนจริง

โรงเรียนเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสที่จะมาเป็นผู้นำ เกิดความคิดสร้างสรรค์ การกล้านำเพื่อนไปในทางที่ถูกต้อง การเรียน การมีระเบียบวินัย ได้แสดงออก เช่น การเป็นวิทยากรฐานความรู้ สร้างกิจกรรมให้พี่ได้สอนน้อง ดูแลน้อง การพูดหน้าเสาธง การเป็นพิธีกรในโอกาสต่างๆ

โรงเรียนมีการติดข้อความจรรโลงใจ เช้าเปิดเพลงจรรโลงใจ การพูดที่จรรโลงใจต่อเด็กในภาพรวม โดยตัวนักเรียนเอง ส่งเสริมให้เด็กสร้างวัฒนธรรม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพลังงาน เชิญชุมชนเข้ามาให้ความรู้ เพื่อนำไปพัฒนาชุมชน และพัฒนานักเรียน โดยส่งนักเรียนเข้ารับการอบรม และแข่งขันภายนอก มีการฝึกให้นักเรียนเป็นผู้นำ มีการจัดกิจกรรมด้านพัฒนาผู้เรียนเพื่อฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง ให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่และบทบาทของการเป็นนักเรียนที่ดี

ด้านงบประมาณและด้านอาคารสถานที่

โรงเรียนมีงบประมาณการบริหารจัดการพอสมควร มีอาคารสถานที่กว้างขวาง มีต้นไม้มากมายเหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมีบรรยากาศร่มรื่น มีห้องประกอบการพร้อมช่วยให้เด็กไม่เครียด ส่งเสริมการคิดอ่าน สมองแจ่มใส ร่าเริง มีห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ ที่ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนรู้สึกมีความสุขในการเรียนการสอน นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ และกล้าที่จะเรียนรู้

ด้านอื่นๆ

สภาพครอบครัวที่มีฐานะดีมักจะมีบรรยากาศครอบครัวที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถที่จะ ส่งผลให้เด็กเป็นผู้นำตนเองและผู้อื่น และมีสติปัญญาที่ดี ส่งผลให้มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การสัมภาษณ์พูดคุยกับนักเรียนทั่วไปในสนามอย่างไม่เป็นทางการ เป็นนักเรียน 3 คน ระดับ ม.6 พบว่า นักเรียนกล้าแสดงออกในความคิดเห็นเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน นักเรียนของโรงเรียนนี้มีความเข้าใจและภูมิใจในการบริหารจัดการโรงเรียน โดยเฉพาะในการที่โรงเรียนไม่เน้นวิชาการมากแต่เน้นคุณธรรม จริยธรรม สร้างบรรยากาศให้เด็กเลือก และคิดด้วยตนเอง แม้จะไม่เก่งเลิศทางวิชาการแต่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ดี นักเรียนบอกว่าครูสอนให้รู้จักใช้วิจารณญาณแยกแยะสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

เด็กสามารถตอบคำถามเชิงวิเคราะห์ วิพากย์คำตอบได้ดี มีการให้ข้อมูลเชิงความรู้ผสมผสานกับความคิดเห็นส่วนตัว โดยนักเรียนบอกว่าตนได้ข้อมูลจากครูที่สอน และทางครอบครัวที่พูดถึงประเด็นปัญหาสังคมและสนทนากับเพื่อน จะเห็นว่านักเรียนโรงเรียนนี้ส่วนใหญ่เปิดตัวกล้าพูด กล้าแสดงออก

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านต่าง ๆมีดังนี้

ด้านตัวผู้บริหาร

ผู้บริหารเป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งสูงสุดของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน บางครั้งทำให้คุณครูไม่กล้าที่จะเสนอแนะเรื่องราวบางอย่าง เพราะกลัวว่าอาจจะเป็นผลเสียแก่ตน และบางครั้งผู้บริหารอาจจะรับรู้ข้อมูลบาอย่างแต่ฝ่ายเดียว หรือบางครั้งก็ดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ทั่วถึง นักเรียนบางครั้งไม่สามารถเข้าถึงผู้บริหาร มีความเกรงใจที่จะเสนอความคิดเห็น ผู้บริหารควรเพิ่มขวัญกำลังใจ มีการจัดสัมมนาครู

ด้านการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการมีการโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่งผู้บริหารในระดับรอง ๆ ค่อนข้างบ่อย การมอบหมายหน้าที่ การสอนแก่ครูมักกระทำโดยไม่แจ้ง ให้ทราบล่วงหน้า ทำให้การเตรียมตัวในการทำงานค่อนข้างยากลำบาก ดังนั้นระบบงานจึงข้องข้างติดขัดไม่ต่อเนื่อง และมีการเปลี่ยนหน้าที่ของครูบ่อยทำให้ขาดความชำนาญในการทำงาน

โรงเรียนคาทอลิกเริ่มมองวิชาการมากไป ซึ่งจะส่งผลด้านการสอดแทรกคุณธรรมในระหว่างการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจริง ๆแล้วโรงเรียนคาทอลิกต้องไม่ลืมว่า จุดเด่นของโรงเรียนคาทอลิกคือด้านคุณธรรม จริยธรรม

ด้านครูผู้สอน

ครูยังมีประสบการณ์และความรู้เชิงเทคนิคไม่มากพอ บางครั้งครูมักจะเข้าไปทำแทนนักเรียน เพราะมุ่งแต่เป้าหมาย จึงพราดโอกาสที่จะให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง และบางครั้งครูส่งเสริมภาวะผู้นำนักเรียนไม่ทั่งถึงโดยภายรวม

ครูผู้สอนบางคนยังมีค่านิยมแบบเก่า ๆ ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงปรับปรุงความคิดที่ยึดติดแบบเดิม ๆให้ทันต่อยุคสมัย รวมทั้งความมีคุณธรรมบางอย่างขาดหายไป เช่น ความเมตตากรุณาต่อเด็ก ทำตามอารมณ์

ครูที่มีอายุงานมากได้พยายามสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอยู่ตลอดเวลา แต่ปัญหาคือครูใหม่ ๆ จะไม่ค่อยห่วงใยการสอดแทรกคุณธรรม แต่จะมุ่งความรู้เชิงวิชาการเป็นเป้าหมายหลัก ตัวครูเองไม่เป็นแบบอย่างในการคิดและการมีคุณธรรม ครูบางท่านใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสม

ครูมีความเกรงใจผู้บริหาร บางคนมีความสามารถไม่กล้าแสดงออกในด้านความคิดและที่สำคัญโรงเรียนขาดแคลนครู

ครูมีการเปลี่ยนแปลงการสอนบ่อยและสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาที่จบมา เมื่อมีครูลาออกจึงเกิดปัญหาการขาดแคลนครู

ด้านหลักสูตร

หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงทำให้ไม่มีความแน่นอน ในการสอดแทรกการพัฒนาภาวะผู้นำ เด็กไม่มีความรับผิดชอบในงานโครงงานที่ได้รับมอบหมาย และมีการจัดเนื้อหาบรรจุเข้าใจในหลักสูตรค่อนข้างมากกินไป ทำให้การเรียนการสอนต้องเร่งรีบ รวบรัด

ด้านกิจการนักเรียน

การจัดกิจกรรมในโรงเรียนคาทอลิกต้องการเน้นที่จิตใจ แต่เด็กบางส่วนคาดหวังให้โรงเรียนมุ่งวิชาการเป็นหลักใหญ่ เด็กจึงไม่ค่อยสนใจ หรือเข้าร่วม บางครั้งจึงปฏิบัติตนโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม ถูกต้อง ขอให้ได้ทำตามใจตัวเอง และหนีเรียน ผิดระเบียบ

กิจกรรมของโรงเรียนจัดขึ้นไม่เหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมปลาย ซึ่งมีกิจกรรมมากเกินไป ทำให้การเรียนการสอนไม่ทันตามกำหนดครูต้องรีบเร่งในการสอน และกิจกรรมฝึกให้นักเรียนแสดงออกน้อย ควรจักให้นักเรียนเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมมากขึ้น

ด้านงบประมาณและด้านอาคารสถานที่

การเรียนการสอนของนักเรียนมัธยมปลาย แตกต่างจากนักเรียนมัธยมต้น ควรมีสถานที่เฉพาะของนักเรียนมัธยมปลายแยกออกมาต่างหาก เพราะการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมปลาย มีเนื้อหาสาระที่ซับซ้อน ต้องใช้ความคิดวิเคราะห์ มากกว่าระดับอื่นๆ จึงต้องการบรรยากาศแตกต่างไปจากนักเรียนมัธยมต้น

ห้องปฏิบัติการมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอสำหรับนักเรียน อุปกรณ์ขาดคุณภาพ ขาดความทันสมัย ห้องประชุมไม่สามารถจุนักเรียนได้ทั้งโรงเรียน เวลามีพิธีที่สำคัญต่างๆ บางครั้งอาจจะต้องนั่งตากแดดในการทำกิจกรรม

ด้านอื่น ๆ

1. ปัญหาจากภายนอกโรงเรียน คือ สื่อ ค่านิยม แฟชั่น เข้ามามีอิทธิพลต่อตัวเด็ก และนักเรียนของโรงเรียนค่อนข้างมีความสามารถพอที่จะซื้อสิ่งต่างๆดังที่กล่าวมานี้ ทำให้ครูไม่สามารถพัฒนาเด็กได้อย่างดีเท่าที่ควร เพราะเด็กสมัยนี้มักจะตามสื่อ และค่านิยม อยู่ตลอดเวลา

2. โรงเรียนได้สร้างเด็กบางส่วนเป็นผู้นำกลุ่มได้ดี แต่พอเด็กกลุ่มนี้จบไป เด็กกลุ่มใหม่ไม่พร้อมในคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ทำให้โรงเรียนต้องเริ่มต้นกันใหม่

3. เด็กที่กล้าก็กล้าและพัฒนาต่อเนื่อง ส่วนเด็กที่ไม่กล้าก็จะไม่กล้าเป็นผู้นำเลย ตัวนักเรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมของสังคมที่เน้นประโยชน์ส่วนตน ทำให้เด็กไม่มีพลังพอที่จะนำตนเองได้ เช่น เวลาครูสอนเด็กอาจจะฟัง แต่พออยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเลือกปฏิบัติสิ่งที่ถูกต้องเด็กบางคนจะทำไม่ได้

4. กระแสนิยมมุ่งการแข่งขันทางการสอบต่อ ทำให้ลดน้ำหนักการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเด็ก

5. กลุ่มเพื่อนในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการคิดและการเป็นตัวของตัวเอง มักจะเชื่อเพื่อนที่นำไปสู่ความสนุกสนาน ท้าทาย

6. สภาพเด็กมีหลากหลายทำให้ระบบการอบรมพัฒนาต้องหลากหลาย จึงเป็นปัญหาอบรมยากสำหรับเด็กบางกลุ่ม

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการด้านต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านต่างๆมีดังนี้

ด้านตัวผู้บริหาร

ผู้บริหารควรส่งครู นักเรียน ไปอบรม มีการให้ข้อมูลทางการศึกษาที่สำคัญ โดยเฉพาะอบรมด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรมีการเสริมแรงครูโดยเพิ่มสวัสดิการของครูให้มากขึ้น มีความห่วงใย คลุกคลี กับครูและนักเรียนให้มากกว่านี้

อยากให้ผู้บริหารทุกท่านเปิดใจให้กว้าง รับฟังความคิดเห็นของครูด้วยใจเป็นกลางและเป็นจริงตามธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งอาจจะเข้าใจผิดบ้างก็ขอให้อภัยและเห็นใจกัน ขอให้พูดให้กำลังใจกันมากๆ ให้ผู้บริหารรักและเอาใจใส่ต่อการทำงานของครูอยู่เสมอ

ด้านการบริหารจัดการ

การจัดวางตัวของบุคลากร ควรสำรวจความคิดเห็นของครู เพื่อการจัดตำแหน่งหน้าที่ได้เหมาะสม และเกิดประโยชน์กับนักเรียน ควรมีแหล่งเรียนรู้ทันสมัยเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับนักเรียนมัธยมปลาย มีการสร้างบรรยากาศและแหล่งเรียนที่ทันสมัยในห้องปฏิบัติการ การจัดห้องเรียนควรแยกนักเรียนมัธยมปลาย ออกจากมัธยมต้น

โรงเรียนต้องมีนโยบายในการบูรณาการ กิจกรรม คุณธรรม จริยธรรมให้สมดุลกับการมุ่งด้านวิชาการ ฉะนั้นจุดยืนของโรงเรียนนักบวชต้องมั่นคงชัดเจนนั่นคือ การไม่สุดโต่งด้านการสอนเด็กที่มุ่งการแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัย โดยลืมการฝังคุณธรรมในโรงเรียน

โรงเรียนควรจัดทำแผนพัฒนาการเรียนการสอน ให้มีการเน้นกระบวนการคิด สอนให้เด็กคิดเป็น และมีภาวะผู้นำตนเอง

ด้านครูผู้สอน

อยากให้ครูผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกัน มีความมุ่งมั่นในการทำงาน และช่วยกันพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้า ครูต้องมีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์ ครูต้องมีความเสียสละ มีความเมตตาสูงมากกับเด็กในปัจจุบัน ครูมีการพัฒนาศักยภาพของตัวเองและเป็นบุคคลที่นักเรียนให้ความเคารพนับถือ ครูมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและเข้าใจพฤติกรรมต่างๆของเด็กวัยรุ่น และอยากให้ครูผู้สอนได้มีการเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดีและมีความรู้โดยตรงกับวิชาที่สอน โดยรวมครูใช้สื่อการเรียนการสอนแบบ Child Center มีการอบรมให้เด็กเป็นผู้นำ โดยใช้โครงการและ Portfolio

ครูต้องเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกในเชิงบวก ด้านการเป็นผู้นำตนเองและผู้อื่น ให้เด็กแสดงความคิดเห็นกับกลุ่มเพื่อน และในที่สาธารณะ การทำเช่นนี้จะก่อให้เกิดการเป็นผู้นำตนเอง และเพื่อนๆจะยอมรับ สิ่งนี้จะเปรียบเสมือนการช่วยเชิงจิตวิทยาที่ว่า ตนเองประกาศตัวว่าจะทำดี

ตัวครูต้องเป็นแบบอย่างในเรื่องนี้ก่อน และมีการบูรณาการในชั้นเรียนให้ชัดเจน ต่อการสอนให้เด็กรู้จักคิดและเป็นผู้นำ

ด้านหลักสูตร

ไม่ควรมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรบ่อยๆ ควรมีหลักสูตรท้องถิ่นตามแบบที่สอดคล้องกับท้องถิ่น ต้องสอดแทรกเนื้อหาให้เด็กเป็นผู้นำตนเองคือ การสอนให้เด็กคิดเอง Child Center อย่างน้อยเป็นบางรายวิชา และการทำสื่อจะช่วยให้เด็กโยงไปสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการ เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้

จริงๆแล้วยังไม่มีการจัดกิจกรรมชัดเจน ในการมุ่งสู่การสร้างภูมิคุ้มกันเด็กในโรงเรียน โดยเฉพาะในด้านการสร้างให้เด็กนักเรียนมีภาวะผู้นำตนเอง อาจจะมีเพียงแต่สอดแทรกในแต่ละวิชาอยู่บ้าง ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรปลูกฝัง และจัดให้มีการสอนโปรแกรมชัดเจนให้มีการอบรม ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน และด้านความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน

ด้านกิจการนักเรียน

โครงการของฝ่ายต่างๆมีมาก ควรจัดกิจกรรมเน้นความสำคัญให้กับนักเรียนมัธยมปลายเฉพาะที่สำคัญไม่ควรมีกิจกรรมของประถมปะปน อยากให้จัดกิจกรรมลดน้อยลงกว่านี้ เพื่อที่ให้นักเรียนมีเวลาทบทวนบทเรียน และในทุกกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆในโรงเรียนมากกว่าและทั่วถึงทุกคน

ด้านงบประมาณและด้านอาคารสถานที่

ควรมีนโยบายและงบประมาณ ส่งเด็กให้ไปรับการอบรมภาวะผู้นำตนเอง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งในระดับรัฐบาล เอกชน โรงเรียน ชุมชน ควรมีสถานที่สำหรับกิจกรรมการสอนการเรียนเฉพาะนักเรียนมัธยมปลาย เพื่อให้บรรยากาศการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

อยากให้ทางโรงเรียนมีการสนับสนุนในด้านของอุปกรณ์การเรียนการสอนของครู และห้องปฏิบัติการ ซึ่งยังขาดแคลนอุปกรณ์เหล่านี้อยู่ และอยากให้จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนมัธยมปลาย

ด้านอื่นๆ

1. มีการส่งไปอบรม การเป็นผู้นำ ให้มีส่วนร่วมดูแลรุ่นน้อง ทำกิจกรรม
2. ชุมชนน่าจะมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ภายในห้องเรียนที่มากกว่านี้
3. ภาวะผู้นำเด็กสายวิทยาศาสตร์ จะดีกว่าสายศิลป์ เด็กสายศิลป์มีน้ำใจมากกว่า
4. สังคม และครอบครัวไม่สามารถพึ่งพาโรงเรียนอย่างเดียวได้
5. ให้หน่วยงานภายนอก ภาครัฐ ภาคเอกชน ร่วมตระหนักถึงความสำคัญในประเด็นดังกล่าวนี้ โดยจัดโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำให้เยาวชนให้มากๆ
6. ให้รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนและแน่นอน ในการสร้างกระบวนการพัฒนา ผู้นำเยาวชนอย่างแท้จริง เพื่อเอาชนะวิกฤตศีลธรรม

2.1.4 โรงเรียนสังกัดฆราวาส 1 โรง

สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านต่างๆมีดังนี้

ด้านตัวผู้บริหาร

ผู้บริหารมีบุคลิกเป็นผู้นำ พูดให้ข้อคิดทุกกิจกรรม ผู้อำนวยการมีการนำแนวคิดจากต่างประเทศด้านการจัดระบบ และพัฒนาระบบอบรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนอยู่เสมอ

ด้านการบริหารจัดการ

มีการจัดตั้งสภานักเรียน โดยรอง ผอ. เข้ามามีบทบาทมาก เปิดโอกาสให้นักเรียนไปช่วยสังคม โดยการพัฒนาต่างๆ เช่น บ้านเด็กอ่อน โครงการพี่ช่วยน้อง มีส่วนร่วมในการดูแลน้องๆ รอง ผอ.จะร่วม มีการอภิบาลผู้ปกครองอยู่อย่างสม่ำเสมอ

มีหลักการบริหารโดยการใช้คำว่า อภิบาล คือจัดตั้งครูจิตตาธิการ โดยมีการให้ครูประจำชั้นร่วมอภิบาล ตามนโยบาย ความหมายของอภิบาลคือ การดูแลนักเรียนโดยมีแนวคิดของพระวาจาของพระเจ้าจากพระคัมภีร์

ด้านครูผู้สอน

ครูมีการเตรียมการสอน มีนิเทศ สังเกต การจัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกให้เด็กรู้จักคิด มีการพัฒนาบุคลากร โดยมีครูมาอบรมพิเศษให้ครู สอนให้เด็กคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีการติดตามแผนของการใช้ที่อบรมไป

ด้านหลักสูตร

มีการจัด MI (Multiple Intelligent) ในบทเรียนในหลักสูตร มีการจัดให้เด็กเป็นผู้นำเสนอกิจกรรมพิเศษ ฝึกให้รู้จักพูด นำกิจกรรมของโรงเรียน

ด้านอาคารสถานที่

สภาพอาคารสถานที่ ห้องเรียน มีการจัดสถานที่ ให้เด็กเตรียมอุปกรณ์ มีการนำเสนอด้วยตนเอง

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านต่างๆมีดังนี้

1. สถานที่ของโรงเรียนคับแคบ พื้นที่จำกัดทำให้เป็นอุปสรรคต่อการทำกิจกรรมต่างๆ

2. ครูดีๆขาด เพราะรัฐบาลเรียกตัวไปเพื่อการสอบบรรจุ ทำให้ครูที่มีอยู่ขาดประสบการณ์การดูแล แนะนำให้เด็กนักเรียนรู้จักคิด และปฏิบัติตนให้เกิดคุณลักษณะการนำตนเองได้

3. ด้านเวลาเรียนทีจำกัด เรียนไทย-อังกฤษ ทำให้กิจกรรมพัฒนาความเป็นผู้นำมีน้อย

4. ผู้ปกครองบางคนไม่เข้าใจโรงเรียนในการอบรมเด็ก และมักตามใจบุตรหลาน ทำให้ครูอบรมเด็กยากขึ้นในสมัยปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการด้านต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านต่างๆมีดังนี้

ผู้บริหาร ครู ต้องร่วมกันทั้งโรงเรียน ในเป้าหมายการติดตามดูแล และพัฒนาให้เด็กมีความเป็นผู้นำตนเอง

2.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยเสนอการบริหารจัดการระดับโรงเรียน 2 ด้านคือ การสร้างบรรยากาศ ความเป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนคาทอลิกเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสังกัดโรงเรียน ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำแนกตามสังกัดการดำเนินงานพบว่า ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ดำเนินงานอยู่ในคณะนักบวช จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 52.55 จำแนกตามตำแหน่งงานพบว่า ครูที่อยู่ในตำแหน่งหัวหน้ามีจำนวนใกล้เคียงกับครูประจำชั้นคือ 85 คนและ 86 คนตามลำดับ จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 80.10 และจำแนกตามประสบการณ์พบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 54.55

2. การศึกษาระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยเสนอการบริหารจัดการระดับโรงเรียน 2 ด้านคือ การสร้างบรรยากาศ ความเป็นผู้นำทางวิชาการในโรงเรียนคาทอลิกเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และด้านภาวะผู้นำตนเอง

2.1 ระดับการปฏิบัติการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.14, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการพัฒนาสู่ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน สูงกว่าทุกด้าน ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.48) รองลงมาคือด้านการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน พัฒนาให้นักเรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\overline{X}$ = 4.14, S.D. = 0.48) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ พัฒนาให้นักเรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.50) และการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน พัฒนาภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.09, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

2.2 ระดับการในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.14, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรกคือ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของ

โรงเรียนอย่างเต็มที่ ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของโรงเรียนอย่างเต็มที่ ($\overline{X}$ = 4.34, S.D. = 0.78)

2.3 ระดับการในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้าน ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.09, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.60) รองลงมาคือ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเองในชั้นเรียน ($\overline{X}$ = 4.22, S.D. = 0.62) และ ครูกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักเปิดโอกาสให้เพื่อนๆรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

2.4 ระดับการในความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการ คุณธรรม จริยธรรม ในห้องเรียน ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ ครูสอนนักเรียนโดยการใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = 0.60) และ ครูสอนให้นักเรียนใช้เหตุผลในการคิด เพื่อสรุปใจความที่สำคัญ ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

2.5 ระดับการในความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ครูเป็นที่ปรึกษานักเรียนในการทำกิจกรรมของโรงเรียน ($\overline{X}$ = 4.38, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\overline{X}$ = 4.38, S.D. = 0.69) และ ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศและความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน จำแนกตามสังกัดโรงเรียน ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ ทั้งโดยรวม และรายด้าน มีดังนี้

3.1 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูจำแนกตามสังกัด กลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยมราวาส มีความแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน โดย ครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล และคณะนักบวชมีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ สูงกว่าครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส แต่สำหรับความคิดเห็นของครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช ไม่แตกต่างกัน

3.2 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยครูจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งรายด้าน และรวมรายด้าน และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน โดย ครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล และคณะนักบวชมีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ สูงกว่าครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส ทั้งด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน และรวมรายด้านทั้งสอง แต่สำหรับความคิดเห็นของครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช ไม่แตกต่างกัน

3.3 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยครูจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ ระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน โดย ครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล และคณะนักบวชมีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ สูงกว่าครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส ทั้งด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน และรวมรายด้านทั้งสอง แต่สำหรับความคิดเห็นของครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช ไม่แตกต่างกัน

3.4 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูจำแนกตามตำแหน่งงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ระหว่างครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด กับครูประจำชั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด กับครูที่ปฏิบัติการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน โดย ครูตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวดมีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ สูงกว่าครูประจำชั้น และครูที่ปฏิบัติการสอน แต่สำหรับความคิดเห็นของครูประจำชั้นกับครูปฏิบัติการสอน ไม่แตกต่างกัน

3.5 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน โดยครูจำแนกตามตำแหน่งงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งรายด้าน และรวมรายด้านทั้งสองด้าน และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูระหว่างครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าฝ่าย กับครูประจำชั้นและครูปฏิบัติการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ โดยครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าฝ่าย มีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน สูงกว่าครูประจำชั้นและครูปฏิบัติการสอน และด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู ระหว่างครูตำแหน่งหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าฝ่าย กับครูประจำชั้นและครูปฏิบัติการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองกลุ่ม โดยครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าฝ่าย มีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนด้านภาวะผู้นำของนักเรียน สูงกว่าครูประจำชั้นและครูปฏิบัติการสอน แต่สำหรับความคิดเห็นของครูประจำชั้นกับครูปฏิบัติการสอน ไม่แตกต่างกัน

3.6 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยครูจำแนกตามตำแหน่งงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งรายด้าน และรวมรายด้าน และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ด้านภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน และรวมรายด้าน ตามความคิดเห็นของครูระหว่างครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าฝ่าย กับครูประจำชั้นและครูปฏิบัติการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งหมด โดยครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าฝ่าย มีความคิดเห็นสูงกว่าครูประจำชั้นและครูปฏิบัติการสอน ในทุกด้าน แต่สำหรับความคิดเห็นของครูประจำชั้นกับครูปฏิบัติการสอน ไม่แตกต่างกัน

3.7 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นโดยรวมต่อการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี ในทุกด้าน และสำหรับด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี ในทุกด้าน

3.8 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูจำแนกตามประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน

3. การอภิปรายผล

3.1 การอภิปรายผลวิจัยภาคสนาม

การอภิปรายผลวิจัยภาคสนามในตอนนี้ จะอภิปรายเป็น 3 ส่วนคือ สภาพปัจจุบัน ปัญหาหรืออุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1.1 สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่างๆ ที่บ่งบอกถึงการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ในด้านการคิดอย่างวิจารณญาณ และความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน พบว่า ในตัวของผู้บริหารและการบริหารจัดการโรงเรียนคาทอลิก เป็นที่ยอมรับของครูและนักเรียนในระดับที่น่าพอใจมาก โดยตีความจากการบันทึกข้อมูลภาคสนามและสังเกตการณ์จากสภาพจริง อีกทั้งผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากตัวผู้บริหารที่เป็นสถานะนักบวชหรือพระสงฆ์ ที่มีบริบทของชีวิตที่อุทิศตนเพื่อการพัฒนาเยาวชน ในด้านการศึกษา คุณธรรม จริยธรรม อีกทั้งการเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร การมีนโยบายทั้งในระดับสภาการศึกษาคาทอลิก และระดับสังกัดทางศาสนาของคณะผู้บริหาร (ภราดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์. 2549: 24-27) สำหรับด้านครูผู้สอน พบว่าครูโรงเรียนคาทอลิกมีการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีภาวะผู้นำตนเอง ด้วยการสอนแบบบูรณาการและทำกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้เนื่องมาจากการติดตามของผู้บริหารและครูระดับหัวหน้าที่มีความศรัทธาต่อผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกที่เป็นนักบวชหรือพระสงฆ์ ที่ต้องการให้การจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาตัวผู้เรียนอย่างแท้จริง รวมถึงการจัดทำหลักสูตร ที่มีการเทียบเคียงกับหลักสูตรของต้นสังกัดตลอดเวลา และการบริหารกิจการนักเรียน พบว่ามีการบริหารจัดการที่

สอดคล้องกับการพัฒนานักเรียนให้มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณและภาวะผู้นำตนเองได้ โดยตีความจากข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ครูส่วนใหญ่ ได้บอกว่าโรงเรียนได้มีการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นผู้นำอยู่ในระดับมาก และในด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนคาทอลิกจะมีพิเศษมาก ในส่วนของการจัดตั้งรูปเคารพทางศาสนาอยู่ทุกจุดทุกมุมของพื้นที่โรงเรียน เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจให้นักเรียนมีจิตใจคิดถึงจริยธรรมตลอดเวลา

3.1.2 ปัญหาหรืออุปสรรคในการบริหารโรงเรียนด้านต่างๆ ที่บ่งบอกถึงการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ในด้านการคิดอย่างวิจารณญาณ และความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน พบว่า ในส่วนของตัวผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นนักบวชหรือพระสงฆ์ มีปัญหาและอุปสรรคคือ ขาดการสื่อสารที่ดีในโรงเรียน การจัดระบบสารสนเทศ ทำให้ผู้บริหารมีข้อมูลไม่ครบ เกิดการเข้าใจผิดๆ และตัดสินใจผิดต่อบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ภัสสร เอมโกษา. (2545 : 94) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคาทอลิก พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคือ ผู้บริหารไม่มีเวลาในการควบคุมการปฏิบัติงาน มีการประสานงานภายในโรงเรียนไม่ทั่วถึง แต่เมื่อมองถึงปริมาณของปัญหาในตัวผู้บริหารแล้วไม่มากเท่ากับ ปัญหาในส่วนของครู จากข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า ครูยังมีประสบการณ์และความรู้เชิงเทคนิคไม่มากพอ ครูผู้สอนบางคนยังมีค่านิยมแบบเก่าๆ คือไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดและทำในสิ่งที่ตนเป็น เนื่องจากความเป็นห่วงว่าเด็กจะทำผิด แต่ปัญหาสำหรับครูใหม่ๆ คือจะไม่ค่อยห่วงใยการสอดแทรกคุณธรรมระหว่างสอนเรียน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นสภาพการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของประชากรทางสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปตามการสมัย (ชาติ แจ่มนุช และคณะ. 2549: ออนไลน์) ซึ่งทางสภาการศึกษาคาทอลิก แห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงปัญหาของคุณภาพครูเป็นอย่างมาก จึงได้กำหนดมาตรฐานด้านครูไว้หลายประการ ดังจะสรุปได้ว่า ครูคาทอลิกต้องมีคุณวุฒิ มีความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูพอเพียง มีความสามารถในการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ภราดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์. 2549: 25)

สำหรับปัญหาด้านอื่นๆที่สำคัญคือ ปัญหาจากภายนอกโรงเรียน เช่น สื่อที่ไม่ดี ค่านิยมที่ผิดๆ แฟชั่น บริโภคนิยม วัฒนธรรมแปลกแยก รวมถึงปัญหาครอบครัว ปัญหาเหล่านี้โรงเรียนไม่สามารถแก้ไขได้โดยตรง จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจจะเป็นเหตุปัจจัยให้ครูเกิดการท้อแท้ต่อการพัฒนานักเรียนให้มีภูมิคุ้มกันต่อวิกฤตศิลธรรมได้ ทำให้ครูไปเน้นแต่วิชาการซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญที่ทุกโรงเรียนต้องการตอบสนองให้กับผู้ปกครอง และค่านิยมของสังคมที่ชอบการแข่งขัน ฉะนั้นผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกจะต้องตระหนักในประเด็นนี้เป็นอย่างมาก กิตติมา ปรีดีดิลก (2545: 34) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่เน้นว่า ผู้บริหารต้องมีทักษะทางด้านการวางแผนจัดการ และความสามารถที่จะจัดประสานงาน สามารถแสดงบทบาทของความเป็นครูแล้ว ต้องสนับสนุน และกระตุ้นให้ครูเกิดความกระตือรือร้น เพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผู้บริหารจะต้องเป็นรูปแบบตัวอย่างของโรงเรียน ท้ายสุดผู้นำทางการสอนจะต้องมีทักษะในการสร้างวัฒนธรรมขึ้นในโรงเรียนด้วย

3.1.3 ข้อเสนอแนะ ในการบริหารโรงเรียนด้านต่างๆ ที่บ่งบอกถึงการจัดบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ในด้านการคิดอย่างวิจารณญาณ และความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน พบว่า มีส่วนที่สำคัญดังนี้

3.1.3.1 โรงเรียนต้องมีนโยบายในการบูรณาการ กิจกรรม คุณธรรม จริยธรรมให้สมดุลกับการมุ่งด้านวิชาการ ฉะนั้นจุดยืนของโรงเรียนคาทอลิก ต้องมั่นคงชัดเจน นั่นคือ การไม่สุดโต่ง ด้านการสอนเด็กที่มุ่งการแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัย โดยลืมการฝังคุณธรรมในโรงเรียน ซึ่งในปัจจุบัน ประเทศไทยมีความต้องการผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นอย่างมาก ดังที่ ศิริชัย มงคลเกียรติศรี (2549, กรกฎาคม-กันยายน: 92) ได้กล่าวว่า การศึกษาในปัจจุบันนี้มิใช่มุ่งแต่ให้ความรู้และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนไปพร้อมๆกันด้วย เพื่อการอยู่ร่วมกับสังคมอย่างเกิดสุข

3.1.3.2 ผู้บริหารควรส่งครู นักเรียน ไปอบรม โดยเฉพาะอบรมด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และภาวะผู้นำตนเอง จะเห็นว่าในบริบทของประเทศไทย ยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อประเด็นเหล่านี้ ต่างจากแนวคิดของประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีการจัดโปรแกรมพิเศษมากมาย ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงาน สถานประกอบการ และในโรงเรียน ที่มีการสนับสนุน และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเยาวชนให้มีภาวะผู้นำตนเองและผู้อื่น มีการจัดอบรมทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างต่อเนื่อง ดังที่ปรากฏในงานวิจัยต่างประเทศ บทที่ 2 ของงานวิจัยฉบับนี้

3.1.3.3 โรงเรียนควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดอย่างท้าทาย ให้โรงเรียนกระจายบทบาทหน้าที่ของนักเรียนให้ทั่วถึง เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงตนในการเป็นผู้นำ ในแต่ละกิจกรรมของโรงเรียน และในที่ชุมชนหรือสาธารณะ เพื่อให้เป็นการสร้างสัญญาใจในตัวเยาวชนเองว่า ตนเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องสามารถเตือนตัวเองแบบผู้นำตนได้ เมื่อมีสถานการณ์ให้เลือกว่าจะทำดี หรือทำไม่ดี และในประเด็นนี้ โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบว่า การที่จะเลือกใครให้เป็นผู้นำนั้นไม่จำเป็นต้องเรียนเก่ง แต่สิ่งสำคัญในการเลือกผู้นำคือการเข้าร่วมกิจกรรมฯ องโรงเรียนบ่อยๆ และการมีคุณธรรม จริยธรรม เช่นมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ฯลฯ โดยไม่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน

3.2 การอภิปรายผลวิจัยเชิงปริมาณ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ การสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาเยาวชน พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสังกัดโรงเรียน ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่ดำเนินงานอยู่ในคณะนักบวช เนื่องจากโรงเรียนของคณะนักบวชในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนมากกว่า โรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑลและ

ฆราวาส ฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างจึงมากกว่า เมื่อจำแนกตามตำแหน่งงาน ครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้นและหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด มีมากกว่าครูปฏิบัติการสอน เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น ซึ่งครูที่จะสอนนักเรียนในระดับนี้มักจะมีประสบการณ์มาก ดังที่จำนวนของครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีมีจำนวนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี หรือระหว่าง 5-10 ปี สำหรับจำนวนครูที่มีวุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี มีมากกว่า ครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี เนื่องจากโรงเรียนในระดับขั้นพื้นฐานของเอกชน ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติการสอน มากกว่าใบวุฒิที่สูง หรือคิดว่าวุฒิการศึกษาของครูระดับปริญญาตรี ก็เพียงพอที่จะสอนนักเรียนระดับขั้นพื้นฐานแล้ว

2. การศึกษาระดับการปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ

2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ การสร้างบรรยากาศ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องภาพลักษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือคาทอลิก ตามการรับรู้ของครูและผู้ปกครอง ที่ให้ความเห็นว่าภาพลักษณ์ของการบริหารโรงเรียนในเครือคาทอลิกอยู่ในระดับมาก (สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. 2546: บทคัดย่อ) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร พัฒนาสู่ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน สูงกว่าทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการศึกษาคาทอลิกในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับ การจะเป็นผู้นำทางวิชาการ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีต้นฉบับทางวิชาการที่จะเผยแพร่ไปให้กลุ่ม โรงเรียนน้อง โรงเรียนเพื่อน เพื่อจะช่วยสร้างการยอมรับในกลุ่มโรงเรียนเอกชนด้วยกัน โดยต้องคงเอกลักษณ์ของการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมที่เข้มข้นด้วย (จรวยพร ธรณินทร์. 2544: 9) และสอดคล้องกับ ภัสสร เอมโกษา. (2545 : 98) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคาทอลิกพบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นมากที่สุด ในความต้องการการพัฒนาให้ผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกต้องเป็นผู้นำ และเป็นผู้มีคุณธรรม เสริมสร้างบุคลิกภาพให้เกิดความน่าศรัทธา และความยอมรับนับถือจากครูและนักเรียน

2.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุดจากทุกด้าน คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ในห้องเรียน ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.61) ครูเป็นที่ปรึกษานักเรียนในการทำ

กิจกรรมของโรงเรียน ($\overline{X}$ = 4.38, S.D. = 0.61) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\overline{X}$ = 4.38, S.D. = 0.69) ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.67) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของโรงเรียนอย่างเต็มที่ ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.63) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของโรงเรียนอย่างเต็มที่ ($\overline{X}$ = 4.34, S.D. = 0.78) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการทางการศึกษาคาทอลิก ที่ได้กำหนดมาตรฐานด้านผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกที่กล่าวว่า บรรยากาศแห่งการจัดการศึกษาคาทอลิกต้องสร้างให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ แสวงหาความคิดใหม่ๆ เปิดโลกทัศน์ที่มีการแบ่งปันความรู้ ร่วมแก้ปัญหา มุ่งการจัดการศึกษาอบรมที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม โดยให้ผู้เรียนมีความสุข (ภราดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์. 2549: 26) ฉะนั้นการจัดการศึกษาของคาทอลิกในกรุงเทพฯ จึงลักษณะเด่นที่ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และส่งเสริมให้ครูและนักเรียนให้ความสำคัญกับสิ่งนี้ด้วย อีกทั้งเน้นด้านวิชาการให้นักเรียนเป็นผู้นำตนเองและผู้อื่นอยู่ในระดับมาก เพียงแต่สภาพของกระแสทางสื่อ ค่านิยม และการดึงดูดให้นักเรียนเลือกกระทำสิ่งไม่เหมาะสม มีอิทธิพลสูงมาในปัจจุบัน ดังที่มีระบุในข้อมูลจากการสัมภาษณ์ภาคสนาม

3. จากผลการวิจัยเชิงเปรียบเทียบระดับปฏิบัติ การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศและความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ตามความคิดเห็นของครู สามารถอภิปรายผลการวิจัยเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

3.1 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูจำแนกตามสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ การสร้างบรรยากาศ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติงานในกลุ่มโรงเรียนสังกัด มีความคิดเห็นต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสภาการศึกษาคาทอลิก (2546: 33) ที่ศึกษาภาพลักษณ์ในปัจจุบันของผู้บริหารโรงเรียนในเครือคาทอลิก ความคิดเห็นจากลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่าระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน โดย ครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล และคณะนักบวชมีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ สูงกว่าครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยฆราวาส

แต่สำหรับความคิดเห็นของครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑล กับครูสังกัดกลุ่มโรงเรียนที่ดำเนินการโดยคณะนักบวช ไม่แตกต่างกัน ทั้งในด้านการสร้างบรรยากาศและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารระดับสูงสุดของโรงเรียนคาทอลิก ที่ดำเนินการโดยสังฆมณฑลและคณะนักบวช จะมีพระสงฆ์หรือนักบวชที่สวมชุดแสดงสถานะภาพ ที่บ่งบอกถึงเครื่องหมายของคุณธรรม จริยธรรมทางศาสนาอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งได้ลงมาร่วมบริหาร ปฏิสัมพันธ์ และแก้ปัญหาในสนามงานร่วมกับครูและนักเรียนอยู่ตลอดเวลา ดังข้อมูลของการสัมภาษณ์ภาคสนองที่บันทึกไว้แล้ว ของงานวิจัยฉบับนี้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภัสสร เอมโกษา. (2545 : 98) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนคาทอลิกพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนคาทอลิกควรเป็นผู้มีคุณธรรม ต้องส่งเสริมบุคลิกภาพให้เกิดความศรัทธา และการายอมรับนับถือจากครูในโรงเรียน ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยให้ผู้บริหารมีอิทธิพลทางใจในการโน้มน้าวการดำเนินงานของครูได้มากยิ่งขึ้น

3.2 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูจำแนกตามตำแหน่งงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ การสร้างบรรยากาศและความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ตามความคิดเห็นของครูที่มีตำแหน่งงานต่างกันมีความคิดเห็นต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ศักดา สรรเสริญ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานวินัยนักเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า ตำแหน่งงานของผู้บริหารและครูที่แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานวินัยนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า ระหว่างครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด กับครูประจำชั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระหว่างครูที่มีตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด กับครูที่ปฏิบัติการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน โดยครูตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวดมีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ สูงกว่าครูประจำชั้น และครูที่ปฏิบัติการสอน แต่สำหรับความคิดเห็นของครูประจำชั้นกับครูปฏิบัติการสอน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ครูประจำชั้นมักจะเป็นครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนด้วย ฉะนั้นความคิดเห็นจึงไม่แตกต่างมาก ดูจากข้อมูลสัมภาษณ์ภาคสนานของงานวิจัยฉบับนี้ และครูหัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าฝ่าย มีความคิดเห็นแตกต่างจากครูประจำชั้นและครูปฏิบัติการสอน ในระดับคะแนนเฉลี่ยมากกว่า เนื่องจาก ครูในระดับหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด จะต้องร่วมคิด ร่วมวางแผนกับผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียนมากกว่าครูปฏิบัติการสอนหรือครูประจำชั้น และต้องนำนโยบายมาดำเนินการ จึงต้องรับผิดชอบสูงกว่าและมองการบริหารโรงเรียนแบบภาพรวมมากกว่า (นเรศ รณรงค์ฤทธิ์. 2547: 81)

และครูประจำชั้นกับครูปฏิบัติการสอนมีลักษณะงานที่ต้องอยู่ร่วมกับนักเรียนมากกว่า ซึ่งต้องเรียกร้องให้นักเรียนมีการปฏิบัติตนให้เหมาะสม ทำให้เกิดความรู้สึกว่า สภาพการบริหารโรงเรียนยังไม่บรรลุเป้าหมายดีเท่าที่ควร

3.3 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี กับครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นโดยรวมต่อการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้ว่า การบริหารโรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ การสร้างบรรยากาศ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ตามความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่างกัน โดยครูที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐภัค สิงหลกะ (2549: บทคัดย่อ) ที่มีการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี หรือปริญญาตรี กับวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นโดยรวมต่อการบริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีการศึกษาสูงจะมีข้อมูลทางการศึกษามากกว่า ทำให้มีการมองการบริหารจัดการของโรงเรียนในด้านบรรยากาศและความเป็นผู้นำทางวิชาการได้ชัดเจน และเข้าใจสถานการณ์ได้มากกว่า มีผลทำให้ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงกว่า

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ระหว่างการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน กับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกันเช่นเดียวกันทั้งสองด้าน แต่ระดับนัยสำคัญทางสถิติของด้านการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนมีค่าเท่ากับ .01 ซึ่งต่างจากด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ ที่มีค่าเท่ากับ .05 แสดงว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่า มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีการสร้างบรรยากาศเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนในด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณและภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน สูงกว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับการเก็บข้อมูลภาคสนามของงานวิจัยฉบับนี้ที่บันทึกไว้ว่า ผู้บริหารและครูมีการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนอย่างจริงจัง เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่บริหารโดยผู้นำทางศาสนา แต่ในด้านหลักสูตรและวิชาการในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับนโยบาย และเป้าหมายด้านการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งสามารถพิจารณาเปรียบเทียบได้กับ ข้อมูลภาคสนามในส่วนของอุปสรรคและปัญหา ซึ่งสามารถเป็นนัยสำคัญอีกประการหนึ่ง เพื่อประกอบการอธิบายในตอนนี้ได้

3.4 การบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนและความเป็นผู้นำทางวิชาการ รวมทุกด้าน โดยครูจำแนกตามประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ที่กล่าวว่า การบริหาร

โรงเรียนคาทอลิก สังกัดสังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ การสร้างบรรยากาศ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชน ตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกัน การที่กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน อาจเป็นเพราะ บริบทของการบริหารงานของโรงเรียนคาทอลิก จะให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมองค์กรในด้าน การสร้างความเป็นหนึ่งเดียวในองค์กร มีความผูกพันกันดีทั้งระดับผู้บริหารที่เป็นนักบวชหรือพระสงฆ์ ครู และนักเรียน มีการประกาศนโยบาย แนวทางปฏิบัติตนให้ทราบโดยทั่วกัน ทำให้ทุกคนมีความคิดเห็นต่อการสร้างบรรยากาศและการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพศาล อานามวัฒน์ (2543: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนคาทอลิก สังฆมณฑลจันทบุรี พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงานและด้านผลตอบแทนที่ไม่แตกต่างกัน

4. สรุปการบูรณาการผลการวิจัยภาคสนามกับการวิจัยเชิงปริมาณ

จากการทำวิจัยภาคสนามและวิจัยเชิงปริมาณในฉบับนี้ สามารถบูรณาการเชื่อมโยงผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การออกแบบวิจัยที่เกื้อกูลกันในความเชื่อมั่นถึงผลการวิจัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1. การสุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีปริมาณมาก เป็นข้อดีของจำนวนครูที่ร่วมให้ข้อมูล แต่มีข้อเสียด้านการควบคุม คุณลักษณะของครูผู้ให้ข้อมูลว่ามีความเหมาะสมต่อประเด็นปัญหาหรือไม่ สำหรับการสุ่มตัวอย่างเชิงภาคสนามผู้วิจัยลงพื้นที่ในโรงเรียนคาทอลิกที่สุ่มแบบเจาะจง และสามารถพิจารณาบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ทำให้การเก็บข้อมูลมีความแม่นตรงกว่า แต่จะมีจำนวนบุคคลที่มีจำนวนจำกัด และเวลาที่จะให้ข้อมูลกับผู้วิจัยก็จำกัดด้วย จากการทำวิจัยในฉบับนี้ผู้วิจัยพบว่า การสุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณได้จำนวนครูจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีความเหมะสมดีแล้ว สำหรับการสุ่มตัวอย่างภาคสนาม ผู้วิจัยได้รับการต้อนรับดี และผู้บริหารของโรงเรียนได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างได้อย่างเหมาะสม แต่มีอุปสรรคอยู่บ้างในเรื่องของ ผู้อำนวยการหรือครูใหญ่ที่อาจจะมีเวลาน้อยหรือติดธุระที่อื่นไม่สะดวกในการให้ข้อมูล

4.2 เครื่องมือวัด ข้อดีของเครื่องมือวัดเชิงปริมาณคือ สามารถนำวิเคราะห์ผลเป็นตัวเลข และระดับการปฏิบัติอย่างละเอียด สะดวก รวดเร็ว แต่จะมีข้อเสียคือ อาจจะมีความไม่เข้าใจในข้อคำถามซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามอาจถามผู้วิจัยได้ หือการที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้ให้ความสำคัญกับความเป็นจริงจึงขีดให้คะแนนโดยทำแบผ่านๆ ไม่คิดอะไรมาก เพื่อจะได้เสร็จๆ ทำให้ข้อมูลที่ได้จากแบบวัดเกิดความคลาดเคลื่อน สำหรับเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงภาคสนามจะไม่มีข้อคำถามที่วับซ้อน แบบเชิงปริมาณสามารถอธิบายสะท้อนความคิด ความรู้สึก มีรายละเอียดมาก ผสมผสานกันเป็นส่วนเดียวกัน แต่เครื่องมือแบบภาคสนามจะมีข้อด้อยตรงที่ นำมากำหนดเป็นตัวเลขข้อมูลได้ลำบาก หรือบางส่วนไม่สามารถทำได้ และถ้า

ผู้ให้ข้อมูลมีอคติจำทะให้ข้อมูลขาดความตรง และความเชื่อมั่น สำหรับงานวิจัยในฉบับนี้ เครื่องมือวัดเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถาม โดยมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 และผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลดิบและผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีค่าการกระจายข้อมูล ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่น่าเชื่อถือได้ มีการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีต่อการตอบแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากการส่งข้อมูลกลับมายังผู้วิจัย เนื่องจากผู้ทำวิจัยได้มีจดหมายแนะนำต้นสังกัด คือสมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก สำหรับเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงภาคสนามมีการจัดแบ่งข้อคำถามเป็นด้านๆ เพื่อความสะดวกในการตอบ พบว่า แบบสอบถามสามารถสะท้อนตัวแปรการจัดบรรยากาศในโรงเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการได้ดี โดยอาศัยกาตั้งข้อคำถามของผู้วิจัยและการพูดในประเด็นของปัญหาวิจัย

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณมีข้อดีคือได้จำนวนข้อมูลที่มีปริมาณมาก สามารถนำไปวิเคราะห์ผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการตอบคำถามวิจัยเชิงเปรียบเทียบ กลุ่มประชากรและอ้างอิงสู่ประชากรที่ศึกษา สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริภาคสนามจะมีข้อดีคือได้ข้อมูลจากการพูดคุยกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างแม่นยำ เที่ยงตรง เพาะสามารถอธิบายสร้างความเข้าใจและบันทึกข้อมูลที่มีคุณภาพดีที่สุดได้ แต่ข้อเสียของการวิจัยแบบคุณภาพคือ ผู้วิจัยต้องเดินทางไปพบกับผู้ให้ข้อมูลในที่ต่างๆ ทำให้เสียค่าใช้จ่าย ต้องใช้เวลามาก และไม่สามารถเก็บได้เป็นจำนวนมาก แต่สามารถเก็บได้โดยการเลือกบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณภาพคือ เป็นผู้รู้ทั้งเชิงกว้างและเชิงลึก ปัญหาวิจัยนั้นๆ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยฉบับนี้ในเชิงภาคสนามผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มครูที่เป็นหัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวด ครูประจำชั้น และครูผู้สอน พบว่าได้รับความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างดี คือได้กลุ่มตัวอย่างการสัมภาษณ์ที่เหมาะสม แต่ในระดับผู้บริหารยังคงได้ข้อมูลไม่มากพอ เพราะปัญหาด้านเวลาและความสะดวก อุปสรรคอีกประการหนึ่งคือ ครูที่ให้การสัมภาษณ์โดยรวมมักจะพูดในเชิงบวก ทำให้ไม่สะท้อนถึงปัญหาวิจัยได้ครบและมักจะมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน เนื่องจากมีความศรัทธา และเคารพต่อผู้บริหารมาก สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณพบว่ามีปัญหาตรงที่ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการอ่าน เพื่อการให้คะแนนตามข้อคำถามอย่างจริงจังเท่าที่ควร เนื่องจากมีการให้คะแนนเป็นรายข้อที่เกท่ากันหมดทั้งฉบับ

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและภาคสนามมีความสอดคล้องกันในผลการวิจัยเช่น จาการวิเคราะห์ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่าระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก สังฆมณฑลกรุงเทพฯ อยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยเนื่องจากการลงพื้นที่ในภาคสนามเป็นจริง และในผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่จำแนกตามสังกัด พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่สังกัดสังฆมณฑล หรือคณะนักบวชมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูที่สังกัดฆราวาส เมื่อพิจารณาจากการลงพื้นที่ภาคสนาม พบว่าครูส่วนใหญ่ของพระสงฆ์และนักบวชมักจะพูดถึงโรงเรียน และผู้บริหารในบรรยากาศแห่งความผูกพันเชิงบุคคลต่อบุคคล มีความเป็นกันเอง ไว้วางใจ ใกล้ชิด

เป็นต้น จึงสอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ และสำหรับความคิดเห็นของครูที่จำแนกตามตำแหน่งงานพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาจากบรรยากาศการสัมภาษณ์ภาคสนามพบว่าครูที่เป็นผู้ปฏิบัติการสอน หรือครูประจำชั้นจะให้ข้อมูลที่เจาะจงในทางปฏิบัติจริงกับตัวผู้เรียน ฉะนั้นระดับคะแนนเฉลี่ยของครูที่มีตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารที่เป็นหัวหน้าฝ่ายหัวหน้าหมวด มักจะมีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าครูที่มีตำแหน่งปฏิบัติการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยมีดังนี้

5.1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าในระดับภาครัฐ หน่วยงานสถานศึกษา ยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนอย่างจริงจัง และเป็นรูปธรรม จึงเสนอให้สภาการศึกษาคาทอลิก จัดอบรมสัมมนาระดับสมองในระดับผู้บริหารให้มากวางแผนกำหนดนโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนท่ามกลางวิกฤติศิลธรรม โดยเน้นการสร้างบรรยากาศของโรงเรียน และความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยมุ่งสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวนักเรียนให้สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีภาวะผู้นำตนเองได้ โดยนโยบายต้องมีครบ 3 มิติ คือนโยบายเชิงเป้าหมาย นโยบายเชิงวิธีการ และนโยบายเชิงปฏิบัติ

5.1.2 การจัดโปรแกรมฝึกอบรม จากนโยบายของสภาการศึกษาคาทอลิกพบว่าโปรแกรมฝึกอบรมภาวะผู้นำเยาวชนโดยตรงยังไม่ชัดเจนเชิงรูปธรรม จึงเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานหรือกลุ่มนักอบรมที่มาจากสังฆมณฑล หรือคณะนักบวชที่มีการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมความเป็นผู้นำของเยาวชน โดยมีแผนแม่บทชัดเจนที่ทุกกลุ่มที่อยู่ในสมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก ให้จัดทำโปรแกรมหลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าวนี้ ในทุกระดับเช่น ระดับสังฆมณฑล ระดับวัด และระดับโรงเรียน

5.1.3 ในระดับสถานศึกษา ในระดับโรงเรียนจากผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาด้านเป้าหมายทางการศึกษา ด้านครู ในด้านเป้าหมายทางการศึกษาคือ โรงเรียนคาทอลิกกำลังมุ่งเน้นความเป็นผู้นำทางวิชาการเชิงความรู้ เพื่อการสอบแข่งขัน ฉะนั้นควรปรับเป้าหมายของการให้การศึกษาที่มุ่งบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม เข้าไปในหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ที่ไม่ใช่มุ่งแต่รู้ทางวิชาการ แต่สามารถคิดเป็นและครองตนให้เป็นผู้ใหญ่ที่เป็นผู้นำทางคุณธรรมจริยธรรมได้ ด้านครูผู้สอน โรงเรียนต้องจัดอบรมครูให้มีความรู้และทักษะในการสอนให้เด็กคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทำกิจกรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำ โดยครูต้องเปิดโอกาสให้เด็กคิด และแสดงออกในการเป็นผู้นำเชิงบวกต่อหน้าผู้อื่น และสาธารณะ

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 จากผลการวิจัยพบว่าขาดหลักสูตรหรือโปรแกรมการฝึกอบรมภาวะผู้นำเยาวชนในทุกระดับ จึงเสนอให้ทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกัลป์หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำเยาวชนหรือการพัฒนากิจกรรมในหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน

5.2.2 จากผลการวิจัยพบว่า ยังอาจมีตัวแปรอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน มีการให้ข้อมูลเชิงภาคสนามที่ระบุถึงปัญหาของการอบรมสั่งสอนนักเรียน ที่มาจากปัจจัยภายนอก เช่น สื่อ ค่านิยม สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพปัญหาครอบครัว ฯลฯ ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรขยายขอบเขตของตัวแปรใหม่ๆที่สามารถอธิบาย และนำไปกำหนดแนวทางการทำโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนได้

5.2.3 จากการทำวิจัยครั้งนี้ได้ข้อวิจัยบางตัวนำมาศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน แต่ยังไม่ได้รูปแบบที่เหมาะสม และครอบคลุมตัวแปรทั้งภายนอกและภายใน จึงเสนอให้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาเยาวชนในโรงเรียนเครือคาทอลิก เพื่อสามารถนำผลการวิจัยไปประกอบกับข้อเสนอแนะในข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ข้างต้น

5.2.4 จากการสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นประธานสภานักเรียนของโรงเรียน ได้ให้ประสบการณ์ส่วนตัวของการได้รับเลือกให้เป็นประธานนักเรียนว่า การที่เพื่อนจะเลือกใครให้เป็นผู้นำนั้น ไม่จำเป็นต้องเรียนเก่ง แต่สิ่งที่เพื่อนเลือกให้เป็นประธานนักเรียน เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนบ่อยๆ สิ่งที่จะเป็นเครื่องหมายของการเป็นผู้นำเพื่อนได้คือ การมีคุณธรรม จริยธรรม เช่นมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ไม่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งข้อคิดนี้มาจากการให้สัมภาษณ์ของตัวนักเรียน เป็นสำคัญและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง แต่ไม่แน่ว่าผู้นำนักเรียนคนอื่น หรือเพื่อนนักเรียนทั่วไป จะคิดอย่างนี้หรือไม่ ผู้วิจัยจึงคิดว่า ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับอำนาจจำแนกที่ตอบปัญหาวิจัยที่ว่า ตัวแปรภาวะผู้นำจำแนกกลุ่มนักเรียนคาทอลิกที่เป็นหัวหน้านักเรียนกับผู้ที่ไม่เป็นหัวหน้านักเรียน มีอะไรบ้าง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กฤษฎีกา สมัชชาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ค.ศ. 2005. (2549, เมษายน). *การฟื้นฟูชีวิตและพันธกิจของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ.* กรุงเทพฯ: อาสนวิหารอัสสัมชัญ.

กิตติมา ปรีดีดิลก. (2545). *Instructional Leadership: บทบาทที่ไม่ควรถูกลืม.* การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: เยลโล่การพิมพ์.

การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย. (2545-2546, กรกฎาคม). สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย). *วารสารรายปีการศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย.* ปีที่ 33.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). *คุณลักษณะและภาพอนาคตคนไทยที่พึงประสงค์.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนนิเวศวิทยา. (2546). *การพัฒนาและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์.* สืบค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม2549, จาก http://www.chiangmaiarea1.net/nitesonline/Manual3.doc

คีรีบูน จงวุฒิเวศย์ และคณะ. (2547). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปกร.* รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปกร.

จรวยพร ธรณินทร์. (2544, พฤษภาคม-กรกฎาคม). โรงเรียนคาทอลิกกับความต้องการของชาติ. *จุลสารสภาการศึกษาคาทอลิก แห่งประเทศไทย.* ฉบับที่ 56.

จาตุรนต์ ฉายแสง. (2548, ธันวาคม). แนวทางการแก้ปัญหาเยาวชนของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2549. จาก http://www.matichon.co.th/matichon/matichon_detail.php?s_tag=01edu19050449&day=2006/04/05

จำรัส นองมาก. (2540). *ผู้บริหารกับการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน.* สรุปสาระสำคัญบางตอน จาก Edgar A. Kelly, Improving School Climate, Reston, Virginia. 1980. ถ่ายเอกสาร.

ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ. (2546). *ความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองและค่านิยมที่มีต่อองค์ประกอบของการเรียนการสอนของศึกษาธิการจังหวัด.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ชาติ แจ่มนุช และคณะ. (2549). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.* สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2549, จาก http://www.sut.ac.th/tedu/news/Mean.html

ชนิษฐภัค สิงหลกะ. (2549). *การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ณัฐกานต์ ธิมะดี. (2546). *สภาพและความต้องการในการออกกำลังกายของครูในโรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑล กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2545.* ปริญญานพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ถวิล มาตรเลี่ยม. (2544). *การปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ.* กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.

ทิพาวดี คลี่ขจาย. (2547). *การศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงรียนเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นงนุช เอี่ยมสวัสดิ์. (2547). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน: โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นพ.เกษม วัฒนชัย. (2549, 26 มิถุนายน). โรงเรียนกับการพัฒนา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. *เดลินิวส์.* หน้า 8.

นพลักษณ์ หนักแน่น. (2543). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้นำนิสิตนักศึกษาในสถานบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เขตกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นเรศ รณรงค์ฤทธิ์. (2547). *ผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บาทหลวงวัชศิลป์ กฤษเจริญ. (2548). บรรยากาศของโรงเรียน. *วารสารการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย.* สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย). ปีที่ 36 ฉบับเดือนสิงหาคม 2548-กรกฎาคม 2549. กรุงเทพฯ: จูนพับลิชชิ่ง จำกัด.

บุญเจือ จุฑาพรรณนาชาติ. (2544). *ความสัพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา บรรยากาศองค์การกับความผูกพันต่องค์การของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประณาลี ยี่รัญศิริ. (2548). *การศึกษาบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประภาพันธ์ เจริญกิตติ. (2543). *การศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ประภาวดี วชิรพทธิ์. (2548). *การศึกษาพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ที่มีแบบการเรียนต่างลักษณะกัน เขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 กรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

ประสงค์ หอมชื่น. (2547). *คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พิมลพร อมรศิลป์. (2548). *แรงจูงใจในการทำผลงานทางวิชาการของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีในสถานศึกษาอำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พรจิต พูลวิทกิจ. (2548, สิงหาคม-ตุลาคม). วิกฤตศีลธรรม ท้าทายบทบาทการศึกษาคาทอลิก. *จุลสารสภาการศึกษาคาทอลิก แห่งประเทศไทย.* (73): 5-6.

พลสันห์ โพธิ์ศรีทอง. (2548, พฤสจิกายน-2549, มกราคม). คุณลักษณะครูพันธ์ใหม่. *จุลสารสภาการศึกษาคาทอลิก แห่งประเทศไทย.* (74): 11-13.

ไพศาล อานามวัฒน์. (2543). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนคาทอลิก สังฆมณฑลจันทบุรี.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ภราดาประทีป โกมลมาศ. (2548, กรกฎาคม). การศึกษาของพระเจ้า. *จุลสารสภาการศึกษาคาทอลิก แห่งประเทศไทย.* (73): 6-12.

ภราดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์. (2548). แนวทางการศึกษาคาทอลิกในการแก้ปัญหาวิกฤติศีลธรรม. *วารสารการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย.* สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย). ปีที่ 36 ฉบับเดือนสิงหาคม 2548-กรกฎาคม 2549. กรุงเทพฯ: จูนพับลิชชิ่ง จำกัด.

----------. (2548, เมษายน). *บริหารอย่างไรองค์กรจึงอยู่รอดในยุคการค้าเสรี.* กรุงเทพฯ: สภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย).

----------. (2547, พฤษภาคม-กรกฎาคม). การวางตำแหน่งเพื่อการแข่งขัน. *จุลสารสภาการศึกษาคาทอลิก แห่งประเทศไทย.* (68): 5-14.

----------. (2549). *ฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี การศึกษาเพื่อรัก-รับใช้.* สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย). กรุงเทพฯ: จูนพับลิชชิ่ง จำกัด.

ภัสสร เอมโกษา. (2545). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนคาทอลิก.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มาริษา นาคทับที. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตย ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มารศรี สุธานิธิ. (2540). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

รุ่ง แก้วแดง. (2544, กุมภาพันธ์). *การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย.* (เอกสารประกอบการสัมมนา). เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2543). *ผลการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.* ปริญญานิพนธ์ วท.ด. (พฤติกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

ลัดดา เจียมจูไร. (2546). *ความต้องการการนิเทศภายในของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 กลุ่มที่ 1 บางกอกน้อย.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2540). *สถิติวิทยาทางการวิจัย.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ลักษณ์อนงค์ เพชรสังหาร. *ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา.* การศึกษาอิสระปริญญานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

วิทยากร เชียงกูล. (2547). *คู่มือพัฒนาตนเองและพัฒนาภาวะผู้นำ.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สายธาร.

วาสนา พวยอ้วน. (2547). *การศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านธารนพเก้า จังหวัดสระแก้ว.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2542). *การบริหาร หลักการ ทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษา และบทวิเคราะห์องค์การทางการศึกษาไทย.* กรุงเทพ: ทิพยวิสุทธิ์.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2544). *ผู้นำการเปลี่ยนแปลง.* กรุงเทพ: ธนเพรส แอนด์ กราฟฟิค.

ศักดา สรรเสริญ. (2547). *ศึกษาการปฏิบัติงานวินัยนักเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. ถ่ายเอกสาร.

ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และอุษา ชูชาติ. (2544). *ฝึกสมองให้คิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking).* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ศิริชัย มงคลเกียรติศรี. (2549, กรกฎาคม-กันยายน). บัณฑิตในอุดมคติกับกิจกรรมในการเสริมสร้างนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. *วารสารนักบริหาร.* 26(3): 89- 92.

สกุลศักดิ์ ทิพย์ไชย. (2546). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

สัญญา บุญส่ง. (2542). *ความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สภาการศึกษาคาทอลิกประเทศไทย. (2544). *แผนแม่บทให้กับสถานศึกษาใ เครือสภาการศึกษาคาทอลิกฯ.* (56): 41-43.

----------. (2537). *ศาสตร์และศิลป์ของการเรียนการสอน เน้นการพิจารณาไตร่ตรอง: แนวทางปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ: สภาการศึกษาคาทอลิก.

สุพล อนามัย. (2549). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมพงษ์ จิตระดับ. (2547). *รายงานคุณลักษณะและวิถีการเรียนรู้ของเยาวชนรุ่นใหม่.* พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.

สมพร ยิ้มย่อง. (2546). *การปฏิบัติงานของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษากลุ่ม 1 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร.

สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก. (2547, สิงหาคม-2548, กรกฎาคม). คำกล่าวเปิดการสัมมนาครั้งที่ 34. *วารสารการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย.* ปีที่ 35 ฉบับเดือนสิงหาคม 2548-กรกฎาคม 2549. กรุงเทพฯ: จูนพับลิชชิ่ง จำกัด.

สมาคมสภาการศึกษาคาทอลิก. (2548, สิงหาคม-2549, กรกฎาคม). สถิติโรงเรียนและสถาบันการศึกษาคาทอลิก ปีการศึกษา 2548. *วารสารการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย.* ปีที่ 36 ฉบับ เดือน สิงหาคม 2548-กรกฎาคม 2549. กรุงเทพฯ: จูนพับลิชชิ่ง จำกัด.

สรวงสุดา สิงขรอาสน์. (2542). *การพัฒนาบุคลิกภาพด้านความเป็นผู้นำองค์การนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้กลุ่มสัมพันธ์.* รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (จิตวิทยาให้คำปรึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

อมรวิชช์ นาครทรรพ. (2548). *เด็กไทยในมิติวัฒนธรรม.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กระทรวงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.

เอนก ธรรมนิต. (2549). *การศึกษาการพัฒนาทางวิชาการของครูโรงเรียนคาทอลิก สังฆมณฑลจันทบุรี สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อารยา ภานุศรี. (2544). *การศึกษาบรรยากาศของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังกัดคณะภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มารีย์.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Bennis, W., and Nanus, B. (1985). *Leader: The Strategies for Taking Charge.* New York: Harper Collins.

Brice, Allen Preston. (1999, February). The Relationship among School Climate, Teacher Job Satisfaction, and Selected. *Demographic Variables in Selected Hight Schools in South Mississippi.* 59(8): 2787.

Cathryn G. Turrentine. (2001). A Comparison of Self-Assessments and Peer Assessment of Leadership Skills. *NASPA Journal.* 38(3): 361-371.

Charles C. Manz and Henry P. Sims. (1991). *Superleadership: Leading Others to Lead Themselves.* Publisher: Simon & Schuster.

De leon, Jeffrey D. (2000). Leadership development in Latin American youth workers and MA Youth Ministries graduates and students at TEDS (Florida). *Dissertation Abstracts International.* Retrieved November 10, 2005, from http://wwwlib.umi.com/dissertations/preview/9963183

Dewey, John. (1993). *Philosophy & education in their historic relations.* Boulder. Colo: Westview.

Di Benedetto, R. R. (1988). Principal leadership style and student achievement in small rural school of New Mexico. *Dissertation Abstracts International,49* (4), 2037-A.

Gilsingger, Diana Louise. (1998, November). School Climate and Teacher Absenteeism in Arizona Elementar School, *Dissertation Abstracts International.* 59(5): 1410-A.

Kathy Ennis. (1995). Guidelines for college libraries : recommendations for performance and resourcing. London: Library Association.

Halloran, J., and Benton, D. (1987). *Applied Human Relations.* Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall.

Herzog, J. A. (1990). Variables contributing to organization effectiveness : A comparison between national exemplary secondary school and Lutheran secondary school. *Dissertation Abstracts International,58* (8), 2582-A.

Holander, E. P. (1986). *On the Central Role of Leadership Process.* International Review of Applied Psychology.

Wayne K.Hoy and Cecil G.Miskel. (2005). *Educational Administration Theory, Research, and Practice.* The McGraw-Hill companies: New York.

John C. Ricketts and Rick D.Rudd. (2002, Fall). A Comprehensive Leadership Education Model to Train, Teach, and Develop Leadership in Youth. *Intemational Journal.* 19(1): 1-13. Retrieved August 17, 2005, from http://scholar.lib.vt.edu/ejournals/JCTE/v19n1/ricketts.html

Josephine A. van Linden and Carl I. Fertman. (1998). *Youth Leadership.* San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

Liu, Chig – Jen. (1985). *An Identification of Principals' Instructional Behavior in Effective High School.* Dissertation Abstracts International. 46 (03): 598 – A.

Martin, Valerie A. (2004). Leadership Skills Development: Current Practices within Christian High Schools to Prepare Students for Leadership Roles. *Dissertation Abstracts Intemational.* Retrieved August 17, 2005, from http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3147497

O'Daniel, Thomas Ray. (2005). A relationship analysis between mentoring and leadership development within the United Pentacostal Church International. *Dissertation Abstracts International.* Retrieved February 19, 2006. from http://wwwlib.umi.com/dissertations/preview/3167912Owens.1998:96,193

Paul, Cathy L. (1999, February). The Relationship between the Principles of Total Quality Management and School Climate, School Culture, and Teacher Empowerment. *Dissertation Abstracts International.* 59(8): 2803-A.

Peters, T., and Austin, N. (1985). A Passion for Excellence. *Fortune,* May 13. (20-32).

Pro Card LAGHI. (1997). *Congregation for Catholic Education.* The Catholic School on The Threshold of The Third Millennium. Rome: Seminaries and Educational Institutions.

Rose, Kenny Wyndell. (1998). *A resource guide for developing self-esteem and character in our children and youth. Dissertation Abstracts International.* Retrieved February 19, 2006, from http://wwwlib.umi.com/dissertations/preview/9921597

Sheppard, B. (1996: 325 – 344). *Exploring the transformational Nature of Instructional Leadership.* Alberta Journal of Educational Research. 42(4): 325 – 344.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เอกสารราชการ

ที่ สศค. 133/2549

สภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย)
CATHOLIC EDUCATION COUNCIL (THAILAND)

15 สิงหาคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ใช้โรงเรียนเป็นกลุ่มทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์ดอมินิก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 15 ชุด

ด้วย **ภราดาวรวุฒิ จิรสุจริตธรรม** นิสิตปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับการอนุมัติให้ทำวิจัยเรื่อง ***"สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนท่ามกลางวิกฤตศีลธรรม"*** โดยมี ผศ.ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ซึ่งผลของการวิจัยจะเป็นส่วนหนึ่งในการนำไปเป็นข้อมูลพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในเครือสภาการศึกษาคาทอลิกฯ

ในครั้งนี้ ขอความอนุเคราะห์ท่าน โดยขอให้ครู จำนวน 15 ท่าน ช่วยตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะไปรับข้อมูลด้วยตนเอง ภายในวันที่ 25 สิงหาคม 2549

อนึ่ง เพื่อให้การวิจัยได้ผลเป็นอย่างดี ต้องขออนุญาตจากท่านให้ ภราดาวรวุฒิ จิรสุจริตธรรม ใช้สถานที่ในโรงเรียนของท่าน เป็นกลุ่มทดลองเครื่องมือในการทำวิจัย โดยจะเข้าไปเก็บแบบสอบถามประมาณเดือน สิงหาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ภราดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์)
เลขาธิการสภาการศึกษาคาทอลิกฯ

สภาการศึกษาคาทอลิกฯ
โทร.02-3004543-53 ต่อ 1133
โทรสารต่อ 1368

ที่ สศค. 133/2549

สภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไท
CATHOLIC EDUCATION COUNCIL (THAILAN

15 สิงหาคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ใช้โรงเรียนเป็นกลุ่มทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 15 ชุด

ด้วย **ภราดาวรวุฒิ จิรสุจริตธรรม** นิสิตปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับการอนุมัติให้ทำวิจัยเรื่อง ***"สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนท่ามกลางวิกฤตศีลธรรม"*** โดยมี ผศ.ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ซึ่งผลของการวิจัยจะเป็นส่วนหนึ่งในการนำไปเป็นข้อมูลพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในเครือสภาการศึกษาคาทอลิกฯ

ในครั้งนี้ ขอความอนุเคราะห์ท่าน โดยขอให้ครู จำนวน 15 ท่าน ช่วยตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะไปรับข้อมูลด้วยตนเอง ภายในวันที่ 25 สิงหาคม 2549

อนึ่ง เพื่อให้การวิจัยได้ผลเป็นอย่างดี ต้องขออนุญาตจากท่านให้ ภราดาวรวุฒิ จิรสุจริตธรรม ใช้สถานที่ในโรงเรียนของท่าน เป็นกลุ่มทดลองเครื่องมือในการทำวิจัย โดยจะเข้าไปเก็บแบบสอบถามประมาณเดือน สิงหาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ภราดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์)
เลขาธิการสภาการศึกษาคาทอลิกฯ

สภาการศึกษาคาทอลิกฯ
โทร.02-3004543-53 ต่อ 1133
โทรสารต่อ 1368

ที่ สคค. 133/2549

สภาการศึกษาคาทอลิก (ประเทศไทย)
CATHOLIC EDUCATION COUNCIL (THAILAND)

21 สิงหาคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสอบถามจำนวน 12 ชุด)

ด้วย **ภราดาวรวุฒิ จิรสุจริตธรรม** นิสิตปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ***ปัจจุบันกำลังทำวิจัยเรื่อง "สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังฆมณฑลกรุงเทพฯ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ท่ามกลางวิกฤตศีลธรรม"*** โดยมี ผศ.ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุม

ในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ จะทำการเก็บข้อมูลกับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยที่โรงเรียนของท่านเป็นส่วนหนึ่งในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด จำนวน 4 คน ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4 คน ครูปฏิบัติการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4 คน

ซึ่งผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนในโรงเรียนคาทอลิก อีกทั้งยังสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารและการจัดการยุคใหม่ที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามเจตนารมณ์ของ สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย ในการทำวิจัยนี้เป็นการนำเสนอในภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ดังนั้น ผลวิจัยจึงไม่มีผลใดๆกับท่านและโรงเรียนของท่าน และขอความกรุณาส่งแบบสอบถามกลับไปยัง โรงเรียนดอนบอสโก 1643/3 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ มักกะสัน ราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 ภายในวันที่ 8 กันยายน 2549

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ภราดาวิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์)
เลขาธิการสภาการศึกษาคาทอลิกฯ

สภาการศึกษาคาทอลิกฯ
โทร.02-3004543-53 ต่อ 1133 โทรสารต่อ 1368

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับ
สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพปัญหา และการจัดการสถานศึกษา คาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เพื่อพัฒนา ภาวะผู้นำเยาวชน โดยครูเป็นผู้ให้ข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหาร โรงเรียนคาทอลิกหรือการกำหนด นโยบายและวางแผนระดับสังฆมณฑล

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน

เพื่อประโยชน์ดังกล่าว ขอให้ท่านได้ให้ข้อมูลโดยพิจารณาภาพรวมของโรงเรียนตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้รับจะนำมาวิเคราะห์โดยภาพรวม ไม่มีผลกระทบโดยตรงกับท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ภราดาวรวุฒิ จิรสุจริตธรรม
นิสิตปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. สังกัดโรงเรียนที่ดำเนินการโดย
   - ☐ อัครสังฆมณฑล
   - ☐ คณะนักบวช
   - ☐ ฆราวาส

2. ตำแหน่งการปฏิบัติงาน
   - ☐ หัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้าหมวด
   - ☐ ครูประจำชั้น
   - ☐ ครูปฏิบัติการสอน

3. วุฒิการศึกษา
   - ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือปริญญาตรี
   - ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ทำงานโรงเรียน
   - ☐ น้อยกว่า 5 ปี
   - ☐ 5 ปีถึง 10 ปี
   - ☐ มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม สภาพปัญหา และการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านที่มีต่อสภาพการปฏิบัติ และการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

ข้อ	การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน					
1.	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูทุกคน					
2.	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน					
3.	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนแบบใช้วิธีคิด					
4.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเกิดความภูมิใจในการสอนนักเรียนให้รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ					
5.	ผู้บริหารมีความอดทนต่อการพัฒนาตนเองของนักเรียนในการให้เหตุผล					
6.	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างของการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้กับนักเรียน					
7.	ผู้บริหารปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียนให้เน้นวิธีคิดเป็นหลักสำคัญ					
8.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของโรงเรียนอย่างเต็มที่					

ข้อ	การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9.	ครูมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีกับนักเรียน					
10.	ครูมีทักษะในการจัดสภาพห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน แบบคิดเป็นทำเป็น					
11.	ครูมีความพากเพียรในการอบรมนักเรียนให้คิดหาเหตุผลเพื่อแก้ปัญหา					
12.	ครูเป็นแบบอย่างของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง					
13.	ครูสามารถบูรณาการหลักสูตรให้เกิดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีคิดมากกว่าการท่องจำ					
14.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของโรงเรียนอย่างเต็มที่					

ข้อ	การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน					
1.	ผู้บริหารมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีกับครูในการเป็นตัวอย่างการเป็นผู้นำตนเองให้กับนักเรียน					
2.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมของโรงเรียน ด้วยตนเอง					
3.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
4.	ผู้บริหารให้กำลังใจครูในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นผู้นำตนเอง					

ข้อ	การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5.	ผู้บริหารจัดสถานที่ให้เอื้อต่อผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
6.	ผู้บริหารจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดบรรยากาศการทำงานเป็นทีม					
7.	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะกรรมการนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม					
8.	ครูได้ส่งเสริมให้ให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง					
9.	ครูกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักเปิดโอกาสให้เพื่อนๆรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน					
10.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเองในชั้นเรียน					
11.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
12.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนจัดตั้งทีมงานของกลุ่มตนเองด้วยใจอิสระ					
13.	ครูให้กำลังใจคณะกรรมการนักเรียนในการพัฒนาความเป็นผู้นำของนักเรียน					

ข้อ	ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน					
1.	ผู้บริหารมีการสงเสริมสนับสนุนให้ครูมีการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนใช้ความคิดมากกว่าความจำ					
2.	ผู้บริหารมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ความสามารถในวิชาการ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้กับครู					
3.	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการ คุณธรรมจริยธรรม ในห้องเรียน					
4.	ผู้บริหารจัดหาสื่อให้ครูใช้ในการเรียนรู้เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักวิธีคิด					
5.	ผู้บริหารร่วมกับครูในการปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียน โดยการสอดแทรกการเรียนรู้ที่ใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ					
6.	ครูเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียนในการเป็นผู้นำในการปฏิบัติ คุณธรรมจริยธรรม					
7.	ครูมีทักษะในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนใช้ความคิดมากกว่า ความจำ					
8.	ครูสอนให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกระทำบางอย่าง					
9.	ครูสอนนักเรียนโดยการใช้หลักคุณธรรมจริยธรรมมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ					
10.	ครูสอนให้นักเรียนใช้เหตุผลในการคิดเพื่อสรุปใจความที่สำคัญ					
11.	ครูได้ใช้สื่อในการสอนให้นักเรียนรู้จักคิด					

ข้อ	ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน					
1.	ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน					
2.	ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
3.	ผู้บริหารถ่ายทอดวิธีการพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองให้กับครู					
4.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม					
5.	ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม					
6.	ครูเป็นที่ปรึกษานักเรียนในการทำกิจกรรมของโรงเรียน					
7.	ครูจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักพัฒนาความเป็นผู้นำตนเอง					
8.	ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
9.	ครูถ่ายทอดวิธีการพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองให้กับนักเรียน					
10.	ครูส่งเสริมให้นักเรียนเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับเพื่อน					

เครื่องมือวิจัยภาคสนาม
ใบบันทึกข้อมูลภาคสนาม

โรงเรียน.....

ผู้ให้การสัมภาษณ์ที่ 1 ชื่อ.....
ตำแหน่ง.....
ประสบการณ์.....**ปี**

ผู้ให้การสัมภาษณ์ที่ 2 ชื่อ.....
ตำแหน่ง.....
ประสบการณ์.....**ปี**

ผู้ให้การสัมภาษณ์ที่ 3 ชื่อ.....
ตำแหน่ง.....
ประสบการณ์.....**ปี**

ผู้ให้การสัมภาษณ์ที่ 4 ชื่อ.....
ตำแหน่ง.....
ประสบการณ์.....**ปี**

คำชี้แจง นักวิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการสถานศึกษาคาทอลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน โดยใช้ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหาร ครู และนักเรียนเป็นผู้ให้ข้อมูล โดยบันทึกด้วยการจดบันทึกระหว่างสัมภาษณ์ และบันทึกด้วยเครื่องอัดเสียงอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มเติมข้อมูลให้สมบูรณ์ขึ้นในภายหลัง

รายละเอียดการบันทึกข้อมูลที่ได้จากผู้ถูกสัมภาษณ์
สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

1. การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาและความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

1.1ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน 1.2 ด้านความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน

ท่านคิดว่าตามสภาพปัจจุบัน โรงเรียนได้จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาภาวะผู้นำนักเรียนใน 2 ด้านดังกล่าว หรือไม่ อย่างไร

ด้านตัวผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านครูผู้สอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านการบริหารจัดการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านกิจการนักเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

อาคารสถานที่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

รายละเอียดการบันทึกข้อมูลที่ได้จากผู้ถูกสัมภาษณ์
อุปสรรคและปัญหาในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

1. การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาและความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

1.1ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน 1.2 ด้านความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน

ท่านคิดว่าตามสภาพปัจจุบัน โรงเรียนได้จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาภาวะผู้นำนักเรียนใน 2 ด้านดังกล่าว หรือไม่ อย่างไร

ด้านตัวผู้บริหาร

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ด้านครูผู้สอน

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ด้านการบริหารจัดการ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ด้านหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านกิจการนักเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

อาคารสถานที่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

รายละเอียดการบันทึกข้อมูลที่ได้จากผู้ถูกสัมภาษณ์
ข้อเสนอแนะในการบริหารโรงเรียนด้านต่าง ๆ

1. การสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาและความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน

1.1ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน 1.2 ด้านความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน

ท่านคิดว่าตามสภาพปัจจุบัน โรงเรียนได้จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาภาวะผู้นำนักเรียนใน 2 ด้านดังกล่าว หรือไม่ อย่างไร

ด้านตัวผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านครูผู้สอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านการบริหารจัดการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านกิจการนักเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

อาคารสถานที่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
สถิติแสดงดัชนีความเชื่อมั่น

ภาคผนวก ค ค่าสถิติความเชื่อมั่นเป็นรายด้านและรายข้อ

ข้อ	การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน	ความเชื่อมั่นหากตัดข้อนี้ทิ้ง
	การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน	
1.	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูทุกคน	0.86
2.	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน	0.87
3.	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนแบบใช้วิธีคิด	0.8
4.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเกิดความภูมิใจในการสอนนักเรียนให้รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ	0.87
5.	ผู้บริหารมีความอดทนต่อการพัฒนาตนเองของนักเรียนในการให้เหตุผล	0.87
6.	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างของการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้กับนักเรียน	0.87
7.	ผู้บริหารปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียนให้เน้นวิธีคิดเป็นหลักสำคัญ	0.87
8.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของโรงเรียนอย่างเต็มที่	0.90
9.	ครูมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีกับนักเรียน	0.88
10.	ครูมีทักษะในการจัดสภาพห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน แบบคิดเป็นทำเป็น	0.88
11.	ครูมีความพากเพียรในการอบรมนักเรียนให้คิดหาเหตุผลเพื่อแก้ปัญหา	0.88
12.	ครูเป็นแบบอย่างของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง	0.87
13.	ครูสามารถบูรณาการหลักสูตรให้เกิดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีคิดมากกว่าการท่องจำ	0.87
14.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของโรงเรียนอย่างเต็มที่	0.88
	ค่าความเชื่อมั่นรวมรายด้าน	0.89

ภาคผนวก ค ค่าสถิติความเชื่อมั่นเป็นรายด้านและรายข้อ

ข้อ	การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน	ความเชื่อมั่นหากตัดข้อนี้ทิ้ง
	ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน	
1.	ผู้บริหารมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีกับครูในการเป็นตัวอย่างการเป็นผู้นำตนเองให้กับนักเรียน	0.91
2.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมของโรงเรียน ด้วยตนเอง	0.91
3.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	0.91
4.	ผู้บริหารให้กำลังใจครูในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความเป็นผู้นำตนเอง	0.90
5.	ผู้บริหารจัดสถานที่ให้เอื้อต่อผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	0.91
6.	ผู้บริหารจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดบรรยากาศการทำงานเป็นทีม	0.91
7.	ผู้บริหารส่งเสริมให้คณะกรรมการนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	0.92
8.	ครูได้ส่งเสริมให้ให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง	0.91
9.	ครูกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักเปิดโอกาสให้เพื่อนๆรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน	0.91
10.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเองในชั้นเรียน	0.91
11.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	0.92
12.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนจัดตั้งทีมงานของกลุ่มตนเองด้วยใจอิสระ	0.92
13.	ครูให้กำลังใจคณะกรรมการนักเรียนในการพัฒนาความเป็นผู้นำของนักเรียน	0.92
	ค่าความเชื่อมั่นรวมรายด้าน	0.91

ภาคผนวก ค ค่าสถิติความเชื่อมั่นเป็นรายด้านและรายข้อ

ข้อ	ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู	ความเชื่อมั่นหากตัดข้อนี้ทิ้ง
	การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน	
1.	ผู้บริหารมีการสงเสริมสนับสนุนให้ครูมีการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนใช้ความคิดมากกว่าความจำ	0.86
2.	ผู้บริหารมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ความสามารถในวิชาการด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้กับครู	0.86
3.	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ในห้องเรียน	0.88
4.	ผู้บริหารจัดหาสื่อให้ครูใช้ในการเรียนรู้เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักวิธีคิด	0.87
5.	ผู้บริหารร่วมกับครูในการปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียน โดยการสอดแทรกการเรียนรู้ที่ใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	0.86
6.	ครูเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียนในการเป็นผู้นำในการปฏิบัติ คุณธรรม จริยธรรม	0.87
7.	ครูมีทักษะในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนใช้ความคิดมากกว่า ความจำ	0.87
8.	ครูสอนให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกระทำบางอย่าง	0.88
9.	ครูสอนนักเรียนโดยการใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ	0.88
10.	ครูสอนให้นักเรียนใช้เหตุผลในการคิด เพื่อสรุปใจความที่สำคัญ	0.86
11.	ครูได้ใช้สื่อในการสอนให้นักเรียนรู้จักคิด	0.87
	ค่าความเชื่อมั่นรวมรายด้าน	0.88

ภาคผนวก ค ค่าสถิติความเชื่อมั่นเป็นรายด้านและรายข้อ

ข้อ	ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู	ความเชื่อมั่นหากตัดข้อนี้ทิ้ง
	ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน	
1.	ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองของนักเรียน	0.86
2.	ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	0.86
3.	ผู้บริหารถ่ายทอดวิธีการพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองให้กับครู	0.87
4.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรมจริยธรรม	0.87
5.	ผู้บริหารส่งเสริมให้นักเรียนเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรมจริยธรรม	0.86
6.	ครูเป็นที่ปรึกษานักเรียนในการทำกิจกรรมของโรงเรียน	0.88
7.	ครูจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักพัฒนาความเป็นผู้นำตนเอง	0.86
8.	ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	0.86
9.	ครูถ่ายทอดวิธีการพัฒนาความเป็นผู้นำตนเองให้กับนักเรียน	0.87
10.	ครูส่งเสริมให้นักเรียนเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำตนเองด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับเพื่อน	0.88
	ค่าความเชื่อมั่นรวมรายด้าน	0.87

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ได้จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ได้จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์

Oneway 1 กลุ่มครูจำแนกตามสังกัด

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน/การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

Descriptives

บรรยากาศ/คิด

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean Lower Bound	Upper Bound	Minimum	Maximum
อัครสังฆมณฑล	58	4.2438	.43726	.05742	4.1289	4.3588	3.14	5.00
คณะนักบวช	119	4.1711	.47044	.04312	4.0857	4.2565	2.29	5.00
มารวาส	47	3.9468	.50232	.07327	3.7993	4.0943	2.64	4.93
Total	224	4.1429	.47875	.03199	4.0798	4.2059	2.29	5.00

ANOVA

บรรยากาศ/คิด

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.493	2	1.246	5.665	.004
Within Groups	48.620	221	.220		
Total	51.112	223			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable: บรรยากาศ/คิด

LSD

(I) AREA1	(J) AREA1	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval Lower Bound	Upper Bound
อัครสังฆมณฑล	คณะนักบวช	.0728	.07511	.334	-.0753	.2208
	มารวาส	.2970	.09205	.001	.1156	.4784
คณะนักบวช	อัครสังฆมณฑล	-.0728	.07511	.334	-.2208	.0753
	มารวาส	.2243	.08081	.006	.0650	.3835
มารวาส	อัครสังฆมณฑล	-.2970	.09205	.001	-.4784	-.1156
	คณะนักบวช	-.2243	.08081	.006	-.3835	-.0650

* The mean difference is significant at the .05 level.

Oneway 2

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน/ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน

Descriptives

บรรยากาศ/นำ

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean Lower Bound	Upper Bound	Minimum	Maximum
อัครสังฆมณฑล	58	4.2029	.50590	.06643	4.0699	4.3359	2.92	5.00
คณะนักบวช	119	4.1196	.46313	.04246	4.0355	4.2037	2.38	5.00
มารวาส	47	3.8838	.52144	.07606	3.7307	4.0369	2.31	5.00
Total	224	4.0917	.49774	.03326	4.0262	4.1572	2.31	5.00

ANOVA

บรรยากาศ/นำ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.841	2	1.421	5.991	.003
Within Groups	52.406	221	.237		
Total	55.247	223			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable: บรรยากาศ/นำ

LSD

(I) AREA1	(J) AREA1	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval Lower Bound	Upper Bound
อัครสังฆมณฑล	คณะนักบวช	.0833	.07798	.286	-.0704	.2370
	มารวาส	.3191	.09557	.001	.1308	.5075
คณะนักบวช	อัครสังฆมณฑล	-.0833	.07798	.286	-.2370	.0704
	มารวาส	.2358	.08389	.005	.0705	.4011
มารวาส	อัครสังฆมณฑล	-.3191	.09557	.001	-.5075	-.1308
	คณะนักบวช	-.2358	.08389	.005	-.4011	-.0705

* The mean difference is significant at the .05 level.

Oneway 3

ความเป็นผู้นำทางวิชาการ/การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

Descriptives

วิชาการ/การคิด

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
อัครสังฆมณฑล	58	4.2665	.49847	.06545	4.1354	4.3975	3.00	5.00
คณะนักบวช	119	4.1482	.45221	.04145	4.0661	4.2303	2.27	5.00
ฆารวาส	47	3.8356	.52280	.07626	3.6821	3.9891	2.64	5.00
Total	224	4.1132	.50110	.03348	4.0473	4.1792	2.27	5.00

ANOVA

วิชาการ/การคิด

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	5.130	2	2.565	11.145	.000
Within Groups	50.866	221	.230		
Total	55.996	223			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable: วิชาการ/การคิด

LSD

(I) AREA1	(J) AREA1	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
อัครสังฆมณฑล	คณะนักบวช	.1183	.07683	.125	-.0332	.2697
	ฆารวาส	.4309	.09416	.000	.2453	.6164
คณะนักบวช	อัครสังฆมณฑล	-.1183	.07683	.125	-.2697	.0332
	ฆารวาส	.3126	.08265	.000	.1497	.4755
ฆารวาส	อัครสังฆมณฑล	-.4309	.09416	.000	-.6164	-.2453
	คณะนักบวช	-.3126	.08265	.000	-.4755	-.1497

* The mean difference is significant at the .05 level.

Oneway 4

ความเป็นผู้นำทางวิชาการ/ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน

Descriptives

วิชาการ/นำ

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean Lower Bound	Upper Bound	Minimum	Maximum
อัครสังฆมณฑล	58	4.3103	.47376	.06221	4.1858	4.4349	3.20	5.00
คณะนักบวช	119	4.2815	.46976	.04306	4.1962	4.3668	2.40	5.00
มารวาส	47	4.0128	.43918	.06406	3.8838	4.1417	2.60	5.00
Total	224	4.2326	.47640	.03183	4.1699	4.2953	2.40	5.00

ANOVA

วิชาการ/นำ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.907	2	1.453	6.733	.001
Within Groups	47.705	221	.216		
Total	50.612	223			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable: วิชาการ/นำ

LSD

(I) AREA1	(J) AREA1	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval Lower Bound	Upper Bound
อัครสังฆมณฑล	คณะนักบวช	.0288	.07440	.699	-.1178	.1755
	มารวาส	.2976	.09118	.001	.1179	.4773
คณะนักบวช	อัครสังฆมณฑล	-.0288	.07440	.699	-.1755	.1178
	มารวาส	.2687	.08004	.001	.1110	.4265
มารวาส	อัครสังฆมณฑล	-.2976	.09118	.001	-.4773	-.1179
	คณะนักบวช	-.2687	.08004	.001	-.4265	-.1110

* The mean difference is significant at the .05 level.

Oneway รวม

Descriptives

IT

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean Lower Bound	Upper Bound	Minimum	Maximum
อัครสังฆมณฑล	58	4.2559	.44723	.05872	4.1383	4.3735	3.12	5.00
คณะนักบวช	119	4.1801	.43052	.03947	4.1019	4.2582	2.37	5.00
มารวาส	47	3.9197	.46317	.06756	3.7837	4.0557	2.66	4.98
Total	224	4.1451	.45608	.03047	4.0850	4.2051	2.37	5.00

ANOVA

IT

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	3.245	2	1.622	8.311	.000
Within Groups	43.141	221	.195		
Total	46.385	223			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable: IT
LSD

(I) AREA1	(J) AREA1	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval Lower Bound	Upper Bound
อัครสังฆมณฑล	คณะนักบวช	.0758	.07075	.285	-.0636	.2152
	มารวาส	.3362	.08671	.000	.1653	.5070
คณะนักบวช	อัครสังฆมณฑล	-.0758	.07075	.285	-.2152	.0636
	มารวาส	.2604	.07612	.001	.1103	.4104
มารวาส	อัครสังฆมณฑล	-.3362	.08671	.000	-.5070	-.1653
	คณะนักบวช	-.2604	.07612	.001	-.4104	-.1103

* The mean difference is significant at the .05 level.

Oneway 1 ครูจำแนกตามตำแหน่งงาน

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน/การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

Descriptives

บรรยากาศ/คิด

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean Lower Bound	Upper Bound	Minimum	Maximum
หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	85	4.2571	.46673	.05062	4.1565	4.3578	2.79	5.00
ครูประจำชั้น	86	4.0988	.44938	.04846	4.0025	4.1952	2.29	5.00
ครูปฏิบัติการสอน	53	4.0310	.51346	.07053	3.8895	4.1725	2.64	5.00
Total	224	4.1429	.47875	.03199	4.0798	4.2059	2.29	5.00

ANOVA

บรรยากาศ/คิด

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.940	2	.970	4.360	.014
Within Groups	49.172	221	.222		
Total	51.112	223			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable: บรรยากาศ/คิด

LSD

(I) ตำแหน่งงาน	(J) ตำแหน่งงาน	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval Lower Bound	Upper Bound
หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	ครูประจำชั้น	.1583	.07214	.029	.0161	.3005
	ครูปฏิบัติการสอน	.2261	.08256	.007	.0634	.3888
ครูประจำชั้น	หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	-.1583	.07214	.029	-.3005	-.0161
	ครูปฏิบัติการสอน	.0678	.08237	.411	-.0945	.2302
ครูปฏิบัติการสอน	หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	-.2261	.08256	.007	-.3888	-.0634
	ครูประจำชั้น	-.0678	.08237	.411	-.2302	.0945

* The mean difference is significant at the .05 level.

Oneway 2

การสร้างบรรยากาศในโรงเรียน/ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน

Descriptives

บรรยากาศ/นำ

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean Lower Bound	Upper Bound	Minimum	Maximum
หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	85	4.2235	.47234	.05123	4.1216	4.3254	2.85	5.00
ครูประจำชั้น	86	4.0107	.47743	.05148	3.9084	4.1131	2.38	5.00
ครูปฏิบัติการสอน	53	4.0116	.53260	.07316	3.8648	4.1584	2.31	5.00
Total	224	4.0917	.49774	.03326	4.0262	4.1572	2.31	5.00

ANOVA

บรรยากาศ/นำ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.381	2	1.190	4.977	.008
Within Groups	52.866	221	.239		
Total	55.247	223			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable: บรรยากาศ/นำ

LSD

(I) ตำแหน่งงาน	(J) ตำแหน่งงาน	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval Lower Bound	Upper Bound
หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	ครูประจำชั้น	.2128	.07481	.005	.0654	.3602
	ครูปฏิบัติการสอน	.2119	.08560	.014	.0432	.3806
ครูประจำชั้น	หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	-.2128	.07481	.005	-.3602	-.0654
	ครูปฏิบัติการสอน	-.0009	.08541	.992	-.1692	.1674
ครูปฏิบัติการสอน	หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	-.2119	.08560	.014	-.3806	-.0432
	ครูประจำชั้น	.0009	.08541	.992	-.1674	.1692

* The mean difference is significant at the .05 level.

Oneway 3

ความเป็นผู้นำทางวิชาการ/การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

Descriptives

วิชาการ/การคิด

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean Lower Bound	Upper Bound	Minimum	Maximum
หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	85	4.2471	.46474	.05041	4.1468	4.3473	2.82	5.00
ครูประจำชั้น	86	4.0444	.51022	.05502	3.9350	4.1538	2.27	5.00
ครูปฏิบัติการสอน	53	4.0103	.50448	.06930	3.8712	4.1493	2.64	5.00
Total	224	4.1132	.50110	.03348	4.0473	4.1792	2.27	5.00

ANOVA

วิชาการ/การคิด

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.491	2	1.246	5.145	.007
Within Groups	53.504	221	.242		
Total	55.996	223			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable: วิชาการ/การคิด

LSD

(I) ตำแหน่งงาน	(J) ตำแหน่งงาน	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval Lower Bound	Upper Bound
หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	ครูประจำชั้น	.2027	.07526	.008	.0544	.3510
	ครูปฏิบัติการสอน	.2368	.08612	.006	.0671	.4065
ครูประจำชั้น	หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	-.2027	.07526	.008	-.3510	-.0544
	ครูปฏิบัติการสอน	.0341	.08592	.692	-.1352	.2034
ครูปฏิบัติการสอน	หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	-.2368	.08612	.006	-.4065	-.0671
	ครูประจำชั้น	-.0341	.08592	.692	-.2034	.1352

* The mean difference is significant at the .05 level.

Oneway 4

ความเป็นผู้นำทางวิชาการ/ภาวะผู้นำตนเองของนักเรียน

Descriptives

วิชาการ/นำ

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean Lower Bound	Upper Bound	Minimum	Maximum
หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	85	4.3612	.45594	.04945	4.2628	4.4595	3.00	5.00
ครูประจำชั้น	86	4.1640	.45734	.04932	4.0659	4.2620	2.40	5.00
ครูปฏิบัติการสอน	53	4.1377	.50162	.06890	3.9995	4.2760	2.60	5.00
Total	224	4.2326	.47640	.03183	4.1699	4.2953	2.40	5.00

ANOVA

วิชาการ/นำ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.287	2	1.144	5.230	.006
Within Groups	48.325	221	.219		
Total	50.612	223			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable: วิชาการ/นำ

LSD

(I) ตำแหน่งงาน	(J) ตำแหน่งงาน	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval Lower Bound	Upper Bound
หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	ครูประจำชั้น	.1972	.07152	.006	.0563	.3382
	ครูปฏิบัติการสอน	.2234	.08184	.007	.0621	.3847
ครูประจำชั้น	หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	-.1972	.07152	.006	-.3382	-.0563
	ครูปฏิบัติการสอน	.0262	.08166	.748	-.1347	.1871
ครูปฏิบัติการสอน	หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	-.2234	.08184	.007	-.3847	-.0621
	ครูประจำชั้น	-.0262	.08166	.748	-.1871	.1347

* The mean difference is significant at the .05 level.

Oneway รวม

Descriptives

IT

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean Lower Bound	Upper Bound	Minimum	Maximum
หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	85	4.2722	.43181	.04684	4.1791	4.3654	2.86	5.00
ครูประจำชั้น	86	4.0795	.43699	.04712	3.9858	4.1732	2.37	5.00
ครูปฏิบัติการสอน	53	4.0477	.48523	.06665	3.9139	4.1814	2.66	4.98
Total	224	4.1451	.45608	.03047	4.0850	4.2051	2.37	5.00

ANOVA

IT

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.247	2	1.124	5.626	.004
Within Groups	44.138	221	.200		
Total	46.385	223			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Dependent Variable: IT
LSD

(I) ตำแหน่งงาน	(J) ตำแหน่งงาน	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval Lower Bound	Upper Bound
หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	ครูประจำชั้น	.1927	.06835	.005	.0580	.3275
	ครูปฏิบัติการสอน	.2246	.07822	.004	.0704	.3787
ครูประจำชั้น	หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	-.1927	.06835	.005	-.3275	-.0580
	ครูปฏิบัติการสอน	.0318	.07804	.684	-.1220	.1856
ครูปฏิบัติการสอน	หัวหน้าหมวด/ฝ่าย	-.2246	.07822	.004	-.3787	-.0704
	ครูประจำชั้น	-.0318	.07804	.684	-.1856	.1220

* The mean difference is significant at the .05 level.

T-Test ครูจำแนกตามวุฒิการศึกษา

Group Statistics

	การศึกษา	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
บรรยากาศ/คิด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	178	4.0987	.47768	.03580
	สูงกว่าปริญญาตรี	46	4.3137	.44809	.06607
บรรยากาศ/นำ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	178	4.0462	.49975	.03746
	สูงกว่าปริญญาตรี	46	4.2676	.45342	.06685
วิชาการ/การคิด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	178	4.0751	.50748	.03804
	สูงกว่าปริญญาตรี	46	4.2609	.45094	.06649
วิชาการ/นำ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	178	4.1994	.48614	.03644
	สูงกว่าปริญญาตรี	46	4.3609	.41712	.06150
IT	ต่ำกว่าปริญญาตรี	178	4.1049	.45949	.03444
	สูงกว่าปริญญาตรี	46	4.3007	.41131	.06064

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Up
บรรยากาศ/คิด	Equal variances assumed	.091	.763	-2.754	222	.006	-.2149	.07804	-.36875	-.061
	Equal variances not assumed			-2.860	73.697	.006	-.2149	.07515	-.36469	-.065
บรรยากาศ/นำ	Equal variances assumed	.007	.931	-2.727	222	.007	-.2213	.08116	-.38127	-.061
	Equal variances not assumed			-2.888	75.791	.005	-.2213	.07663	-.37395	-.068
วิชาการ/การคิด	Equal variances assumed	.164	.686	-2.262	222	.025	-.1858	.08213	-.34764	-.023
	Equal variances not assumed			-2.426	77.175	.018	-.1858	.07660	-.33832	-.033
วิชาการ/นำ	Equal variances assumed	.609	.436	-2.064	222	.040	-.1614	.07823	-.31560	-.007
	Equal variances not assumed			-2.258	79.641	.027	-.1614	.07148	-.30370	-.019
IT	Equal variances assumed	.007	.935	-2.631	222	.009	-.1959	.07445	-.34260	-.049
	Equal variances not assumed			-2.809	76.678	.006	-.1959	.06974	-.33476	-.056

T-Test

Group Statistics

	การศึกษา	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
I12	ต่ำกว่าปริญญาตรี	178	4.0725	.47180	.03536
	สูงกว่าปริญญาตรี	46	4.2906	.43183	.06367
I34	ต่ำกว่าปริญญาตรี	178	4.1373	.47575	.03566
	สูงกว่าปริญญาตรี	46	4.3109	.41810	.06164

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference Lower	Upper
I12	Equal variances assumed	.058	.811	-2.842	222	.005	-.2181	.07674	-.36937	-.0669(
	Equal variances not assumed			-2.995	75.225	.004	-.2181	.07283	-.36321	-.0730!
I34	Equal variances assumed	.538	.464	-2.259	222	.025	-.1736	.07685	-.32506	-.0221(
	Equal variances not assumed			-2.438	77.935	.017	-.1736	.07122	-.31539	-.0318:

Oneway ครูจำแนกตาม ประสบการณ์ รวมทุกด้าน

บรรยากาศ/คิด

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean Lower Bound	Upper Bound	Minimum	Maximum
0-5	52	4.0385	.42067	.05834	3.9213	4.1556	3.14	5.00
5-10	49	4.2332	.50461	.07209	4.0883	4.3782	3.00	5.00
10+	123	4.1510	.48662	.04388	4.0641	4.2378	2.29	5.00
Total	224	4.1429	.47875	.03199	4.0798	4.2059	2.29	5.00

ANOVA

บรรยากาศ/คิด

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.975	2	.488	2.149	.119
Within Groups	50.137	221	.227		
Total	51.112	223			

Descriptives สถิติอธิบายค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อ และรายด้าน

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
บรรยากาศ/คิด	224	2.29	5.00	4.1429	.47875
บรรยากาศ/นำ	224	2.31	5.00	4.0917	.49774
วิชาการ/การคิด	224	2.27	5.00	4.1132	.50110
วิชาการ/นำ	224	2.40	5.00	4.2326	.47640
IT	224	2.37	5.00	4.1451	.45608
Valid N (listwise)	224				

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
I101	224	4.02	.751
I102	224	4.12	.733
I103	224	3.96	.769
I104	224	4.08	.777
I105	224	4.16	.728
I106	224	4.21	.755
I107	224	4.21	.727
I108	224	4.34	.776
I109	224	4.25	.574
I110	224	3.88	.708
I111	224	4.19	.629
I112	224	4.21	.646
I113	224	4.01	.649
I114	224	4.36	.627
I201	224	4.14	.732
I202	224	4.13	.713
I203	224	4.09	.764
I204	224	4.03	.806
I205	224	3.94	.761
I206	224	3.98	.760
I207	224	4.04	.768
I208	224	3.99	.663
I209	224	4.20	.581
I210	224	4.22	.622
I211	224	4.23	.599
I212	224	4.07	.628
I213	224	4.13	.683
I301	224	4.20	.661
I302	224	4.03	.772
I303	224	4.41	.614
I304	224	3.81	.794
I305	224	4.12	.769
I306	224	4.20	.654
I307	224	4.04	.627
I308	224	4.16	.615
I309	224	4.29	.599
I310	224	4.25	.597
I311	224	3.75	.661
I401	224	4.18	.661
I402	224	4.22	.692
I403	224	4.01	.736
I404	224	4.38	.686
I405	224	4.36	.668
I406	224	4.38	.609
I407	224	4.14	.579
I408	224	4.27	.584
I409	224	4.10	.583
I410	224	4.28	.573
บรรยากาศ/คิด	224	4.1429	.47875
บรรยากาศ/นำ	224	4.0917	.49774
วิชาการ/การคิด	224	4.1132	.50110
วิชาการ/นำ	224	4.2326	.47640
IT	224	4.1451	.45608
Valid N (listwise)	224		

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้ให้ข้อมูล และภาพประกอบการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลภาคสนาม

โรงเรียนที่ 1 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2549

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ (กรุงเทพฯ) สังกัดคณะนักบวช

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ซิสเตอร์สุรีย์พร ระดมกิจ (ครูใหญ่)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 นางรจนา ทองพิลา (ครูหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษา)

ผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 3 นางสาวรัตนา วิทยดำรง (ครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ระดับมัธยมศึกษา)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 นางสาวธิคณา หงษ์สุนิรันดร (ประธานสภานักเรียน ปัจจุบันเรียนอยู่มัธยมศึกษาปีที่ 6)









โรงเรียนที่ 2 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2549

โรงเรียนสารสาสน์ เอกตรา (กรุงเทพฯ) สังกัดมราวาส

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 นางสาวบุษรารัตน์ เกิดเพิ่มพูน (รองผู้อำนวยการโรงเรียน)

ใช้การสัมภาษณ์และอภิปรายกลุ่มย่อย มีผู้ร่วมอภิปราย ดังนี้

1. นางปริศนา รัตนพล (ครูผู้ช่วยรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)
2. อาจารย์นุชนารถ เบนเนตต์ (ครูหัวหน้าหมวดสังคมศึกษา)
3. นายอุดม วงศรีษะ (ครูรักษาดินแดน-ปกครอง)

และสัมภาษณ์พูดคุยกับนักเรียนภาคสนาม จำนวนหนึ่ง









โรงเรียนที่ 3 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2549

โรงเรียนบอสโกพิทักษ์ (นครปฐม) สังกัดสังฆมณฑล

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ซิสเตอร์ประกายมาตร ทองอินทร์ (ครูใหญ่)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 นายวันชัย บุตรดามา (ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 นายสุรชัย สุขสมบูรณ์ (ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบุคลากร)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 นางสาวเสาวนีย์ อินทสร (ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการ / กิจกรรม)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 นางนภารัตน์ พิมพา (ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายอนุบาล)









โรงเรียนที่ 4 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2549

โรงเรียนพระแม่มารีสาทร (กรุงเทพฯ) สังกัดคณะนักบวช

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ซิสเตอร์อุบลรัตน์ สุพล (ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายอนุบาล โรงเรียนพระแม่มารีสาทร)

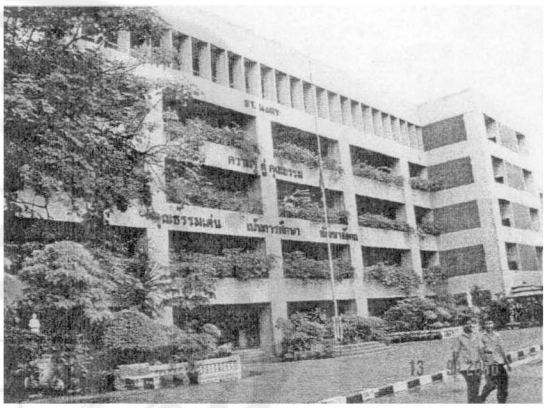
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 นางโสภี ชูทรัพย์ (ครูหัวหน้าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 นางสาวสาลี่ ศรีนวล (ครูประจำชั้น)

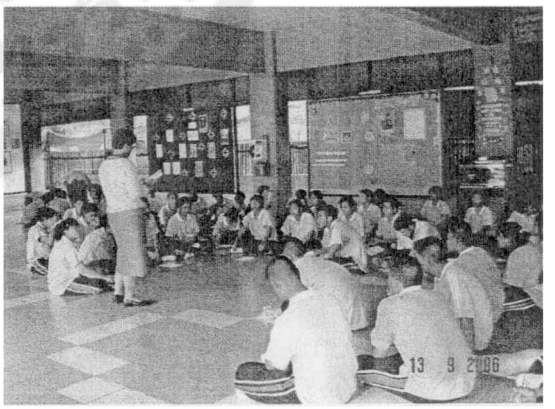
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 ครูอรไทย สืบสิงห์ (ครูประธานสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และครูประจำชั้น)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 นางสาวปาลิดา บรรยงรักษ์กุล (นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6)









โรงเรียนที่ 5 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2549

โรงเรียนมาลาสวรรค์พิทยา (นครนายก) สังกัดสังฆมณฑล

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 ซิสเตอร์สุนีรัตน์ ฤกษ์สุจริต (ผู้จัดการ/ครูใหญ่)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 นายนิวัฒน์ สายบูรณ์ (ครูผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้ากิจการนักเรียน)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 นางสาวนฤมล สัตยานุวัฒน์ (หัวหน้าฝ่ายวิชาการ)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 นางปาจรีย์ โพธิ์ศรี (ครูประจำชั้น)

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 นางสาวชลลดา จันทะโชติ (ประธานนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5)









ภาคผนวก ฉ
สถิติจำนวนนักเรียน และครู โรงเรียนคาทอลิก ในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

โรงเรียนและสถาบันการศึกษาคาทอลิก ปีการศึกษา 2548

❶ โรงเรียนคาทอลิกในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ

ดำเนินการโดยอัครสังฆมณฑล

ที่	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด	ระดับที่เปิดสอน	อนุบาล 1-3		ประถม 1-6		มัธยมต้น 1-3		มัธยมปลาย 4-6		รวมนักเรียน		จำนวนครู	
				ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ	ช.	ญ.	ช.	ญ.
1.	กุหลาบวิทยา	กรุงเทพฯ	ป1-ม3	-	-	946	-	165	-	-	-	1111	-	17	56
2.	กุหลาบวัฒนา	กรุงเทพฯ	ป1-ม3	-	-	-	612	-	171	-	-	-	783	2	42
3.	เซนต์หลุยส์ศึกษา	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	-	196	-	751	-	220	-	-	-	1167	7	65
4.	เซนต์ไมเกิล	กรุงเทพฯ	อ1-ม6	54	12	512	62	191	14	110	71	867	159	15	54
5.	เปรมฤดีศึกษา	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	207	80	669	272	121	41	-	-	997	393	21	63
6.	แม่พระประจักษ์	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	153	155	377	418	101	98	-	-	631	671	15	50
7.	ดรีมิครวิทยา	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	282	250	802	741	133	142	-	-	1217	1133	20	90
8.	เซนต์เทเรซา หนองจอก	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	301	340	962	944	195	196	-	-	1458	1480	18	97
9.	มาเรียลัย(หัวตะเข้)	กรุงเทพฯ	อ1-ม6	369	354	936	984	234	248	57	78	1596	1664	18	96
10.	ราฟาแอล	ส.ปราการ	อ1-ม3	162	161	525	573	286	339	-	-	973	1073	17	76
11.	ประชานาถ	ส.ปราการ	อ1-ม3	89	86	310	313	95	93	-	-	494	492	6	47
12.	พระแม่สกลสงเคราะห์	นนทบุรี	อ1-ม6	327	372	824	898	127	146	27	51	1305	1467	20	104
13.	พระวิสุทธิวงศ์	ปทุมธานี	อ1-ม3	111	107	327	307	117	102	-	-	555	516	14	37
14.	ยอแซฟอยุธยา	อยุธยา	อ1-ม3	301	254	801	810	83	156	-	-	1185	1220	16	80
15.	ราษฎร์บำรุงศิลป์	อยุธยา	อ1-ม3	204	178	582	581	224	298	-	-	1010	1057	9	91
16.	เซนต์จอห์น บัปติสต์	อยุธยา	อ1-ม3	149	118	344	325	129	121	-	-	622	564	6	40
17.	เซนต์เทเรซาแสงทอง	อยุธยา	อ1-ม3	96	81	198	228	69	63	-	-	363	372	5	38
18.	ไตรราชวิทยา	อยุธยา	อ1-ม3	170	157	544	586	164	174	-	-	878	917	18	59
19.	เซนต์แอนโทนี	ฉะเชิงเทรา	อ1-ม3	83	107	261	378	192	193	-	-	536	678	8	49
20.	คาราสมุทร	ฉะเชิงเทรา	อ1-ม3	158	145	282	306	114	123	-	-	554	574	13	42
21.	มารคานฤมล	ฉะเชิงเทรา	อ1-ม3	286	223	967	958	241	309	32	51	1526	1541	18	122
22.	โยนออฟอาร์ค	กรุงเทพฯ	ป1-ม3	-	-	590	455	173	176	-	-	763	631	8	81
23.	มาลาสวรรค์พิทยา	นครนายก	อ1-ม3	232	216	542	524	106	144	13	17	893	901	18	57
24.	นักบุญยอแซฟอุปถัมภ์คณะ	นครนายก	อ1-ม3	75	49	119	118	12	11		-	206	178	5	17
25.	แม่พระประจักษ์	สุพรรณบุรี	อ1-ม3	182	159	483	500	176	190	-	-	841	849	13	47
26.	บอสโกพิทักษ์	นครปฐม	อ1-ม6	155	146	636	613	277	233	128	161	1196	1153	27	90
27.	ยอแซฟอุปถัมภ์	นครปฐม	อ1-ม6	414	342	1751	1224	1084	531	648	-	3897	2097	91	284
28.	นักบุญเปโตร	นครปฐม	อ1-ม3	380	283	903	731	334	283	-	-	1617	1297	17	111
29.	อันนาลัย	สมุทรสาคร	อ1-ม3	165	166	402	412	111	125	-	-	678	703	8	51
30.	พระมารคานิจจาฯ	กรุงเทพฯ	อ1-ม6	410	420	945	1042	217	305	104	185	1676	1952	40	207
31.	แม่พระฟาติมา	กรุงเทพฯ	อ1-ม6	277	256	803	875	174	189	90	84	1344	1404	22	125

ที่	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด	ระดับที่เปิดสอน	อนุบาล 1-3		ประถม 1-6		มัธยมต้น 1-3		มัธยมปลาย 4-6		รวมนักเรียน		จำนวนครู	
				ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ	ช.	ญ.	ช.	ญ.
32.	คอนเซ็ปชัญ	กรุงเทพฯ	อ1-ป6	14	11	47	41	-	-	-	-	61	52	2	10
33.	ชางดาคร้สศึกษา	กรุงเทพฯ	ป1-ม3	-	-	1325	815	114	92	-	-	1439	907	22	77
34.	สามัคคีสงเคราะห์	กรุงเทพฯ	ป1-ป6	-	-	282	298	-	-	-	-	282	298	9	20
35.	ยอแซฟอุปถัมภ์ อู่ทอง	สุพรรณบุรี	อ1-ม3	65	53	105	122	27	13	-	-	197	188	7	19
36.	อัสสัมชัญศึกษา	กรุงเทพฯ	อ1-ม6	-	354	-	1335	-	572	-	352	-	2613	-	140
	รวมมิสชัง กทม.			5,871	5,831	20,102	20,152	5,786	6,111	1,209	1,050	32,968	33,144	572	2,734

ดำเนินการโดยคณะนักบวช

ที่	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด	ระดับที่เปิดสอน	อนุบาล 1-3		ประถม 1-6		มัธยมต้น 1-3		มัธยมปลาย 4-6		รวมนักเรียน		จำนวนครู	
				ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.
1.	อัสสัมชัญคอนฯ บางรัก	กรุงเทพฯ	ม1-ม6	-	-	-	-	-	936	-	928	-	1864	9	81
2.	อัสสัมชัญ มัธยม	กรุงเทพฯ	ม1-ม6	-	-	-	-	1728	-	1683	-	3411	-	57	92
3.	อัสสัมชัญประถม	กรุงเทพฯ	ป1-ป6	-	-	3331	-	-	-	-	-	3331	-	70	161
4.	อัสสัมชัญธนบุรี	กรุงเทพฯ	ป1-ม6	-	-	2399	-	1157	-	810	-	4366	-	65	114
5.	อัสสัมชัญสมุทรปราการ	ส.ปราการ	ป1-ม6	-	-	2066	-	915	-	712	197	3693	197	99	163
6.	เซนต์คาเบรียล	กรุงเทพฯ	ป1-ม6	-	-	2522	-	1268	-	1068	-	4858	-	103	111
7.	เซนต์หลุยส์	ฉะเชิงเทรา	อ1-ม6	400	370	1012	1002	491	398	190	224	2093	1994	50	169
8.	เซนต์คอมินิก	กรุงเทพฯ	ป1-ม6	-	-	1175	-	628	-	311	-	2114	-	66	69
9.	เซนต์โยเซฟคอนฯ	กรุงเทพฯ	ป1-ม6	-	-	-	2709	-	1589	-	1152	-	5450	19	179
10.	เซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ฯ	นนทบุรี	อ1-ม6	143	185	469	553	171	207	108	153	891	1098	22	148
11.	เซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนฯ	กรุงเทพฯ	อ1-ม6	-	349	-	1461	-	500	-	413	-	2723	11	147
12.	ชางดาคร้สคอนฯ	กรุงเทพฯ	อ1-ม6	-	288	-	1597	-	630	-	492	-	3007	7	119
13.	เซนต์โยเซฟบางนา	ส.ปราการ	ป1-ม6	-	-	-	1873	-	886	-	570	-	3329	24	128
14.	เซนต์โยเซฟทิพวัล	ส.ปราการ	อ1-ม6	-	453	-	1592	-	623	-	313	-	2981	19	142
15.	อัสสัมชัญคอนฯสีลม	กรุงเทพฯ	ป1-ป6	-	-	-	1799	-	-	-	-	-	1799	14	77
16.	มาแคร์เดอีวิทยาลัย	กรุงเทพฯ	อ3-ม6	-	120	-	869	-	433	-	560	-	1982	14	118
17.	วาสุเทวี	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	-	197	-	774	-	283	-	-	-	1254	-	66
18.	พระมหาไถ่ศึกษา	กรุงเทพฯ	ป1-ม3	-	-	505	378	97	95	-	-	602	473	12	36
19.	พระหฤทัยคอนแวนต์	กรุงเทพฯ	อ1-ม6	172	289	467	1483	12	851	1	1005	652	3628	27	177
20.	พระหฤทัยพัฒนเวศน์	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	61	67	242	269	17	29	-	-	320	365	11	33
21.	พระหฤทัยนนทบุรี	นนทบุรี	อ1-ม6	981	412	726	1120	153	383	45	110	1905	2025	10	124
22.	พระแม่มารีสาทร	กรุงเทพฯ	อ1-ม6	207	219	726	658	238	280	107	234	1278	1391	21	129
23.	พระแม่มารีสาธุฯ	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	140	133	408	416	110	117	-	-	658	666	11	63
24.	พระแม่มารีพระโขนง	กรุงเทพฯ	อ1-ป6	110	128	329	402	-	-	-	-	439	530	8	43
25.	มารีย์อุปถัมภ์	นครปฐม	อ1-ม6	-	290	-	914	-	318	-	217	-	1739	-	120
26.	ลาซาล บางนา	กรุงเทพฯ	อ1-ม6	415	305	1515	1050	593	385	284	203	2807	1943	54	168

ที่	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด	ระดับที่เปิดสอน	อนุบาล 1-3		ประถม 1-6		มัธยมต้น 1-3		มัธยมปลาย 4-6		รวมนักเรียน		จำนวนครู	
				ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.
27.	พระหฤทัยคอนเบียง	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	408	399	1192	1259	222	275	50	72	1872	2004	19	133
28.	ร่วมฤดีวิเทศน์ศึกษา (นานาชาติ)	กรุงเทพฯ	อ1-เกรด12	29	20	282	270	280	218	287	263	878	771	110	114
	รวมคณะนักบวช			3,066	4,224	19,366	22,448	8,080	9,436	5,656	7,105	36,168	43,213	932	3,219

ดำเนินการโดยมราวาส

ที่	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด	ระดับที่เปิดสอน	อนุบาล 1-3		ประถม 1-6		มัธยมต้น 1-3		มัธยมปลาย 4-6		รวมนักเรียน		จำนวนครู	
				ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.
1.	ธรรมภิรักษ์รุ่งประชา	กรุงเทพฯ	อ1-ป6	300	185	254	134	-	-	-	-	554	319	10	65
2.	อ.ชางดาครู้ส	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	25	24	-	-	-	-	-	-	25	24	-	5
3.	อ.เจริญพงศ์	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	462	480	-	-	-	-	-	-	462	480	3	80
4.	อ.นิรมล	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	106	92	-	-	-	-	-	-	106	92	-	25
5.	อ.มารีนิรมล	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	49	45	-	-	-	-	-	-	49	45	1	11
6.	อ.มารี	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	4	6	-	-	-	-	-	-	4	6	-	4
7.	อ.เซนต์จอห์น	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	97	53	-	-	-	-	-	-	97	53	-	31
8.	เซนต์จอห์สามัญ	กรุงเทพฯ	ป1-ม6	-	-	216	161	138	135	178	159	532	455	23	82
9.	คลวิทยา	กรุงเทพฯ	อ1-ม6	125	122	378	325	85	109	10	7	598	563	3	53
10.	นฤมลทิน	กรุงเทพฯ	อ1-ป6	139	126	291	295	-	-	-	-	430	421	8	57
11.	บูรณวิทย์	กรุงเทพฯ	ป1-ม3	-	-	1295	1132	220	266	-	-	1515	1398	69	74
12.	เพ็ญสมิทธิ์	กรุงเทพฯ	อ1-ม6	129	125	637	533	136	111	93	116	995	885	27	107
13.	กสิณธรวิทยา	กรุงเทพฯ	อ1-ป6	273	205	358	452	-	-	-	-	631	657	19	97
14.	กสิณธรเซนต์ปีเตอร์	นนทบุรี	อ1-ม3	592	507	826	758	97	95	-	-	1515	1360	17	205
15.	พันธะศึกษา	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	44	44	-	-	-	-	-	-	44	44	1	7
16.	พันธะวัฒนา	กรุงเทพฯ	อ1-ป6	130	124	655	487	-	-	-	-	785	611	3	57
17.	พันธะศึกษาแผนกมัธยม	กรุงเทพฯ	ป1-ป6	-	-	203	119	-	-	-	-	203	119	5	15
18.	พลับพลาศิริ	นนทบุรี	อ1-ป6	15	9	47	63	-	-	-	-	62	72	6	11
19.	เศรษฐบุตรอุปถัมภ์	กรุงเทพฯ	อ1-ป6	164	147	384	340	-	-	-	-	548	487	5	46
20.	สารสาสน์รนบุรี	กรุงเทพฯ	อ1-ป6	-	-	-	-	-	-	-	-	306	324	12	37
21.	สายอักษร	กรุงเทพฯ	อ1-ป6	141	160	507	587	-	-	-	-	648	747	9	64
22.	สากลศึกษา บางแค	กรุงเทพฯ	อ1-ป6	42	42	142	131	-	-	-	-	184	173	12	13
23.	สตรีบูรณวิทย์	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	-	138	-	1134	-	266	-	-	-	1538	-	79
24.	สารสาสน์พิทยา	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	187	124	747	476	148	106	-	-	1082	706	21	103
25.	สารสาสน์เอกตรา	กรุงเทพฯ	อ1-ม6	272	217	773	611	293	216	184	133	1522	1177	49	155
26.	สารสาสน์พัฒนา	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	204	195	890	796	170	180	-	-	1264	1171	17	104
27.	สารสาสน์วิเทศศึกษา	ส.ปราการ	อ1-ม6	302	285	628	560	203	203	69	75	1202	1123	24	145

ที่	ชื่อโรงเรียน	จังหวัด	ระดับที่เปิดสอน	อนุบาล 1-3		ประถม 1-6		มัธยมต้น 1-3		มัธยมปลาย 4-6		รวมนักเรียน		จำนวนครู	
				ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ.	ช.	ญ	ช.	ญ.	ช.	ญ.
28.	สารสาสน์สุขสวัสดิ์	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	340	357	885	882	83	97	-	-	1308	1336	20	108
29.	ดรอกจันทร์วิทยา-ชาญเวทย์	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	78	81	308	260	51	77	-	-	437	418	6	37
30.	สารสาสน์ประชาอุทิศ	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	260	278	839	826	132	155	-	-	1231	1259	17	99
31.	สารสาสน์สมุทรสาร	สมุทรปราฯ	ป1-ม3	-	-	689	732	116	118	-	-	805	850	13	95
32.	สารสาสน์วิเทศบางบอน	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	600	616	1729	1745	520	609	94	151	2943	3121	101	516
33.	สารสาสน์วิเทศร่มเกล้า	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	584	537	1145	1071	132	173	-	-	1861	1781	23	211
34.	นราทร	กรุงเทพฯ	อ1-ป6	260	249	632	627	-	-	-	-	892	876	8	76
35.	สมรรถภาพวิทยา	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	21	19	83	98	45	24	-	-	149	141	9	13
36.	อ.ยุววิทย์	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	143	20	-	-	-	-	-	-	143	20	1	17
37.	บุญสมสอนภาษาอังกฤษ	กรุงเทพฯ	ม1-ม3	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2	-	1
38.	ดวงกมล	ปทุมธานี	อ1-ป6	14	18	45	43	-	-	-	-	59	61	3	12
39.	อ.เมืองเอก	ปทุมธานี	อ1-อ3	156	162	-	-	-	-	-	-	156	162	1	29
40.	เมืองเอกศึกษา**	ปทุมธานี	ป1-ม3	-	-	270	241	21	8	-	-	291	249	8	34
41.	อ.พิรินทร	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	27	13	-	-	-	-	-	-	27	13	1	4
42.	แสงอรุณ	กรุงเทพฯ	อ1-ม6	128	78	561	389	171	162	64	111	924	740	16	64
43.	อ.แสงอรุณ ธนบุรี	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	32	23	-	-	-	-	-	-	32	23	2	6
44.	ธรรมาภรณ์	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	56	32	-	-	-	-	-	-	56	32	-	10
45.	เปรมประชาวัฒนา	นนทบุรี	อ1-ม3	183	182	392	383	39	28	-	-	614	593	13	57
46.	อ.แสงอรุณพระนคร	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	94	51	-	-	-	-	-	-	94	51	1	11
47.	อ.ธรรมภิรักษ์เทเวศร์	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	150	51	-	-	-	-	-	-	150	51	-	22
48.	อ.พิฆเนศ์	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	135	116	-	-	-	-	-	-	135	116	1	26
49.	อ.พระแม่มารี ปทุมธานี	ปทุมธานี	อ1-อ3	110	160	-	-	-	-	-	-	110	160	1	15
50.	พระแม่มารีอุปถัมภ์ ปทุมธานี	ปทุมธานี	ป1-ป6	-	-	150	144	-	-	-	-	150	144	8	14
51.	นานาชาติเซนต์จอห์น	กรุงเทพฯ	อ1-ม3	-	-	-	-	-	-	-	-	202	122	-	-
52.	อ.ธนสมบูรณ์-สามเสน	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	55	70	-	-	-	-	-	-	55	70	1	10
53.	อ.ธนสมบูรณ์-ดำเนินสะดวก	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	103	77	-	-	-	-	-	-	103	77	2	19
54.	อนุบาลสีชมพู	กรุงเทพฯ	อ1-อ3	35	43	-	-	-	-	-	-	35	43	1	10
55.	ศูนย์การศึกษา ออฟติมันเบรน	นนทบุรี		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	22
	รวมชนราวาส			7,366	6,688	16,959	16,535	2,800	3,139	692	753	28,325	27,561	603	3,270
	รวม ส.กรุงเทพฯ			16,303	16,743	56,427	59,135	16,666	18,686	7,557	8,908	97,461	103,915	2,107	9,223

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นายวรวุฒิ จริสุจริตธรรม
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1643/3 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้จัดการ/ครูใหญ่ โรงเรียนดอนบอสโก กรุงเทพฯ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนดอนบอสโก กรุงเทพฯ1643/3 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2520	มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.ศ.3) โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย
พ.ศ. 2523	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ไฟฟ้าอิเล็คทรอนิกส์ โรงเรียนช่างกลสยาม
พ.ศ. 2526	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
พ.ศ. 2528	วิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต (ว.ศ.บ.) วิศวกรรมไฟฟ้า สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2549	กำลังศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ